

# לקראת שבת מלאכתא



*Dirshu*

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק  
ועידוד לימוד התורה

# אוגדן עלוני השבת

פרשת שופטים

# לקראת שובת מלכתא



לקבלת הגליון למייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 188

פנינים לפרשת שופטים

**את הסיפור הזה שמעתי מידידי הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל בעת שהיינו יחד קרוב לשלושה חודשים בארצות הברית, לשם נסענו כדי לגייס נדיבים להקמת המתיבתות בארץ ישראל להצלת ילדי צפון אפריקה. רבי שלום סיפר לי אז מעשה נפלא**

הגאון החסיד רבי ישראל גרוסמן זצ"ל על צדיקים ומיהו בעל הבית

"שום תשים עליך מלך" (דברים י"ז, ט"ו)



פעם בא אחד להרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע והתאונן בפניו שהיצה"ר מבלבל אותו תמיד במחשבות זרות ורעות, ואפילו באמצע התפילה ואמצע הלימוד אינו נותן לו מנוחה. אמר לו המגיד שייסע להרה"ק רבי זאב מז'יטומיר זי"ע, בעל מחבר הספר הקדוש 'אור המאיר'. כשהגיע לביתו של רבי זאב נקש על הדלת ואין קול ואין עונה. הוא חזר ונקש מספר פעמים עד שהדלת נפתחה ועל מפתנה עמד הצדיק רבי זאב. בטרם פתח האורח את פיו לומר לשם מה הגיע נענה לו הרבי ואמר: "ראה מי כאן בעל הבית! כשרצית להיכנס ולא פתחתי לך את הדלת לא יכולת להיכנס, ולמה? כי אני הוא בעל הבית ובידי להחליט אם לפתוח לך את הדלת או לא. כך צריך אתה לדעת כי האדם הוא בעל הבית על המוח ועל המחשבות.

המשך בעמוד 30

מספרים, כי הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זי"ע ביקר פעם במדינת גרמניה. בליל שבת, בעת עריכת שולחנו הטהור, נכנס יהודי מתושבי המקום שהיתה לו זו הפעם הראשונה בחייו שראה חסידים שעומדים סביב אדמו"ר היושב בראש השולחן, ועל השולחן היו בקבוקי יין ופרוסות של חלות. הכל היה זר לו, סקרנותו גברה עליו עד שניגש לאחד החסידים וביקשו שיסביר לו מה זה רבי? ומה זה טיש? החסיד ניסה להסביר לו, אבל דבריו לא נקלטו אצלו והוא פנה לאדם אחר שיסביר לו. אט אט התקלה סביבו קבוצת אנשים, כשכל אחד מנסה את כוחו לסבר אוזניו של האורח ולבאר לו מה זה רבי. בשלב מסוים הבחין הרבי בעצמו בכל ההתקהלות והדיבורים, וביקש להבין את פשר ההמולה. כשאמרו לו ביקש לקרוא לפניו לאותו יהודי. הרבי פנה אליו ואמר: "אני אסביר לך. מסתמא אתה יודע שיש רב של בית כנסת. רב כזה הוא בעל הבית של בית הכנסת, ותפקידו להיות אחראי על כל עניני ניהול בית הכנסת. מעליו יש את רב הקהילה הממונה על כל עניני הקהילה, ומעליו יש את הרב הראשי של העיר, שהוא 'בעל הבית' האחראי על כל הרבנים מתחתיו. אתה יודע מה זה רבי?", אמר לו ההוסיאטינער, "רבי זה מי שהוא בעל הבית על עצמו!".

שום תשים עליך מלך, אדם צריך להיות מלך ובעל הבית על עצמו, על כוחותיו, על מידותיו ועל הנהגותיו, כמו שאמרו חז"ל: "צדיקים, לבם ברשותם".

סיפר לי פעם יהודי שהיה לו בבית ילד קטן שהפריע לישון בלילות, ופעם אחת בכה כל הלילה, עד שהאב לא יכול היה לתת שינה לעיניו. בצר לו פנה לפחות להתפלל ותיקין ובשובו מהתפילה עייף, ניגש אל הילד שישב במיטת התינוק כשהוא מחייך אליו חיוך רחב ומתוק, כדרכם של תינוקות. "באותו הרגע", סיפר לי: כל הכעס שהיה לי נמוג כלא היה. החיוך שלו המיס את ליבי...

כ"ק אדמו"ר מדינוב שליט"א, בשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת', על חשיבות העבודה של כל יהודי בחודש אלול, ואפילו אם הרבה חלילה לחטוא לפניו יתברך

יעקב א. לוסטיגמן



זאת הוא לא נרתע וחוזר בתשובה לקב"ה, שומע בקול ה', זה נחת רוח גדול מאוד שיהודי גורם להשי"ת.

## לשם שמים בלבד

מסופר על המגיד ממעזריטש שהיה עני מרוד, ולא היה בביתו אוכל לפי הטף. יום אחד, כשגבר עליהם הרעב באה אליו הרבנית ותינתה בפניו את צערה שאין לה מה לתת לילדים לאכול. מתוך צער בקעה אנחה מלבו הטהור של המגיד זיע"א, ומיד הוא שמע כרוז שמכריזים בשמים שהוא איבד את חלקו לעולם הבא, בגלל אותה אנחה, שהרי הקב"ה מדקדק עם צדיקיו כחוט השערה.

בתחילה היתה לו חלישות הדעת. הרי הוא כל כך עמל ומתייגע בתורה, וכעת אין לו מזה כלום. שום שכר בעוה"ב... אבל מיד הוא התחזק בכל כוחו ואמר "אם עד עכשיו למדתי עם פניה עצמית וחשבתני גם על השכר שאקבל, מעתה ואילך אעסוק בתורה רק כדי לעשות נחת רוח לבורא העולם, כי לי עצמי הרי לא תהיה שום תועלת מזה כבר איבדתי את חלקי בעולם הבא...". ומיד שב ללמוד בכל כוחו, עד ששמע כרוז נוסף שמכריזים בשמי מרום ששוב זכה בחלקו לעוה"ב מחדש.

זאת התשובה גם למעשה עם אחר ורבי מאיר. נכון, הכריזו מאחורי הפרגוד שובו בני שובבים חוץ מאחר. אבל היה מצופה מאחר

חודש אלול זה זמן של תשובה ושברון לב. כל יהודי שיראת ה' נוגעת אל לבו, עוסק בתשובה ובמעשים טובים כדי להתכונן ליום הדין. אבל ישנם גם כאלו שנופלים לייאוש חלילה. הם מרגישים שמאחר שהרבו לחטוא בחטאים כל כך גדולים ונוראים, ממילא התשובה לא נועדה עבורם. לחזור בתשובה, כך הם חושבים, זה רק לצדיקים. אבל אנשים כמונו, שהרבו לחטוא וללכת אחר תאוות הלב ועצלות הגוף, מה לנו ולחזרה בתשובה....

כמובן שדברים אלו דברי הבל ורעות רוח הם, ולא זו אף זו, יש בהם גם צד של כפירה רח"ל, כפי שנבאר בהמשך הדברים...

הגמרא בחגיגה (דף טו) מספרת על רבי מאיר שהיה מהלך בעקבות רבו, אחר, שהיה רוכב על הסוס בשבת ולומד תורה מפיו, וכשהגיע לתחום שבת אמר לו אחר שיחזור לאחוריו כי הוא שיער את מספר פסיעות הסוס שכבר הגיעו לתחום שבת. אמר לו רבי מאיר אף אתה חזור בך, אולי גם אתה תפסיק לחלל שבת ותעשה תשובה. השיב לו אחר ולא כך אמרתי לך, שמעתי מאחורי הפרגוד שוב בני שובבים חוץ מאחר...

רבי מאיר כבר שמע מפי אחר שהוא שמע בעצמו מאחורי הפרגוד שאין לו כל דרך לחזור בתשובה, ובכל זאת הוא קורא לו חזור בך. הדבר צריך ביאור!

יש ווארט נורא של ה'בני יששכר' שבו הוא מבאר שהתורה אומרת "והיה אם שכוח תשכח את ה"א, והלכת אחרי אלהים אחרים והשתחוית להם... התורה מעידה במי שעובד עבודה זרה הולך אחרי אלוהים אחרים ומשתחוה להם וכו', מה העונש שלו, העידותי בכם כי אבוד תאבדון... למה? עקב לא תשמעון בקול ה' אלוהיכם... לכאורה צריך להבין למה התורה מוסיפה את העניין של 'לא תשמעון', הרי מדובר כאן באדם שעבד עבודה זרה רח"ל....

אומר ה'בני יששכר' דבר נורא, שלפעמים אפשר לגרום לקב"ה נחת רוח גדולה מאוד מתוך מעשה של עבירה, ואפילו עבירה חמורה כמו עבודה זרה. איך? על ידי שחוזרים בתשובה שלמה. ובמיוחד כשהתורה מעידה בעובר העבירה שהוא יאבד מכל העולמות, ובכל

שיעשה מעל ומעבר, שיקרע את עצמו בתפילה ובתחנונים, שיחזור בתשובה למרות הכל, וכך היה עושה נחת רוח הרבה הרבה יותר גדולה לקב"ה.

רבי צדוק הכהן מלובלין אומר שהרחמים שאנחנו מרחמים על בנינו, הם מעט מזעיר מעין הרחמים הגדולים שהקב"ה מרחם עלינו. הוא מסביר שהקב"ה רצה שנדע עד כמה הוא מרחם עלינו ואוהב אותנו, אז הוא האציל לנו ממרומו מעט מן המעט, משהו שבמשהו דומה לרחמים שהוא מרחם עלינו, וזאת האהבה שאנחנו מרגישים כלפי הילדים שלנו. כדי שנדע מה זה אהבת אב לבנו, ומזה נוכן להשכיל ולהבין כמה גדולה ועצומה אהבתו של הקב"ה אלינו.

סיפר לי פעם יהודי שהיה לו בבית ילד קטן שהפריע לישון בלילות, ופעם אחת הגדיל לעשות ובכה כל הלילה, עד שהאב לא יכול היה לתת שינה לעינו, וממש התמלא כעס על הילד הקטן והמפונק. בצר לו פנה לפחות להתפלל ותיקין אם הוא אינו ישן בשעות אלו, ובשובו מהתפילה סר וזעף על בנו, ניגש אליו והילד שישב במיטת התינוק חייך אליו חיוך רחב ומתוק, כדרכם של תינוקות. "באותו הרגע", סיפר לי הרב, "כל הכעס שהיה לי נמוג כלא היה. החיוך שלו המיס את לבי ונתחדשה אהבתי אליו כאילו לא הייתי ער כל הלילה". ואם האהבה של אב לבנו היא רק משל ודוגמה לאהבה שאוהב הקב"ה את ישראל שעליהם אמר 'בנים אתם לה"א', על אחת כמה וכמה שאנחנו צריכים רק לחייך אל הקב"ה, להראות לו שאנחנו אוהבים אותו וחפצים לעשות רצונו, ובתוך רגע הוא מקבל את תשובתנו בזרועות פתוחות כביכול.

## להפנות עורף לעבירה

הרבי ר' הערשלי מרימנוב זיע"א אמר על הכתוב "כרחוק מזרח ממערב הרחיק ממנו פשעינו", שכמו שאדם נמצא עם הפנים למזרח, וכן רגע הוא מסתובב ומהפך את פניו למערב, כך גם הקב"ה עושה עם הפשעים והעוונות שלנו. ברגע שאנו הופכים פנינו מהם ומבקשים לשוב אליו, באותו רגע רחקו ממנו פשעינו וחטאותינו כלא היו...

כמובן שאסור לשכוח את מה שאמרו חז"ל על מי שאומר שהקב"ה ותן ח"ו, וכידוע האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו וכו'. צריך לדעת ולזכור בכל עת את מאמרי חז"ל הללו, ובוודאי ש"אשרי מי שלא חטא", אבל "מי שחטא ישוב ויימחל לו", כמו שרש"י הק' אומר על הכתוב "ונשב בגיא מול בית פעור - ועתה ישראל שמע אל החוקים" וכו', ואומר רש"י "והכל מחול לך".

על כן, כשאדם נתקף בהרהורי ייאוש שכאלו, כאילו שהוא אינו ראוי ואינו כדאי לעשות תשובה חלילה וחס, צריך לזכור את כל האמור לעיל, ולדעת ש"יברוך טובים הרי זו דרך מינות", כי כל הנשמה תהלל י-ה, וגם אדם שבאמת הרבה לחטוא ולפשוע, גם הוא ברכתו חשובה ותפילתו נשמעת, ובוודאי לאחר שעשה תשובה שהכל נמחל לו וזדונות נעשים לו כזכויות אם זכה לעשות תשובה מאהבה, ובמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. על אחת כמה וכמה כשאנחנו נמצאים בדור שפל כל כך, אחרי

אלפי שנות גלות, אחרי שנים רבות כל כך של רדיפות וגזירות שמד, ובכל זאת אנחנו נאחזים בתורה הקדושה ומשתדלים לקיים אותה ככתבה וכלשונה, כמה כל מעשה טוב של אנשים בדור הזה חשוב בשמי מרום.

וכעין זה אומר סנגורן של ישראל הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, על הכתוב לאחר חטא העגל "ביום פקדי ופקדתי". ידוע הפשט הפשוט שעם כל עונש שעם ישראל יקבל לאורך הדורות על חטאיו ח"ו, יהיה תוספת על העונש גם קצת מהעונש של חטא העגל.

## 40 יום בלי חטא!

אבל הרה"ק מברדיטשוב אומר פשט אחר, והוא מסביר את זה עם משל לילדים ששיחקו בחצר המלך, זרקו אבנים ואחד מהחלונות היקרים נשבר. היתה זאת זכוכית יקרה שייבאו במיוחד מאיטליה, צבעונית ומעוצבת, ממש מעשי ידי אמן. אם בן הכפר שבר את החלון, המלך יכעס עליו, אבל הוא יבין שהילד הזה הוא בן כפר, אין לו כל הבנה בגיוני מלכות והוא בכלל לא מבין כמה יקר הוא החלון הזה שנשבר על ידו. אבל אם בן מלך זרק אבן ושבר חלון כזה יקר, הכעס של המלך יהיה גדול הרבה יותר, כי הרי בן המלך יודע מה רב ערכה של אותה שמשה, ואם כן מוטל היה עליו להיזהר הרבה יותר ולא לשבור את החלון היקר כל כך.

כך גם לגבי חטא העגל. מתי בני ישראל חטאו בעגל? אחרי 40 יום שהם היו במדבר. 40 יום תמימים הם הצליחו להחזיק מעמד בלי חטא! ומתי באו 40 הימים הללו? אחרי 210 שנים שהיו במצרים, בבית עבדים, עינו אותם ושעבדו אותם. הם היו במקום הכי טמא בעולם במשך 210 שנים. הם יצאו משם כמו אותו בן כפר, לא היה אפשר לצפות מהם לשום דבר, ובכל זאת מיד כשיצאו הצליחו להימנע מהחטא במשך 40 ימים תמימים!!

על זה אומר להם הקב"ה, אומנם אני חייב להעניש אתכם על החטא החמור, חטא העגל, אבל את ההתגברות הזאת שלכם אחרי 210 שנה, את זה לא אשכח לכם לעולם. וביום פקדתי ופקדתי. תמיד תמיד אזכור לכם את זה, וכשיהיה ח"ו מצב של כעס וחרון אף על עם ישראל, הזיכרון הזה של אותם 40 ימי התגברות, יעלה לפני הקב"ה כדי לעורר רחמים על עם ישראל ולהפחית מהחרון אף כנגדם...

על כן, בבואנו לפני המלך, מלכו של עולם, כשמתקרבים ימי הדין, עלינו לזכור שהקב"ה מבקש מאתנו "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם", וידוע מה שאמרו חז"ל שאפילו קידשו את החודש בטעות ואפילו מזידיים, החודש הזה לכם ראש חדשים, עם ישראל הם אלו שקובעים מתי ראש חודש, מתי ראש השנה, וגם כשהם קבעו במזיד חלילה יום אחר כראש השנה, בכל זאת הקב"ה רוצה שבאותו היום יאמרו לפני מלכויות, כדי שנמליך אותו עלינו. עד כדי כך גדולה החשיבות של כל יהודי, שאפילו כשהוא מזיד, הקב"ה מחכה להמלכה שלו, שיגיד ה' מלך, שישמע קול שופר, ובוודאי שמי שעוסק בתשובה ובמעש"ט בחודש אלול, מזכך ומטהר את עצמו לקראת יום הדין, בוודאי ובוודאי שגדולה עבודתו לאין שיעור, והוא עושה נחת רוח עצומה בשמי מרום.

# סיפר רבי אסא ויטו, שכאשר עמד לרכוש את הרכב כדי להסיע את רבינו, שאלו האם יש איזה פרט שכדאי לו להביא בחשבון. ניתן היה לחשוב שראש הישיבה ידבר על מקומו שיהיה רחב, שיוכל להכיל את הטליתות בלי להץ ודוחק, אולם רבינו ייעץ לו שכדאי שהרכב יהיה בעל מושבים רבים כדי שיוכל לקחת כמה שיותר אנשים ולעשות אתם חסד

קצות דרכיו בקודש של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל

"לשמור את כל דברי התורה הזאת" (דברים י"ז, י"ט)



ולחטביע זאת בתלמידיו. רצונו היה שתלמיד שלמד בבית מדרשו ישא על עצמו חותם זה. הוא חינך את בני הישיבה להביט על זולתם בעין טובה, לכבד את זולתם ולדבר לשני בכבוד ותפארת כאל צלם אלוקים. מספר אחד התלמידים: "לעולם לא אשכח את יום כניסתי לישיבה, באיזו נעימות ניגשו אלי כאילו מכירים אותי מימים ימימה, להקל את כניסתי למקום חדש. הוא עצמו היה דוגמה חיה לזה, הוא היה מדבר לתלמידים בלשון רבים, 'מה אתם חושבים...!', 'כבודו סבור...'", ומוסיף אותן תלמיד: "מאז שנכנסתי ל'תורה אור' הרגשתי את הטעם העליון של גדלות האדם והיותו חלק אלוק ממעל".

בשנים האחרונות שמו לב כולם לתופעה מעניינת, כאשר ראה מישהו שמשקפי ראייתו לא עומדים היטב היה ניגש ומתקן את משקפיו שיעמדו כראוי. יכול היה לעשות זאת לקטן שבקטנים ואף לגדולים. סיבת הדבר היתה, שכאשר אינם עומדים היטב במקומם הם עלולים ליפול ולהישבר, ולכן מצד 'והלכת בדרכיו' עליו לתקן זאת שלא תצא מכך עגמת נפש.

כך ליחידים וכך לרבים. פעם הגיע לסנדקאות בבית הכנסת אחד, ולאחר הברית כאשר ירד מהקומה השניה שם התקיימה הברית, שם לב שהגדר מאבן הסמוך למדרגות נמוכה מדי ויש בה חשש סכנה. מייד נעצר והראה למלוויו שהגדר נמוכה. הם ניסו להרגיעו ולהסחית

בבית מדרשו של רבינו נתחדשה הלכה בהלכות בין אדם לחברו... ידוע מה שמבואר בספרים ששני לוחות הברית כרוכים ירדו מהשמים, שווים בגדלם ומצוותיהם בכך שבלוח הימני כתובים עניני בין אדם למקום ובלוח השני עניני בין אדם לחברו, להורות שעניני בין אדם לחברו הינם לא פחות מעניני בין אדם למקום. עד כדי כך, שכאשר שיבר משה רבינו את שני הלוחות למרות שעובדי העגל לא כפרו אלא ב"אנכי ד' אלקיך" וב"לא יהיה לך" שהן מצוות בין אדם למקום ומדוע הוזקק לשבר גם את הלוח השני העוסק במצוות שבין אדם לחברו, הלא באלו לא פגמו, אלא שאין בין אדם לחברו ללא בין אדם למקום ואין בין אדם למקום ללא בין אדם לחברו. ובוזה ביאר רבינו את מה שמבקשים בתפילה "והחזירנו בתשובה שלמה", כי האדם נוטה לשוב מחטאי בין אדם למקום, ותשובה שלמה היא רק כששב גם מחטאי בין אדם לחברו.

מתוקף גדלות וגדלותו של רבינו ראה כל מי שהסתופף בצלו עד כמה כרוכים אצלו שני הענינים יחד, וחיפש בישיבתו הק' שמלבד שיחת המוסר הקבועה שנשא במוצאי שבת קודש בה דיבר על חיזוק כללי בתורה ויראה, הקדיש שיחה מיוחדת באמצע השבוע בה עורר על עניני בין אדם לחברו, להשריש בנפשות התלמידים שצריך חיזוק קבוע ותמידי בעניני בין אדם לחברו כשם שצריך חיזוק תמידי בכל עניני העבודה.

היתה תקופה שבמשך חודשים ארוכים, בכל שיחה משיחות בין אדם לחברו שנשא בישיבה הזכיר יסוד זה: שמה שאנו מבקשים בתפילת 'שים שלום' "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד", שהשי"ת נתן לנו תורת חיים ואהבת חסד, שככל שהתורה היא תורת חיים זה רק אם יש לאדם גם אהבת חסד ובלעדי זה חסר בתורת חיים. פעם שאלהו תלמידים מדוע הוא חוזר על כך בכל שיחה, הלוא גם אם יעירו כל אחד מבני הישיבה באמצע הלילה יידע לחזור יסוד זה בעל-פה? ענה להם רבינו: "אדרבה, זו כוונתי, אנו מוכרחים לשנן ולהשריש בתוכנו יסוד זה שוב ושוב, אולי כך זה ישיפע".

הוא לא רק תבע זאת, אלא הצליח בהנהגתו להיות דוגמה אישית

והוא היה מביאו עד בית הנדיב וממתין לו ברכבו מתחת לבית. יום אחד עלה רבינו לבית אחד הנדיבים וכעבור כמה דקות שב, רבי אסא תמה למה למה חוזר, האם אותו אדם לא בבית? התברר שאותו עשיר התקין בביתו מיזוג אוויר, דבר שהיה נדיר באותם ימים. רבינו ירד והציע לרבי אסא לעלות, באומרו: "איך ייתכן שאני אהנה ממזג אוויר נעים ולך יהיה חם ולא נעים ברכב", לכן הטריח עצמו במיוחד לרדת לקרוא לו.

כך עד זקנה ושיבה הוא לא ראה מניעה מקיום מצוות החסד בגופו משום "זקן ואינה לפי כבודו". כששאלו מישהו האם אין זה ביזיון כבוד התורה שרבינו עונה לטלפונים בביתו בעצמו, השיב לו רבינו מינייה וביה: "האין זה ביזיון לצלם אלוקים, שיהודי בן הקב"ה מתקשר ויש בפיו שאלה או בקשה שאמתין שמישהו אחר יענה".

שוב היה מעשה בעומק שנות השיבה, שכאשר ירד פעם מביתו ראה ילדה קטנה מורידה עגלה ולא מצליחה להסתדר אתה, הוא ניגש בעצמו לעזור לה להוריד את העגלה. הבחורים שליווהו ניסו לומר לו שהם יעזרו לה, אך הוא לא הסכים ונחלץ בעצמו לעזור לה להוריד את העגלה.

בהפסקת בין הסדרים של שעות הצהריים היו מגיעים לשיבה מוכרי כיפות וציציות ומוכרי ספרים וכד'. כמה פעמים אירע שניגש לקנות מהם, וכששאלו אותו בני הבית: הרי כפי הידוע אין לו צורך בזה עכשיו, השיב: "אכן כן, קשה לי לראותו יושב כאן ומחכה שמאן דהוא יפרנסו וכפי הנראה אף אחד לא קונה ממנו... סברתי, לפחות אני אקנה ממנו דבר שגם אם עתה איני זקוק לו אזדקק לו בעתיד בעז"ה".

סיפר רבי אסא ויטו, שכאשר עמד לרכוש את הרכב שקנה כדי להסיע את רבינו, שאלו האם יש איזה פרט שכדאי לו להביא בחשבון. ניתן היה לחשוב שראש השיבה ידבר על מקומו שיהיה רחב שיוכל להכיל את הטליתות בלי לחץ ודוחק, אולם רבינו ייעץ לו שכדאי שהרכב יהיה בעל מושבים רבים ככל שניתן כדי שיוכל לקחת כמה שיותר אנשים ולעשות אתם חסד.

(מתוך ספר: מגדלתו ומרוממתו)

דעתו, אך הוא המשיך לדבר ולעורר על כך, עד שביררו מיהו הגבאי כאן; התברר שהוא בין משתתפי הברית, קראו לו וכשהגיע אמר לו רבינו שלדעתו יש כאן חשש סכנה וצריך להגביה את הגדר ולהוסיף לה מעקה, כדי שילדים שמשחקים לא ייפלו חלילה משם, ורק אז נרגע.

מידת החסד היתה טבועה ברבינו עד שלא הבין מציאות אחרת. פעם הסביר שה'מעמיד' של כל התורה ועבודת ה' הוא בין אדם לחברו. ואמר, ששמע מרבו הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ' זצ"ל, שכל בן תורה צריך לבחון את עצמו האם הוא עושה חסד בכל יום, היינו לאו דווקא חסד גשמי אלא גם חסד רוחני - להסביר לשני את הסוגיה, להאיר פנים לזולת וכדו', והתבטא רבי ירוחם ואמר שיום בלי חסד והטבה לזולת אינו יום.

בעת יסוד שכונת מטרסדורף, כאשר עדיין לא חוברו קווי הטלפון בקריה - תהליך ממושך באותם ימים שיכול היה להימשך חודשים ארוכים, ואף הצריך פרוטקציה של עסקנים וכדו' - אזי לרבינו, שהיה מראשוני הדיירים בשכונה, היה קו טלפון בביתו ורבים באו להתקשר ולקבל שיחות. סיפרו אותם שכנים, שלא רק שרבינו ובעיקר הרבנית היו מקבלים את השכנים בשמחה ובעין יפה, אלא למרות שלא אחת היה צורך בסבלנות ואורך רוח לנהל את הבאים שגוזלים לכאורה מפרטיותם, ולפעמים באו בשעות לא שעות ולא כולם נהגו בעדינות, בכל זאת עשו חסד זה בשמחה וטוב לבב.

דרכו היתה עד זקנה ושיבה לענות בעצמו לטלפונים בביתו, כך בשעות היממה ואף באמצע הלילה. מעולם לא הסכים שינתקו את הטלפון מהקו, או שיורידו את השפופרת שיהיה צליל תפוס ולא י'פריעו' לו, שהרי הוא צריך לשאת בעול הזולת שבאים לביתו. גם כשהיה באמצע אכילתו, אם בא שואל לביתו הפסיק לאכול וניגש לענות לו. בתו הרבנית אלטוסקי סיפרה, שפעם שאלה אותו "למה אבא ניגש לענות, הרי הוא באמצע האוכל", ענה לה רבינו בפשטות: "הלוא הם באו, מה רצונך, שיחכו עבורי? וכי לא חבל על זמנם!?"

סיפור מופלא סיפר נהגו, רבי אסא ויטו: תחילת שימושו לפני רבינו היה כאשר בשנים הראשונות לייסוד השיבה בארה"ב היה מלווה את רבינו לבתי נדיבי עם. רבינו לא נצרך לו שייכנס אתו לבתים,

**"בבוקר קראתי סיפור נזה נפלא ומחזק שהאיר לי את כל היום"**

(חיים ממודיעין עילית)

**"לא יכול לפתוח את הבוקר בלי לקרוא את המייל היומי של 'דרשו'"**

(דוד צבי מעמנואל)

# הפורתח בכל יום..

המייל היומי של דרשו.

ווארטים נפלאים, סיפורים מיוחדים, הלכה יומית,  
ועוד ועוד מדורים מגוונים ומרתקים

להצטרפות - [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

# מרן ה'קהילות יעקב' זי"ע נכנס אל גאון ישראל רבי חיים עוזר גראדזינסקי זי"ע בוילנה והציע לפניו שאלתו. השיב הגאון רח"ע: "כשהייתי רב בעיר קטנה 'איוויא' הייתי מדקדק להיות מקדים שלום לכל אדם שפגשתי בבוקר, ואחר־כך כשנעשיתי רב בעיר הגדולה ווילנה ראיתי כי אם אקדים שלום לכל אדם אין לדבר סוף, והחלטתי להקדים שלום לאיש שאפגשנו ראשון ובזה יצאתי ידי חובתי"

מהוראותיו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בעניין אוספי הצדקה בבתי המדרש

"וְדַרְשֵׁת וְהִגִּידוּ לָךְ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט" (דברים י"ז, ט')



לחלק מהם יהיה בכלל מעלים עיניו מן הצדקה, או די לתת לאיזה מהם.

וכתוב שם, כי מרן ה'קהילות יעקב' זי"ע נכנס אל גאון ישראל רבי חיים עוזר גראדזינסקי זי"ע בוילנה והציע לפניו שאלתו זו. והשיב הגאון ר' חיים עוזר: "כשהייתי רב בעיר קטנה 'איוויא' הייתי מדקדק להיות מקדים שלום לכל אדם שפגשתי בבוקר, כי הא דר' יוחנן (ברכות יז.), ואחר־כך כשנעשיתי רב בעיר הגדולה לאלוקים ווילנה ראיתי כי אם אקדים שלום לכל אדם אין לדבר סוף, ואין דנין אי אפשר משאפשר, והחלטתי להקדים שלום לאיש שאפגשנו ראשון ובזה יצאתי ידי חובתי".

ומתשובה זו הבין ה'קהילות יעקב' את התשובה לשאלתו, שאם באים אליו הרבה עניים ייתן לעני הבא ראשון ויוצא בזה שלא יעבור על המעלים עיניו מן הצדקה. עד כאן העובדא בספר 'תולדות יעקב'. ושאלתי את הגאון רבי חיים האם ידוע לכם העובדא מאביכם הגאון הסטייפלער מה שעבר בינו ובין ההגאון ר' חיים עוזר, והשיב: "כן, ידוע לי". וטענתי דאם כן נמצא דיש כאן מחלוקת, דדעתו של מרן [הגר"ח שליט"א] שהנני מחויב לתת פרוטה לכל עני ועני, ואם לאו הרי זה בגדר מעלים עיניו וכו', ואילו הגאון ר' חיים עוזר פסק לאביכם

בספר 'בדידי הווי עובדא - סיפורים ועובדות מגדולי ישראל' שחיבר הרב שמואל דוד הכהן פריעדמאן. הביא כמה הוראות, סיפורים ועובדות מאת מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א. וכך כתב:

הנני להציג לפניך קורא נכבד מה שעבר ביני ובין הגר"ח שליט"א בענין מעלים עין מן הצדקה וכו', כשנכנסתי אליו לבקרו בחודש מרחשוון תשע"ב לפ"ק במשכן כבודו בבני ברק. באותו מעמד היה עם חתנו הרה"ג ר' יצחק קולדצקי שליט"א, ועוד כמה מבאי ביתו שהטו אוזן והיו עדים לשיחה שהייתה בינינו.

שאלתי את הגאון רבי חיים, כיצד עלי להתנהג בזמן שהנני בא לבית המדרש להתפלל והרבה אנשים הולכים לקבץ מעות בבית המדרש, למשל עשרים מאספים נדבות בבית המדרש, ואם אני נותן רק לעשרה מהם האם הנני בכלל מעלים עין מן הצדקה חס וחלילה משום שנתתי לעשרה אנשים והתעלמתי מהשאר.

והשיב לי רבי חיים: "בוודאי אתה חייב לתת איזה סך לכל עני ועני, ולכל הפחות פרוטה אחת תיתן לכל אחד אם אפשר, ובזה תצא ידי חובה שלא תהיה בכלל המעלים עין וכו'", עד כאן העובדא הזו.

וכיוצא בזה אמר לי הגאון הצדיק עובד ה' במסירות נפש מוהר"ר ישראל יצחק קאלמאנאוויטש שליט"א, ראש הכולל בבני ברק, כשזכיתי לארח אותו בביתי לפני זמן־מה, וכאשר שאלתינו כנ"ל כיצד לנהוג כשיש הרבה נצרכים בבית המדרש אם חייב אני לתת צדקה לכל אחד מהם, והגאון הנ"ל עיין בגמ' בבא בתרא הנ"ל ואמר שלפי דעתו נראה מהגמרא דכל כהאי גוונא נותנים לכל עני הפושט יד.

וכשהרציתי שאלתי לפני ידידי הג"ר אברהם ישעיה קנייבסקי שליט"א, בנו הגדול של מרן הגר"ח, ששימש את זקנו בעל ה'קהילות יעקב' עשרות בשנים וכמעט לא זזה ידו מתוך ידו, אמר לי כי בספר 'תולדות יעקב' (שחיבר הגאון ר' אברהם ישעיה הנ"ל) יש עובדא מזקנו שאף הוא עלה ונסתפק בשאלה זו ממש, כיצד יש לנהוג בזמן שבאים לפניו הרבה עניים האם הוא מחויב לתת לכולם, ואם ייתן רק

איפכא דדי לתת לעני הבא ראשון ובוזה יוצא ידי חובתו. ונענע לי הגר"ח שליט"א בראשו כשבת שחוק מרחפת על שפתי, והבנת כאילו היה אומר אמת נכון הדבר, יש כאן ב' דעות חלוקות.

## אם לומר תיקון ליל שבועות או גפ"ת

והנה, בהיותי בארץ ישראל בשבת קודש לפני היארצייט של מרן ה'חזון איש' זי"ע (ט"ו מרחשוון) ראיתי בקונטרס אחד סיפורים שסיפר הגאון רבי חיים על דודו מרן ה'חזון איש' זי"ע, ובתוך דבריו שם מביא כי פעם אחת שאל בן תורה אחד את מרן ה'חזון איש' זי"ע, היות והוא נוהג לומר בכל שנה בליל שבועות סדר 'תיקון ליל שבועות', אמנם לבו נוקפו שמה מוטב לו שילמד בליל שבועות גמרא ותוספות, ומה עליו לעשות - האם ימשיך באמירת התיקון כדרכו מדי שנה או שילמד גפ"ת. והשיבו ה'חזון איש' שיכול הוא להמשיך באמירת התיקון כמנהגו ולא ידאג.

ועוד פעם אחת אירע בבן תורה אחד ששאל את ה'חזון איש' זי"ע, היות ודרכו ללמוד גפ"ת בליל חג השבועות ולבו נוקפו שמה לא טוב הוא עושה ומוטב לו לומר תיקון ליל שבועות, ונפשו בשאלתו מה יעשה - האם ימשיך ללמוד גמרא ותוספות או יאמר 'תיקון ליל שבועות'. והשיבו ה'חזון איש': "תמשיך ללמוד גפ"ת ואינך צריך לשנות מנהגך ולומר תיקון ליל שבועות". והסביר הגאון רבי חיים הטעם מדוע שינה ה'חזון איש' לפסוק לאחד לומר תיקון ולשני ללמוד גפ"ת, וכי אין אלו תרתי דסתרי, וממה נפשך הי מינייהו עדיף. והסביר, שה'חזון איש' ראה על הראשון שהיה חושש שמה אינו עושה יפה ומוטב ללמוד, לכן ענה לו כפי נטיית לבו, שיכול הוא להמשיך ולומר 'תיקון ליל שבועות', ואילו הבן תורה השני היה חפצו ורצונו ללמוד גפ"ת בליל שבועות כדרכו מימים ימימה, אלא שהיה נוקפו שמה אינו עושה כהוגן וצריך הוא לומר תיקון, ע"כ ענה לו ה'חזון איש' לפי מה שהיה לבו מושכו שיכול הוא ללמוד גמרא ותוספות.

אחרי שנדפס ספרי 'שדה צופים' על מסכת סנהדרין והגיע הספר לידי הגאון רבי חיים שליט"א, סיפר לי בנו ידיד נפשי הגאון ר' אברהם ישעיה שליט"א, כי אביו הגאון עבר על הקדמת ספרי ואמר על מה

שכתבתי כי הוא היה הבחור שחפץ יותר ללמוד מלומר תיקון, לא כן הדבר אלא ההיפוך הוא האמת - "אני הייתי הבחור שרצה לומר תיקון ליל שבועות משום שכך נהג אבי מורי [הסטייפלער] זי"ע ורציתי לנהוג כמוותו, והשיב לי ה'חזון איש': 'אמור תיקון'".

ואחר שראיתי שמרן ה'חזון איש' זי"ע היה פוסק לשני בני אדם מהיפוך להיפוך לכל אחד כפי דרכו, דהכל לפי האדם ולפי מה שהעריך את מצבו ועניניו, ואין פסק אחד סותר למשנהו, נצנץ בלבי שמה היתה זו גם כוונת הגאון רבי חיים כאשר הצעתי לפניו שאלתי, ואין כאן מחלוקת כלל בין מה שפסק הגאון רבי חיים לבין מה שפסק הגאון ר' חיים עוזר לאביו הסטייפלער, דהכל תלוי מי השואל ומה מצבו ומעמדו; ולזאת, כאשר הצעתי אני הקטן את שאלתי לגאון ר' חיים, והוא יודע ומכיר בי שהנני סוחר ובעל יכולת, פסק לי לפי מצבי ומעמדי שהנני מחויב לחלק צדקה לכל עני הבא לפני. לעומת זאת, כאשר הציע ה'קהילות יעקב' את שאלתו לפני הגאון ר' חיים עוזר והכיר בו שהוא מבני תורה הממיתים עצמם באהלה של תורה וביתם ריקם מכל, על כן פסק לו לפי מצבו כי די לתת לעני הבא ראשון.

ואם עדיין הנך מפקפק בזה - קורא יקר - ראה גם ראה שהגאון ר' חיים עוזר הביא לו דוגמה ממה שהיה נוהג להקדים שלום לכל אדם ובבואו לוויילנה חזר בו והנהיג עצמו להקדים שלום לראשון בלבד, באמרו אין דנין אי אפשר משאפשר, הרי לך הוכחה חותכת דגם הנידון של ה'קהילות יעקב' שהקיש לשאלתו אם יקדים שלום דומה לראיה, שמצבו של ה'קהילות יעקב' היה בגדר אי אפשר, ודו"ק.

והצעתי את הרהורי לבי לפני ידיד נפשי הג"ר אברהם ישעיה קנייבסקי שליט"א, כי לדעתי זאת היתה כוונתו של אביו הגאון ר' חיים כשפסק לי לתת צדקה לכל עני ועני, שהוא עלפי העובדא ממרן ה'חזון איש', ואמר לי ששאל את אביו ונענע בראשו בחיך והסכים כי כיוונתי נכון, ואין כאן מחלוקת כלל אלא הכל לפי הענין והמצב והאדם.

ועוד סיפר לי, כי הבן תורה הראשון שציווהו ה'חזון איש' להמשיך היה לא אחר מאביו הגאון ר' חיים בעצמו.

(מתוך הספר - בידי הווה עובדא מאת הרב שמואל דוד הכהן פריעדמאן)

\* דף היומי בבלי \* דף היומי בהלכה

\* ווארט או סיפור לפרשת השבוע \* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

\* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' \* 4992 או 077-2222-666



דודי, הגאון רבי חיים ברים זצוק"ל, מגדולי תלמידי ה'חזון איש', נהג לומר לי בילדותי: "אהרל'ה, תנצל את העובדה שאתה שכן של ר' אלי'ה. כשאמא שלך לא צריכה שתעזור לה בבית תיכנס לר' אלי'ה, תשב אצלו ותתבשם ממנו כמה שיותר. לא תצטער!". עשיתי כדבריו והשתדלתי לספוג מרבי אליהו הדרכות ישרות בתורה, ביראת שמים ובעבודת ה'

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על ההדרכה המיוחדת בחינוך



"וְשִׁמְרֵתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יִרְוֶךָ" (דברים י"ז, י')

במשך שנים זכיתי להיות אברך כולל ולשבת על התורה ועל העבודה. ממש גן עדן עלי אדמות. וכי יש תענוג גדול מזה?! באחד הימים קיבלתי הצעה למשרה מסוימת בתחום החינוך. לא חלפו כמה שעות והנה מגיעה הצעה אחרת, אף היא בתחום החינוך. אמרתי לעצמי: 'הרי אין מקרה בעולם, אם ביום אחד מגיעות אלי שתי הצעות שונות, אולי זה סימן משמים...! אך מה עושים? איך אפשר להכריע?'

בילדותי גדלתי בירושלים בשכונת 'בתי אונגרין' שעליד מאה שערים. גרו שם מסולתה ומשמנה של היהדות החרדית, גדולי תורה ואנשי מעשה, צדיקים יראים ושלמים מאנשי ירושלים של מעלה.

בשכונתנו גר הרה"צ רבי אליהו רוט זצוק"ל. הוא זכה להיות יד ימינו ומשמשו בקודש של הצדיק רבי שלומק'ה זווילער ז"ע. הוא היה אדם קדוש. ר' אלי'ה היה אדם חולני, לא היה איבר אחד בריא בגופו, ועם כל זאת היו מכנים אותו 'האדם המאושר בעולם'. כל חייו היו מקשה אחת של תורה ועבודת ה'!

דודי, הגאון רבי חיים ברים זצוק"ל, מגדולי תלמידי ה'חזון איש' זצוק"ל, נהג לומר לי בילדותי: "אהרל'ה, תנצל את העובדה שאתה שכן של ר' אלי'ה. כשאמא שלך לא צריכה שתעזור לה בבית תיכנס לר' אלי'ה, תשב אצלו ותתבשם ממנו כמה שיותר. לא תצטער!". עשיתי כדבריו והשתדלתי לספוג מרבי אליהו הדרכות ישרות בתורה, ביראת שמים ובעבודת ה'.

לאחר נישואיי עברתי לגור בבני ברק, אך דמותו של רבי אלי'ה וכל ההשפעות שספגתי ממנו ליוו אותי כל השנים. ביום שקיבלתי את ההצעות למשרות חנוכיות החלטתי לעלות לירושלים ולהיכנס אל רבי אליהו רוט זצוק"ל כדי להיוועץ בו בנושא.

לאחר שהצגתי בפניו את הדברים ושטחתי את הצדדים השונים ואת התלבטויותיי, השיב לי: "האם לצאת מהכולל - זו שאלה כבדת משקל, לא אני אכריע לך, לך לגדולי ישראל לקבל הכרעתם. אבל כיון שהציעו לך משרות בתחום החינוך, כנראה משמים מכוונים אותך לכך. לכן רצוני למסור לך מסר חשוב מאוד שילווה אותך בדרכך". הנושא הזה בער בעצמותי, וכשהוא החל לדבר אחזה בו התלהבות

של אש קודש: "מורי ורבי הקדוש רבי שלומק'ה זווילער זצוק"ל אמר, שכל יהודי שמתעסק בחינוך יש לו עסק עם עבודת הקודש; כל יהודי באשר הוא, לאו דווקא מי שמלמד בחורים בישיבות, אלא כל מי שעוסק עם ילדים, נערים ובחורים בכל הגילים ומכל הסוגים. ואז פרט ר' שלומק'ה באצבעותיו: אם זו התעסקות עם ילדי גן, אם זו התעסקות עם ילדים בני שלוש הלומדים א-ב, או עם ילדים הלומדים חומש ומשניות. עם כל אחד ואחד מהם זו התעסקות של עבודת הקודש שנקראת חינוך".

והמשיך רבי אליהו: "הוא הדין - אמר ר' שלומק'ה - אצל בנות ישראל, 'כה תאמר לבית יעקב'. כל אשה שזוכה לעסוק בחינוך עליה לדעת שיש לה עסק בעבודת הקודש. ואין הכוונה דווקא למנהלות ולמורות בסמינר שנושאות באחריות, אלא - אף כאן הלך ומנאן ר' שלומק'ה באצבעותיו - גם גננות לילדות בגיל הרך, לילדות גדולות בגן, ומורות לילדות בנות שש, בנות עשר ובנות מצוה - עם כל אחת ואחת מהן זו התעסקות בעבודת הקודש הנקראת חינוך".

וכך המשיך רבי אליהו דבריו בלהט נורא, הוא האדים כולו, וגופו הכחוש והחולני רעד באימה וביראה: "כך שמעתי מר' שלומק'ה זצוק"ל: כשמה רבנו עמד להסתלק מן העולם הוא ביקש מהקדוש ברוך הוא שימנה אדם שינהיג את ישראל - ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה' (במדבר כז, יז), אומר לו הקדוש ברוך הוא: 'קח לך את יהושע בן נון' (שם יח). ולכאורה, מה שייך כאן

לשון 'קייחה', וכי לוקחים אדם בידיים? אלא אומר רש"י הק': 'קחננו בדברים, אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום'."

וכאן זעק רבי אליהו: "אמר ר' שלומק'ה: כל יהודי וכל בת ישראל שמתעסקים בחינוך זוכים שיום יום הקדוש־ברוך הוא אומר להם: אשריך שזכית, ואשריך שזכית להתעסק בעבודת הקודש. ויש מחנכים ומחנכות שזוכים שהקדוש־ברוך הוא יאמר להם 'אשריכם' לא פעם אחת ביום אלא פעמיים ביום!"

מי אלה?

פנה אלי רבי אליהו ואמר: "תאר לעצמך שהגערער רב'ה נכנס לבית המדרש שלו המלא במאות אברכים השוקדים על תלמודם. כל העיניים מופנות לעבר הרבי. הוא מפלס דרכו בין השורות עד שמגיע לאחד האברכים. הוא פונה אליו ואומר לו: 'יש לי בן, אני רוצה שאתה תהיה המורה הפרטי שלו'. מה זה אומר על האברך הזה? הרי בית המדרש גדוש במאות אברכים מסולאים בפז, ואם מבין כולם הוא בחר באברך מסוים כנראה אברך זה הינו מיוחד במינו, ארי שבחבורה!"

"האברך הזה, כמובן, אינו יכול לסרב לרבי, ויקבל על עצמו את התפקיד. וכעת נחשוב רגע איך הוא יתייחס לתפקיד שהרבי הטיל עליו? אין ספק שהוא יגש לתפקידו באימה ובריאה, ברתת ובזיע. כל־כולו יהיה מרוכז בתפקיד שנטל על עצמו, עם כל האחריות הכבדה הכרוכה בו. הוא לא יביט בשעון ולא יתייחס לתמורה הכספית, אלא ישקיע כל כוחותיו, כשרונותיו וזמנו להצלחתו של בן הרבי."

המשיך רבי אליהו: "תאר לעצמך, אם כל מנהיג בישראל, כל רב קהילה וכל ראש ישיבה היו פונים לאחד מתלמידיהם המובחרים ומבקשים מהם ללמוד עם בנם, מה לא יעשה האדם שנבחר כדי לספק את רצון רבו?"

"כל יהודי שמתעסק בחינוך", אמר רבי שלומק'ה לרבי אליהו, "אם זה רבי בחיידר או מגיד שיעור בישיבה, כשהוא נכנס לכיתה עליו להרהר בלבו: 'מולי יושבים שלושים תלמידים, אבא שלהם ביקש ממני לחנכם לתורה ולמצוות. מי האבא שלהם? לא הרב שלי, לא הרבי שלי ולא מנהיג הקהילה שלי, אלא הרבי הגדול, האבא הגדול, מנהיג הבירה - הקדוש־ברוך־הוא בכבודו ובעצמו! בורא עולם הפקיד בידי שלושים ילדים שלו, והטיל עלי את האחריות לחינוכם, נורא נוראות!"

והוסיף ר' אליהו ואמר לי: "אם כל מחנך ומחנכת, אם כל מלמד ומגיד שיעור, היו ניגשים אל תפקידם עם הלך המחשבה הזה, כי אז בוודאי היו עוסקים בעבודת הקודש שלהם בכל כובד האחריות, והיו משקיעים את כל כוחותיהם וזמנם להצלחת חינוכם של תלמידיהם. חלילה להם להפלות את אחד התלמידים בגלל משפחתו המפורסמת או המיוחסת, הרי כל אחד ואחד מן התלמידים בלי יוצא מן הכלל הוא בנו של בורא עולם, אשר הטיל על המלמד או הר"מ את התפקיד לחנכו וללמדו תורה.

"למחנך ולמחנכת הללו אומר הקדוש־ברוך־הוא פעמיים ביום 'אשריכם' - פעם אחת 'אשריכם' שאתם זוכים להתעסק בחינוך, ועוד פעם 'אשריכם' שזכיתם להנהיג בניו של מקום."

רבי אליהו סיים את דבריו וכל גופו רתת. נפרדנו לשלום, ושבת

מירושלים לבני ברק אפוף רגשות קודש.

אבל הסיפור לא נגמר...

למחרת שבת לכולל. בקומה העליונה של בנין הכולל שכן הכולל 'בית יהודה' של אחד מגדולי ישראל, הגאון הגדול רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל, חתנא דבי נשיאה של ההייליגער בריסקער רב זצוק"ל. אברך ליטאי, מאברכי הכולל של הגאון רבי מיכל, נכנס לבית המדרש של הכולל שלנו ופנה אלי: "אפשר להפריע לך לכמה דקות?"... יהודי מבקש עזרה, איך אפשר לסרב? אמר לי האברך: "ברוך ה', אני שוקד על התורה ועושה חיל בכולל. בחסדי שמים לא מוטל עלי עול הפרנסה, כי אבי העשיר מחזיק אותי בעין יפה. אולם לאחרונה פנו אלי מכמה ישיבות והציעו לי כל מיני משרות, אני מתלבט מאוד מה לעשות, האם להמשיך כאברך בכולל או להיענות לאחת המשרות, ואם כן - לאיזו מהן."

השבתי לו: אינני יכול להכריע לך, אלו שאלות המצריכות דעת תורה של גדולים. אבל דבר אחד אני יכול לומר לך: נפלאות דרכי ההשגחה. אתמול הייתי בירושלים אצל הצדיק רבי אליהו רוט בשאלה דומה לגביי. גם הוא לא הכריע לי, אבל לימד אותי תובנות חשובות ששמע מרבו ר' שלומק'ה זווילער.

סיפרתי לו את הדברים ששמעתי רק אתמול מפי רבי אליהו רוט, והוא התרגש מאוד מן הדברים. לגופו של דבר, הוא אמר לי שהוא קרוב משפחה של הסלונימער רבי, ה'נתיבות שלום' ז"ע, הוא יסע אליו ויצגי בפניו שאלתו ויבקש הכרעתו. ביקשתי ממנו שישוב אלי עם תשובתו של ה'נתיבות שלום'.

כעבור מספר ימים הוא שב אלי וסיפר: "נסעתי לירושלים, לסלונימער רבי, וסיפרתי לו על ההצעות שמציעים לי. הוא ליבן אתי את העניין מכל צדדיו. תוך־כדי הדברים הוספת לי, שדידי בא לשאול לגבי עצמו אצל רבי אליהו רוט, ורבי אליהו אמר לו דברים נוראים ששמע מפי רבי שלומק'ה זווילער. כששמע הרבי את השם 'רבי אליהו רוט', אחז בו רתת ואמר: 'ריבוננו של עולם, אנו הרי ידידים בלב ובנפש. שמעתי מר' אליה אמרות רבות מהרבי ר' שלומק'ה זווילער. כל אמרה פנינה, יהלום'. כמובן, הוא רצה לדעת את תוכן הדברים שסיפרתי לי, והשתדלתי להעביר לו את הדברים כפי ששמעתי ממך."

כששמע הסלונימער רבי את הדברים מפי, אמר שכיון שאני כלי שלישי הוא חייב ללכת כעת לרבי אליהו, לשמוע את הדברים מכלי ראשון. ואכן, הסלונימער רבי ירד מביתו והלך לרבי אליהו, ורבי אליהו שב באוזני הרבי על הדברים ששמע מרבי שלומק'ה על כובד האחריות של העוסקים במלאכת הקודש של חינוך.

ידוע לי ממקור ראשון, שבמשך תקופה היה ה'נתיבות שלום' חוזר על הדברים שאמר רבי שלומק'ה זווילער לרבי אליהו רוט, הוא התפעל מהמסר הנוראי שהיה בהם: הקדוש־ברוך־הוא אומר לאדם: אני מאושר מכך שקיבלת על עצמך תפקיד חינוכי, אני מייעד אותך לחנך את ילדיי, וכל אחד מהם הוא כבן יחיד לי. ומי שמודע לכובד האחריות ועושה את מלאכתו בנאמנות, אומר לו הקדוש־ברוך־הוא: "אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום."

(מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

# היה זה בבוקרו של יום השבת. אחד מבני קהילת אופקים נתגלגל ובא ליוהנסבורג, שם נהוג לערוך מדי שבת לאחר התפילה קידושא רבה. במהלך הקידוש ניגש אותו יהודי עשיר אל האורח מארץ ישראל, ובמקום לדבר החל לבכות בכי חזק ללא הפוגה, עד שלא עלה בידי הנוכחים להפסיקו. הוא הושיט יד ל'שלום עליכם' אך שוב פרץ בבכי

הצצה להנהגתו הרוחנית בדרום אפריקה של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

"וְעָשִׂיתָ עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ" (דברים י"א, י')



המיליונים שצבר אותו יהודי דרום אפריקאי הדובר יידיש עסיסית, שעליו נסב הסיפור דלהלן, לא הצליחו לסחוט מעניו דמעות התרגשות. העושר לבדו, כפי שפשוט בעיני כל בר דעת, לא היה בכוחו לגרום לו אושר. אמנם כן, יהודים נכבדים מכל רחבי העולם התדפקו על דלתי ביתו בהדרת כבוד, נושאים עיניהם אל נדבת לבו, אבל היה אחד מיוחד שדאג לו באמת ועלה בידו להכניס את טעם האושר לחייו. ובשעה שסיפר על כך פרץ בעל המעשה בבכי של התרגשות בלי יכולת להירגע: "אתם לא תדעו לעולם מה זה הרב פינקוס בשבילי", הכריז בין פרץ בכי למשנהו.

היה זה בבוקרו של יום השבת. אחד מבני קהילת אופקים נתגלגל ובא ליוהנסבורג, שם נהוג לערוך מדי שבת לאחר התפילה קידושא רבה, במהלכו נושא הרב דברים באוזני הקהל. במהלך הקידוש ניגש אותו יהודי נכבד ועשיר אל האורח מארץ ישראל, ובמקום לדבר החל לבכות בכי חזק ללא הפוגה, עד שלא עלה בידי הנוכחים להפסיקו. הוא הושיט יד ל'שלום עליכם' אך שוב פרץ בבכי.

"מדוע אתה בוכה כל כך?", שאל בן הקהילה דאופקים. "אני רוצה לספר לך משהו על הרב פינקוס", השיב לו בן שיחו. "מתי לבוא אליך?", שאל האורח מאופקים; "היינט ביי נאכט, צען א זייגער" (היום בלילה בשעה עשר) השיבו.

בשעה היעודה נקש האורח בדירת הפאר שבה התגורר כאמור יהודי בעל הון, שראשי ישיבות ובעלי מוסדות אחרים מכל קצוות תבל פקדו את מעונו ונהנו ממתת ידו הנדיבה לטובת מוסדותיהם. "אתה הכרת את הרב פינקוס?", שואל אותו בעל הבית, וכשהלה משיב "קצת...", אומר לו הגביר: "אני אספר לך מיהו ר' שמשון, ואז תראה שאתה לא התחלת להכיר אותו בכלל".

והאיש החל לגולל את סיפורו המפעים:

רבי שמשון קבע לימוד גמרא בחברותא עמו ועם יהודי מקומי נוסף מדי בוקר קודם התפילה בשעה שש. יום אחד, במהלך הלימוד בסוגיה פלונית, עלה לפתע החשד בעיני רבי שמשון כי הלה נעדר ידיעה בסיסית באחד היסודות שעליהם נשען הבית היהודי. כשכולו

נסער יצא אתו רבי שמשון החוצה וביקש לדעת האומנם נכונה השערתו.

"רבאיי, טוט מיר א טובה..." (רבאיי, תעשה טובה והנח לנפשי) השיב לו היהודי. אבל רבי שמשון לא שת לבו לדבריו. "גיי אריין אין קאר (היכנס לאוטו)", פקד עליו קצרות, "אני רוצה לנסוע לביתך לדבר עמך ועם בני הבית על כך".

רק זה היה 'חסר' לו ליהודי, והוא מיהר לבקש על נפשו' כנבהל: "רבאיי, תעשה לי טובה, רק לא זה".

אבל הדבר כבר היה מנוי וגמור עם רבי שמשון, שאף לא ציפה לאישור. הוא פשוט קבע עובדה: נוסעים. אבל עוד בטרם הגיעו למחוז חפצם כבר הספיק לייסר את האיש, בלי לחסוך ממנו את שבט לשונו: "בוודאי אתה חושב לעצמך שמוכן לך 'מזרח' גדול בשמים על כל הצדקות שעשית... אבל דע כי כאשר את תניח את רגליך על סף גן עדן יבוא מלאך שחור, יאחז בך ויחזיר אותך אחורה". ובכן, בהגיעם אל ביתו של האיש לבש רבי שמשון עזות דקדושה ונכנס לדירה בצעדים נמרצים, כעשוי ללא חת. הוא החל מדבר עם האיש וזוגתו אודות חשיבות העניין, והיא - תוהה לבטח בלבה על

הרבאיי הזה שעמו מצא בעלה לנכון להתרועע, משיבה לעומתו, כצפוי, דברים כדורבנות ללא כחל וסרק: "דריי נישט קיין קאפ. ואס וילסטו?! (תפסיק לבלבל במוח. מה רצונך מאתנו).

סביר להניח כי מעודו לא נתקל רבה של קהילת אופקים, שהמונים שותים בצמא את דבריו, בסגנון כה 'מכובד' כלפיו. המתח בסלון ההדור עלה לשיאים, ומעניין היה כיצד יצליח רבי שמשון לשבור את חומת ההתרסה.

אבל הוא, כמו ציפה והתכוון לתגובה כזו, הטיל בשלב הזה של השיחה 'פצצה' אל השולחן, ואמר לה בשלווה: "בבקשה, הביאי נא פתק ושבי עלייך השולחן. אני רוצה לעשות איתך הסכם. אני רב, ורוצה לערוך כאן הסכם חתום שבו אני מוכר לכם את כל העולם הבא שלי!".

האשה לא הסתירה את סערת רוחה לשמע ההצעה: "רבאיי", הזדעקה, "מה אתה עושה? את כל העולם הבא?". "זהו זה. כן", אמר לה ללא הינד עפעף.

המהלך הנועז חולל רושם כביר והימם אותה לחלוטין, עד שברוב התרגשותה 'נשברה' מיד ואמרה: "טוב רבאיי, תגיד לנו מה צריך לעשות ואנו נעשה". ללא אומר ודברים קם רבי שמשון כרגע מעם השולחן ונפרד מהם לשלום, דואג עד מהרה לשלוח את האנשים המתאימים שילמדו אותם חיי יהדות כהלכה.

"את העולם הבא' שלו", אמר בעל המעשה בהתרגשות, "אמנם לא נדרש לבסוף לתת לנו, אבל הוא העניק לנו את שלנו לנצח".

לאחר ימים מספר שב רבי שמשון אל הבית ההוא, והפעם כדי לחגוג את השינוי המבורך והצעד האמיץ של בעלי הבית לכינון חיי מצוות. לצדו צעד כושי ענק-ממדים שנשא בידיו בקבוק גדול של 'לחיים' משובח ויקר-ערך, הניחו על השולחן במרכז הסלון, ושב אל הרכב כדי להביא עציץ גדול רב-פארות המגיע כמעט עד התקרה, שהונח אחר כבוד בצדי הסלון, ופצח בריקוד סוער עם בעל הבית. פניהם מפיקות שמחה עילאית שלא מעלמא הדין, מעין 'עולם הבא', עד כלות הכוחות.

"היה זה היום המאושר בחיי", סיים האיש את סיפורו המיוחד בפני האורח מאופקים, והוסיף ברגש: "התבין כעת מה זה בשבילי רבי שמשון פינקוס? מה הוא עשה למעני? תדע ששלושה ימים לא יכולתי לישון מהתרגשות. וזה מה שהרב פינקוס עשה ליהודי אחד מדרום אפריקה".

ורבי שמשון הגדול הזה, שכפות ידיו אווזות כחד מקמאי בנשמות מעולם האצילות שתחת כסא הכבוד ומטלטלות אותן בסערה - לא שוכח את משחת השיניים, את ה'חמאה' או ה'בסלי' של משפחות האברכים בדרום אפריקה שהשתוקקו למוצרים שונים בהכשרים מהודרים. וזכרם של אברכים צנועים מהארץ הזקוקים נואשות לחליפה ראויה הנמכרת בדרום אפריקה במחצית המחיר לא מש מנגד עיניו. כי בטרם צאתו לדרך, אפשר היה זה מיד למחרת של אותו ערב שבו רקד והרקיד עמו מלאכי מעלה, התקשר לאברך פלוני מארץ-ישראל שאחיו התגורר ביוהנסבורג ואמר: "תגיד לי, אתה לא צריך משהו מדרום אפריקה? אני יוצא היום לארץ-ישראל".

שבועיים מאוחר יותר, לפני נסיעה נוספת לאפריקה, התקשר אליי שוב, והפעם מאופקים: "פגשתי את אחיך ביוהנסבורג, שוחחתי עמו בלימוד וכל-כך נהנית! היום אני נוסע לשם שוב: אמור לי, איך שולח שום דבר לאחייך?".

והאיש מבעד לקו מודה על הפנייה ואומר: "יש לנו כבר דרך כיצד להעביר לו דברים, אינני רוצה להטריח את הרב". אבל רבי שמשון לא מרפה, וכמתחנן על נפשו מבקש: "תראה, אני נוסע עכשיו, אתה חייב להעביר דרכי משהו לאחייך, מכתב או משהו אחר".

בנסיעה האחרונה הציע שוב ברוחב לב את שירותיו, ונענה כי אכן ההורים מעוניינים להעביר לבנם בדרום אפריקה מצות לפסח. "מצוין!", התרונן קולו של רבי שמשון משמחה, ומסכם: "שיביאו את המצות לשדה התעופה ויתאמו אתי. בלי נדר אינני עולה למטוס לפני שמביאים לי את החבילה".

כהנה וכהנה היו מעשי החסד שלו למכביר בטובת עין ולבב, כשהוא מתהלך בענוות חן ועמל לשרש מלב הבריות את המחשבה שאין זה יאה להטריח את 'הרב פינקוס' בשליחויות. ועם גדלות מפעלותיו ביוהנסבורג בהשיבו לב בנים אל אבינו שבשמים לא נמנע מלטרות ב'זוטות', כביכול, של עוד מעשה חסד עם היחיד, ועוד טובה, והיו שלושה עמודי העולם 'תורה, עבודה וגמילות חסדים' לאחדים בידו באופן נשגב.

## האדם שפגשתי בדרום אפריקה

להלן קטעים מעדותו של תושב יוהנסבורג, ישראלי לשעבר, שהשתקע בדרום אפריקה אודות קרבתו לרבי שמשון, וכיצד הביאו לקיום תורה ומצוות. מתוכה ניתן ללמוד על כמה וכמה גוונים בשיעור קומתו ולקבל מושג-מה על דרכי עולמו.

התיאור מובא בלשונו של המספר, למעט שינויים הכרחיים, ועל-מנת שלא לפגוע באותנטיות שלו. הנה הדברים:

"בעבר נוהג הייתי לומר כי הרב פינקוס הוא הרב הגדול ביותר שהייתה לי הזכות לפגוש בחיי. אולם כעבור זמן שיניתי את הנוסח, והגעתי לכלל הבנה כי הוא האדם הנעלה ביותר שפגשתי.

"האדם הנעלה ביותר. במה? במימוש האמונה וביישום היומיומי האנושי של החיים. ראיתי מקרוב איך תלמיד חכם מיישם את היחס המושלם גם לעני ולמסכן, כיצד קיים את הציווי הגדול של להיות יהודי בכל רגע ובכל מצב. צדיק בפירוש הפשטני ביותר של המילה, בכל אורחות חייו. וזו רק הכותרת לכל התיאור שיובא להלן.

"נסיעותי לדרום אפריקה היו כרוכות בהוצאות כספיות. מלבד כרטיסי הטיסה היה צורך לשכור עבורו דירה קטנה של חדר וחצי שתשמש לו כאכסניה, וגם לשכור רכב שיאפשר לו להגיע במהירות וביעילות לכל המקומות שבהם מסר את שיעוריו ושיחותיו ביוהנסבורג הגדולה (מדובר על עיר בשטח הגדול פי שמונה משטחה של ירושלים), ובדרום אפריקה בכלל, ועוד הוצאות שונות. אני אמנם לא חרדי, אך בכל זאת רציתי להיות שותף ולממן חלק מההוצאות הללו. עם זאת, ביקשתי להישאר אנונימי ובלי שהרב פינקוס יידע מי נותן את הכסף.

הצלחתי להמיר לדולרים. שאלתיו אם לשמור את הכסף הזה לפעם הבאה, או שרוצה להמתין כמה שעות עד שאפרוט אותו לדולרים? (שכן בארץ לא ניתן להשתמש במטבע הדרום-אפריקני). הוא השיב שאשאיר את הכסף במטבע מקומי, ותוך-כדי-כך שאל אם ידוע לי היכן מוכרים כאן חליפות בזול. לאחר בירור נסענו יחד למחסן מכירות ענק, שבו ניתן לרכוש מוצרי הלבשה במחירים מוזלים, וכאשר נכנס ובחר כמה חליפות בטוח הייתי שהחליפות מיועדות לילדיו. רק לאחר זמן נודע לי כי כשהגיע לארץ-ישראל העניק את החליפות הללו במתנה לאברכים נצרכים."

## האיום שפעל את פעולתו

"הרב פינקוס רצה מאוד להשפיע עלי ברוחניות. בסוף שבוע אחד הוא הודיע לי על נסיעתו לשבת הקרובה להשתתף בסמינר של 'ערכים' שהתקיים באחת מערי דרום אפריקה, וכי הוא מעוניין שאשהה לצדו במהלך כל השבת. משסירבתי לא הרפה ו'איים' שלא ייסע לשבת בלעדיו. עד היום איני יודע כיצד העזתי אך עניתי לו: אז שהרב לא ייסע."

"ביום שישי למחרת, נקש לפתע על דלת ביתי - המרוחק ממעוננו בכעשרים דקות נסיעה, והצהיר: 'אני כאן בשבת אתך'. אמרתי לו: איך תהיה כאן במקום לא דתי בשבת?! אך הוא נותר עיקש בדעתו ואמר: 'יש לך שתי אפשרויות - או לבוא אתנו או שאני כאן אתך בשבת'. נותרו לי עשרה רגעים להחליט, ולאחריהם התלבשתי ויצאתי אתם לשבת."

כאשר נשאל היהודי היקר אילו דברי תורה, הדרכות או עצות רכשו ממנו, הוא משיב: "הוא החדיר בנו, למשל, כי הבעיה בעבירה היא לא העונש בלבד, ואם אתה לדוגמה מדבר לשון הרע אתה הקרבן של המעשה הזה. העבירות הן נזק ולכלוך לבעליהן. עוד החדיר בנו כיהודים בדרום אפריקה את המושג 'צורה של יהודי'. הוא הרבה להגדיר את מהות היחס והקשר של היהודי לקדוש-ברוך-הוא - כנישואין או כאירוסין, ולכן פשוט שההתנהגות צריכה להיות מרוממת, כי בחיי בית אם אין קשר של אהבה וידידות אין כלום. שם בבית אין תועלת בקשר חיצוני בלעדי העומק של שייכות."

"אנחנו בסדר, היה אומר, 'ואפילו מקיימים מצוות, אבל הבעיה היא שקצת שכחנו את הקדוש-ברוך-הוא, אנו לא מדברים עמו כמעט. לא מתקרבים אליו באמונה שלמה. אנו לא יודעים לקנות חלב בסופרמרקט ולדעת ששקית החלב הזו נשלחה מידי הקדוש-ברוך-הוא במיוחד בשבילי. הקדוש-ברוך-הוא הנמצא בכל מקום דואג לי ואני מאוד קרוב אליו."

"תבינו", מסיים האיש את התיאור, "שאת השיחות הללו נשא בפני אנשים המחוברים ליהדות רק דרך 'מסורת' ו'קהילה'. 'יהודים שמעולם לא דיברו עברית, ובפניהם הוא דיבר על ה'צורה של יהודי'. אך הם הבינו את שפתו - שפת הלב, והתרוממו."

(מתוך הספר 'השמש בגבורתו')

**"היה זה היום המאושר בחיי",  
סיים האיש את סיפורו המיוחד  
בפני האורח מאופקים, והוסיף  
ברגש: "התבין כעת מה זה בשבילי  
רבי שמשון פינקוס? מה הוא  
עשה למעני? תדע ששלושה ימים  
לא יכולתי לישון מהתרגשות.  
וזה מה שהרב פינקוס עשה  
ליהודי אחד מדרום אפריקה"**

"אולם הרב מיאן ליטול פרוטה. 'עד שיבוא ללמוד אתי חצי שעה או שעה ביום לא אקח כסף', הצהיר. סירובו המוחלט ליטול את אותן הוצאות צנועות והכרחיות לא הותיר לי ברירה ובאתי ללמוד עמו."

"ואז, כאשר נפגשנו, נוכחתי לדעת כי מדובר באישיות שאי אפשר לתאר. אולי יש מישהו שימצא מילים מדויקות יותר, אבל אני אומר שכולו היו עשוי מאהבה עצומה ליהדות וליהודי, וזו כנראה הייתה הסיבה שאנשים נהו אחריו כאן בדרום אפריקה. מדובר ביהודים חשובים יותר ממני ששומעים רבנים רבים, ולפתע החלו נוהרים אחריו. פעם שוחח אתי בכאב אודות פלוני והתבטא: 'לי כואב שיהודי כזה לא ישמור שבת. הוא חי חיים ריקניים, עצובים, וכי איזה טעם יש לו בחייו? מה יש לו? אוכל וכסף, עוד תאוות. הוא נשמה אבודה'. הכאב בצבץ מכל מילה שאמר, ולבו יצא להביא דבר ה'בלבבות של יהודים מתוך אהבה ורחמנות."

"פעם שוחחתי עמו, והיינו מדברים כמו חברים: תגידי לי הרב פינקוס, מה מזג האוויר של אופקים בקיץ, האם לא חם שם מאוד?."

"בוודאי חם מאוד, השיב, וכאשר גיליתי בהמשך השיחה שבביתו אין מזגן, החלטנו וקנינו לו בלי ידיעתו מזגן לחדר המרכזי של הבית. 'לאחר מעשה אמר לי בגילוי לב: 'לו הייתי יודע מראש, הייתי מונע מכם'. אני מצדי אמרתי לו: איני יודע אם יש לרב זכות למנוע, כי הרי המזגן לא ניתן לרב כי אם לרבנית", ואמנם לא חלף יום והרבנית הייתה על הקו להודות לנו מקרב לב. כי באמת הייתה זו עבודה עזרה נחוצה מאוד."

**סיפור נוסף:**

"היה עמי סכום מסוים שהיה עלי להעביר לו, שאת חלקו לא

# המשגיח רבי דב יפה זצ"ל סיפר, כי פגש בעל תשובה אחד וכששאל אותו "למה חזרת בתשובה?" הוא ענה שעבד בחברת היי־טק גדולה, כל האנשים שם מרוויחים עשרות אלפי שקלים לחודש, וכשהיה שואל את המנהל מה המצב היה עונה לו: "אני לא מסתדר". שאל את השני: "מה המצב?" ענה לו "אל תשאל"...

הגאון ר' גואל אלקריף שליט"א על 52 ימים מיוחדים

"שפטים ושטרות תתן לך" (דברים ט"ז, י"ח)



והסביר רבי אהרן מבעלזא, שהאדם מקבל כוח רק אם הוא מתגבר על היצר שלו! "איזהו גיבור הכובש את יצרו" - אתה מקבל את כוח הגבורה שלך בזה שאתה כובש את היצר! מי שמחזק את עצמו הרבה ביראת שמים יש לו כוח! רואים אנשים חלשים יושבים ולומדים עד שלוש בלילה, קמים להתפלל כוותיקין ויושבים ולומדים כל היום - ויש להם כוח! איך? הם עובדים הרבה על היצר!

איזהו גיבור? מי נתן להם את הגבורה? מאיפה יש להם את הכוחות? הם כובשים את יצרו!

לעומת זאת, השני, בכל פעם שיש לו איזו תאוה הוא מיד מבצע אותה, הוא לא יודע להכניע את עצמו. אין לו כוח! הוא מרגיש גמור, ממוטט לגמרי. ומי גרם לזה? העובדה שהוא לא התגבר על היצר!

המשגיח רבי דב יפה זצ"ל סיפר, כי פגש בעל תשובה אחד וכששאל אותו "למה חזרת בתשובה?" הוא ענה שעבד בחברת היי־טק גדולה ומפורסמת מאוד, כל האנשים שם מרוויחים עשרות אלפי שקלים לחודש, יש להם תנאים משופרים שבמשופרים, עם רכבים וכו'. ובכל זאת, כשהיה שואל את המנהל: "מה המצב", היה עונה לו: "אני לא מסתדר". שאל את השני: "מה המצב?", ענה לו: "אל תשאל"...

שואל את השלישי, וגם הוא כלום לא הולך לו. "הלכתי לבית הכנסת להתפלל", המשיך וסיפר, "ישבו שם אנשים פשוטים קשיי. שאלתי את הראשון: 'מה שלומך?', ענה לי: 'ישתבח שמו'. שאלתי את השני: 'מה אתך?', ענה לי: 'חסדי ה' כי

מראש חודש אלול עד שמחת תורה יש לנו 52 ימים ובגימטרייה 'בן'. רצונך להיות בן של הקב"ה, בן מלך? - בחמישים ושניים הימים האלה תעבוד על עצמך. אם תעבוד על יראת שמים תהיה בן מלך! ישנה חוברת דרשות שדרש המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בימים הקדושים של אלול. רבי חזק'ל אמר חידוש אדיר: חמישים ושתיים פעמים כתוב בתורה על הענין של יראת שמים. מכאן, שבכל חיזוק שאדם מתחזק ביראת שמים, בכל פעם שהוא מכניע את לבו - הוא מקיים חמישים ושתיים מצוות עשה!

תחשבו במשך היום בכל חודש אלול: 'ריבוננו של עולם, אני רוצה להתחזק! אני לא הייתי בסדר! לא עשיתי כך וכך, לא התפללתי כמו שצריך, אני אשתדל לכוון יותר...'. על כל מחשבה כזאת מרוויחים חמישים ושתיים מצוות!

אם אתה עובד על יראת שמים אתה נהיה בן של הקדוש־ברוך־הוא, בן של מלך! לבוא לפני המלך עם כמות כזו של מצוות מראש חודש אלול עד שמחת תורה פירושו להיות 'בן'...

בשנה ישנם חמישים ושניים שבועות, וכתוב בספרים שכל יום באלול הוא כנגד שבוע בשנה הבאה. השבוע הראשון של השנה תלוי בא' באלול. זאת אומרת שכמה שאנו מתחזקים ביום א' באלול כך יהיה לנו בשבוע הראשון של השנה. ב' באלול הוא כנגד השבוע השני, ג' באלול כנגד השבוע השלישי, וכן על זה הדרך.

כל יום בימים האלה שאתה בן מלך אתה מקבל כזו מתנה - יש לך כוח להשפיע על שבוע שלם במשך השנה! יום אחד לוקח שבוע שלם!

כשאדם יודע את הדברים הללו ומפנים אותם, כל חייו יכולים להיראות אחרת.

## גבורה נובעת מהתגברות

פעם שאלו את רבי אהרן מבעלזא ז"ע, איך ייתכן שבדור שלנו אנשים אוכלים יותר טוב מפעם ובכל זאת אין להם כוח? אתה מדבר עם כל בן־אדם ושואל אותו: "מה המצב שלך?", הוא משיב לך: "אין לי כוח, אין לי כוח" ... מדוע? ממה נובעת חולשה זו?

# הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד 'העדה החרדית', התבקש פעם לשאול את פי ה'חזון איש' אודות שידוך שהוצע לבחור בן תורה, בת ישראל ממשפחה טובה שאביה התחייב להחזיק את הזוג כמה שנים לאחר החתונה, והבת אמרה: "אני מוכנה להקריב את עצמי קרבן בשביל שבעלי יוכל לשבת וללמוד"

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"וְשִׁמְרֶתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יִרְוֶךָ" (דברים י"ז, י')



חזון איש, מרחק לא מבוטל מבית ה'חזון איש'. לכן נאלץ רבי יוסף צבי להמשיך בדרכו בצעדים חפוזים ולא להיענות לבקשתו של רבי משה.

רבי יוסף צבי הגיע לתחנה כולו מתנשם, ולתדהמתו עומד שם רבי משה דויטש וממתין לו. התנצל רבי משה בפני רבי יוסף צבי: "הזדרזתי לרוץ בדרך עקיפה, כי קיוויתי שיישארו כמה רגעים עד בוא האוטובוס, ובניתיים אוכל לשמוע מפיכם את חידושו של ה'חזון איש'..."

זוהי דוגמה נפלאה לאדם שידע להעריך תורה, שידע להוקיר כפי ערכו הראוי כל חידוש, כל דבר תורה ודבר שמועה. הוא לא היה מסוגל להתאפק ולהמתין עד הפעם הבאה שיפגוש את רבי יוסף צבי...

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד 'העדה החרדית', התבקש פעם לשאול את פי ה'חזון איש' אודות הצעת שידוך שהוצע לבחור בן תורה, בת ישראל ממשפחה טובה ועשירה, שאביה התחייב להחזיק את הזוג על חשבוננו כמה שנים לאחר החתונה.

הבחור שאל את המוצעת האם לאחר תום הזמן שאביה התחייב לכלכל אותם היא תדרוש ממנו לצאת לעבוד לפרנסתו? היא השיבה: "לא! אני מוכנה להקריב את עצמי קרבן בשביל שבעלי יוכל לשבת וללמוד", והתבקש רבי משה לשאול את פי ה'חזון איש' מה דעתו לגבי שידוך זה?

הגאון רבי אריה לייב גורביץ זצ"ל, ראש ישיבת גייטסהד, מסר פעם שיעור לתלמידיו, ובמהלכו הוציא אחד הבחורים סוכריה מכיסו והכניסה לפיו. רבי אריה לייב שהיה נתון בעיצומה של ריתחא דאורייתא ומלא חיות, נרעש והוכיחו: "תסלח לי יקר! אבל אינני מבין אותך, וכי התורה אינה מספיק נעימה וערבה בפך כדי שתזדקק לסוכריה כדי להמתיקה?!"

אמחיש לכם דוגמה נפלאה מהי הערכה לתורה: בדור שעבר הכרתי יהודי חשוב מאוד, מתמיד ותלמיד חכם עצום, רבי משה דויטש שמו, ששימש כאחד מראשי כולל 'חזון איש' בבני ברק. אבי מורי שליט"א שמע מעדים נאמנים תלמידי מרן ה'חזון איש' זצוק"ל, כי ה'חזון איש' התבטא עליו בהערכה יוצאת דופן. פעם אמר עליו: "אילו משיח היה בא הייתי ממליץ לו את רבי משה כמי שראוי לשמש כדיין בלשכת הגזית..."

כותלי כולל 'חזון איש' יעידו על ההתמדה העצומה שלו. בתור ילד הייתי נכנס מדי פעם לכולל ומתבונן על השקדן המופלא הזה; הוא היה מגיע הראשון לכולל מדי בוקר ועוזב אחרון בלילה... תפקידו הקבוע היה סגירת חשמלי ההיכל בשעות הקטנות של הלילה.

פעם הגיע רבי משה לבית ה'חזון איש', ובדיוק יצא אז אחד מבאי ביתו הרה"ג רבי יוסף צבי שטיגל שליט"א. פניו של רבי יוסף צבי צהבו ועיניו ברקו מאושר, היה ניכר עליו כי יצא מסופק ומרוצה מהביקור. רבי משה שיער כי בטח זכה רבי יוסף צבי לשמוע חידושים נפלאים בחדרו של ה'חזון איש', ולכן יצא כה מאושר.

בהיותו 'מבקש' עצום הוא ניגש אל רבי יוסף צבי לברר זאת: "רבי יוסף צבי! נראה כי שמעתם כעת מה'חזון איש' דברי טעם, לכן האושר נסוך על פניכם?!" ורבי יוסף צבי השיב בנימת אכזבה: "אוי, רבי משה! כמה חבל שלא אוכל כעת להרצות בפניכם את החידוש הנפלא ששמעתי מה'חזון איש', כיון שאני ממהר לתפוס את האוטובוס לירושלים שאמור להגיע בעוד דקות אחדות... בלי נדר אשמיע לך אותו בהזדמנות אחרת..."

היה זה בזמנים בהם היה אוטובוס לירושלים אחת ליום, והיה מעלה נוסעים רק בתחנה אחת בכל בני ברק, היכן שהיום תחילת רחוב

**הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל,  
משגיח ישיבת 'כפר חסידים', היה  
רגיל לומר: "אנשים מחפשים  
נואשות סגולות שונות וענינים,  
אך יש לזכור כי 'והייתם לי עם  
סגולה' - להיות עבד ה' יתברך,  
היא סגולת כל הסגולות!"**

השאלה ממשנה. שאלו רבי חסדא - לאיזו משנה כוונתו? השיבו רמי בר חמא: "כאשר תשמש אותי אגלה לך". לקח רב חסדא את סודרו של רמי בר חמא וקיפלו, ואז נעתר לגלות לו לאיזו משנה התכוון. מסביר רבי שמעון את הענין כך: בדבר שצריך עיון ויגיעה תלויה ההצלחה אם מאמין המתלמד במעלת מלמדו, אז אם לא יבין בפעם הראשונה יתלה החיסרון בעצמו ויסיף אומץ להתייגע בשנית ואז יבין, אך אם אינו נכנע לרבו ואינו מאמין במעלת מלמדו כשלא יבין בפעם הראשונה ידחה מיד ויתלה את אי הבנתו באשמת רבו, ולא יחפש באמת להבין את הענין. לכן רצה רמי בר חמא שרב חסדא יעשה לו פעולה של שימוש כדי שיכניע עצמו לפניו, וכך יעמיק עיונו כתלמיד הרוצה להתלמד מהרב.

הרי מבואר בחז"ל כי הדרך להשיג תורה היא רק על ידי כניעה לרב, על ידי שמכיר התלמיד בערך מלמדו ויודע את מעלתו, הוא שם לבו להעמיק בדבריו, ללמוד ממנו עוד ועוד, וכך משיג את מעלת החכמה.

מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל היה רגיל לומר: "הצינור לקבלת התורה בדורנו, הוא מאותו רב שממנו זוכים לקבל תורה, כי הוא קיבל מרבו והוא מרבו עד קבלת התורה על ידי משה רבנו במעמד הר סיני, וכשאדם חלילה בו לרבו או מזלזל בו הרי זה כאילו בו ומזלזל במשה רבנו ותורתו".

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

השיב ה'חזון איש': "אם אצלה זה נחשב 'הקרבת קרבן' אין זה זיווג שמתאים לבן תורה אמת, כי בן תורה זקוק לאשה שתהיה מאושרת בשותפות שלה עם תורת בעלה, ולא שתסתכל על לימוד התורה כהפסד וכהקרבת קרבן".

זוהי התחושה המתבקשת כלפי התורה, להרגיש אושר ולהביע הערכה מתוך הבנה שאין סגולה כתורה.

ענין זה שייך גם בשאר חלקי העבודה. כמה אומלל הוא האדם שאינו מכיר בסגולתו ואושרו ומקיים את רצון ה' יתברך בקרירות ואדישות. הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', היה רגיל לומר: "אנשים מחפשים נואשות סגולות שונות וענינים, אך יש לזכור כי 'והייתם לי עם סגולה' - להיות עבד ה' יתברך, היא סגולת כל הסגולות!".

כשהתגוררתי בירושלים הכרתי את רבי מאיר ליברמן זצ"ל, שהיה מצד אמו בן דודו של מרן ה'חזון איש' זצ"ל, ושימש בצעירותו את גאון הדור מרן רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל בוילנה. הוא סיפר לי, כי זכה פעם לנסוע עם מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בעגלה אחת, וכשבאו לוילנה קודם שירדו מהעגלה ביקש ה'חפץ חיים' לשלם לנהג, ואמר בשפתו: "לשם מצוות 'ביומו תיתן שכרו'".

רבי מאיר תיאר לי את המחזה כך: "כל הדרך היה נראה ה'חפץ חיים' רגוע ושלן, פניו עטו ארשת של רצינות מסוימת. אך ברגע שהזכיר בשפתו מצוה זו היה נראה כי נהפך בן רגע למיליונר... הוא היה נרגש ופניו זרחו מאושר...".

אדם כמו ה'חפץ חיים' שהכיר את ערך המצוות, ידע מה יקרו מעשיו!

## רחישת כבוד למוסרי התורה

עוד נקודה חשובה: חלק ממהות קבלת התורה היא הערכה למוסרי התורה, שהתלמיד יכבד את רבו ואת דעתו, וגם חלילה אם יש לו ביקורת או אי הבנה עליו, הערכה, הערצה והכניעה כלפי הרב אמורות להעפיל על כך. תלמיד הלומד אצל רב ואינו מכבדו כראוי, או שקיים בו זלזול פנימי כלשהו ברבו, חסרים לו כלים כדי לזכות בתורה. כי רק כאשר קיימת הערכה וכבוד אמתיים לרב מסוגל התלמיד לזכות לקבל ממנו.

ידועים דבריו של מרן הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל בהקדמת ספרו 'שערי יושר', שהסביר את דברי חז"ל (בבא קמא ר, ב), שכאשר שאל רב חסדא את רמי בר חמא שאלה תלמודית, פשט לו את

**077-2222-666 או \*4992**



**קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת**



# ימים אחרונים לב



ארגון 'דרשו' ו'אחינו' יוצאים במבצע ענק לשבוע בלבד!  
**'זוכים זוכים'**

18  
ש"ח

תרומה של 18 ש"ח להודש  
קבל סט 'משנה ברורה' 'דרשו' מתנה  
התרומה 13X18 תשלומים סה"כ 234 ש"ח

18  
ש"ח

תרומה של 18 ש"ח להודש  
קבל סט 'משנה ברורה' 'דרשו'  
+ כרך 'לקראת שבת' - דברים  
+ כרטיס הגרלה ל 42.000 ש"ח מתנה  
התרומה 15X18 תשלומים סה"כ 270 ש"ח

לפרטים נוספים ולקבל



Dirshu  
דרשו ד' ועזרו  
קרו עסקיות לחיזוק  
ועידוד לימוד התורה

# מבצע הגדול

**מבצע ענק ב'דרשו'**  
**עם הספרים שכבשו את העולם התורני**

**משנה ברורה 'דרשו'**

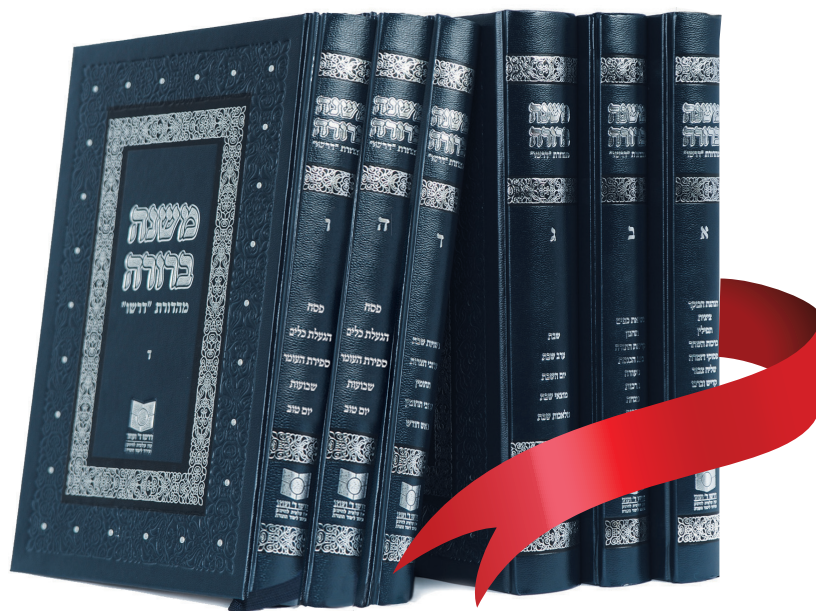
6 כרכים מפוארים עם ה'ביאורים ומוספים'

**לקראת שבת - דברים**

784 עמוד מלאי תוכן רוחני מרתק

(כולל מדורים מיוחדים לחודש אלול וימי הרחמים והסליחות)

**הספר שכבש את העולם התורני**



# לפני כמה חודשים הייתי גויה. היום ב"ה אני יהודייה. אני רוצה לומר לכם באופן ברור וחד משמעי: אם היו לי חמישה מיליון דולר ביד והייתי צריכה לשלם אותם כדי להיוולד יהודייה, הייתי משלמת אותם בהנאה! ואתם, רבותי, זכיתם ונולדתם יהודים ואינכם יודעים להעריך את מה שיש לכם!

הגה"צ רבי אריה שכטר שליט"א על אמונה ובטחון בקב"ה

יְשַׁמְרֶתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרְךָ (דברים י"ז)



מעשה שהיה

השתתפתי בסמינר, בין הנוכחים היה זוג שהשתתף באחד הסמינרים הקודמים. מדובר היה באשה גויה. בעקבות הסמינר התגיירה האשה למהדרין, ובסמינר הנוכחי הופיעה כיהודייה חרדית לכל דבר. עברתי ליד אחד מחדרי ההרצאות, והנה אני רואה את הבעל יוסי עומד ובוכה. עצרתי מיד: מה קרה, יוסי? למה אתה בוכה? הוא הצביע לעבר החדר ואמר לי: "היא מדברת, היא מדברת..." נכנסתי פנימה, מה היא מדברת שם? הגיורת הבחינה שהציבור לא זו לתשובה, לכן נטלה יזומה, עמדה לפני כולם והחלה לדבר. היא דיברה בקול מונוטוני, בלי פעולולים מיוחדים, אבל האמת זעקה ממנה והמסר עבר בצורה חזרה במיוחד.

האזנתי ברוב קשב לדבריה, וכך היא אמרה:

"לפני כמה חודשים הייתי גויה. היום ב"ה אני יהודייה. אני רוצה לומר לכם באופן ברור וחד משמעי: אם היו לי חמישה מיליון דולר ביד והייתי צריכה לשלם אותם כדי להיוולד יהודייה, הייתי משלמת אותם בהנאה! ואתם, רבותי, זכיתם ונולדתם יהודים ואינכם יודעים להעריך את מה שיש לכם!

"לאיזה עם בעולם יש 'הוראות יצרן' על כל תנועה שהוא עושה יומם ולילה? לאיזה עם יש 'ליווי צמוד' מהרגע שהוא פותח את העיניים בבוקר ועד שהוא סוגר אותן בלילה? לאיזה עם יש מלך שמלווה אותו על כל צעד ושעל?

"בשביל להיוולד לעם כזה הייתי מוכנה לשלם חמישה מיליון דולר!" גם 'האגוזים הקשים' שהשתתפו בסמינר לא עמדו בפני דבריה של הגיורת, והחלו אט אט 'להתפצח'...

כי זהו יהודי! זוהי הנשמה היהודית! צריך שמישהו יראה לה את האמת...

רבותי! צריך להיות לכל אחד ואחד מאתנו אכפת על נשמות יהודיות טועות, על כבוד שמים שמושפל!

## גילויי מלכות שמים בתוך הגלות

בסופה של שירת האזינו נאמרת הבטחה עצומה: "כי לא תשכח מפי זרעו", ופירש רש"י: "הרי זו הבטחה לישראל שאין תורה משתכחת מזרעם לגמרי".

במשך מאתיים שנה עשו המשכילים הכל על מנת לעקור את התורה מעם ישראל. הם ניסו כל מיני צורות מתוחכמות, הם פעלו דרך השלטונות שיכניסו לתוך הישיבות כל מיני לימודים זרים. בשעתו, כאשר נגזרה על ידי השלטונות גזירה על ישיבת וואלוז'ין להכניס בה גם לימודי חול ואם לאו תיסגר, אמר הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל: "ריבוננו של עולם, אתה חייבת אותנו ללמוד תורה בקדושה ובטהרה. אין לנו שום חיוב להוסיף לכך לימודים אחרים. אם אי אפשר ללמוד תורה בקדושה ובטהרה אני סוגר את הישיבה!"

ואכן, ישיבת וואלוז'ין נסגרה, אלא שבמקומה נפתחו הרבה ישיבות אחרות...

במשך שבעים שנה מחקו ברוסיה את התורה. חלק גדול מהקומוניסטים היו יהודים שמרדו בבורא עולם. איך בבת אחת התעוררו שם לחיים?

מעשה היה בבחור רוסי, שבגיל 15 גילה שהוריו יהודים. הלך אותו בחור ליהודי זקן וביקש ממנו שילמד אותו תורה. הזקן לימוד אותו א-ב ומשניות. הבחור לקח עוד שמונה בחורים ולימד גם אותם את כל מה שהוא ידע. כל אחד מהם לקח עוד שמונה ולימד אותם. בסופו של דבר הם לא הצליחו להתקדם יותר, הם היו מוכרחים גמרא.

מה עשה בורא עולם? פתאום גילו ברוסיה יהלומים. מדובר היה ביהלומים מסוג מיוחד, יהלומים לבנים, והרוסים החליטו לייבא מהעולם אנשים שיעבדו את חומר הגלם הזה ויסחרו בו. הרבה

**הבחור ידע, שכאשר נחשים מזדקפים ונעמדים סימן שהם זועמים ומתכננים להכיש. התגובה הנכונה היא, שעל האדם לעמוד קפוא במקומו. אם יתחיל ללכת או לרוץ, ישיג אותו הנחש בנקל. הנחש עומד, והבחור נזהר לא להזיז יד או רגל, בקושי הרשה לעצמו לנשום. עוברות עשר דקות של סיוט, רבע שעה עוברת, חצי שעה.. הבן־אדם כבר כמעט מתמוטט**

הרה"ג רבי מרדכי נויגרשל שליט"א על דרכי התשובה



"לִמְעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת ה' (דברים י"ז, י"ט)

תופעה ייחודית מתרחשת בדורנו - יהודים 'נידחים' מכל רחבי העולם מתעוררים לחזור בתשובה. בעלי תשובה שונים זה מזה מכל בחינה אפשרית - ארצות המוצא שלהם שונות, המנטליות שלהם שונה, אורחות חייהם שונים, ושונה גם הסוג של שטיפת המוח שעברו והערכים שעליהם גדלו. אבל נקודה אחת חזקה משותפת להם - 'משם' קיבץ אותם ה', ו'משם' לקח אותם והחזירם בתשובה. כל אחד מגיע וסיפורו בידו, על הסיבות המיוחדות שלו שעוררוהו לשוב.

עם כל ההתפעלות מבעלי התשובה הבאים מכל קצוות תבל, צריך לזכור שגם אנחנו, שזכינו להכיר את התורה הקדושה מילדותנו, צריכים לחזור בתשובה!

אני זוכר את הניצנים הראשונים של תנועת התשובה. בשכונת גאולה שכנה אז ישיבת 'דבר ירושלים'. תקופת ה'היפים' היתה אז בשיאה. הגיעו מארצות הברית בחורים שנראו לנו מאוד מוזרים, עם שיער ארוך, לבוש זרוק וגיטרה. הם ביקשו ללמוד בישיבת 'דבר ירושלים', והפכו לבעלי תשובה אמתיים.

המשגיח, רבי מאיר חדש זצ"ל, כינס אותנו אז ואמר לנו: "מה אתם חושבים שחוזר בתשובה זה בחור אמריקאי מ'דבר ירושלים'? חוזר בתשובה זה אני! אני צריך לחזור בתשובה!".

ומה נענה אנן אבתריה...

סיבות שונות ומשונות גורמות לבני אדם להתעורר. ניתן לראות ממש בחוש את הסייעתא דשמיא המובילה לחזרה אל המקורות. שמעתי על אירוע מאוד יוצא דופן שהביא לחזרה בתשובה. למעשה, העובדה ששמעתי את הסיפור הזה גם היא תוצאה של השגחה פרטית מיוחדת.

רצייתי לשמוע שיחה של רב מסוים. ראיתי במודעה שהרב הזה ידבר בבית כנסת אחד ונסעתי לבית הכנסת כדי לשמוע את השיחה שלו. להפתעתי, מצאתי את עצמי בבית כנסת אחר לחלוטין, בקצה השני של העיר, שהיה לו שם דומה.

בבית הכנסת שאליו הגעתי 'בטעות' פגשתי אברך, חבר שלי, והוא

סיפר לי את הסיפור (האמת!) הבא: יהודי מרוסיה חזר בתשובה, וסיפר מה היה הגרעין הראשון שהביא אותו לחזרה בתשובה. הוא היה בחור צעיר ולמד באוניברסיטה אבל גויס לצבא הרוסי ונשלח לאפגניסטן. הפלוגה שלו התמקדה במחנה צבאי שהוקם במעבה העיר. יום אחד הסתובב הבחור ביער, מחוץ למחנה, והבחין בנחש גדול מתפתל ליד פתח המאורה שלו. מאחר שלמד זואולוגיה ידע מה ירגיז את הנחש ומה עשוי לגרום לו להתייחס בידידות יחסית. הבחור התנהג בהתאם להעדפותיו של הנחש ונתן לנחש מזון. הנחש לא פגע בו לרעה. למחרת שב הבחור לאותו מקום, מצא את הנחש ושוב נתן לו לאכול. כך עשה יום אחר יום, במשך שלושה שבועות. הנחש והבחור כבר הפכו לידידים טובים.

יום אחד הודיע המפקד שהפלוגה חייבת לעזוב תוך חצי שעה. הבחור מיהר אל הנחש להיפרד ממנו, חשב שיצליח לחזור תוך דקות בודדות. לחרדתו, כאשר ראה את הנחש הוא הזדקף ונעמד. הבחור ידע, שכאשר נחשים מהסוג הזה מזדקפים ונעמדים זהו סימן שהם זועמים ומתכננים להכיש. התגובה הנכונה במקרה כזה היא חוסר תזוזה. על האדם לעמוד קפוא במקומו. אם יתחיל ללכת או לרוץ, ישיג אותו הנחש בנקל, ויכיש אותו.

הנחש עומד והבחור עומד מולו ללא תזוזה. הבחור נזהר לא להזיז יד או רגל, בקושי הרשה לעצמו לנשום. עוברות עשר דקות של סיוט, רבע שעה עוברת, חצי שעה. הבן־אדם כבר כמעט מתמוטט.

המשך בעמוד 30

# "אתה רואה ילד שהמראה החיצוני שלו בכלל לא מזכיר דמות של בן ישיבה. מי שלא מכיר, לא יכול להבין בכלל איך אפשר לנהל ישיבה כך. אבל הם שוקעים בלימוד ועושים חיל"

הרה"ג ר' ישראל ליוש והרה"ג ר' יעקב סירוטה סוקרים את פתיחת זמן 'אלול' בעולם הישיבות, ואת הפעילות הענפה של ארגון 'אחינו' על שלוחותיו וזרועותיו הרבות



"כך ליווינו שני סוגים של 'מתחילים'. הסוג הראשון מורכב מבחורים שמתחילים ללמוד בישיבה לאחר שעד כה למדו בחידר או בחורים שמתחילים ללמוד בישיבה גדולה לאחר שלמדו עד כה בישיבה קטנה.

"הסוג השני מורכב מבחורים שלא הסתדרו בישיבה הראשונה או השניה אליה הלכו. לפעמים זה עניינים של מה בכך, בעייתו חברתית או פשוט חוסר התאמה. אחרי שהם עוברים למקום מתאים יותר, הבחורים הללו פשוט פורחים. זה מאוד מרגש לראות אותם באים עם חשש כל כך גדול, לאחר שכבר נכשלו בפעם הראשונה, אבל גם עם המון המון תקווה, ועם הרבה קבלות טובות ושאיפות גדולות שסיגלו לעצמם, בתקווה שבאמת יצליחו. אנחנו עומדים לצדם, מלווים אותם בתקופה הראשונה עד שהם עומדים על הרגליים, ובאמת יכולים להתקדם בכוחות עצמם.

"אבל בחסדי שמים זכינו ללוות סוג שלישי של 'מתחילים'. אלו תלמידי החמד מבתי הספר התורניים בערי השדה. תלמידים למשפחות שאינן מתנהלות כמו בית חרדי רגיל. בדרך כלל אלו אנשים שעשו צעדים ענקיים של התקרבות ליהדות ושילמו מחירים כבדים כדי לשמור תורה ומצוות, אבל לא ידעו איך להעניק לילדיהם חינוך חרדי מלא. הילדים לומדים בבתי הספר של החינוך העצמאי או של רשת מעיין החינוך התורני, הם קיבלו הרבה מאוד ידע וחינוך יהודי, אבל הם רחוקים מלהתאים לישיבה רגילה.

"בעבר בחורים אלו היו נכנסים למסגרות רגילות, אחוז מסוים מביניהם הצליחו להתאקלם ולרכוש את הסגנון הישיבתי שאנחנו

מה נהדר הוא המראה, כמה נאצל הוא המחזה, כה גדול הוא היום בו חוזרים רבות הצורבים הצעירים אל הגמרא והסטנדר.

בלב מלא התרגשות, בהגבהת קומה ונחישות הרוח, רוכס עלם החמודות את מזוודתו, נפרד לשלום מהוריו הנרגשים, ופונה בצעדים בוטחים אל תחנת האוטובוס הקרובה, משם יוצא הוא למסע של שלושה חודשים נוספים, בהם יזכה להסתופף בבית ה', ולבקר בהיכלו.

והם, ההורים, עומדים הם ומביטים אל עבר דמותו המתרחקת, מזווית העין זולגת לה דמעה של שמחה מהולה בתפילה נרגשת: זוכני, שיהא בני צדיק, חכם ונבון, ויאיר את העולם כולו בתורה ובמעשים טובים, ובכל מלאכת עבודת הבורא.

עם הגמרא אותה הם נושאים בחביבות כה רבה בחיקם, ייכנסו הבחורים היקרים אל בית המדרש, וכמו דג שזוכה לשוב אל הים הגדול, ימהרו לצלול בהוויות אביי ורבא.

עוד נכוננו להם קשיים ואתגרים, עוד ארוכה הדרך לפניהם, לנגד כל עתידם היא משתרעת, וכל עוד חי האדם עלי אדמות, אין היא מגיעה אל סופה. אבל היום הוא היום בו הם מושיטים רגל קדימה ופוסעים פסיעה אחת גדולה בדרך אל היעד הנכסף, וכבר העידו בעלי התוספות ברוח קדשם, "דרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול".



"תחילת 'זמן אלול' היא זמן של התחדשות כללית", אומר הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' וראש פרויקט שיבוץ בני הישיבות ב'אחינו'. "אנחנו ב'אחינו' זכינו ללוות שלושה סוגי התחלות בתחילת הזמן הנוכחי, אחרי חודשים ארוכים של עמל ויגיעה.

"בחודשים הללו פעלנו רבות בנושא של שיבוץ תלמידים בישיבות. יש את החלק של שיבוץ בחורי ישיבה או תלמידי חידרים שעולים לישיבה קטנה, בישיבה המתאימה להם. לפעמים מדובר בבחור העולה מישיבה קטנה לישיבה גדולה ולפעמים מדובר בבחור מצוין שמשום מה נכנס לישיבה שאינה מתאימה לו מסיבות כאלו ואחרות, ולכן נדרשה ההתערבות שלנו כדי לסייע לו במעבר לישיבה אחרת, שתהיה תואמת יותר את תוכנותיו ואת סגנון הלימוד שבו הוא יכול להצליח בצורה הטובה ביותר.

# 'תורת הגישמאק' - בכל מקום בארץ

עשרות אלפי עותקים של החוברת רבת האיכות 'תורת הגישמאק'  
הופצו בהיכלי התורה ונחטפו בהתלהבות על ידי שוחרי התורה



הגמרא הפתוחה וללמוד בעל כרחו. אין זה פלא אם כן שבמשך הזמן הוא מפתח מערכת יחסים עכורה עם הצוות הרוחני, עם החברים בישיבה, ואפילו עם עצמו...".

ב'מוקד הישיבה' מציגים כי החוברת 'תורת הגישמאק' נכתבה במטרה לתת מענה לבעיה זו, ולאחר שמאות החונכים של המוקד כבר ניסו בהצלחה את השיטה המופיעה בחוברת בלימוד פרטני עם בחורי הישיבות, וראו בדרך זו הצלחה גדולה בקידום התלמידים ופתרון בעיות רבות עימם התמודדו קודם לכן.

מוקד הגישמאק של 'אחינו' עומד לרשותכם בכל ערב  
1-800-20-18017 (השיחה חינם)

וההתאמה לסגנון הישיבת" הרב ליוש מתאר את ההתחלה של בחורים אלו עם כניסתם לראשונה לעולם הישיבות: "מדובר ברגעים מרגשים במיוחד. אתה רואה ילד שהמראה החיצוני שלו בכלל לא מזכיר דמות של בן ישיבה. חולצה צבעונית, מכנסי ג'ינס או מותגים כאלו ואחרים, מי שלא מכיר לא יכול להבין בכלל איך אפשר לנהל ישיבה כך. אבל הניסיון מלמד אותנו שבתוך חודשים אחדים הבחורים מיוזמתם כבר רוצים לקנות בגדים של בן ישיבה, הם שוקעים בלימוד ועושים חיל. מדהים לראות את התהליך הזה, ועליהם נאמר 'היזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה'.

הרה"ג ר' יעקב סירוטה, שמנהל את המחלקה החסידית, ו'מוקד הישיבה' של 'אחינו', שופך אור על זווית פעילות נוספת של ארגון 'אחינו' - זרוע החיזוק של 'דרשו': "אנחנו המחלקה החסידית

עשרות אלפי חוברות 'תורת הגישמאק' הופצו השבוע ברחבי הארץ, בכל היכלי התורה, וזכו להתקבל בהתלהבות רבה על ידי שוחרי התורה, ובמיוחד על ידי צעירי הצאן, תלמידי הישיבות הקדושות.

'תורת הגישמאק' הנו ספר מעט הכמות ורב האיכות, הכולל 18 עצות שונות לרכישת היכולת להתענג על לימוד התורה הקדושה. כותבי החוברת השתדלו בכל כוחם להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, כדי שכל המעיין בחוברת יוכל להפיק ממנה את מירב התועלת, ולזכות בתוספת טעם והנאה בלימוד התורה מכאן ולהבא.

"אחרי שנים של עבודה עם בחורים, הגענו למסקנה שהסיבה המרכזית לחוסר שביעות הרצון, בעיות משמעת ואפילו חלק גדול מהבעיות החברתיות שעמם מתמודדים בחורי הישיבות, היא תחושת העייפות והכבדות במהלך הלימוד", מסבירים ב'מוקד הישיבה' מבית ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו'.

"בחור שנהנה מהלימוד, יכול לשקוד על תלמודו במשך שעות רבות, וממילא כל הבעיות האחרות לא קיימות בכלל, ואם הן כן צצות פה ושם, הן בטלות ונעלמות מיד, כי הבחור תמיד מוצא מפלט בלימוד התורה הקדושה, שזהו העיסוק האהוב עליו יותר מכל דבר אחר.

"לעומת זאת, תלמיד ישיבה שאינו נהנה מהלימוד פשוט סובל בבית המדרש. הוא נאלץ לשבת במשך שעות ארוכות על יד

מכירים, ואחוז אחר, אולי אפילו גדול יותר, נפלטו במוקדם או במאוחר ועברו לחינוך כללי במקרה הפחות גרוע, או שירדו לרחוב במקרה היותר גרוע.

"במשך השנים הקים 'אחינו' עשרות ישיבות המותאמות בדיוק לנערים הללו. חלק מהישיבות הללו עדיין מנוהלות עד היום על ידי 'אחינו', אבל את רובם העברנו לראשי ישיבות שלקחו פיקוד וקיבלו על עצמם את עול הניהול הכספי והטכני, ואנחנו רק מפנים אליהם תלמידים. מדובר בעבודה שיבוצ קשה ומפרכת, אנחנו עובדים עליה כבר מתחילת השנה, כשהילדים עולים לכתה ח', ובמיוחד בחודשי הקיץ, כשאנחנו מפנים כל בחור למקום המתאים ביותר עבורו, כדי שיוכל להצליח בלימוד בישיבה. רוב רובם עוברים בהמשך לישיבה גדולה רגילה, כולל הישיבות הטובות ביותר, ספרדיות ואשכנזיות, לאחר שבישיבה הקטנה השלימו את תהליך ההתאקלמות

# התרגשות וציפייה בעולם היהודי לקראת מעמד סיום הש"ס ההיסטורי של 'דרשו' בארה"ב המעמד האדיר של סיום הש"ס בארה"ב שע"י 'דרשו' יתקיים בפרונדנשל סנטר שבניו ג'רזי המכיל 30,000 מקומות ישיבה

ביום ראשון פרשת יתרו, י"ד שבט תש"פ יתקיים בניו-ג'רזי מעמד סיום הש"ס הגדול ביותר מבין סדרת סיומי הש"ס של דרשו ברחבי העולם בפרונדנשל סנטר המכיל 30,000 מקומות ישיבה • גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה • הרב אהרון גביוף מנכ"ל דרשו ארה"ב: ההכנות למעמד כה גדול מעידות על ההתפתחות חסרת התקדים של דרשו ברחבי ארה"ב



יישאו דברים ויחזקו את הלומדים שהצליחו לסיים את הש"ס וזכו להשתתף במעמד המכונן של הסיום. למעשה, ארגון דרשו מלווה את הלומדים לאורך כל השנה. במהלך 7 שנות מחזור הלימוד של הדף היומי קיים 'דרשו' סיומים בכל רחבי העולם כאשר מדי פעם נבחרת מדינה או מקום שבו מבקש הסניף המקומי של דרשו לקיים את החיזוק הנדרש לעיר ולקהילותיה. הנהלת דרשו העולמית אישרה לקיים מעמדי סיום לאורך שבע השנים האחרונות ב-12 מדינות שונות ובהשקעה כספית אדירה. הוכח - אומרים בהנהלת דרשו העולמית, כי בכל מקום שבו מתקיים מעמד חיזוק גדול ומשמעותי לשמחת גומרה של תורה, הדבר מביא לחיזוק גדול מאד לקהילה ולעיר ובעיקר מרבה את לומדי הדף היומי באופן כללי ואת נבחני הדף באופן פרטי ורבני המקום מעידים כי חיזוק גדול ומשמעותי מורגש לאחר קיומם של מעמדים אלו. גם הפעם משוכנעים בדרשו כי מעמדי סיום הש"ס אשר יתקיימו כאמור ב-4 יבשות באופן הראוי לכבודם של לומדי התורה, יביאו להכפלת מספר הלומדים והנבחנים ולחיזוק גדול לקהילות הלומדים ולכלל כלל לומדי הדף היומי בעולם, אשר יחברו יחדיו למעמדי שמחה אלו לציון הסיום הגדול.

בעשורים האחרונים מוביל ארגון 'דרשו' פעילות עניפה ברחבי העולם היהודי לעידוד וחיזוק לימוד הדף היומי, הן בבלי והן בהלכה. לקראת סיום הש"ס בחורף הקרוב, 'דרשו' - הארגון התורני הגדול ביותר בעולם, יערוך לראשונה מעמד סיום אדיר לכבודה של תורה בארה"ב, זאת במקביל לעשרות מעמדי סיום מפוארים שייערכו בארבע יבשות על פני הגלובוס.

מעמד הסיום הגדול והמרכזי יתקיים אי"ה ביום ראשון פרשת יתרו, י"ד שבט, וצפויים להגיע אליו בעז"ה רבנים ונציגי קהילות מקנדה ומארצות שונות בצפון ובדרום אמריקה, לצד אלפים רבים מתושבי ניו יורק, ניו ג'רזי, ונציגים מכל רחבי ארה"ב.

למעמד הגדול שיתקיים באולם רחב ידיים בעיר נוארק שבניו-ג'רזי, יגיעו כ-30 אלף משתתפים, מסיימי הש"ס, רבבות יהודים שהם חלק מהתנועה התורנית המהפכנית והכובשת של 'דרשו' ברחבי העולם, שמחזיקים בלפחות אחד מסדרי הלימוד והמבחנים בשלל המסלולים השונים בתלמוד או בהלכה.

"משפחת דרשו גדלה בשבע השנים האחרונות בצורה בלתי נתפסת" אומר הרב אהרון גביוף מנכ"ל 'דרשו' ארה"ב. "אם לפני שבע שנים עשינו סיום הש"ס קטן יחסית, השנה מדובר במעמד סיום הש"ס הגדול ביותר מבין מעמדי דרשו. אין ספק שזה ממחיש עד כמה התנועה התורנית המהפכנית ששמה דרשו, הפכה לתופעה כלל-יהודית שרבבות נוטלים בה חלק. אין דבר מרגש מלראות עד כמה דווקא בדור הזה יש כזה צימאון לתורה הקדושה".

מארגני המעמד מביעים סיפוק מכך שהאולם שנבחר ה"פינדנשל סנטר" בניווארק, ממוקם בדיוק בין כל הריכוזים היהודיים באזור, והוא רחוק שעה נסיעה לכל היותר מכל נקודה. אם זה ממונסי, מברוקלין, או מלייקווד. המעמד יחל בשעה 18:30 כאשר השערים יפתחו לקהל ההמונים כבר שעה קודם לכן.

בוועדה המארגנת מציינים כי יימכרו כרטיסים בסכומים של החל מ-10 דולר לכרטיס ביציעים, וכלה ב-500 דולר במקומות המכובדים ביותר. במהלך מעמד הסיום יושמעו קטעים מוזיקאליים מגדולי בעל המנגנים בשבחה ולכבודה של תורה, כאשר גדולי ישראל

# הרוסים נכנסו לביתו של היהודי והתחילו לחפש בכל פינה וחור, עד שהגיעו לחדר עם מזרונים, והתחילו בצעקות להוריד מזרון אחר מזרון, כשהגיעו למזרון האחרון משום מה היה נראה להם שאין אף אחד, ונפוליאון ניצל בנס

"אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו"



הרב בנימין בירנצוויג שליט"א

"שֹׁפְטִים וְשׁוֹטְרִים, תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" (דברים ט"ז, י"ח)

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" - וכבר מקשים העולם, למה כתב בלשון יחיד "תתן לך"? ובזה מבארים כי כל אדם ותכונותיו ואופיו היחודיים לו, ואחד לא יכול למדוד את הנהגותיו של חברו כי הוא שונה ממנו, ולכן שופטים ושוטרים תתן לך - אתה לפי תכונותיך תתן לעצמך גבולות וסייגים, אבל אל תתן לחבר שלך שוטרים הערות וסייגים, אתה אף פעם לא יודע מהם דרגותיו ומהם תכונותיו, ואין לך לשפוט אותו לפי מעשיך ותכונותיך אלא לפי מעשיו ותכונותיו.

בזה גם נראה דיוק לשון הפסוק "תתן לך" מה זה תתן לך? תתן לעצמך?! צריך להיות כתוב 'שים לך' או 'תעמיד לעצמך', מה זה הלשון 'תתן לך'? אלא שעל זו הדרך אפשר לומר בדרך דרוש, שהכונה שהוראות ופקודות של שוטר תתן רק לעצמך, לחברך אל תתן הוראות של שוטר, הוא שונה ממך ואין לדון אותו לפי מדתך ותכונתך, אולי יש לו את הסיבות שלו או המפריעים שלו?! תנסה לתקן את עצמך ואז ממילא גם חברך יהיה יותר טוב.

מזה נלמד כלל יסוד! כל אחד והתכונות והמעלות או החסרונות שלו, אדם חושב שהשני כמוהו, ויש לדעת שלכל אדם תכונותיו ואופיו, ואין לו לדרוש מהשני להיות כמוהו!!! אף פעם א"א להכנס לתוכו של חברו ולהבין מדוע וכיצד עשה כך וכך? תמיד תדון לכף זכות.



להמחשת רעיון זה הביא הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א את המעשה של נפוליאון:

נפוליאון שהיה שליטה הדגול של צרפת ובשלב מסוים שלט ברוב חלקי היבשת, הסתתר פעם מאימת הרוסים שחפשו אחריו, ומצא מסתור בביתו של יהודי.

וכששמע היהודי שהרוסים מתקרבים לביתו בחיפושם אחרי נפוליאון, מיד קרא לנפוליאון והחביאו מתחת לעשרה מזרונים כבדים.

החילים הרוסים נכנסו לביתו של היהודי והתחילו לחפש בכל פינה וחור, עד שהגיעו לחדר עם המזרונים, ואז התעורר חשדם שמישהו

מתחבא שם, וכך התחילו בצעקות להוריד מזרון אחר מזרון, עד שהגיעו למזרון האחרון, ואז משום מה היה נראה להם שאין אף אחד וחבל להתאמץ עוד ונפוליאון ניצל בנס.

אחר שעזבו החיילים הרוסים את ביתו של היהודי, יצא נפוליאון ממחבואו והודה ליהודי מקרב לב. לפני שיצא מביתו של היהודי, שאלו היהודי: כיצד הרגשת כשהורידו מזרון ועוד מזרון מהערימה והגיעו ממש למזרון שלך?!

חצוף מחוצף! צעק נפוליאון ליהודי, ככה מדברים לקיסר? מיד שלח לקרוא לחייליו שיקחו את היהודי לתליה בגרדום! היהודי הובל אומלל לחדר הגרדום, וכרכו את חבל התליה מסביב גרונו, ואז..... ברגע האחרון הגיעה פקודה מנפוליאון להתיר את החבל ולהביא את היהודי לפניו.

אמר לו נפוליאון: שאלת איך הרגשתי כשכבר הורידו את המזרון שלפני האחרון? הנה, ככה הרגשתי. בדיוק כמו הרגשתי רגע לפני התליה בגרדום, 'פחד מות'!!!

בזה רצה נפוליאון להסביר ליהודי שיש דברים שא"א להעביר ולהרגיש. מה השני מרגיש בכל דבר זה א"א להבין, רק כשתהיה ממש במקום של השני אז תוכל להבין, וזה מה שאמרו חז"ל "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו" והכונה עד שתהיה ממש במצב שלו, שאל"כ איך תוכל לדון להעיר לו ולשופטו?!

הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א ביאר את האפשרות להגיע למצב של לא לדון את השני עד שתגיע למקומו, והוא סיפר על אחד שהגיע לשען עם מחוגי שעונו, וטען לשען שהשעון שלו עצר



# העיר שנחאי - הגדולה ביותר בסין באותם ימים, הפכה למנוקבת ככברה מההפצצות הרבות. מדי יום ביומו פרצו לשטח האווירי של סין מאות מטוסים יפניים, והשליכו מאות טונות של חומר נפץ על כל הנראה תחתיהם. עיר התעשייה והמסחר שותקה כליל...

מדוע נשארו תלמידי ישיבת מיר תחת מטר הפצצות?



תלמידי ישיבת מיר בשנחאי

המתקבלות מגבוה, ההליכה העיוורת אחר ההנחיות אותן אנו מקבלים מרבותינו - הם שעומדים לנו, מיישרים את דרכנו, נותנים לנו את הכח לעבור, להחזיק מעמד, ולהמשיך קדימה בעוז ובעוצמה. כי כשהכל אבוד, כשהבלבול גובר, כשהאופק נראה חשוך - - - אז נכנס היהודי לרבו, שוטח את לבו, ויוצא מחוזק, לבו מאיר. בכל רגע קשה או מטלטל, בכל התלבטות קורעת לב כמו שאלה הלכתית סבוכה, בכל מצוקה רוחנית, אישית, רגשית או גשמית - פונה היהודי לרבו ונענה בזקוק מבהיק, שעושה לו סדר, שנותן לו את התשובה הנכונה, שמנחה אותו בדרך הנבונה, שמוביל אותו ליעדו בצורה רגועה ומאושרת.

זה עובד, זה עובד בצורה מדהימה. לא תמיד מיד בהתחלה, לפעמים זה לוקח זמן, לפעמים - לא מצליחים להבחין או להבין את עומק דברי הרב או הצדיק, לפעמים - גם לאחר זמן לא מצליחים לפענח. אבל דבר אחד בטוח: כשצועדים לאור האמונה החזקה הזו - מחזיקים מעמד. כשלא מאבדים את האחיזה מהצדיקים שבכל דור - מסוגלים להתמודד. כשפועלים לאור אמונת צדיקים - מצליחים ומתפתחים.

את פרק ל"ו בתהלים פותח דוד המלך בתיאור קשה של המצב בעולם. הוא מתאר כיצד יראת שמים פסקה מן הארץ, אין מצפון, אין סדרי עדיפויות, הרוע שולט וקורע לגזרים כל לב טוב, מעמיד את האנשים הטובים בעולם בהתמודדות קשה ואכזרית. ואז, הוא מציע הצעה כדי לשרוד את כל אלה, וקובע: 'כי עמך מקור חיים באורך נראה אור!' - להידבק בבורא עולם - בחכמים ובתלמידיהם,

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"ועל המשפט אשר יאמרו לה" (דברים י"ז, י"א)

אחד המראות המלבבים המלווים את עם ישראל מאז היותו לעם, הוא המראה של המוני בית ישראל העולים ובאים במעונותיהם של רבנים וצדיקים, משתוקקים לראות, לשמוע, להתברך, לקבל עצה טובה. מכל ערי הארץ בכל מקומות מושבותיהם, נוהרים יהודים למורי דרכם ומאירי נתיבותיהם. גם כשהדבר כרוך בנסיעות ארוכות, או מצריך מאמץ רב - בכל זאת, אלפים אלפים עומדים בתור, לפעמים ממתנים שעות, מבקשים להיכנס, לדבר, לראות, לשמוע, לקבל.

הדבר מרגש, המחזה מעורר התפעלות: אנשים חכמים ונבונים, שמים את כל הבנתם בצד, מדלגים באלגנטיות מעל תבונתם האישית, ומבקשים לשמוע דעה אחרת - נותנים לה להכריע. לא מעט פעמים, ודווקא בצמתים מכריעים וגורליים, יהודים מקבלים חוות דעת מנומקות מאנשי מקצוע מובחרים - אך לא מחליטים על פיהם. הם מסכמים את כל המידע - ועולים לשאול את רבם ומאורם, והוא המכריע בעבורם.

זה מחייב התבוננות, מעורר שאלה: מהו אותו כח, שמושך את כולנו לבתי רבותינו? מהו אותו קסם מגנטי נדיר, שמעמיד את האנשים בתור לפני דלתו של רבם? מה עומד מאחורי ביטול הדעה האישית לחלוטין, לטובת האזנה וציות לדעת תורה?!

פרשת השבוע מגלה את הסוד הזה, חושפת את כוחה של אמונת צדיקים. 'אמונת צדיקים' - זהו מושג מרומם, שתי מילים שמקפלות בתוכן את מקור האנרגיה של העם היהודי, למרות כל מה שעובר עליו, למרות ההתמודדויות המשתרגות על צווארו, על אף כל הקשיים שהם מנת חלקו - ברוחניות כמו בגשמיות.

אלפי שנים מתגלגל העם היהודי בגלות, עובר אין סוף רדיפות ועינויים, השפלות וגזירות. לצידם, בכל בוקר מתחדש היצר הרע, מהרגע בו נפקח את עינינו הוא כבר כאן, ותירוציו עמו - להקשות עלינו את החיבור לאבינו שבשמים, לעשות הכל כדי לאבד אותנו משני העולמות גם יחד, להכביד על כל קיום מצוה, להפוך כל עבירה לחשוקה וחביבה. מול כל אלה, ניצב לו היהודי כמעט לבדו, סביבו יהום הסער, ואנה הוא בא?

אמונת צדיקים, ההקשבה למאורי הדור, הציות המוחלט להוראות

להתקרב אליהם, לדבוק בהם, ולהאיר את החיים באור יקרות ששומר עלינו בכיוון הנכון, נותן כח לשרוד ואף להתעצם.

בעזרת התובנה העמוקה הזו, נוכל להבין גילוי מרעיש שכתב הרה"ק בעל ה'שם משמואל' זי"ע, כשהוא מתבטא במילים קצרות ועוצמתיות שמזעזעות כל לב יהודי: 'עיקר היהדות היא להיות האדם בטל לדעת תורה וחכמיה... וזה שווה יותר מהכל!' - אלו מילים חד משמעיות, ברורות ונוקבות, המגלות:

יש בתורה מצוות, מנהגים, סגולות, הלכות, עניינים. עושר אינסופי של ידע והכוונה, כלים לחיים וסודות כמוסים. אבל העיקר, העיקר בכל אלה -

לחיות באמונת חכמים ברורה, חדה, חותכת. לדעת ולהאמין בנחם של צדיקים, לפנות אליהם, להישען עליהם, לפעול באמונה תמימה על פי הוראותיהם המדויקות, בלי שאלות, בלי הרהורים, בלי ערעורים. זו הנוסחה ואין בלתי, זו הדרך ואין אחרת להצליח לחיות על פי התורה, להתמודד עם הנסיגות, לנצח את היצר ולהתפתח בכל העוצמה.

הבה נתחזק במידה זו של אמונת צדיקים וחכמים. זה לא מקטין אותנו, זה לא מומעיט מכווננו ומעוצמתנו - ההיפך, זה מה שנותן לנו כח, מטמיע בנו עוצמה. ככל שנתחבר לצדיקים, ככל שניצמד להוראותיהם בלי שאלות, ככל שנכריע את חיינו על פיהם - כך נזכה שחיינו יהיו מאירים ובהירים, נטולי בלבולים ונסיגות, מלאי כח ועוצמה, 'באורך נראה אור!'

## ההוראה הברורה שהצילה חיים!

היה זה בשנות האופל, בעיצומה של מלחמת העולם השניה. ובני ישיבת מיר נמלטו על נפשם. גולה אחר גולה גלתה הישיבה המפוארת, עד שהתמקמה בעיר שנחאי שבסין, שם מצאו בני הישיבה מנוח לכף רגלם, והקימו בה מחדש את היכל הישיבה, שבים לשקוד על תלמודם כמימים ימימה.

אך לא ארכו ימי הטובה. העולם כולו הפך למאכולת אש ענקית, 'מלחמת עולם' - כשמה כן היא, מקיפה את כל היושבים על פני כדור הארץ. היפנים שנלחמו בכוחות הברית נלחמו באותה עת גם בסין שכנתם, והחלו להמטיר על שנחאי הפצצות כבדות ממטוסים רבי עוצמה.

העיר שנחאי - הגדולה ביותר בסין באותם ימים, הפכה למנוקבת ככברה מההפצצות הרבות. מדי יום ביומו פרצו לשטח האווירי של סין מאות מטוסים יפניים, והשליכו מאות טונות של חומר נפץ על כל הנראה תחתיהם. הפחד והאימה שלטו ברחובות שנחאי, עיר התעשייה והמסחר שותקה כליל...

בני ישיבת מיר, שנמלטו לשנחאי מתוך פחד ואימה, גילו כי הרעה רודפת אחריהם. גם במקום מושבם החדש לא שקט, מדי יום ביומו הם עדים להפצצות כבדות, שרק בנס מדלגות על בנין הישיבה, אך מי יודע עד מתי. בישיבה החל דיון סוער, תלמידים רבים צידדו שיש להימלט לאזור כפרי הררי, כדי להצליח לשמר את הישיבה ואת בניה - תלמידיה.

ההתלבטות היתה קשה. מחד גיסא, בני הישיבה כבר נמלטו על נפשם פעם אחת, הם חשים חלשים מדי מכדי לצאת למסע בריחה נוסף. עד שהישיבה הצליחה להתמקם ולהיבנות מחדש - שוב לברוח אל הלא נודע? מאידך גיסא - הלא המצב הנוכחי הוא בגדר 'פיקוח נפש', הפצצות מוטלות מכל עבר מסביב, רק בנס בניין הישיבה לא נפגע עדיין. הלא זו העת לקום ולברוח ממקום מועד לפורענות!

את ההתלבטות הקשה והגורלית, העוסקת בחיי אדם, הטילו בני הישיבה לפתחו של המשגיח, הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. בטוחים בכח התורה העצום שפיעם בו, נשענים על קומתו הרוחנית הדגולה, פנו אליו בני הישיבה וביקשו את עצתו ותשובתו. האם

לברוח להרים - להציל חיים, או להישאר במקום - ולקוות לטוב? רבי יחזקאל כינס את בני הישיבה כולם, ונשא בפניהם שיחה נרגשת. הוא תיאר את ההתמודדות הקשה, הסביר את הצדדים לאשורם, למען יהיו ברורים צדדי ההתלבטות. ואז, פתח מדרש תנחומא בפרשת נח, והקריא מתוכו את הבטחת הבורא 'לא ימוש מפיק ומפי זרעך...' - המבטיחה את המשך קיום התורה בעולם, כשהמדרש מתאר שבורא עולם קבע כי תמיד יישמע קול התורה בעולם, ובורא עולם ישמור את הישיבות בהן נישא קול התורה מכל משחית ופגע רע...

'זכינו' - הרעים רבי יחזקאל בקולו, 'זכינו שהישיבה מוגנת בכח אותה הבטחה של בורא עולם. אך הבטחה זו כוחה יפה כל עוד הישיבה מתקיימת, בלי שינויים, בלי תזוזות, בלי נדודים נוספים. אם ניטול את מקל הנדודים ונעבור כמה ימים ושבעות בדרכנו לכפרים, עד שנתמקם, עד שנתייצב - בינתיים הישיבה לא תתפקד, ולא נחסה תחת אותה הבטחה נצחית, חלילה!

לפיכך, המשיך רבי יחזקאל, 'דעתי היא להישאר כאן, כמו שאנחנו. כל עוד הישיבה חיה וקיימת ללא שינויים, פועלת כמימים ימימה, יש לנו הבטחה אלוקית המגינה עלינו. כל שינוי מסכן אותנו, מותר אותנו ימים ארוכים ללא הגנה. הבה נמשיך במתכונת זו, כך אנחנו במרחב מוגן תמידי!' - קבע רבי יחזקאל, והותר את כל בני הישיבה בפיות פעורים...

לאחר ההחלטה האמיצה, שררה סערה בקרב בני הישיבה. האימה היתה מוחשית, הפחד אכל בכל לב, אך בכל זאת - בני הישיבה החליטו להאמין באמונה תמימה בדברי המשגיח, ונתרו רגועים ושלווים, בטוחים כי לא יאונה להם כל רע.

והחלטה זו של המשגיח, שנראתה אז כתלושה מהמציאות - להישאר בעיר מופצצת ומאויימת במקום לברוח למקום מבטחים - הוכיחה את עצמה. ההיצמדות להוראת המשגיח התבררה כנכונה, כשהזמן חלף ושנחאי וסביבותיה - כולל ההרים והכפרים הופצצו כל העת, ורק בבנין הישיבה לא נפגע איש. עד לתום המלחמה הוסיפה הישיבה להתנהל בשנחאי, ומה שמגן עליה - זו אותה הבטחה אלוקית שחשף רבי יחזקאל בדבריו החוצבים...

וסיפור זה, שהובא כאן מספר הזיכרון לרבי יחזקאל, כי מי שצמוד להוראות מוריו ורבותיו, זוכה לחיים אחרים, רגועים ושלווים. מי שדבק בהנחיות אותן הוא מקבל, ומיישם אותן אחת לאחת - זוכה

המשך בעמוד הבא

הקורות במפעל הכושל, ידע גם שר' העניך ביצע את העיסקה על פיו, וקיבל את ר' העניך בחביבות רבה, לנוכח המשך אמונתו ודבקותו על אף הקשיים הרבים שהפכו מנת חלקו.

מצבו הכלכלי של ר' העניך, ידע ימים טובים מאלה. בליט ברירה, הוא החל לחסל את עסקיו, פרע את חובותיו, השיב משכונות שהיו ברשותו, והחליט לחפש אופק חדש לחייו. בעצת הרבי - כמוכן, החליט לפתוח פרק חדש בחיים, ועלה לחונן את עפר ארץ הקודש... בחלוף תקופה קצרה, עלו ר' העניך ובני משפחתו לארץ ישראל. היה זה רגע לפני ששערי פולין נסגרו, ומאות אלפי יהודים נטבחו על קידוש ה'. ר' העניך ובני משפחתו ניצלו מן התופת, נמלטו מידם האכזרית של הגרמנים הרשעים, בזכות העיסקה הכושלת - שהמיטה עליהם אסון כלכלי כבד, וגרמה להם לשנות מסלול בחייהם ולעלות לארץ...

ר' העניך היה מהבודדים ששרדו מהעיר בה התגורר. הוא שרד - לא כי תבונתו עמדה לו, הוא שרד - לא כי הצליח לברוח בזמן, הוא שרד - לא בגלל קשרים או כישורים מיוחדים. הוא שרד רק בגלל השינויים בחייו שהוטלו עליו כתוצאה מאותה עיסקה שביצע בעצת הרבי, שבדיעבד התברר שהיתה זו עיסקה שהצילה חיים!

וסיפור זה, אותו סיפר הרבה"ק בעל ה'בית ישראל' מגור זי"ע, ואת פרטיו ביררנו מפי נכדיו של ר' העניך, מאיר נגד עינינו מסר מטלטל: פעמים רבות לא נוכל להבין את הוראות הצדיקים, את עצות החכמים. לפעמים נחשוב או נהרהר כי תשובתם אינה מובנת, טעמים אינו ברור, הוראתם נראית כלא הגיונית...

ובכל זאת, הדרך הנכונה והטובה היא להיות צמוד להוראות. לא להרהר, בוודאי שלא לערער. פשוט לעשות, לקיים, לציית. בדרך כלל - ברבות הימים נגלה בעצמנו כמה היה זה חכם, ועד כמה ועיני החכמים הרחיקו ראות הרבה יותר מעינינו, וגם אם לא נגלה זאת - לפחות נדע שעשינו את הדבר הנכון, ושמרנו על חיינו שפויים ויציבים.

הבה נתחזק באמונת צדיקים, נפעל על פי הוראות החכמים, בכל מצב, בכל מחיר, בכל התמודדות. רק השמירה בקפדנות על קיום דבריהם, רק ההיצמדות להוראותיהם באופן מוחלט - הן השומרות עלינו, מעניקות לנו כוחות ויכולות, ומציעדות את חיינו על מי מנוחות מתוך רוגע ושלווה!

להינצל, זוכה לשרוד. מי שלא מפקפק, מי שלא מהרהר, מי שמציית באופן מוחלט - מגלה כי זו הדרך הטובה והמשתלמת ביותר.

הבה נאמץ את הדרך הזו, את מסלול החיים הזה. לא תמיד אנו מבינים הכל, לפעמים ההוראות נראות מנותקות מהמציאות חלילה. אך תמיד תמיד - בסופו של דבר הוראת גדולי התורה היא הנכונה והצודקת ביותר, הנחיותיהם הברורות הן המובילות את כולנו לחיי אושר ושלווה!

## עיסקה כושלת - משתלמת...

הרה"ח ר' חנוך העניך אירנשטיין זצ"ל היה סוחר מצליח, ששמו יצא למרחוק בערי פולין וגלילותיהן. הוא היה חסיד גור נלהב, דבוק בלב ונפש ברבו, הרה"ק בעל ה'שפת אמת' זי"ע. ר' העניך לא סגר עיסקה בלי לשאול את פי הרבי, לא מכר ולא קנה בלי להתייעץ. הוא הרבה לפקוד את מעון הרבי וליטול עצה וברכה, ועסקיו שגשגו בהתאם - עד שהחזיק שתי חנויות פעילות ורווחיות מאוד בוורשא - בירת פולין.

ביום ה' בשבט תרס"ה כבה המאור הגדול, ור' העניך התייתם ממורו ורבו ה'שפת אמת' זי"ע. בנו של ה'שפת אמת', בעל ה'אמרי אמת' זי"ע מונה לרבי, ולמרות הקושי הנפשי הכרוך בכך - דבק ר' העניך ברבי החדש, והתחזק באמונת אומן באמונת צדיקים בו. מעתה, הרבי ה'אמרי אמת' היה כתובתו הבלעדית בכל שאלה, אליו נסע ר' העניך, ובפניו שטח את שאלותיו ולבטיו.

ביום מן הימים, הזדמנה לו עיסקת ענק - לרכוש מפעל זכוכית רחב היקף, להשקיע בו הון תועפות, ולהפוך לספק זכוכית גדול. היו כאלה ששללו את העיסקה, סברו שמדובר במפעל כושל שעתיד לפשוט רגל. ר' העניך לא מקבל החלטה על פיהם, הוא שואל את הרבי, ורק הרבי יכריע!

זו עיסקה טובה עבורך! - קבע ה'אמרי אמת', ור' העניך, כחסיד שאינו שואל שאלות, הלך וביצע את העיסקה. הוא מישכן עסקים נוספים שהיו לו, גייס כל הון אפשרי ורכש את המפעל - כעצת הרבי. כשהמפעל עבר לרשותו, הסתבר שמדובר בעיסקה גרועה וכושלת במיוחד, ועד מהרה המפעל פשט רגל, מותיר את ר' העניך תחת הררי חובות ומשכונות...

התברר לו שעיסקה זו - בה השקיע את כל הונו, היתה בעצם נפילה כלכלית אדירה. למרות זאת, התחזק ר' העניך באמונת צדיקים, ודווקא באותו שבוע - נסע לרבו לשבת, לשהות בצילו, להתחמם לאורו, להתחזק לנוכח הקושי העובר עליו. ה'אמרי אמת' ידע את

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל  
שלח מייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

# השבת הגיעה. הנוכל בא לבית הכנסת, והדיינים עשו כדבר הרב, אלא שכאן האיש נעמד ולא ידע היכן להתיישב, או אז הבינו כולם כי רמאי עומד לפניהם...

חכמת הגאון מוילנא הצילה עגונה מן החטא



הרב ישראל ליוש שליט"א

ולא תקח שתד כפי השתד יענר עיני חכמים... (טז יט)

בפרשת משפטים - מעיר הגאון מוילנא - נאמר שהשוחד מעוור עיני פקחים, ואילו כאן נאמר שהוא מעוור עיני חכמים. מהו, אם כן, שינוי הלשון?

מיישב הגאון, 'חכמים' הוא בתורה, ו'פקחים' הוא בענייני העולם. ועל הדיין להיות חכם ופקח בשני חכמות אלו. בראש ובראשונה עליו לדעת את ההלכה, כדי לפסוק על פיה. אך לא פחות חשוב מכך, עליו גם להיות פיקח, כדי שיידע להבחין מי הוא רמאי ומי דובר אמת, והשוחד מעוות לדיין את שתי המעלות הללו, הוא גם מסמא את עינו החכמה היודעת תורה, ומעוור את עינו הפקחית המבינה בהוויות העולם.

הגמרא במסכת סנהדרין דף ז' ע"ב מביאה שנחלקו האמוראים מנין לומדים שעל הדיין לפסוק רק כשהדין ברור לו. ר' יאשיה יליף מקרא 'דינו לבקר משפט', אם ברור לך הדבר כבוקר אומרהו, ואם לאו אל תאמר. ור' חייא בר אבא יליף מקרא 'אמור לחכמה אחותי את', אם ברור לך הדבר כאחותך שהיא אסורה לך אומרהו, ואם לאו אל תאמר.

אומר הגאון מוילנא 'אלו ואלו דברי אלוקים חיים', ר' יאשיה שלמד מ'בוקר' מסמל את הפקחות בהוויות העולם, ואילו רב חייא שלמד מאיסור אחותו מסמל את חכמת התורה וההלכה. והמשפט צריך להיות ברור בשתי חכמות אלו, גם בחכמת התורה, לידע כיצד לפסוק עפ"י ההלכה, וגם בפקחות העולם, לדעת את אופני הערמוניות כדי להבין את האמת.

בעקשנות שהוא בעלה. עם כל הסימנים והפרטים שמסר, לבה של האשה לא היה שלם עמה, וקשה היה לה לחזור אליו.

דייני העיר פנו אל הגאון מוילנא ושאלו אותו מה לעשות? האם מותר לה לחזור אליו? שמע הגאון את פרטי הסיפור, ואמר להם שיזמינו אותו בשבת הקרובה לבית הכנסת ויורו לו לשבת במקומו הקבוע שישב לפני שעזב את ביתו.

השבת הגיעה, הבעל בא לבית הכנסת, והדיינים עשו כדבר הרב, אלא שכאן האיש נעמד ולא ידע היכן להתיישב, או אז הבינו כולם כי רמאי עומד לפניהם, ואין זה אלא עוד תעלול של הבעל הרשע שרצה להכשיל את אשתו, וע"כ לימד אותה את כל הפרטים הרלוונטיים לתכנון השקר...

דייני העיר התפעלו מאוד מרוח קדשו של הגאון מוילנא, אך הגאון הסביר ואמר אין זה רוח הקודש כלל וכלל, אלא חכמה פשוטה היא, כי העוסקים בטומאה לא יתנו דעתם על דברים שבקדושה. את כל הפרטים תכננו היטב הבעל האמיתי והבעל הנוכל, אך על דבר קדוש כמקום תפילה בבית הכנסת, הם בודאי לא חשבו, כי במקום טומאה לא תעלה מחשבת קדושה...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: [israel.layosh@gmail.com](mailto:israel.layosh@gmail.com)

דברי הגר"א נאים למי שאמרם, הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל מספר בספרו 'דרכי מוסר' סיפור על חכמתו של הגר"א מוילנא בפסקיו.

היתה אשה בוילנא שבעלה עזב אותה לאחר נישואיהם והשאיר אותה עגונה. לאחר שנים רבות שחיפשו אחריו ולא מצאו אותו, הגיע אדם לוילנא ואמר שהוא בעלה, ורוצה לשוב אליה. כיון שעברו שנים כה רבות האשה כבר לא זיהתה אותו, וע"כ שאלו אותו שאלות אודות בעלה, וענה על כולן בדיוק רב. הוא אף נתן לה סימנים ופרטים שרק בעלה ידע אותן, וטען

# דנו הפוסקים כשאדם שותה קפה או תה חם ולוגם לגימות מועטות ואינו שותה את הכוס בשיעור שתיית רביעית האם יברך ברכה אחרונה?

זווית  
הלכתית  
ב'דף היומי'

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א  
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

ומה בנוגע לאכילת ארטיק במשך כמה דקות, או השותה  
משקה מוגז קר שאין דרך לשתותו בבת אחת



ששהה יותר מכדי אכילת פרס, הרי שגם תינוק שזה דרכו לינוק  
מעט מעט שיעור בכדי אכילת פרס, עוד הוכיחו התוספת יוה"כ  
(יזמא פ:), והפר"ח בספרו שו"ת מים חיים (סי' ב') מגמ' בפסחים  
(מד.) שבאכילת כותח הבבלי אין צירוף כיון שאין דרך לאוכלו מהר  
ושוהה באכילתו יותר מכדי אכילת פרס, והכריעו כהמל"מ, והשיגו  
על הכנסת הגדולה שכתב בס' ר"ד לברך ברכה אחרונה על הקפה.

## הכרעת הפוסקים

המשנ"ב (סי' ר"י) לאחר שהביא דעות הראשונים אם בשתייה  
צריך ברציפות כדי שתיית רביעית או כדי אכילת פרס, כתב שדנו  
הפוסקים בשתיית תה וקפה שדרך לשתות מעט מעט אם יברך  
ברכה אחרונה כששתה בתוך כדי אכילת פרס וביותר משיעור  
רביעית, ובמחצית השקל וחיי אדם מצדדים שלא לברך וכ"כ בדרך  
החיים וכן הוא מנהג העולם, ואנשי מעשה נוהגין שבסוף שתייתן  
מניחים שיעור רביעית שיצטנן מעט כדי שיוכל לשתות רביעית בלי  
הפסק ולברך ברכה אחרונה.

והשולחן ערוך הרב בסדר ברכות הנהנין (פ"ח ס"ו) כתב שיש לברך  
ברכה אחרונה על תה וקפה אם לא שוהה בשתייתם יותר מכדי  
אכילת פרס, לסמוך על השיטות ששיעור שתייה ג"כ כדי אכילת  
פרס, מבואר מדבריו שגם הוא סובר שאם שוהה יותר מכדי אכילת  
פרס שאין לברך ברכה אחרונה ולא סמך על הסברא שדרכו בכך.  
ובספרי זמננו הביאו הנהגת כמה גדולים לברך ברכה אחרונה על  
קפה ותה, אך זהו רק כששתה בתוך כדי אכילת פרס, אבל ביותר  
מכדי אכילת פרס כבר הכריעו השו"ע הרב והמשנ"ב שלא לברך.

דנו הפוסקים כשאדם שותה קפה או תה חם ולוגם לגימות מועטות  
ואינו שותה את הכוס בשיעור שתיית רביעית האם יברך ברכה  
אחרונה, או שמא כיון שלא שותה ברציפות אינו מברך בורא נפשות  
רבות, מצד שני אולי כיון שזה הדרך בשתיית משקה חם לשתות  
מעט מעט יוכלו לברך עליו בורא נפשות.

עוד יש לדון כשאוכלים ארטיק לאט לאט במשך כמה דקות ועבר  
שיעור אכילת פרס האם לא יברכו ברכה אחרונה או שכיון שזהו  
הדרך לאכול ארטיק מברכים ברכה אחרונה, וכן כששותה משקה  
מוגז קר שאין דרך לשתותו בבת אחת האם יברך ברכה אחרונה.  
הנה גדולי הפוסקים דברו מזה ועיקר יסודתם בסוגייתנו בכריתות  
(דף ג.), והדברים נפלאים אין מסוגיות של דיני מלקות ודיני טומאה  
וטהרה לומדים יסודות בהלכות ברכות הנוגעות דבר יום ביומו.

הנה מבואר בסוגיא שהאוכל ושהה באכילתו אם שהה ביותר  
משיעור אכילת פרס פטור מעונש, וכן מי ששותה רביעית משקין  
טמאין נטמא, ואם שהה בשתייתו יותר מכדי אכילת פרס הרי הוא  
טהור.

## חילוק בין אכילה לשתייה

הרמב"ם בהלכות שביתת עשור (פ"ב ה"ד) כתב שבאכילה שיעור  
שהיה כדי אכילת פרס, אבל בשתייה השיעור כדי שתיית רביעית  
וכל ששהה יותר משתיית רביעית אף שלא שוהה כדי אכילת פרס  
פטור, והראב"ד בהלכות תרומות (פ"י ה"ג) כתב שבסוגייתנו  
בכריתות מבואר שגם לענין שתייה משערים באכילת פרס, וכן  
הקשה הר"ן ביזמא, והמגיד משנה ומהר"י קורקוס כתבו לחלק בין  
איסורים לטומאה שרק בטומאה משערים בכדי אכילת פרס, אך  
הר"ן הקשה גם מהמשנה בכריתות לגבי שותה יין ונכנס למקדש  
שאם שוהה כדי אכילת פרס פטור, ובשו"ע סי' תר"ב הביא דעות  
הרמב"ם והראב"ד, והגר"א כתב להכריע שהשיעור כדי אכילת פרס  
מכח סוגייתנו.

## קפה חם או משקה מוגז קר

דנו הפוסקים האם בשותה קפה חם שאין שותים אותו ברציפות  
אם לברך ברכה אחרונה, והנדון הוא שמא אף ששוהה בודאי יותר  
משתיית רביעית ופעמים גם יותר מכדי אכילת פרס, אך כיון שזהו  
דרך שתייתן אולי לא נחשבת שהייה זו להפסק, וכבר דן בזה המל"מ  
(סופ"ג מברכות) והוכיח מסוגייתנו שמבואר בגמרא שתינוק שיונק  
מאמו שנטמאה במת הוא טהור שגם אם ינק שיעור רביעית יתכן

וראיתי בספר אחד שכתב הנהגות רבו זצוק"ל וכתב שהיה נוהג לברך אחר שתיית תה חם, והוא עצמו נכנס לרבו וראהו שותה כוס תה חם מעט מעט ובסוף ברך בורא נפשות. ולאחר שהדפיס את הנהגות רבו אמרה לו בתו של הרב זצוק"ל שלפני שנכנס אכל רבו כזית מפרי ולכן ברך בורא נפשות, וע"ז אמרו שאין למדים מפי מעשה.

**שלא עשני גוי וחילוני**

ברוך ונפתלי משכימים בכל יום לתפלת שחרית כשהם מברכים ברכות השחר בחברותא וכל אחד עונה אמן על ברכות חברו, והנה ברוך מברך שלא עשני גוי וחילוני, שאל אותו נפתלי למה אתה משנה את הנוסח של הברכה, השיבו ברוך ואמר לו שהוא מרגיש דחייה וסלידה מחילונים בפרט לאור האנטישמיות שגואה במדינת הציונים, והאריך עוד לבאר שחשוב להרגיש כי החילוני אינו אחינו וחובה להבדל מן הרשעים שונאי הדת כמו שנאמר הלא משנאיך ה' אשנא וע"ז אני נותן תודה להשי"ת שלא עשני חילוני, אמר לו נפתלי נראה לי שיש בזה שאלה הלכתית להוסיף ולשנות ממטבע שטבעו חכמים בברכות, אמר לו ברוך הרי אני לא מפסיק בברכה רק מוסיף בסוף הברכה מילה נוספת, ובכן החליטו שיש לשאול את הרב.

תשובה: יש בזה נדון משום שאין חותמים בשתים כמבואר בברכות מט. ויתכן שזה נחשב כאחד כמו מקדש השבת וישראל והזמנים, עוד יש לדון שזה הפסק לענייית אמן, והאריכו הפוסקים בענין אמירת "ועל הכלכלה" בסיום ברכת על המחיה.

אך בעיקר השאלה לא נראה לברך כן, שאין לדמות חילוני שזה דבר

התלוי בבחירה לגוי שתלוי בתולדה, לכן תקנו לברך שלא עשני גוי, אכן כבר מצאנו במנחות מג: דעת רבי מאיר שיש לברך "שלא עשני בור" ומבואר בגמרא שאין לברך כן ופירש"י בפי' אחד כיון שהוא חייב במצוות ע"ש.

**אמירת מזל טוב לאמא ששמה כן**

שאלה: מי ששמה "מזל טוב" או "מזל" האם מותר לילדיה לומר לה מזל טוב בעת שמחה או שאסור לומר את שמה בפניה, וכן מי ששמו אבא איך יקראוהו בניו.

תשובה: הבן איש חי בספרו שו"ת תורה לשמה (סי' רס"ד) דן במי ששם אמו מזל טוב אם מותר לילדיה לברכה בעת שמחה, וכותב שמותר כיון שאין כוונתם לקרותה בשמה רק לברכה מותר והוכיח מתוס' חולין (לח). שדנו איך קרא רב הונא לרבו רב אבא בשמו וכתבו שלפירש"י שאבא זה לשון חשיבות מותר, [וי"א ששם אמו של הרב בן איש חי היה מזל טוב], ומאידך החיד"א בספרו שם הגדולים דן אם מותר לקרוא לאביו אבא כשזה שמו והכריע לאסור ודחה הראיה מתוס' ע"ש, ובני יקירי הבחור המופלג שמעון ניי"ו ביאר כוונת תוס' דלרש"י "אבא" הוא לשון חשיבות, היינו שלא היה זה שמו הפרטי של רב, רק היו רגילים לקרותו כן בלשון חשיבות, ולפי"ז אין להוכיח מהם להתיר, ושפתים ישק ודברי פי חכם חן, אך בדברי תו"י ביומא (דף פז). משמע כהבן איש חי ויתכן לדחוק בכוונתם כפי התוס' בחולין ע"ש.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

**המשך מעמוד 13 | הגאון ר' גואל אלקריף שליט"א**

לא תמנו'. את השלישי: 'איך הולך אצלך?', וגם הוא ענה לי 'הודו לה' כי טוב'.

"חשבת לעצמי: מה קורה פה? אנשים שצריכים להיות הכי מאושרים אין להם כוח ונמאס להם, ואנשים שצריכים להיות כביכול שבורים הם המאושרים. החלטתי להיות עם המאושרים וחזרתי בתשובה".

כשאדם חי עם הקדוש־ברוך־הוא ויודע שהוא בן של מלך, כשהוא מחפש תמיד את הדרך לזכות להיות בן של הקדוש־ברוך־הוא - הוא שמח שהוא חי עם אמונה, חי עם הריבונו של עולם, הוא יודע ומכיר במתנה שהוא נמצא בה!

"שופטים ושוטרים תיתן לך" - לך בשבילך ולהנאתך ולטובתך. בכל פעם שאדם מתגבר על היצר, בכל פעם שאדם מתחזק ותופס חיזוק ביראת שמים - הוא זוכה בחמישים ושתיים מצוות!

הוא לומד מוסר, אכפת לו מכבוד שמים, מתפלל כמו שצריך, לומד כמו שצריך, מברך כמו שצריך. אח! איזו שמחה הוא יכול לקבל! כמה הוא יכול לגדול!

הרב וולבה זצ"ל טס במטוס וכתב שם מכתב לתלמידו הרב פשקעס, ראש ישיבת גבעת שאול בירושלים, וכך כתב: "כשנסעתי במטוס היה לי הרגש נפלא. נסעתי משווייץ לצרפת. אפשר לנסוע לשם גם ברכבת, אבל אז מדובר בשמונה שעות נסיעה, כי בדרך יש הרים ועמקים, גשרים ומנהרות, המאריכים משמעותית את הדרך. לעומת זאת, הטיסה במטוס אורכת חצי שעה בלבד.

"ללמדנו, כי אם רק מתרוממים מהארץ, מתנתקים קצת מהארציות - מה שהיה לוקח לעשות שמונה שעות, מסוגלים לעשות בחצי שעה!".

אדם שחי עם העולם הזה ומחובר לעולם הזה לא יודע לעצור! יש לו עמקים והרים שהוא צריך להתאמץ לעבור אותם. פלא שאין לו כוח?! פלא שהוא מרגיש 'גמור'?! לעומת זאת, אדם שהוא מרום ורוחני, הוא חי עם הריבונו של עולם, וכשאדם חי עם מעט רוממות - בחצי שעה הוא עושה מה שלוקח לעשות חודשים שלמים.

אפשר לקנות את השנה כולה בחודש אחד בשנה, בחודש אלול! (דורש טוב - ימים נוראים)

מחוץ לירושלים, אל הפרדסים בסביבות פתח תקוה, שם שמע שמסתתרים הרבה צעירים כי אין החיילים מחפשים שם. חכך ר' יחיאל בדעתו מה לעשות. מצד אחד, יש בידו האפשרות להציל נפש אחת מישראל. אמנם, לאיך הוא מסכן נפשו אם יתפסוהו עוזר לעריק. לבסוף החליט ר' יחיאל כי אם מן השמים גלגלו שהבחור יגיע אליו, סימן הוא שעליו לעזור לו בענין.

בחצות הלילה יצאו לדרכם כדי לא להיתקל עם שיירות החיילים המצויות בדרך. עקפו את הדרך המרכזית וירדו במורדות שכונת ליפתא, המשיכו בדרכם בין הרים וגבעות והגיעו לאזור מוצא, משם טיפסו ועלו דרך היערות והשדות. במשך הליכתם השגיחו מרחוק מפטרולים מצד הצבא, ובכל פעם שראו אותם מתקרבים היו משתתחים בין עצי היער. כשהפציע השחר כבר היו קרובים ליעדם, ולפי הבנתם הם כבר יצאו ממקום סכנה.

כאן פנה הבחור לר' יחיאל ואמר: "אני חייב לך את חיי, מן השמים זיכו אותך להצילני, וכמו שאמרו חז"ל 'כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא', מי יכול להעריך ולשער את גודל הזכות שזכית.

"בקשה אחת ויחידה יש לי אליך, למענך ולטובתך: חבל שהמצוה הגדולה שזכית בה תרד מערכה. אנא שמור את מעשה ההצלה לעצמך לבל ייודע לאחרים, ובכך תישאר המצווה בשלמותה".

רבי שלום סיים את סיפורו ואמר: "ר' יחיאל קיים את בקשתו של הבחור, ובמשך כל שנות חייו שמר את הסיפור לעצמו ואפילו בני ביתו לא ידעו מכל הענין. רק בזקנותו, טרם מותו, גילה את סיפורו לצאצאיו. כנראה שהתכוון להעביר מסר חינוכי לדורות הבאים, שצריכים להתמסר עבור הזולת אפילו אם הענין כרוך במסירות נפש.

(מתוך הספר לב ישראל)

הוא המחליט אילו מחשבות יכנסו אליו ואילו יידחו על הסף - לא יעלו ולא יבואו".

## כשזוכים לקיים מצווה יש להסתירה

את הסיפור הזה שמעתי מידידי הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל בעת שהיינו יחד קרוב לשלושה חדשים בארצות הברית, לשם נסענו כדי לגייס נדיבים ותומכים לרעיון של הקמת המתבתות בארץ ישראל להצלת ילדי צפון אפריקה. רבי שלום סיפר לי אז מעשה נפלא: בזמן מלחמת עולם הראשונה שלטו הטורקים בארץ ישראל. וכשהם הצטרפו כצד למלחמה הוציאו גזירה נוראה כי על כל תושבי ארץ ישראל חלה החובה להתגייס לצבאם. רק נתיני חוץ לארץ שהחזיקו ברשותם תעודות ודרכונים מממשלות זרות היו פטורים. ההתגייסות לצבא הטורקי היתה סכנה גדולה לחיי המתגייסים - מיד עם גיוסם נשלחו לשדה הקרב, ורבים לא חזרו אלא נפלו כחללים בארצות נכר. אך סכנה לא פחות גדולה ריחפה על כל אותם הצעירים שהסתתרו וערקו. כל מי שנתפס היה צפוי לעונש מוות. הטורקים, ברצונם לזרוע פחד ובהלה, תפסו כמה צעירים ותלו אותם בראש חוצות מול שער יפו.

בירושלים התגורר יהודי בשם ר' יחיאל וורקר. היהודי הזה החזיק ברשותו דרכון של תושב חוץ, ולכן התהלך חופשי והמשיך עסקיו כרגיל. יום אחד הגיע לביתו בחור מבוהל חיוור כסיד, וסיפר לר' יחיאל שזה זמן רב שירד למחתרת והצליח להסתתר מעיני החיילים הטורקים, אמנם למזלו הרע גילו את מקום מסתורו ותפסוהו והשליכו אותו לבית הסוהר. הוא היה צפוי למשפט מוות אך בחסדי הש"ת הצליח להשתחרר ממקום מאסרו, ובאישון לילה ברח מבית הסוהר.

הבחור התחנן על נפשו וביקש מר' יחיאל שיעזור לו להבריחו

## המשך מעמוד 19 | הרה"ג רבי מרדכי נויגרשל שליט"א

מלא חרדה רץ הבחור, בשארית כוחותיו, לחפש את חבריו. הוא לא מצא אף אחד. המחנה היה נטוש לחלוטין. התחיל להתקדם בכיוון שאליו היו צריכים ללכת. אחרי שעתיים של הליכה מצא את הגופות של חבריו. התברר שמורדים הכינו להם מארב והרגו את כולם. הבחור עמד שם, בודד באפגניסטן, ואמר לעצמו: 'אם נחש מסוגל לעמוד שמונה שעות כדי להציל אותי מהמורדים, אני יודע שיש אלוקים!'

רבים שבים, איש איש מהמקום הנידח שבו היה. ארצות הברית או אפגניסטן, בנגקוק או להבדיל ירושלים... איש איש והסיפור המיוחד שלו, שהביאו לתשובה.

(מתוך הספר דורש טוב אלול - ראש השנה)

קשה לו, והוא גם לחוץ מאוד. הפלוגה כבר יוצאת לדרך, מה יהיה?! במקרה הטוב יכניסו אותו לכלא צבאי, במקרה הרע הוא עלול ללכת לאיבוד ביער או ליפול בשבי האויב.

כבר שעה שלמה חלפה, והנחש ממשיך לעמוד! שעתיים עברו, שמונה שעות כבר חלפו, והנחש עדיין זקוף.

מה קורה כאן? תוהה הבחור האומלל, זה לגמרי לא הגיוני. שמונה שעות נחש עומד ככה וכועס?! במשך שלושה שבועות הוא קיבל ממני אוכל ונהג כלפי בדידות, ועכשיו הוא מאיים עלי באופן כל כך תקיף?! שום דבר פה לא מסתדר על פי ההיגיון...

השעה השמינית הסתיימה. הנחש ירד, התקפל, שלח מבט אחרון ונכנס למאורה שלו.

ה'חזון איש' זצוק"ל אמר, שבטחון אין פירושו לא לדאוג כי יהיה טוב, כי מניין לך מה טוב? דבר אחד ברור שהוא טוב: הבטחה נבואית. על הבטחה נבואית אפשר לסמוך. אם הקדוש־ברוך־הוא אמר "כי לא תשכח מפי זרעו" זו הבטחה נבואית שאפשר לסמוך עליה!

ישיבת ויז'ניץ מנתה כ־20 בחורים מגיל 11 ועד 20. בסלבודקה היו 80 בחורים. ישיבת פוניבז' התחילה עם שישה בחורים בצריף קטן. כדי להגיע למיטה שלהם היה כל אחד מה צריך לטפס על מיטת חברו... מישהו חלם איך ישיבת פוניבז' תיראה היום? מישהו האמין אי פעם שיבנו את קרית ספר ואת ברכפלד, שבכל פסיעה יש בה בית כנסת או ישיבה? מקומות התורה פורחים - בביתר עילית, באשדוד, בכל מקום. כל אלה תוצאה של הבטחת הקדוש־ברוך־הוא "כי לא תשכח מפי זרעו".

מישהו חלם פעם שעולם התורה באנגליה ובארצות הברית יפרח כל כך? באמריקה היה מוצר כלאים 'ישיבה יוניברסיטי', ושום דבר אמתי לא נשאר ממנה. הגיע רבי אהרן קוטלר זצ"ל וחולל מהפכה של תורה על טהרת הקודש, וכיום יש באמריקה אינספור ישיבות טהורות וקדושות מלאות חיים!

מתוך הספר אריה שאג (ימים נוראים סוכות)

יהודים עוסקים ביהלומים, וכך נפתח פתח ליהודים חרדים שהחלו לנסוע לרוסיה.

יהודים היו נוסעים לרוסיה עם שלושה זוגות תפילין. כששאלו אותם במכס למה שלושה הסבירו שהם צריכים אחד לשבת, אחד ליום חול ואחד לחגים... הם הביאו ציציות, וגם כמויות אדירות של ספרים, שאותם היו שותלים בדוכנים והיהודים הרוסיים היו 'מפלחים' אותם מהם...

אט אט הצליחו היהודים הרוסיים להגיע להישגים - אחד כתב תרגום ברוסית על ה'שולחן ערוך', שני תרגם את ה'משנה ברורה'. הם ידעו מה קורה בארץ, ואפילו הכירו את בני ברק...

אחד הנוסעים סיפר שהוא הוזמן לאיזו עליית גג, שבה המתנינו לו 22 בחורים. הבחורים שחטו עופות בשחיטה כשרה, מרטו שם את הנוצות, הכשירו אותם ובישלו אותם, וכל זאת כדי להכין לעצמם סעודת ברית. מיד אחר כך הם ביקשו ממנו שימול אותם, וכך בבית אחד נעשו 22 בריתות!

זה נראה סיפור מן האגדות, אבל זו היתה מציאות שעלתה על כל דמיון! מי חלם שמתחת לאפם של הרוסים נוצר שורש חדש? הנסים והנפלאות שעושה הקדוש־ברוך־הוא כדי לקיים את ההבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו" הם מופלאים.

### המשך מעמוד 21 | פתיחת זמן 'אלול' בעולם הישיבות

הרב סירוטה מסביר, ששיטת העבודה שלנו מבוססת, על הכנסת 'גישמאק' ומתיקות התורה לתלמידים. ללא שהבחור ירגיש את מתיקות התורה הוא יתקשה להשתלב כראוי בישיבה.

הרב סירוטה מספר שבחלק מהמקרים הבחורים עצמם פונים ישירות לארגון 'אחינו' דרך 'מוקד הישיבה' ומבקשים עזרה, כפי שראו אצל חבריהם: "הם רואים את התועלת שהפיקו מכך התלמידים האחרים ורוצים גם הם.. לפעמים הפניות באות מצד ההורים. אנחנו מצדנו משתדלים להיענות לכל בקשה, בהתאם ליכולות שיש לנו. החונכים אצלינו עוברים הכשרה מיוחדת, ונבחרים לאחר סינון קפדני במיוחד, ואנחנו משתדלים כל הזמן להכשיר עוד ועוד חונכים, על מנת שנוכל לאפשר לבחורים רבים נוספים לעלות על דרך המלך, ולהתחיל לצבור הצלחות במקום כישלונות חלילה".

פעילים בתוככי הישיבות החסידיות עם מערך הולך ומתרחב של מאות חונכים המלווים בחורים בתוך הישיבות, לומדים איתם, משוחחים איתם, ומקדמים אותם רבות. ברוב המקרים מדובר בבחורים מצוינים, ולאחר שהצוות החינוכי בישיבה מזהה שיש להם פוטנציאל גבוה יותר שאינו ממומש, הם פונים אלינו ואנחנו מצמידים לכל בחור כזה חונך שמקדם אותו ומרומם אותו לפסגות שהוא עצמו לא האמין שהוא יכול להגיע אליהם.

מטבע הדברים בחודש אלול אנחנו עדיין לא עובדים עם הבחורים שזה עתה נכנסו לישיבות. הצוות הרוחני בישיבה עדיין 'לומד' את הבחורים, ורק בהמשך אנחנו מקבלים את הפניות ומצמידים חונכים. בשלב זה העבודה היא להתמקד באלה שעדיין לא שובצו, או שובצו בישיבה שאינה מתאימה להם. וכמובן הרבה עבודת המשך מהשנה שעברה.

### המשך מעמוד 23 | הרב בנימין בירנצוויג שליט"א

חסרונות. אין לאדם לנסות לתקן את העולם לפי המשקפיים שלו! כי כל אחד ומצבו הוא, הוא צריך לתקן אצל עצמו את הטעון תיקון וממילא הכל יראה טוב, ולא ינסה תמיד לתקן את חבריו אלא אם באמת יוכל להגיע למקומו.

מלכת, שאל אותו השען היכן השעון עצמו? אמר לו אותו אחד, השעון בסדר הבעיה היא במחוגים, אמר לו השען 'את הקפיץ מתחת?' צעק אותו אחד 'מה לי ולקפיץ?' אמר לו השען 'תחזיר את המחוגים ותמתח את הקפיץ והשעון יחזור לעבוד'.

כך היא ההנהגה אצל בני אדם, בכל קלקול מיד רואים חסרון כאן ושם ואצל השני ואצל פלוני, את עצמם הם לא בודקים, אם היו מותחים את הקפיץ שלהם, הכל מסביב היה הולך רגיל ולא היו שום

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: bdirshu@neto.net.il





**סיכום  
שבועי  
ב'דף יומי'  
בהלכה'**

- ◆ האם מותר לנשים לעשות מלאכה בראש חודש?
- ◆ מהו תאריך פטירתם של נדב ואביהוא?
- ◆ האם ניתן לעשות 'עירוב תחומין' בסוכות באמצעות מזון שאסור לאוכלו מחוץ לסוכה?

לכבוד ראש חודש, אך אין חיוב בדבר; ולכן, אם שכח 'יעלה ויבוא' בברכת המזון, אינו צריך לברך שנית.

- יש שנהגו להתענות בראש חודש ניסן, משום שבו מתו נדב ואביהוא, ובראש חודש אב, משום שבו מת אהרן הכהן; ורצוי לנהוג כן.
- ציבור שקיבלו על עצמם להתענות בקבוצת ימים מסוימת, ולא הבחינו בכך שבאחד מימים אלו חל ראש חודש; וכבר החלו לקיים את קבלתם ביום הראשון מקבוצת הימים - קבלתם חלה גם לגבי ראש חודש, ועליהם להתענות בו.
- מי שנדר שלא לאכול בראש חודש, עליו להתיר את הנדר לפני ראש חודש (ראה להלן), ואם לא עשה כן - עליו להתענות, ולאחר מכן יתענה תענית נוספת כדי לכפר על שהתענה בראש חודש.
- הנשבע לעבור על מצוה המפורשת בתורה - שבועתו אינה חלה; אך אם נשבע ב'כולל', דהיינו שכלל בלשון שבועתו דבר הרשות עם דבר מצוה - השבועה חלה אף על המצוה, אך חובה להתירה.
- מהלכות 'עירוב תחומין' ו'עירוב חצרות'
- המניח שני עירובי תחומין לשבת ויום טוב רצופים - צריך שהמרחק ביניהם לא יעלה על אלפיים אמה; ואם הוא עולה על אלפיים אמה, העירוב של היום השני אינו חל.
- ניתן לעשות עירוב תחומין בחג הסוכות, באמצעות הנחת פת, או מזון אחר שאסור לאוכלו מחוץ לסוכה, מחוץ לעיר, במקום שאין בו סוכה; כיון ש'עוברי דרכים' פטורים מן הסוכה.
- כאשר עושים 'עירוב חצרות' לכל שבתות השנה, יש לכלול בו גם את ה'ימים טובים', כדי להתיר הוצאה שלא לצורך כלל, שלדעת רוב הראשונים אסורה ביום טוב מדאורייתא.

**ראש חודש - הלכות ומנהגים**

- מנהג ישראל מימות עולם, לומר בשבת שלפני ראש חודש את 'ברכת החודש', כדי להודיע לציבור אימתי יחול ראש חודש, על מנת שיהירו בהלכות ראש חודש, ובהלכות המועדים החלים בחודש זה.
- במקומות רבים נוהגות הנשים להימנע בראש חודש מתפירה ומסריגה, ויש שנהגו להימנע מכביסה. ולאלו שנהגו להימנע מכביסה - נחלקו הפוסקים אם כביסה במכונה היא בכלל האיסור.
- מצוה להרבות בסעודה בראש חודש, וכשיש שני ימים של ראש חודש, מצוה להרבות בסעודה בשניהם. ונחלקו הפוסקים אם יש לקיים מצוה זו דווקא ביום, או שניתן לקיימה אף בלילה.
- בראש חודש, חול המועד, חנוכה ופורים, אסור להספיד את המת. ומנהג בני אשכנז שלא להספיד בכל יום שאין אומרים בו תחנון. ואמירת נוסח 'צידוק הדין' בשעת הלויית המת - לדעת השולחן ערוך מותרת אף בראש חודש וכיוצא בו. ומנהג בני אשכנז שלא לאומרו בכל יום שאין מספידים בו, למעט על 'אדם גדול', שנהגו לאומרו ביום שאין אומרים בו תחנון, (אך לא בראש חודש וכיוצא בו).
- מותר ללכת בראש חודש לבית הקברות לתפילה, כגון לאמירת תהלים ב'ארציטי', או לרפואת חולה; ויש שהורו להימנע מכך.
- **תענית בערב ראש חודש ובראש חודש**
- יש שנוהגים להתענות בערב ראש חודש. ובמקומות רבים נהגו לומר בערב ראש חודש 'סליחות', והן מכונות 'סדר יום כיפור קטן'.
- אסור להתענות בראש חודש. ורצוי לאכול סעודת פת

# סיפורי צדיקים

גליון 376  
שנה ח' תשע"ט

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קלייטן על האישור לשרתמש בתמונה



## סיפורי חז"ל

מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו מעשה בר' אליעזר ור' יהושע ור' עקיבא שהלכו לחולת אנטוכיא לגבות צדקה לחכמים. היה שם אחד ששמו אבא יודן שהיה תורם בעין יפה, אך עכשו ירד מנכסיו. כיון שראה את החכמים נתכרכמו פניו והלך לביתו, אמרה לו אשתו מפני מה פניך חולניות? אמר לה רבותינו כאן ואינני יודע מה לעשות. אמרה לו אשתו נשאר לנו שדה אחד, לך מכור את חציו ותן להם. הלך ועשה כעצת אשתו, ידעו החכמים את מצבו ואמרו לו המקום ימלא חסרונוך. לאחר ימים חרש את חצי השדה שנשאר לו, בשעת החרישה נבקעה הארץ ושקעה פרתו ונשברה רגלה, ירד להעלות את הפרה, האיר הקב"ה את עיניו ומצא תחתיה מטמון, אמר לטובתי נשברה רגל פרתי. כשחזרו רבותינו לאחר זמן, שאלו עליו את אנשי המקום, מה אבא יודן עושה? אמרו להם אנשי המקום אבא יודן נתעשר עושר גדול, כששמע אבא יודן שבאו חכמים, יצא לקראתם ואמר להם: עשתה תפלתכם פירות ופירי פירות, אמרו לו חייך אעפ"י שנחנו אחרים בפעם האחרונה יותר ממך, רשמנו אותך בראש רשימת המתנדבים. קראו עליו, "מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו" (משלי ח' ט"ז)

(על פי ירושלמי הוריות פ"ג - ה"ד)

## פרשת השבוע

מסופר על משכיל אחד שבא לה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א, ואמר לו שרצונו לעשות הצגה להציג היאך תראה מלחמת ישראל עם הגויים, לפי מה שכתבה התורה. ושאל אותו החפץ חיים מה תביים שם? והשיב, אראה על הבמה איך מתכוננים שני המחנות, מצד אחד כלל ישראל ומצד שני מחנות הגויים הבאים להלחם עם ישראל, ובמחנה ישראל יגש הכהן ויכריז "מי האיש רך הלבב מעבירות שבידו ילך ויחזור לביתו" אפילו השח בין תפילין של יד לתפילין של ראש, כל שכן הנכשל בעבירות לשון הרע ורכילות. וילכו כמעט כולם הביתה, וישארו על הבמה רק כמה יהודים חלשים וקנים, ובדברו הדברים צחק מאוד. ואמר לו החפץ חיים המשך, המשך, מדוע הפסקת את הצגתך? תמשיך ותגלה את סוף המערכה, כי היהודים החלשים האלו ינצחו את השונא, כי לה' המלחמה וזהו מלחמת ה' בשונאי ישראל, ורק יהודים הנקיים מעבירות, הם יכולים להלחם מלחמת ה', וה' יהיה בעזרם, זהו יסוד מלחמה בישראל.

לא יקום עד אחד באיש (י"ט - ט"ו) מעשה באחד מן המגידיים שדרש דרשה בביהכ"ס של הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א. כל עוד שהטיף דברי מוסר ותוכחה סתם, עמד רבי לוי יצחק והקשיב לו רב קשב בדחילו ורחימו. אך כיון שבא לכלל קנאות והתחיל מונה והולך רשימה ארוכה של כל מיני עוונות, חטאים ופשעים, אשר עוו, חטאו ופשעו עמך ישראל, עמד רבי לוי יצחק על רגליו וגער בו בנויפה: וכך אמר לו, זה זמן ומנים אשר השטן משטין ועומד לפני הקב"ה על בני ישראל, והקב"ה משתיק אותו ואומר לו, כבר כתבתי בתורתך "לא יקום עד אחד באיש" לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא, על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר, ואתה רצונך להעיד יחידי בבני ועכשיו מגיד זה מגיד לעמי פשעם, לישראל חטאתם, מתחבר ומצטרף לשטן כעד מסייע, ויהיו חלילה שני עדים, אף הוא חבר הוא למלאך המשחית הקטיגור חלילה.

מי האיש הירא ורך הלבב (כ' - ח')

## זמני השבת

זמני יציאת השבת  
ירושלים 7:33 ת"א: 7:35 ר"ת: 8:11

פרשת שופטים

זמני כניסת השבת  
ירושלים: 6:22 ת"א: 6:37

נפשו מצער ונרדם מתוך צער עמוק. ביום השבת שנשנתה התופעה המזוהה, ר' יעקב חפץ לספר ומוחו כמו התרוקן, לא מעשה, לא אמרה, לא אירוע, שום דבר, עיניים חשדניות החלו להינעץ בו, אולם הגביר החליק את הדבר ואמר, שמן הסתם טרם התאושש האורח מהנסיעה הארוכה, הסעודה השלישית הגיעה הכל מצפים למוצא פיו של ר' יעקב ושוב נמחק זכרונו כליל.

"מן השמים מונעים ממני לספר" אמר לבעל הבית, כשבתכניתו להסתלק מהר מהמקום עם צאת השבת, הוא חשב לעצמו שאולי אין תושבי העיר הזו ראויים לשמוע ממעשיותיו הנפלאות של רבו הקדוש, אבל הוא לא הצליח למצוא לכך כל הסבר הגיוני, עוד ניסה לנחש שאולי משמים אין מעוניינים בהתעשרותו, אך הלא הבעל שם טוב בעצמו הבטיח לו כי יראה ממלאכה זו פרנסה מרווחת. "ישיבה כבודו עמנו עוד ימים מספר" ביקשו הגביר, "אולי ישוב זכרונו וינצנץ במוחו איזה מעשה", עבר יום ועוד יום וכבר הגיע יום שלישי בערב, ומעיינות מוחו של ר' יעקב כאילו נסתתמו לחלוטין, הוא הכין את מרכבתו להמשיך במסעו, והנה אך החלו הסוסים לדהור במורד ההר, ובראשו של ר' יעקב הבריק הזיכרון, מעשה אחד מוזר ומופלא עלה במוחו, הוא משך בחוקה במושכות והפך את כיוון נסיעתם של הסוסים, שוב דוהרים הם אל ביתו של הגביר ממהרים להגיע, טרם יישכח גם הסיפור הבודד הזה.

למרות כל שאירע עד אז, קיבלו הגביר בחמימות ובמאור פנים, הוא הכניסו לחדרו הפרטי ודרך את אוזניו לשמוע כל מלה, הסיפור אירע בימים שלפני חג הפסחא הנוצרי, החל ר' יעקב בסיפורו, במשך כל השבת היה הבעל שם טוב שרוי בצער ונראה מוטרד מאוד, מיד במוצאי השבת ציווה לרתום את הסוסים ויצא לדרך, גם אותי לקח עמו, כל הלילה נסענו מבלי שנדע לאן, עם בוקר עצרה העגלה מול בית שחלונותיו מוגפים, יהודייה זקנה יצאה לקראתנו כולה רועדת: "חוסו על נפשכם יהודים, יום חג לנוצרים היום כל יהודי שנמצא ברחוב אחת דתו למות" אולם הבעל שם טוב לא התרשם מדבריה, וביקש להיכנס הביתה, לאחר מכן ניגש אל החלון והתבונן החוצה, האישה נראתה דאגה ולחוצה מאוד, אך הבעל שם טוב לא התייחס כלל לחששותיה ולאזהרותיה, מבעד לחלון נראתה כיכר העיר עליה ניצבה במה גדולה שהובילו אליה מדרגות רבות, והמון רב התגודד סביבה.

והנה צלצלו הפעמונים והבישוף הגיע לשאת את נאומו. "יעקב" פנה אלי פתאום הבעל שם טוב "לך וקרא אלי את הבישוף", בני הבית רעדו מפחד, אך הבעל שם טוב התעלם מהם לחלוטין, סמכתי על רבי הקדוש ופילסתי לי דרך בין ההמון היישר אל הבמה: "הבעל שם טוב כאן והוא קורא לך לבוא אליו" אמרתי לבישוף בשפת הקודש, הבישוף נתן בי מבט חודר "אמור לו שאבוא מיד עם תום הנאום", השיב למרבה תדהמת.

## הבישוף היהודי שחזר בתשובה שלימה

מסופר: לפני הסתלקותו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, באו תלמידיו הקדושים לעשות את הימים והרגעים האחרונים שלו עמו במחיצתו, הבעל שם טוב קרא לכל אחד מהם בנפרד והורה לו במה יעסוק בהמשך דרכו וחיו, אחרון קרא למשרתו ר' יעקב ואמר לו: "תפקידך יהיה לעבור ממקום למקום ולספר מכל אשר שמעת וראית בהיותך פה עמי". הבעל שם טוב הוסיף והבטיח כי פרנסתו של ר' יעקב תהיה מצויה בהרחבה מעיסוקו זה. ואמנם כפי שציווה הבעל שם טוב. כן נהגו תלמידיו. לאחר פטירתו פנה כל אחד מהם למקום ולתפקיד שהועיד לו רבו. גם ר' יעקב עשה כפי שהורה לו רבו, ובכל מקום שאליו הגיע התקבל בסבר פנים יפות, שמו של הבעל שם טוב היה ידוע בכל הסביבה ותמיד חפצו היהודים לשמוע ממאורעות חייו של הצדיק, בכל מקום גם העניקו לר' יעקב שכר הגון וכיבודוהו מאוד.

באחת מתחנותיו נודע לו, כי באיטליה חי יהודי עשיר אחד הלהוט אחר סיפורי הבעל שם טוב, כל המספר לו מעשה מהבעש"ט מקבל מטבע זהב, "מעכשיו תהיה פרנסתי מובטחת" אמר בלבו ר' יעקב, "אם אקבל מטבע זהב תמורת כל סיפור יהיה לי די והותר עד לסוף חיי" כשהגיע לעיר מגוריו של הגביר, נודע לר' יעקב כי האיש עשיר מופלג הוא, הוגה בתורה ביום ובלילה, בית כנסת בנוי באחוזתו ובו מתפללים מניין יהודים שלוש תפילות ביום. בקיצור יהודי תלמיד חכם מוקיר את התורה ולומדיה, ובעל מידות נדיבות, עוד נודע לו כי בכל שבת בעת הסעודות, נוהג הגביר לבקש מאורחיו לספר לו סיפורים על הבעל שם טוב, ר' יעקב פנה אפוא לביתו של הגביר, הייתה זו חווילה מפוארת שהשתרעה על שטח ענק ממדים, סביבה היה גן גדול שצמחו בו עצי פרי שונים לצד צמחי נוי מרהיבים, "בעל הבית מבקש שתתעכב אצלו עד שבת" הודיע המשרת לר' יעקב, "ובשבת תספר מסיפוריך". מיד הוכן עבורו חדר מרווח והוא סעד עם בני הבית.

השמועה על משרתו של הבעל שם טוב שהגיע למקום, משכה קהל רב לביתו של הגביר, הכל חפצו לשמוע מעשיות ממקור ראשון, "ספר לנו ר' יעקב ממה שראית אצל הבעל שם טוב" פנה אליו בעל הבית בסעודת ליל שבת, התלמיד המורגל כל כך בסיפורי הבעל שם טוב, פותח פיו מוכן ומוזמן להרצות את הסיפורים השגורים על פיו, אך מה זה קרה הוא אינו מצליח להיזכר בשום סיפור, מחשבותיו מבולבלות ואין הוא זוכר מאומה, הוא בא במבוכה אך התעשת במהירות, "אני עייף מאוד" התנצל באוזני בעל הבית, "מחר בסעודת הצהריים אספר", בלילה כשעלה על יצועו הרטיבו דמעותיו של ר' יעקב את כריתו, הוא ניסה להעלות את דמותו של רבו לנגד עיניו, אך גם משאלה פשוטה זו לא עלתה בידו, הוא לא ידע את

## משל ונמשל

אשרי האדם שמתעורר ושב בתשובה

משל למלך שנסע לטיול ביער, ולפני צאתו קרא לשלושת השרים החשובים בממשלתו, ונתן לכל אחד מהם בקבוק יין משובח, וציוה עליהם לשמור על היין ולא לגעת בו עד שיחזור. לאחר שהמלך נסע, פתח השר הראשון את בקבוק היין ושתה את כולו. ואילו השני שמר ולא נגע ביין, ואילו השלישי שתה מחצית מהיין. וכעבור מספר ימים חזר המלך וקרא להם. והנה ראה כי השר הראשון שתה את כל היין, ולכן ציוה להורגו, כי הוא "מורד במלכות", ואילו השני שהביא את כל היין בשלמות, נתן לו המלך פרס "אלף רובל". ולשלישי שתה חצי מהבקבוק, נתן לו המלך "אלפיים רובל", התפלאו כולם מאוד ושאלו את המלך: מדוע נתת לשר ששתה חצי מהבקבוק יותר כסף מאשר לשר שלא שתה כלל ושמר בנאמנות רבה על היין? והשיב להם המלך: תדעו לכם שרק אני מכיר את טעמו של היין, ואדם שטועם ממנו, קשה מאוד שלא ימשיך ללגום ממנו, ולכן השר שלא שתה מהיין, לא ידע מהטעם הנפלא שיש ביין, לכן הוא לא עמד בניסיון כ"כ קשה, אבל זה ששתה וטעם חצי מבקבוק היין, היה לו הרבה יותר קשה שלא להמשיך ולשתות את החצי השני של הבקבוק, ולכן מגיע לו שכר כפול.

והנמשל: אשרי האדם שבחודש "אלול" מתעורר ושב אל אביו שבשמים, כיון שהוא טעם את טעם החטא כל השנה, ובכל זאת הוא מוותר עליו ושב בתשובה שלימה, על כן זוכה הוא בימים אלו לשכר כפול מהשמים, וזוכה לשפע וברכה ולשנה טובה ומבורכת בכל מילי דמיטב.

(מתוך מאמר)

חזרתי אל הבעל שם טוב הקדוש ומסרתי את המענה של הבישוף, אך הוא ציווני לשוב אל הבישוף ולהורות לו שיבוא מיד עכשיו, "אמור לו שאל יהיה שוטה ואל יתמהמה" הוסיף בנחרצות. שוב יצאתי מהבית וניגשתי לבמה ומסרתי לבישוף את דברי רבי. "אבקש את סליחתכם" פנה הבישוף לקהל המשולהב, "מיד אשוב" ובדברו ירד מן הבמה וצעד בעקבות ר' יעקב.

בבית התבודדו הבעל שם טוב עם הבישוף בחדר צדדי קרוב לשעתיים תמימות, לאחריון מיהר הבעל שם טוב לשוב לעירו, מה היה עם הבישוף זאת לא אדע, סיים ר' יעקב את סיפורו, הגביר ישב אחוז בהרהוריו: "כל סיפורך אמת" הפטיר, "מיד כשראיתי את פניך הכרתיך, ולכן גם האמנתי לכל דבריך בשבת" אמר.

"ועכשיו אספר לך את ההמשך" ניכר היה עליו כי הוא נרגש מאוד, "אני הוא הבישוף, נולדתי יהודי וסרתי מן הדרך עד שהמרתי את דתי, פניתי לכמורה וטיפסתי במעלותיה עד שנתמנתי לבישוף, הבעל שם טוב הקדוש הוא שהשיבני לצור מחצבתי, באותו ערב שעה שעמדתי מול קהל ההמונים בכיכר העיר, ואתה באת וקראת לי בשליחותו לבוא אליו, לא הצלחתי תחילה להתנתק מכל הכבוד והעושר הרב, אולם בפעם השנייה כשבאת אלי הצלחתי להתגבר על יצרי ובאתי, כשהסתגרנו בחדר הורה לי הבעל שם טוב דרך תשובה מפורטת, הוא גם הדריך אותי להעניק מחצית מהונו לצדקה, מחצית מן הסכום שגותר ברשותי נתתי למלך כדי שיסכים לשחררני מתפקידי, וכדי שאוכל להיעלם למדינה אחרת ולטשטש את זהותי, "בטרם נפרדנו מסר לי הבעל שם טוב סימן: כשיבוא מישהו ויספר לך את הסיפור הזה, תדע כי התקבלה תשובתך.

"כל הימים מחזר אני אחר סיפורי הבעל שם טוב, מצפה לשליח שיספר לי את סיפורי האישי, ובכך יאותת לי שהתכפרו עוונותי, כשראיתי שאינך זוכר מאומה הבנתי שכנראה עלי לשוב בתשובה עמוקה יותר, כשעברו הימים ונסעת מכאן, פרצתי בבכי מר על שלא זכיתי לשוב בתשובה שלמה, "עכשיו הנני המאושר באדם" סיים את דבריו הנרגשים, "בטוח אני שלזה התכוון הבעל שם טוב כשציווה עליך לכתת את רגליך ולספר מעשיות, ביצעת את שליחותך, לפרנסתך אל תדאג עוד, כי אני אספק לך זאת בהרחבה".

## צ'ין אדם לחברו

להשלים את החסד

מסופר על הגה"צ רבי אהרן קוטלר זיע"א שבאחד מביקוריו בארץ ישראל בלכתו ברחובות ירושלים הבחין בעני פלוני, והחל רץ אחריו ברצונו להעניק לו איזה מטבעות. בהזדמנות הבהיר בפני מקורביו, כי לפני שנים ניגש אליו אותו עני בשעה שלא היה בידו מאומה, וכעת שראה והכיר אותו השלים את מה שחיסר אז.

### כבוד התורה

פעם בשבת בבוקר לפני התפילה, באו והודיעו לרבה של טבריה הגה"צ רבי משה קליערס זיע"א כי העירוב בעיר הותקן שלא כהלכה, אחרי שחקר ודרש ונתברר לו שהעירוב הותקן ע"פ הוראת הרב הספרדי הגה"צ רבי יעקב חי זריהן זיע"א, אמר לאנשים שהעירוב כשר, אלא שאין זמני פנוי עכשיו להסביר טעמו של דבר. למחרת הלך אצל הגרי"ח זריהן וביקש לסייע אתו בבירור שמעתתא, התחין הרב זריהן ושאל: וכי לעזרתי צריך מר? השיבו, הן, בגלל חולשת לבי, נכנסו שניהם לביהמ"ד "סיניור" על שפת הכינרת והוציא הגר"מ מסכת עירובין כדי לברר הלכה, ופלפל בסוגיא עם איש שיחו עד שהתחיל לזעוק מעצמו, אוי לי שטעיתי אמש. הסביר לו הגר"מ לשם כך קראתיו, שאל הגרי"ח זריהן ואיך הורה מר בשבת זו? השיב רבי מאיר, פסקתי כשר, התפלל ושאל

מדוע? אמר לו מפני שעירוב הוא מדרבנן, וכבוד התורה מדאורייתא.

### מתן צדקה של צדיק

הגה"צ רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א סיפר פעם, שישב פעם אחת בביתו של הגה"צ רבי חיים סולובייצ'יק מבריסק זיע"א, ובנוכחותו נכנסו שנים מעשירי בריסק ונתנו לרבי חיים סכום כסף במעטפה חתומה, שני העשירים הללו חיתנו את צאצאיהם בשבוע זה ורבי חיים היה מסדר הקידושין, לכן הביאו לו מה שהביאו בתורת שכר טירחה. רבי חיים קיבלם בכבוד ובסבר פנים יפות, בינתיים נכנס עני הגון לבקש נדבה, נטל רבי חיים את המעטפה החתומה, ובפני אותם העשירים מסר אותה לידי העני מבלי שידע אפילו כמה נמצא כסף שם.

### כיבוד אם

מספרים: פעם נסע הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ברכבת, אמו נסעה אף היא ברכבת וישבה עם מספר נשים בקרון סמוך. תוך כדי נסיעה נטל הרבי את ידיו, סעד את סעודתו וברך ברכת המזון. כעבור זמן קצר נכנסה אמו לקרון, היא לא ידעה שזה עתה הוא אכל, והיא אמרה לו שעליו לאכול. ללא אומר ודברים קם הצדיק ממקומו, הוציא מהמזוודה פת לחם, נטל את ידיו ואכל. לא עלה כלל על דעתו לומר לאמו: אכלתי כבר.

## תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' אלול הרה"ק רבי מרדכי ב"ר יוסף מאוסטילא (תרל"ז)

יום ראשון ח' אלול הרה"ק רבי אברהם שמשון מראשקוב ב"ר יעקב יוסף מפולנאה (תקנ"ט)

יום שני ט' אלול דן בן יעקב משבטי י-ה (ב"א - שי"ח) הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ב"ר יעקב (פרי צדיק - תר"ס)

יום שלישי י"ג אלול הרה"ק רבי פינחס מקאריץ ב"ר אברהם אבא (תק"נ) הרה"ק רבי יצחק מבוהוש ב"ר שלום יוסף מרוזין (תרנ"ו)

יום רביעי י"ד אלול הרה"ק רבי שלום יוסף מרוזין (תרי"א) הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ב"ר ישראל מרוזין (תרמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב ב"ר אברהם מטשעכינוב (תרנ"א)

יום חמישי י"ב אלול הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיטחא ב"ר צבי הירש (תקפ"ז)

הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאוניץ ב"ר ישראל (באר משה - תקפ"ח)

יום שישי י"ג אלול הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרל"ז)

הרה"ק רבי יוסף (חיים) מבאגדאד ב"ר משה (בן איש חי - תרס"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

## מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א מ"ח"ס "גם אני אודך" רמ"ד יוסף הת"ם על המצוות.

### הלכות מוקצה (י"ב)

א) מותר להוריד כינה מהראש בשבת, ולא הוי מוקצה, דהוי כגרף של רעי שמותר לטלטל. (ספר גם אני אודך חלק ג' סימן צ"ג).

ב) כלי זכוכית שנשברו על השלחן, או במקום שהולכין, מותר לטלטל השברים כדי לפנותן, שלא יוקו בהם. (רמ"א או"ח סימן ש"ח, סעיף ו').

ג) קטלוג של ספרים, שמפיצים מוכרי הספרים, וליד כל ספר רשום המחיר שעולה הספר, מסתבר שאינו מוקצה. (גם אני אודך ח"ג סימן צ"ה).

לע"נ

הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ב"ר מרדכי מטשערנובל זיע"א נלב"ע י"ג אלול תנצב"ה

## קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

# פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

## פרשת שופטים - בכדי שלא לבייש

**"תכין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך אשר ינחילך ה' אלקיך והיה לנו שמה כל רצח"** (דברים יט, ג)

לשים שלטים בדרכים, כדי שדרכו של הרוצח אל עיר המקלט תהיה ברורה, מבלי כל תלות באחרים.

אולם ראיתי לרב 'מקדש הלוי' שביאר טעם נוסף: בתהילים נאמר: **"משפטי ה' אמת צדקו יחדו"** (יט, י).

דוד המלך ע"ה מלמד אותנו, שגם כאשר הקב"ה מעניש את האדם ושופט אותו- הרי שהעונש הינו מדויקדק בתכלית, והחוטא לא יסבול אפילו כמלוא הנימה יותר מכפי שמגיע לו על פי חטאו.

מעתה אפשר לומר, כי אומנם מגיע לרוצח לגלות מעירו ומביתו אל עיר המקלט. אולם לא מגיע לו להתבזות!!!

במקרה ויצטרך לשאול את העוברים והשבים אודות הדרך המובילה לעיר מקלט- יבינו הכול כי רצח בשגגה ועל כן עליו להגיע לעיר מקלט. והביזיון הזה- לא מגיע לו!

לפיכך מצווה אותנו התורה הקדושה, לשים שלטים בכל הדרכים המובילות אל עיר המקלט, בכדי שלא תיגרם חלילה בושה לרוצח בשוגג, בושה שאינה מגיעה לו למרות חטאו.

### בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א  
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

### זמני לכת

ע"ה	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חס
י"ט	18:22	19:33	20:19
כ"א	18:40	19:31	20:16
כ"ב	18:41	19:32	20:18
כ"ג	18:41	19:32	20:17

פירש רש"י הקדוש: "תכין לך הדרך- מקלט היה כתוב על פרשת דרכים"

משמעות דברי רש"י, אשר יסודם בדברי הגמרא (מכות י ע"ב) היא שאנו מצווים לשים שלטים בדרכים המובילות אל ערי המקלט, כדי לאפשר לרוצח בשגגה אשר נס אל עיר המקלט למצוא את הדרך בקלות ובלי כל קושי.

והנה לכאורה יש להקשות: לשם מה צריכים אנו לשים שלטים בדרכים? במקרה והרוצח מגיע לפרשת דרכים ואינו יודע להיכן עליו לפנות, וכי קשה כל כך לפנות לעוברים ושבים ולשאול אותם מהי הדרך הנכונה, ולהמשיך ללכת לפי מה ששיבו לו?!

בפשטות אפשר לבאר, כי התורה מבקשת למנוע מהרוצח אפילו את העיכוב הקל שבקלים, שלא יצטרך לשאול עוברי אורח אודות הכיוון הנכון.

התורה חוששת שמא עיכוב קל זה, יגרום לכך שגואל הדם יצליח להשיג את הרוצח ואז יוכל להרוג אותו, ואת המצב הזה היא מבקשת למנוע בכל מחיר.

ועוד יתכן, שהתורה חוששת, שמא לא ימצא הרוצח עוברי אורח אשר ידעו להדריך אותו לעיר מקלט. במקרה מעין זה יהיה עליו ללכת ולחפש אנשים שיורו לו להיכן ללכת.

כתוצאה מכך עלול להיגרם לו עיכוב משמעותי יותר- אשר בוודאי עלול לגרום למותו ביד גואל הדם, לפיכך היא מצווה אותנו

### הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

### זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

### זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מלך טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה דגנית בת שושנה נעמה בת יפה

### רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחי- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מלך פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מלך נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שלית בת אורי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה רפאל בן רחל יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלמה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

# שואל ומשיב בהלכה - סליחות - חלק ג'



על מה צריך להקפיד באמירת סליחות?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

כאשר אין זמן לומר גם תיקון חצות וגם סליחות- אזי תיקון חצות קודם לסליחות - ואף לתלמוד תורה. ועל כן אדם שקם קודם עלות השחר, יקדים לומר תיקון חצות, גם אם יפסיד בכך אמירת סליחות.

אין לומר וידוי יותר מפעם אחת, אפילו לא בשני נוסחאות שונות. לכן כשאומר תיקון חצות לפני סליחות לא יאמר וידוי בתיקון חצות, אלא רק בסליחות. כמו כן, אם אמר סליחות או תיקון חצות אחר חצות, ואחר כך אומר 'קריאת שמע שעל המיטה', לא יאמר בשניהם וידוי. שהכופל וידוי - הוא ככלב השב אל קיאו. **מקורות:** בא"ח וישלח י"ג, שער הכוונות דף נ"א.

תלמידי חכמים ומלמדים - צריכים גם הם להתאמץ לומר סליחות עם הציבור, וראוי להם לישון מוקדם על מנת שלא לפגוע בתלמידיהם וכו'. **מקורות:** רמ"א יו"ד רמה סי' י"ז.

תלמידי חכמים ובחורי ישיבות, שרגילים לעסוק בתורה עד שעה מאוחרת בלילה, ואם ישכימו באשמורת הבוקר לומר סליחות, יש חשש, שיתבטלו מסדר לימודם ביום, ישתדלו לומר סליחות בציבור אחר חצות הלילה. ואם אינם מוצאים מניין לאמירת סליחות אחר חצות הלילה, ישתדלו לכל הפחות לקום לסליחות בימי שני וחמישי. וכן יתאזרו בכל עוז לקום בעשרת ימי תשובה ולהשתתף עם הציבור באמירת סליחות ותחנונים.

המשכים לומר סליחות באשמורת הבוקר צריך להיזהר, שלא ינום ולא יישן בשעת תפילת שחרית, ובפרט בזמן קריאת שמע וברכותיה ובזמן תפילת שמונה עשרה, ומה גם שהוא לבוש בתפילין שאסור לישון בהם ולהסיח דעתו מהם מפני קדושתם. ומי שאינו נזהר בזה, יצא שכרו בהפסדו, וכלל גדול אמרו בעבודת ה': לשמור העיקר ולהוסיף בחסידות, ולא לזלזל בעיקר ולקיים רק התוספת. ולכן, אם אינו יכול להיזהר בזה, עדיף שיאמר סליחות לפני תפילת מנחה, או בחצות הלילה, כדי שיוכל להתפלל שחרית עם התפילין כראוי.

החי יתן אל ליבו בעת אמירת הוידוי והסליחות, למשמש ולפשפש במעשיו ולחזור בתשובה שלימה, ולהוסיף מצוות ומעשים טובים, בהתקרבו ליום הדין שאז שוקלים זכויותיו ועוונותיו של כל אדם.

אחרי שסיימו אמירת סליחות יאמרו קדיש 'תתקבל', אפילו אם מתפללים תפילת שחרית מיד אחרי הסליחות. ואם היו עשרה בשעת אמירת הסליחות, ויצא אחד מהם לפני אמירת הקדיש, לא יאמרו קדיש 'תתקבל' כשאין עשרה אנשים בבית הכנסת.

## במה כדאי להשקיע



על בנייני ישיבת 'קול תורה' בירושלים מתנוסס השם מקס שטרן ז"ל. הוא היה תלמידו של הגאון רבי ברוך קונשטט זצ"ל בגרמניה (שלמד בישיבת הגאון הרב שמחה בונם סופר מח"ס 'שבט סופר' ובהיותו צעיר לימים, בן 22 שנים בלבד, התמנה לרב ודיין בקהילת פולדה וזאת על אף שהיה רווק באותו הזמן).

כאשר שמע תלמידו מקס, כי הרב קונשטט עלה לארץ ישראל היות וידע שבאותם הימים ששרר בארץ עוני ומחסור, שלח לו סכום של אלף דולר במזומן! (שהיה אז סכום נכבד ביותר ויכל להספיק למשך תקופה ארוכה), כדי שיוכל רבו להתאקלם בארץ ישראל ביתר קלות וללא בעיות פרנסה.

הכסף הגיע לידי של הרב קונשטט, והוא הטמינו בביתו. לאחר כשבועיים פגש רבינו את הגאון רבי יחיאל מיכל שליזינגר זצ"ל והעלה בפניו הצעה לפתוח ישיבה קדושה בארץ הקודש. שאל אותו הרב שליזינגר: "וכסף מנלן?". מיד אמר לו הרב קונשטט, כי יש לו במזומן אלף דולר ראשונים לפתיחת הישיבה.

הרעיון החל לקרום עור וגידים, ואלף הדולרים הללו היו הבסיס הראשון לישיבת 'קול תורה'. חלפו ימים וחודשים, ומר שטרן הגיע לביקור בארץ ישראל וזכה לפגוש את רבו, רבי ברוך קונשטט. במהלך השיחה נודע לו, כי כל אלף הדולרים הושקעו ביסודות הישיבה החדשה, שכבר פתחה את שעריה.

התלמיד השתומם לשמע דברי רבו ושאל: "מדוע עשה הרב כך, הרי רציתי כל כך, שיהיה לכם ממה לחיות?". השיב לו הרב קונשטט: "מה אתה לא מבין, הרי זה העסק הכי טוב, שיכולתי לפתוח לעצמי...". מילים אלו חילחלו עמוק בתודעתו של מר מקס שטרן והוא הוסיף לפזר את אוצרות ממונו כדי לסייע ולתמוך בלומדי התורה. (יחי ראובן)

### מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

### הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

### לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

# אם ראשונים כמלאכים - הרב אברהם יהושע פריינד מנאסויד צ"ל



**הרב אברהם יהושע פריינד מנאסויד צ"ל** - נולד ב-י"ב תמוז ה'תרט"ו (1855) בסיגט. מצאמאי הרמ"א, מהרש"ל, מהר"ם, ש"ך ואף מיוחס לדוד מלך ישראל. לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו ולאחר מכן אביו עשה לו חנות קמח והיה נותן בהקפה לעניים וכאשר ביקרו את מעשיו השיב שראוי והגון יותר לתת קמח לעניים בהקפה מלמכור לאחרים בכסף שכן הם יכולים לקנות ממקום אחר ולאחר תקופה קצרה החנות ירדה לטמיון. בשנת ה'תרל"ט (1879) מונה כאב"ד במחוז ראדנא בגליל נאסוד. החזיר עטרה ליושנה. העתיק לאחר מאמצים כבירים את יום השוק שהיה בשבת ליום חול.



מגדולי בעלי הוראה ומגדולי הצדיקים בהונגריה שהפיצו את תורת החסידות בכלל ובפרט את חסידות צאנז, גאונותו וקדושתו הייתה מן המפורסמות. רבים פנו אליו ונושעו. בשנת ה'תרס"ה (1905) לאחר פטירת חותנו מונה כאב"ד אינטראדאם ובשנת ה'תר"צ (1930) שימש כרבה של נאסויד. התקין תקנות טובות להרמת קרן התורה. בחג הסוכות שלפני פטירתו נשבר הפיטם של האתרוג שלו, ובימי החורף האחרון לחייו קרא לבניו ולנכדיו שיבואו לקבל ממנו ברכה לפני פטירתו. נפטר ב-י"א אלול תרצ"ב (1932). חי כ-77 שנים. בנו, ר' חנוך העניך מילא את מקומו.



**סבא (מצד האב):** הגאון הצדיק ר' יהושע קראלר. **סבא (מצד האם):** ר' משה הכהן מסיגט (יחוסו למשפחת רפופרט). **אביו:** ר' משה אריה ראש הקהל בסיגט (ומחשובי חסידי בעלזא). **אימו:** מרת חנה מלכה **אשתו:** מרת פראדל (בת ר' מרדכי יהודה לאו אב"ד אינטראדאם. נישא בשנת ה'תרכ"ט). **מרבתי:** ר' משה שיק (אב"ד חוסט), ר' חיים הלברשטאם מצאנז, ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא, ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (ייטב לב) מסיגט. **בניו:** ר' חנוך העניך (אב"ד רוגנא ולאחר מכן מילא את מקום אביו באינטראדאם ונאסויד), ר' ישראל (אב"ד הוניאד). **בנותיו:** מרת חנה מלכה (נפטרה צעירה בחיי אביה), מרת פיגא (נישאה לר' יוסף משה דכנר). **מספריו:** **מאור יהושע** - שו"ת **יהדות קודש** - תולדותיו והליכותיו ומעט מדברי תורתו **ינחלת יהושע** - שיחות.

○ יפר הגה"צ מריסקאווא צ"ל: בזמן שהיה רב בריסקאווא, עשה הבלן שם ברית מילה לבנו הנולד לו למזל טוב, וכיבד אותו בסנדקאות. ביום המילה שרר קור עז, והמקווה לא הוחם, והיו המים קרים מאוד, ואמר הרב מריסקאווא, שכדאי שיטבול במקווה, אבל בשל הקור, אינו בטוח אם יכול.

אבל הבלן אמר שמאוד קשה לו כעת להחם את המקווה, כיוון שהעצים היו רטובים ולא יבשים, על כן היא עבודה קשה להחם את המקווה עתה. אמר לו הרב מריסקאווא, שהוא שמע מרבינו, שנכון מאוד לטבול במקווה לסנדק, שהוא יום טוב שלו, על כן אני מבקש מאוד, שיעשה זאת להחם את המקווה.

מיד כששמע הבלן בעל הברית, שהזכיר את שם רבינו, אמר: "אם כך אמר הצדיק, אני אראה להשתדל בכל כוחי להסיק את המקווה, שיהיה המקווה חם למרות שהעצים רטובים, שתהיה אפשרות לטבול בו", והרב מריסקאווא צ"ל לא ידע שהבלן יש לו איזו קשר מרבינו, ותמה על הדבר, ושאל אותו על כך.

סיפר הלה שהוא היה עני ואביון והיה מחזר על הפתחים, וביגיעה רבה היה מקבץ מעות, כדי שיוכל להכין נעליים לילדיו לכבוד חג הפסח, שכן כל השנה היו הולכים בנעליים קרועות. ומספר ימים לפני הפסח, הכין נעליים, והילדים היו שמחים, שביו"ט פסח יוכלו לחדש, והנה עכברים גדולים שהיו בביתו אכלו הנעליים, מהילד הראשון את הנעל הימנית, ומהשני את הנעל השמאלית.

עוגמת הנפש שלו הייתה עצומה וכאשר ילדיו שמעו על כך, בכו והצטערו, עד שלא יכל לסבול זאת ויצא לחזר על הפתחים במקומות אחרים לקבץ מעות והלך ברגל כיוון שלא היה לו פרוטה לנסוע בעגלה, ובשעה שתיים בלילה הגיע לנאסאד, ובימים ההם לא היו בעיר פנסים להאיר את הרחובות, וראה שיש בית אחד מואר, הלך לכיוון הבית וראה מבעד החלון, שיושב מישהו ולומד בספר. היות והקור היה עז, נקש בדלת של רבינו.

הצדיק פתח את הדלת ושאל לבקשתו, סיפר לו הלה, את כל מה שאירע עימו. הרב אמר שכעת אמצע הלילה, ומחר בעז"ה ילך לקבץ עבורו מעות, וכן יתן לו מכתב המלצה. רבינו נתן לו לאכול והציע לו את המיטה שלו כדי שינוח מיגיעת הדרך. למחרת בבוקר מיועדנו הלך להתפלל וכן קיבץ מעות. לאחר מכן חזר לבית הצדיק ורבינו אף הוסיף סכום נאה.

פנה הלה לרב ואמר: "רבי, מה אעשה, שהרי בתוך ביתי יש עכברים גדולים, ועד פסח העכברים יעשו כבראשונה ויאכלו את הנעליים". רבינו לקח נייר וכתב את שמו **אברהם יהושע בן חנה מלכה**, והושיט לו את הנייר, ואמר לו, שיתחוב את הנייר בתוך החור של העכברים, וכן עשה, ומאז כלו העכברים מתוך ביתו ושוב לא נמצא אפילו עכבר אחד.

○ יפר נכד רבינו, הגאון ר' משה אריה פריינד (אב"ד ירושלים) כי פעם אחת איש כפרי הגיע לבית רבינו וסיפר, שהעכברים מציקים לו מאוד, וניסה להיפטר מהם ללא הועיל. אמר לו רבינו שיזכיר את שמו הק' אברהם יהושע בן חנה מלכה, שהוא ציווה שילכו מאצלו העכברים, וכן עשה, והלכו ושוב לא נשאר אפילו אחד.

○ יפר הרה"ח מו"ה צבי לעפקאוויטש כי לרעייתו היו חלומות נוראים ומבהילים שהפחידו אותה בכל פעם, וכאשר הזכירה זאת לפני רבינו זי"ע אמר לה שתסתכל בפניו וכן עשתה, ומני אז לא היו לה עוד פחדים (מובא בספר חסידים, שסגולה להינצל מפחד לצייר צורת צדיק) (גדולת יהושע)

## עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)



# מִוִּיתוּרִים לֹא מַפְסִידִים לְעוֹלָם



ואז היא מוסיפה את המשפט המתבקש הבא: "אני ממש מבקשת ממך, מיד כשאתה מגיע לבני ברק, עוד לפני שאתה מגיע הביתה, תלך לקנות מכונת כביסה, ותחזור הביתה עם מכונה. אני חייבת מכונה!".

אני מבין שאין מנוס והיא צודקת במאת האחוזים. אני שואל את האברכים קצת בצחוק: "אולי מישהו יודע, איך קונים מכונת כביסה בלי כסף?".

התחלתי להתייעץ עימם ברצינות מה עושים, ואיזה סוג מכונה כדאי לקנות, וכמובן את 'שאלת השאלות': "איך משיגים את הכסף הדרוש לרכישת מכונה?" האם הם מכירים גמ"ח, שניתן ללוות ממנו או שיש להם רעיונות נוספים וכיו"ב.

והנה האברך שנוהג, שואל אותי: "אמור נא לי, בשביל מה אתה צריך לקנות מכונת כביסה?". התפלאתי על השאלה והסברתי לו כי לצערי הרב מכונת הכביסה שלי 'שבקה חיים', וגם שילמתי מאה שקלים לטכנאי, כדי שהוא יוודא, כי אכן המכונה 'לא תחזור לחיים'.

ואז אמר לי הנהג: "אני מתכוון בשביל מה אתה צריך לקנות. אני מכרתי כעת את הדירה של חמותי, ויש שם מכונת כביסה והיא במצב מצוין! אתה יכול לנסוע לשם בזה הרגע ולקחת אותה!".

כמובן ששמחתי מאוד לשמוע בשורה נפלאה זו ונסעתי מיד לשם. במקביל, הזמנתי את גיסי הי"ו, שעוזר לי רבות, לבוא לעזרתי בהובלת המכונה לביתי.

חזרתי לביתי בדיוק כפי בקשת אשתי, עם מכונת כביסה במצב מצוין, שניתן להשתמש בה מייד. אכן 'מוויתור לא מפסידים לעולם!'.  
אבל ברגע שכבר חשבתי שגמרנו עם עניין המכונה, אני רואה שוב כי כשהקב"ה משלם, הוא משלם עד הסוף עם כל ההידורים.

גיסי, שמודע למצבי הכלכלי הדחוק, מפעם לפעם, כשיש לו כסף מעשר, הוא נותן לי, לפעמים נותן לי שלוש-מאות שקלים, לפעמים אפילו ארבע מאות שקלים, אבל פחות ממאתיים שקלים- מעולם לא נתן לי.

הפעם לאחר שגיסי עזר לי להביא את המכונה, הוא מוציא מכיסו מאה שקלים ונותן לי, מאוד התפלאתי, "מה קרה היום!?!". אבל גיסי אינו מרבה לדבר.

לפתע הבנתי: "הרי ויתרתי והקב"ה שלח לי מכונה חדשה, והוא גם שלח לי יחד עם זה את הפיצוי על הכסף, שהוצאתי לטכנאי ללא תועלת, ברוך משלם שכר טוב".

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'ווי העמודים' ויש בו כדי ללמדנו כי מויתורים לא מפסידים לעולם, ולהלן הסיפור מפי בעל המעשה:

במוצאי חג השבועות מכונת הכביסה שלי הפסיקה לעבוד. הזמנתי טכנאי, כדי שיבדוק מתוך תקווה שיתקן את המכונה במחיר סביר.

לאחר בדיקה שנמשכה מספר דקות, הוא 'בישר' לי, שהמכונה הפסיקה לעבוד לתמיד! ואי אפשר לתקן אותה. על ה'בשורה' הזו, הוא לקח דמי ביקור בסך מאה שקלים.

כסף למכונה חדשה לא היה לי, וכמובן, כעת הייתי צריך להתחיל לחשוב, מניין אני מגייס את הכסף, שכן אי אפשר להסתדר כמובן בבית עם עוללים קטנים ללא מכונת כביסה, שכן מטבע הדברים ישנה כביסה רבה, מדי יום.

למרות העובדה כי ניתן לרכוש מכונת כביסה בעלות לא גבוהה יחסית - הרי שזה נכון למי שיש לו את הכסף.

אולם לאברך כמוני, שנאבק על כל שקל ושקל 'לגמור את החודש' כפשוטו, הרי שמכונת כביסה זה מחיר, שאי אפשר לעמוד בו כמעט.

בכולל בו אני לומד יש הסעה קבועה, שמחזירה את האברכים לביתם, אבל יש אברכים, שיש להם רכבים פרטיים, ומי שממהר לביתו נוסע עימם.

אחד האברכים הוא דייקן מאוד, והוא יוצא עם רכבו בדיוק לאחר סיום הכולל. ישנם מספר אברכים שממהרים מסיבותיהם שלהם להגיע לביתם בהקדם האפשרי, כגון שיש להם קביעות וכיו"ב, ולכן הם מעדיפים לחזור עימו לביתם.

גם אני נמנה בין האנשים הקבועים הנוסעים עימו, מכיוון שאני צריך להגיע הביתה, לעזור לאשתי לטפל בילדים, אחרי יום שלם שהיא לבדה כשהיא מתמודדת עם הילדים, על כל מה שמשתמע מכך.

ביום שלישי ניגש אלי אברך ואומר לי: "אני היום מאוד ממהר, ואני רוצה לנסוע עם האברך שנוסע הראשון, אולי תוותר לי על מקומך?" - הסכמתי וקבעתי לנסוע עם האברך, שנוסע מאוחר יותר.

בדרך אני מקבל טלפון מאשתי, כשהיא אומרת לי ובצדק: "בעלי היקר, כבר שלושה ימים, שאין לנו מכונת כביסה! ערימות הכביסה גובהות והולכות, ועוד מעט אי אפשר להיכנס לחדר מרוב כביסה!".

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
אביבה בת איירון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותן ע"ה
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
חי יזיז בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל
ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה



הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	משה בן רוזה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חווה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעמה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

גליזון  
באר  
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של  
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שופטים

מכון  
באר  
האמונה

תוכן הענינים  
פרשת שופטים

- א ..... לא תירא מהם - ע"י הכטחון מביא על עצמו כל מיני ישועות וברכות
- ג ..... הולך בתום ילך בטח - כי העיקר האמונה והכטחון בתכלית התמימות
- ו ..... בהיותו קרוב - ימי קרבה ואהבה
- ח ..... המשכיל בעת ההיא - ינצל את הזמנים הטובים
- ט ..... החכם עיניו בראשו - יקדים תשובתו בימי הרחמים והסליחות
- י ..... ושפטו את העם משפט צדק - משפטו כפי מה שהוא שופט את רעהו
- יב ..... שום תשים עליך מלך - דרך התשובה פתוחה לבל, ואין מקום לייאוש
- טו ..... איש לרעהו ומתנות - זהירות בבין אדם לחברו

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת שופטים

לא תירא מהם - ע"י הבטחון מביא על עצמו כל מיני ישועות וברכות  
 בפרשתו (כ א), 'כי תצא למלחמה על אויביך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם',  
 וכתב הרבנו יונה' (שערי תשובה שער ג, ל"ב) וז"ל. הוזהרנו  
 בזה שאם יראה האדם כי צרה קרובה, תהיה ישועת  
 ה' בלבבו ויבטח עליה, כענין שנאמר (תהלים פה י) אך  
 קרוב ליראיו ישעו'. [ובכלל דבריו, שבאה התורה ללמד

א. וידע כי לא לעולם תמוט רגלו, ובקרוב יצא למרחב. הנה איתא במשנה (ברכות פ"ט מ"א) 'על בשורות טובות אומר  
 ברוך הטוב והמטיב, על שמועות רעות אומר ברוך דין האמת (יש בזה שינויי גירסאות, שבגירסא שלפנינו כתיב על בשורות  
 רעות, ויש שגרסו על שמועות רעות), וצריך ביאור מדוע ב'טוב' נקט לשון 'בשורות' ואילו ב'רע' נקט לשון 'שמועות', אלא  
 ביאורו, כי 'בשורה טובה' אכן טובה אמיתית היא, אבל 'הרע' אינו רע באמת, שהרי כל מה דעביד רחמנא לטב  
 עביד, אלא רק נראה כרע, על כן נקט התנא לשון 'שמועות רעות', שרק נשמע כאילו הדבר שאירע לו הוא רע,  
 אכן באמת אין זה בשורה רעה כלל.

כיוצא בדבר שמעתי בשם חכם אחד להוכיח מלשון הכתוב שאמר דוד המלך (תהלים צד יח) 'אם אמרתי מטה  
 רגלי חסדך ה' יסעדני', וצריך ביאור מהו לשון 'אם אמרתי' היה לו לומר 'אם מטה רגלי', אלא ביאורו כי בוודאי  
 אינו באמת כן, אין זה אלא אמרתי מטה רגלי, שאף אם נראה לאדם שמטה ידו ורגלו אין זה אלא דמיון בעלמא  
 ולעולם לא ימוט...

עוד אמרו לבאר, כמשל לילד קטן העומד ומבכה על 'משחק שעשועים' לגו (לעגא) ששיבר לו חברו, לעומתו  
 עומד בחור הגדול ממנו בכמה שנים (ישיבה קטנה) ומצחק ממנו, למה תבכה, וכי על שטויות כאלו יש מקום לבכות  
 וליילל, באותו מעמד יבכה בחור זה על שטויותיו שלו - שה'משגיח' גער בו וכיו"ב, אשר הבחור הגדול ממנו ישחק  
 'שחוק גדול' וכי לזו צרה ייקרא, אף בחור זה יישבר לבו בקרבו כש'שידוך' יפול וירד מסדר היום... ועליו ישחק  
 האברך בעל משפחה, נו 'שידוך עולה שידוך יורד' התדע דאגת 'שלום בית' מהי... 'גידול הבנים' מהו... הגדול ממנו  
 יאמר, נו, וכי ידעת 'לשדך הבנים' מהו, להשיא צאצאים מהו... וכך מנהגו של עולם ככל שעולה האדם בשנותיו  
 ובמעמדו יזלזל ב'צרותיהם' של הקטנים מאתו... כיו"ב בא דוד המלך לומר לנו, כי הרבה מיני צרות עברתי בחיי,  
 בבני חיי ומזוני, רודפים באו עלי להרגני נפש... מגלגול לגלגול עברתי, וזהו 'אם אמרתי מטה רגלי' - אם אני  
 שעברתי כל כך הרבה בחיי אומר לך ש'מטה מטה רגלי' הרי זה 'באמת' צרה צרורה ל"ע, אעפ"כ תדע שאין  
 מציאות בעולם שמטה רגלו של אדם כי בכל עת ובכל זמן, משפל מצבו חסדך ה' יסעדני...

הנה כתיב (תהלים עג כב) 'ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך', משל לאדון אחד שקנה לעצמו כלב נאמן ונתקשר  
 בו בנר"ן, הכלב היה שומר עליו ועל ביתו בשכבו ובקומו בצאתו ובבואו. פעם אחת תקפו לבו של האדון (התקף לב)  
 והבהילוהו לביה"ח, גם במצב קשה הלזה לא עזבו כלבו הנאמן ונתלווה אליו עד שערי בית החולים ואף נכנס עמו  
 פנימה לחדרו, בהגיע תור האדון להיכנס לחדר הניתוחים נעלו הרופאים את דלתות החדר בפני הכלב, הלה שמסור  
 היה לאדונו ולא סמך על שמירת הרופאים החל לנבוח ולזעוק בקולי קולות ולא נתן מנוח עד שבליט ברירה פתחו  
 את השערים בפניו, נכנס הכלב ונעמד בנאמנותו סמוך לאדונו לשמרו מכל משמר - בפרט בעת הזאת כשהוא נתון  
 בידי הרופאים לעשות בו ככל העולה על רוחם ה"י... והנה הוא רואה שהרופאים מרדימים את אדונו - ושתק, אך  
 משראה את הרופא מוציא סכין שנונה ומחודדת ומתחיל לחתוך בבשר אדונו לא עצר הכלב עמוד והחל נובח  
 וצורח עד לשמים - כיצד ייעשה כן לאדונו... אחי ורעי אהובי וידיד, זה האיש הצועק ונובח, בוכה ומתאנח בשעה  
 שהקב"ה 'מטפל' בו במסירות ונאמנות אין בינו ואותו כלב ולא כלום, אינו אלא כ'בהמות הייתי עמך' - אבל האדם  
 מבין שאדרבה, יחתכו הרופאים בבשר החי ולאחר כמה שעות יבריא האדם וטוב לו ולביתו כל הימים... אף הקב"ה  
 אינו אלא מייטיב לאדם ולא חותך סתם באדם.

כה אמר הגאון רבי משה שפירא זצ"ל לאחר פטירת בתו ע"ה בדמי ימיה, שהנה כתיב (בראשית כג ב) 'ויבוא אברהם  
 לספוד לשרה ולבכותה', והכ' שבתבת' ולבכותה' הוא כ' זעירא, נמצאת תיבת 'לספוד' נכתב באותיות גדולות כלפי  
 ה'לבכותה', ללמדנו, כי כאשר אירע מקרה כזה רח"ל הרי ההספד צריך להיות בקול רעש גדול, כי מן השמים באים

ה' אל יראו שהם המייחלים לחסדו, אך מי שאינו 'יראו', אף אם מאמין בבוראו ומייחל אליו לא יזכה שיהיה עין ה' עליו, על כן אמר למייחלים, לומר שכמו שעין ה' אל יראו, באותה מידה ממש עין ה' למייחלים לחסדו, בכל מצב שהם אף אם עדיין אינם נכללים בכלל 'יראו', אם רק מאמין בה' אלוקיו באמונה פשוטה, זוכה שתהיה 'עין ה'' פקוחה עליו לשמרו מכל משמר לטוב לו בזה ובבא, ובוזה תסור כל דאגה מלבו, וישמח לבו בה' בכל זמן ועידן.

למדנו מכאן, שהראגה והפחד מרחיקין מהאדם את המגיעו, ולאידך האמונה והבטחון יקרבו ויביאו על האדם פקידת ישועה ורחמים, וע"י בטחונו בה' בעת הצרה - 'קרוב ישעו' לצאת מצרה לרווחה ומאפילה לאור גדול<sup>ג</sup>. אכן, המשכיל יחזק אמונתו בה', כי אמונתו ותקוותו יחישו וימהרו את ישועתו<sup>ד</sup>.

לאדם היוצא למלחמה כיצד יזכה אכן לנצח את אויביו, ועל כך נאמר לא תירא מהם, כי הבטחון הוא 'כלי הזיין' המועיל ביותר, ואין הדברים אמורים דייקא כלפי 'מלחמה' אלא בכל צרה וצרה שלא תבוא<sup>ה</sup>.

וזכר מצינו במדרש (שוח"ט תהלים לא) כל הבושח בשמי - אני מצילו. וכך כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ח על נ"ך תהלים לא ב ד"ה מה רב), וז"ל. ודע עוד, דמידת הבטחון אינו תלוי בזכויות - שאפילו הוא אדם שאינו הגון, אלא שחיוק בטחונו בה' - כח הבטחון מגן עליו, ומתחסד עמו השי"ת. ובוזה מבאר הכתוב (תהלים לג יח) 'הנה עין ה' אל יראו למיחלים לחסדו', דלכאורה צריך ביאור, שהיה לו לומר הנה עין ה' אל יראו 'המייחלים לחסדו' ולא 'למייחלים לחסדו'. אלא, שאכן כוונת הכתוב לחלקם לשניים, א'. יראו, ב'. מייחלים לחסדו, ואם היה אומר המייחלים לחסדו, היה מקום לומר, הנה עין

לעורר אותנו לתיקון המעשים, לא כן הבכיה צריכה להיות 'זעירא', כי גם במצב הגרוע ביותר צריך להתחזק בה' אלוקינו שהוא אבינו וכל מעשיו אינם אלא לטובה.

הנה מצינו ב'מגילת איכה', שבתוך ה'קיינות' על צרות החורבן נאמרו גם פסוקי נחמה וחיזוק, וכגון, 'זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, חדשים לבקרים רבה אמונתך, חלקי ה' אמרה נפשי על כן אוחיל לו (ג כא-כד), ולכאורה 'עירוב פרשיות שנו כאן', כי מה מקום יש לפסוקי חיזוק ונחמה בתוככי הבכיה והאבל, ולשמחה מה זו עושה. וביאר בספר נתיבי ישורון (להג"ר ישראל לוריא שליט"א) כי מקודם נאמר (פסוק יח) 'ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה', ואם המרירות והצער מביאים את האדם לידי ייאוש ואבדון עד שמרגיש שהוא מנותק ח"ו מהקב"ה ואבד נצחו ותוחלתו - אכן, מוכרחים תיכף ומיד לעזוב את המרירות, ולהתחזק בחסדי ה' כי לא תמנו. ב. הנה מצינו ב'מלחמת צקלג', שבתחילה פשטו העמלקים פשטו על צקלג ולקחו את כל הנשים והילדים בשבי ונטלו את כל הרכוש, וחזר דוד ונלחם עמם והציל את הכל מידם, והנה מיד בצאתם למלחמה נחלשו מאתיים איש ולא אבו ללכת עם דוד, והמתינו עד כלות המלחמה. וכתוב (שמואל א' ל כב-כד) שהאנשים אשר הלכו עם דוד למלחמה אמרו, לא יטלו חלק בשלל אותם שנשאר 'מאחור' (רק נשיב להם את נשיהם וילדיהם, ולא יותר), 'ויאמר דוד לא תעשו כן אחי וכו', כי כחלק היוורד במלחמה וכחלק היושב על הכלים יחדיו יחלוקו'. וביאר המלבי"ם, שכך הייתה 'טענתו' של דוד המלך, אילו היתה ה'הצלה' תלויה בכח ידינו אזי אכן היה הצדק והיושר שלא לתת מהשלל אלא למי שנלחם בפועל שהרי על ידו היתה ההצלה ואילו היושבים מאחור לא השתתפו בהצלה, אך מאחר שהכל נעשה על ידי ה' ואנחנו לא בחיל ולא בכח וכו', מעתה מסתבר לומר, אדרבה, כי אלה שישבו על הכלים ולא רדפו אחר האויב מגודל בטחונם בישועת ה' שיציל את שלהם בלא רדיפה הלא זכותם גדול יותר מאלה שרדפו ולא בטחו באופן זה, ומאחר 'שהם עיקר הגורמים את הנצחון', כי כל הנצחון לא היה אלא בזכותם שבטחו בישועת ה', א"כ הדין נותן שלכל הפחות יקבלו מחצה...

ג. רמז בה הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע בפסוק בפרשתן (כ יט) 'כי האדם עץ השדה' - כי כאשר תטע גרעין פרי בתוך כלי זהב וכסף לא יצמח ממנו מאומה, ורק אם תטענו בעומק האדמה אז יצמחו ממנו אילנות ופירות לשם ולתפארת, על דרך זה נמי 'האדם עץ השדה', לא יתייאש אם נראה לו שהוא נתון במעבה האדמה, כי אדרבה דייקא ממצב זה יעלה ויפרח כגן רטוב, ויתעבד לאילנא רברבא שפירותיו מתוקים וצילו נאה... ד. כך אומרים משם הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע 'מי שחי באמונה ולבו בטוח באלוקיו, אז הקב"ה מושיעו באופן שלא יעלה על הדעת'.

השגת שכל אנושי אין עוד שום מזור ותרופה לתחלואי נפשו, עכ"ז יאמין ויבטח בחסד עליון ובגדלות הבורא ב"ה שהוא לאין סוף ותכלית... ברוב רחמנותו יעזור גם לי השפל שבשפלים... והבוטחים בה' ובישועתו לא יבושו משברם, וכן דוד המלך ע"ה אמר (תהילים כה א) 'בך בטחתי אל אבושה', ובאמונה ובטחון הוא ממתיק הכל ומהפך לרחמים רבים, עכ"ל.

הולך בתום ילך בטח - כי העיקר האמונה והבטחון בתכלית התמימות

בפרשתן (יה יג), 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', וברש"י 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל

וכך אמרו חז"ל (מנחות כט:): מאי דכתיב (ישעיה כו ד) 'בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים' - כל התולה בטחונו בהקב"ה הרי הוא לו מחסה בעולם הזה ובעולם הבא. וכן כתב הרבינו יונה' (בפירושו על משלי ג ו) עה"כ 'בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך', וז"ל... 'והוא יישר אורחותיך' שזולת שכר הביטחון שהוא גדול בשמים, תצליח במעשה ההוא שאתה עושה.

זו"ל הרה"ק הישמח ישראל זי"ע (וישלה ה) ...שכשמתבונן האדם עומק שפל מצבו... עיקר עצתו היא אמונה, להאמין בה'... שכל מה שמתגבר יותר תוקף החשכות נחוץ יותר להשריש בלבו כח האמונה, וע"י האמונה זוכה למידת הבטחון שהוא ענף מהאמונה. ועיקר הבטחון הוא בשעת הצרה כמבואר בזה"ק (ה"ב כב). ואף שלפי

וכבר ביארו על נוסח התפילה 'ולמלשינים אל תהי תקוה' ולאחר מכן מבקשים 'תעקר ותשבר ותמגר', ומדוע אין מתחילים מיד עם תוקף הבקשה 'את כל המלשינים תעקר ותשבר', אלא כי אכן זהו עיקר תוקף עונשם של המלשינים - שיאבדו את תקוותם בה', ובזה ממילא יהיה 'תעקר ותשבר', כי המאבד את תקוותו בה' אבד סברו ובטל סיכויו. ה. כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שם עולם, שער שמירת השבת פ"ג בהגה"ה) וז"ל, 'וכיון שדעת האדם מעוטה כל כך, אין לנו לחקור אחר הנהגתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וצריך האדם להתהלך עמו בתמימות ולהאמין שכל מה שהוא עושה, הוא הכל לטובה, כי מפי עליון לא תצא הרעות, ואז בוודאי יזכה לראות בסוף באלו הדברים גופא שהיא הכל רב טוב וחסד, כמו שמובא בגמרא (ברכות ס:): במעשה דרבי עקיבא, עכ"ל.

מעשה היה בירושלים בימי קדם, בשני אברכים שהיו לומדים ב'כולל ליוצאי גאליציא', והיה אחד מהם רודף את חבירו עד חרמה... בכל עת מצוא היה מתנכל אליו בכל מיני 'חכמות' והצקות, בצר לו היה ה'נרדף' נכנס לשפוך את צערו בפני הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע, בכל עת היה הרבי מנחמו וחוזר בפניו על דברי חז"ל (גיטין לו:): 'הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין, עליהן הכתוב אומר (שופטים ה לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו' - יבוא יום ותראה כי השתיקה הביאה לך רווחים גדולים ועצומים, שתוק נא וירווח לך בבוא העת. דברים אלו היו משקיטים במעט את סערת רוחו, עד ששב ה'רודף' למלא סאתו במנת בושות בזיונות ורדיפות, אז היה ה'נרדף' ממחר שוב אל הרה"ק, והרבי הזכיר לו כבראשונה 'הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואינן משיבין...' וחוזר חלילה.

עברו הימים ובנו של הנרדף הגיע לפרקו והתחילו ה'שדכנים' לדבר בו נכבדות, אלא שבכל פעם שנתקרבו הדברים לידי גמר ב'שבירת צלחת', נשמע סירוב מהצד השני, וכל זה נזקף לזכותו של ה'רודף' שהיה 'עובד' יומם ולילה להודיע לכל על 'חסרונותיו' של המדובר ושל משפחתו... פקעה סבלנותו של ה'נרדף' ומיהר אל הרבי בזעקת 'הצילני נא'... אך הרבי בשלו - אמרו חז"ל 'הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואינן משיבין, ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'. וכן היה גם כאשר הגיעה גם בתו לפרקה בתוך כך, והוכרח הרודף להוסיף כמה 'שעות' לעבודת הקודש שבחר בה... כי מעתה עליו לדבר סרה לא רק על בנו אלא אף על בתו של צדיק נעזב זה. ביום מן השמים נפתחו שערי שמים, ונגמרו ב' השידוכים בכי טוב - בשידוך אשר היה נהוג לפעמים בעיה"ק ירושלים ושמו נקרא 'א ביט' (מלשון 'חליפין'... שב' משפחות משתדכים פעמיים כאחד, זה נותן בן ובת וזה נותן בת ובן), והיו עיני ה'רודף' ראות וכלות ואין לאל ידו להושיע. משהתקרבו מועד ב' החתונות, וירא הנרדף כי אין הפרוטה מצויה לצרכיו היום יומיים, עאכו"כ לצרכי נישואים כפולים. בלית ברירה שם פעמיו לעיר הבירה וויען (ווינא), לפקוד את ביתו של 'משה הגביר' אשר היה ידוע כאיש חסד נדיב לב, אולי יחוס עם עני ואביון... מיד בהגיעו לווען מיהר לבית הגביר, שם נודע לו שאינו 'בן יחיד', וקבעו לו שביום פלוני 'יזכה' להיכנס לחלות את פני הגביר...

בלית ברירה שכר הלה חדר בבית המלון באותה עיר עד הגיע זמנו להתקבל אצל העשיר. בהגיע זמנו אסף את מטלטליו בדרכו לעזוב את המלון, כי מה לו לחפש ברחובות וויען אחר שכבר יתקבל אצל 'משה הגביר'. כאן נתהפך

## באר הפרשה - פרשת שופטים

בתמימותי, ואז תהיה עמו ולחלקו'. פסוק זה הוא יסוד ואבן שתיה לאורחות חייו של כל איש מישראל, שיחיה

מזלו לטובה וברכה, כי בדרכו נכנס ל'בית הכסא' מצא שם 'אוצר' - ארנק מלא וגדוש במטבעות לרוב, מיד חישב בדעתו כי מצד הדין הרי מותר לו לקחת המעות שהרי רוב הנמצאים שם הינם גויים ו'אבידת עכו"ם מותר' (ח"מ רסו א) לאידיך אוי לו ואוי לנפשו אם ייתפס בכך, על כן נטל את המטבעות ועירבם יחד עם הפרוטות המועטות שהיו ברשותו עד עתה, ואת הארנק של הגוי זרק לתוכי ביה"כ, ומיהר להמילט על נפשו פן יתעורר 'בעל האבדה' לחזר אחר אבדתו... אך את אשר יגור בא לו - כי ברצותו לצאת מבית המלון כבר היה הבית מוקף בשוטרים רבים שבאו לחפש אחר ה'גנב' שגנב את הארנק משר גדול ששהה שם ביום הקודם, 'פקודה' ניתנה מראש השוטרים שעל כל הנמצאים להישאר איש איש בחדרו, והשוטרים יחפשו בכל החדרים עד שימצאו את הגנב, בלית ברירה חזר היהודי לחדרו כשהוא חרד לקראת הבאות...

כאשר הגיעו השוטרים אל חדרו של היהודי פשפשו ומצאו בכליו סכום אדיר הדומה כמעט לסכום האבידה (כי לא היה הסכום מדוייק לסכום האבידה, שהרי כמה פרוטות הוסיף משלו, וגם את ה'ארנק' לא מצאו), מיד חשדו בו שהוא הוא ה'גנב' (באותה העת היה דבר זה כרוך אף בסכנת מוות מצד המלכות) דאל"כ מניין לעני כמותו סכום גדול כל כך, אולם כאשר שמע היהודי את דבריהם נענה ואמר בבירור, איני יודע מדוע נטפלתם אלי - הרי אנכי מנהל עסקים גדולים בכולל גאליציא בארץ ישראל, ואלפי אלפים דינרי זהב וכסף עוברים תחת ידי בעסקאות שונות, ואין 'סכום כזה' בגדר 'חידוש' אצלי כלל. השוטרים שעמדו מסביבו לא ידעו מה לעשות בדינו, שכן לא ידעו מה הוא סח - מהו 'כולל' ומהו 'גאליציא'... ואלו עסקים נערכים שם... מכיוון שכן החזיקו אותו במעצר, ולבינתיים שלחו על ידי ה'קאנסול' שלהם בארץ ישראל שיברר 'כולל גאליציא' אודות זה האיש ומה מעשיו. בהגיע ה'שליח' אל הכולל אינה ה' ופגש במיודענו ה'רודף', וישאלהו האיש 'התכיר את פלוני ומה מעשיו'... שאלו הרודף, מי שלחך הנה, ויען השליח 'מעיר הבירה ויען נשלחתי לברר אודותיו', הבין הרודף שמן הנראה מפרסם הלה את עצמו בפני הגבירים הנדיבים כעני מרוד וחסר כל, והם שלחו לברר אם דבריו כנים ומצבו גרוע כל כך או שמא רמאי הוא. החליט הרודף לגמור אתו את החשבון והחל לדבר גדולות ונפלאות - תדע לך, שיהודי זה מהסוחרים הכי גדולים כאן בכולל, משופע הוא במעות ועשירות לרוב... כשמוע ה'שליח' את דבריו שלח את ה'ידיעות' לווען, שם שחררו את היהודי עם האוצר הגדול בידו, ו'ליהודים הייתה אורה'. משחזר ה'רודף' לביתו שבעיה"ק ירושלים מיהר לעלות להיכל הכולל, וערך שם מסיבת 'לחיים' בנדיבות והרחבה, שם נשא את דברו וגולל את כל חסדי המקום עמו... והפטיר, יודע הנני בבירור שאחד מבני הכולל כאן הצילני ממוות לחיים, ואף העלה אותי מבירא עמיקתא לאיגרא רמא בעשירות מופלגת, מודה אני לו בכל לבי... ועד היום הזה מפורסמים צאצאיו כ'בעלי פרנסה'.

ומלבד שמכאן נראה על גודל שכרו של זה השומע חרפתו ואינו משיב, אך בעיקר מה שלמדנו מכאן הוא גילוי הטובה שנצמחה לו מהרעה דייקא, שרק על ידי אותו 'רודף' זכה שנתקיים בו 'מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, להושיבי עם נדיבים'...

1. הרה"ק ה'שפתי צדיק' זי"ע (מקץ אות טו) מביא מעשה נורא, שאחד שהיה בעל ייסורים גדול רח"ל אמר במר ליבו להרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע, שחושש הוא שהברכה אשר מברך בכל בוקר 'שעשה לי כל צרכי' אינה אלא ברכה לבטלה, שהרי אין לו כלום, וכפי הנראה 'לא עשה לי כל צרכי'... נענה לו הרה"ק ואמר, ה'צורך' שלך הוא לקבל באהבה את כל הנהגת הבורא ית' עמך, ואכן עשה לך כל צרכיך, שהזמין לך כל העובר עליך בכדי שתגיע לתכליתך לקבל הנהגתו באהבה ובאמונה... וכתב ה'שפתי צדיק' שהן הן דברי רש"י 'מה שבא עליך קבל בתמימות', כלומר לקבל הנהגת הבורא ית' באהבה ובאמונה תמימה.

ומוסיף ה'שפתי צדיק לבאר', כי הנה מצינו ביוסף, שהתנכר אל אחיו כשירדו למצרים לשבור בר ולקנות אוכל (בראשית מב ז), ואף הוסיף לקחת את שמעון והאחרון הכביד בהטמנת הגביע בשקו של בנימין בכדי להעליל עליו כי גנב הוא, ואף שאהב אותם בכל לבו ונפשו, אולם מכל מקום התגבר על רגשותיו 'והציק' להם בכדי להביאם לידי טובתם האמתית, שיתחרטו על המכירה. כל זאת אינו אלא 'משל' לרחמי הקב"ה על בניו אהוביו, אך לפעמים הוא מסתיר פניו ומתנכר בכדי להביא את האדם לתכליתו, ולהשפיע עליו כל מיני השפעות טובות.

2. אומרים משם הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפטא זי"ע 'מי שמקבל את הקב"ה כמו שהוא, אף הקב"ה מקבל אותו כפי שהוא', שמי שמקבל עליו את אמונתו של הבורא, ואינו מערער על בוראו מדוע עשה עמו כך וכך, אף הקב"ה אינו מדקדק במעשיו יותר מדי ומשפיע עליו שפע ברכה והצלחה לאורך ימים ושנים.

אב על בנו, וכמו שמפרנסו היום כן בוודאי גם למחר, ומשליך כל יהבו על אביו מבלי לחשוב מאומה, על אחת כמה וכמה (על) אבינו מלכנו אב הרחמן, הזן ומפרנס את כל העולם כולו בטובו, צריך שיהיה האדם בעיני עצמו כילד קטן לפניו, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קלא ב) 'אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו' וגו'. וכערך שמהלך עמו בתמימות ומצפה לו אינו חוקר מאומה, ומשליך על ה' יהבו, כן הוא באמת 'יכלכלהו'.

ואכן, הדבר ברוך ומנוסה, כי ההולך בתמימות מבלי לחשב 'חשבונות רבים' על כל צעד ושעל חיו שלווים ושקטים על מי מנוחות. כי יודע הוא אל נכון שכל דאגותיו יתירות הם, שהרי הוא וכל מצבו ומעמדו נתונים ב'ידי' הקב"ה, ומה לו לדאוג, או ימלא שחוק פיו ולבו רינה, והאמונה יחד עם השמחה יריקו עליו שפע רב מכל העולמות.

באמונה פשוטה בלא שום חקירות ודרישות, וכן אמרו חז"ל (מכות כד.) 'בא חבקוק והעמידן על אחת שנא' (חבקוק ב ד) וצדיק באמונתו יחיה, ולכן כפל רש"י הקדוש תיבת 'תמימות' - כי זה כל האדם".

הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ויקרא ג ט) מבאר את דברי רש"י, שבא למנוע את האדם מדאגתו בחקירות ועצות על דאגת מחר<sup>ט</sup>, כי תמימות זו מהותה שיגביה עצמו למעלה מכל מיני עצות שמייעצים בני האדם כביכול לבורא עולם - שיעשה עמהם כך וכך - משם יביא לו הפרנסה ומשם יביא לו רפואה וכו', במקום פלוני ירוויח במסחר פלוני ובמקום הלז יתרבו נכסיו 'פי שנים' וכיו"ב הרבה, ואל יחקור יומם ולילה לדעת מה יהא בסופו ומה יעלה בגורלו, אלא דאגה בלב איש ישיחנה - יסח דעתו ממנה (עי' סוטה מב:), וברוך ה' יום יום. משל לתינוק שאביו מאכילו ומשקהו - כלום ידאג על יום מחר הלא בטוח הוא אשר רחמי

ח. כה הביא בספר 'שיח זקנים' (ח"א עמ' ע) בשם הרה"ק מסקווירא זי"ע שתמיד דרכו של רש"י לקצר וכאן האריך - לרמוז ולהדגיש ביותר על התמימות.

ט. ובכלל הדברים שלא להרבות ב'השתדלויות' יתר על המידה, אלא 'יניח' להקב"ה לנהל את עולמו, והטוב בעיניו יעשה. ובענין זה יסופר, כי אחר ה'מלחמה' נשאר מי שנהפך לימים להיות ה'גאון' רבי נפתלי נבנצל זצ"ל אוד מוצל מאש יחיד מכל בני משפחתו, והנה באחד הימים הוצע לו שידוך שהוא מצידו חפץ מאד בהצעה זו, ולא ידע בעצמו כמה ל'השתדל' כדי ששידוך זה יצא לפועל, על כן נכנס אל החזו"א והציע ספיקותיו, ענה לו החזו"א את שלך כבר עשית, יצאת ידי חובת ההשתדלות, הנח להנהגת הבורא שתיעשה מאליה ואל תוסיף לפעול למהר את השידוך.

שמע הגר"נ לדברי החזו"א, ואכן, לא הגיע הדבר לכלל מעשה אלא בבוא עתו וזמנו נישא בשעטומ"צ לזיווג המוכן לו מן השמים. כעבור שנים רבות והנה עומד ר"נ ביום הכנס נינו הגדול לבריתו של אאע"ה, ובביהכ"ס שבו התפלל וותיקין כיבדוהו ב'עליה' לכבוד היום הגדול והגבאי ערך לכבודו 'מי שבירך' והכל הכריזו יחדיו 'מזל טוב... מזל טוב...', לאחר התפילה ראו כי לבו של ר"נ נתון בסערה, באמרו שהיה עדיף אילו לא כיבדוהו בעליה, בהראותו שבאותה שעה שהה בביהמ"ד יהודי מבוגר - בן גילו, שלא נפקד מעולם בזש"ק. והוסיף ר"נ לספר למלווהו שאותו יהודי נישא בשעתו לאותה 'מדוברת', ורק כעבור שנים רבות נוכח לראות את נס הצלתו בזה שאותו שידוך שכל כך חשק בו לא יצא לפועל, שאם כן היה עדיין עקר עד היום הזה. על כן, אל נא אחי תרעו, בראותכם כי מחשבתכם איננה יוצאת לפועל - בפרט בענייני שידוכים בהם פועלים רגשותיו של אדם ביותר, שמחו נא בהנהגת הבורא עמכם, קבלו בתמימות ובשמחה את הנהגתו עמכם, כי אינכם יודעים אלו ניסים וטובות פועל הקב"ה בעדכם מבלי שתדעו ותשיגו אותם (כי פעמים האדם מתוודע לניסיו אחר שבעים שנה, ופעמים שלעולם לא ידע - יאמין בזה וירווח לו).

י. מעשה באברך שנכנס אל רבו בקול תאניה ואניה, רבי קדוש, לבני ביתי הייתה עד עתה 'עבודה קבועה' אצל בעה"ב אחד, ומשם הייתה פרנסתי ופרנסת אנשי ביתי בהרחבה גדולה, אך זה עתה קיבלה 'מכתב פיטורין' ואני אנה אני בא... מנין יהא לנו לחם לפי הטף... שאלו הרבי, אמור נא, האם יש לך 'תיבת דואר' תלויה בפתח ביתך מבחוץ, האברך שלא הבין את השאלה - שלא ממין הטענה, נענה מפני הכבוד, אכן, יש ברשותי תיבת דואר, המשיך הרבי ושאל, האם מפעם לפעם הנך מקבל בה מכתבים וכדו', נענה האברך שעדיין לא הבין שייכות ה'דואר' לצרתו - הן, שאל הרבי אולי יודע מר מיהו ה'דוור' (הנושא את המכתבים ממקום למקום) המביא לפתחך את המכתבים, נענה האברך לא ולא, וכי מה איכפת לי מיהו המביא את הדואר, העיקר שהמכתבים מגיעים אלי... עתה נענה אלי



## באר הפרשה - פרשת שופטים

בהיותו קרוב - ימי קירבה ואהבה

איתא מהאריז"ל (שעה"פ שה"ש) על הפסוק 'אני לדודי ודודי לי', וז"ל. ר"ת אלול, לרמוז כי בחדש אלול הקב"ה מתרצה עם ישראל, ונעשה דוד להם לקרבם בתשובה<sup>1</sup>, והוא קרוב לקוראיו בחדש זה, עכ"ל.

כתב הר"ק בעל הפלאה זי"ע (פנים יפות אחרי ד"ה ביד) שהנה חז"ל (ר"ה יח.) דרשו על הכתוב (ישעיה נה ו) 'דרשו ה' בהמצאו' אלו עשרת ימים בין ראש השנה ליום הכיפורים, אך יש זמן נעלה יותר, והוא חודש אלול - שעליו רמוז הכתוב 'קראוהו בהיותו קרוב'<sup>2</sup>, ומהות ה'קירבה' גדולה יותר ממהות 'המצאו'<sup>3</sup>.

כתב 'רבינו בחיי' (ד"ה כי תועבת) בביאורו של פסוק 'תמים תהיה עם ה' אלווקך', שבא לומר לאדם כשתהיה תמים, אזי תהיה עם ה' אלווקך, כדוגמת הנאמר במשה רבינו ויהי שם עם ה' (שמות לד כח). וכאשר יזכה להיות עם ה' אזי יאיר עליו אור העליון כמו שנאמר (דניאל ב כב) 'ונהורא עימיה שרא'. ולמדך הכתוב הזה על מעלת מידת התמימות ועל גודל שכרה. וכן אמר דוד המלך (תהלים מא יג) ואני בתומי - ע"י שאתהלך בתמימות, תמכת בי ותציבני לפניך לעולם - שעל ידי התמימות עומד האדם כביכול לפניו קוב"ה לעולם.

הרבי בקול תמיהה ומדוע כל כך תתעניין ב'דוד' המביא לך את הפרנסה ממשלחו - זה הקב"ה בכבודו ובעצמו הזן ברחמיו את הכל, מה איכפת לך מי יהיה שלוחו מכאן ואילך.

יא. ושמעתי מצדיק אחד לבאר בדרך משל, שהנה אם בהגיע זמן אכילת 'פת שחרית' יבקש הבן מאביו מיני מתיקה לאכלם בוודאי לא יתן לו האב, כי עתה הוא העת לאכול מאכלים המבריאים ומחזקים הגוף, אמנם בגשת הבן לדודו ויבקש כגון דא, לא יגער בו הדוד, אלא יעניק לו בהרחבה ומלא ידו בכל מיני מתיקה כאוות נפשו, כי זהו טבעו ומהותו של 'דוד' שנותן ונותן, בלי חשבון האם מגיע לקטן בדין, או האם העת והשעה ראויה לכך... וכך הם ימי אלול שהקב"ה נעשה כ'דוד'... ומשפיע עלינו שפע רב ככל אשר נשאל מעמו.

יב. שמעו נא למעשה השגור בפי הגה"צ רבי יצחק טוביה ווייס שליט"א גאב"ד ירושלים, שבימי ילדותו היה דר בעיירה הסמוכה לפרעשבורג (במרחק 4 ק"מ), וכשנכנסו הרשעים (הגרמנים) ימ"ש לעיירתם לא ידע 'ראש הקהל' דשם מה עליו לעשות, מתוך חסרון ידיעה האם הרשעים פניהם לשלום או להיפך - כי באותם הימים לא הייתה כלל 'תקשורת' בין עיר לעיר, ולא ידעו בני עיר הקטנה מה נעשה בעיר הגדולה. מיהר ראש הקהל לשלוח את הנער 'טוביה' שיחיש פעמיו לעבר העיר הגדולה פרעשבורג וישאל את פי ראש הקהל דשם מה עליו לעשות בזו השעה, משהגיע אמר לו ראש הקהל שישב למשלחו כי המצב בכי רע ולרחמים מרובים הם זקוקים, והוסיף לומר לו הנה מלך אנגליה (ענגלאנד) עתיד לשלוח הנה רכבת בת 1000 מקומות להציל על ידה את ילדי בני ישראל, ואף שלא אדע את מי להעדיף על פני מי, מ"מ משבאת הנה ומצאת חן בעיני אעניק לך כרטיס (טיקט) לנסיעה באותה רכבת, הנער מיהר לעירו מסר את השליחות לראש הקהל, משם מיהר לבית אביו ואמו שארזו במהרה את מטלטליו ונפרדו ממנו בלב כבד ובוכה (או ציוותה אותו אמו - זכור תמיד בכל אשר תפנה כי יהודי אתה), ואכן, בעזהשי"ת מצא את עצמו כעבור זמן קצר באנגליה יחד עם אלף ילדים ניצולי מלחמה...

כעבור כמה שבועות נכנס רצון בלב המלך לחזותו במו עיניו את מעשה ההצלה שנעשה על ידו - לראות 1000 ילדים הניצולים בזכותו, ושלח לומר כי הוא עתיד לבקרם ביום פלוני.

בהגיע היום המיועד העמידו את כל הילדים ברחבת העיר בשני שורות, המלך הופיע ברוב הדרו ובהתרגשות גדולה עבר במרכבתו בין שני השורות, לפתע קפץ אחד הילדים - שהיה בעל רוח ונפש, לתוככי המרכבה ברצותו לדבר עם המלך, מיד עטו עליו שומרי המלך ומשרתיו ורצו לסלקו ולהשליכו מעל המרכבה, אך המלך שראה כל זאת רצה לשמוע מה יש בפי הנער, וציווה על משרתיו להניח לו. פתח הילד בדברי שיר ושבחה על טובו של המלך שהשכיל לפעול פעולת טוב כזאת להציל נפשות רבות כל כך, אבל, הוסיף הילד - כאב לבי על שאין חסדו של המלך יכול להיות חסד וטוב בשלימות, שהרי לא מצאה נפשי מנוח כל עוד שהנני דואג וחרד יומם ולילה לגורל הורי ובני משפחתי... כאשר אינני יודע מה נעשה עמם בזה הרגע... שאל המלך את הילד למקום מגורי אביו ואמו ופטרו לשלום, ואכן, תוך שבועיים באו הנה אביו ואמו וכל משפחתו, ע"כ המעשה.

מוסיף הגאב"ד דבר נפלא ונורא. הבה נחשב, כיצד היה נראה 'מעשה' זה כשהמלך שוהה בארמונו הגדול, וכי היה ביד הנער להתקרב אל המלך מה גם לדבר עמו, והרי ממרחק מרחקים כבר עומדים שומרי המלך להרחיק כל

עוד כתב ה'פנים יפות' (אחרי ד"ה ביד עתי) וז"ל. 'ולי מה יקרו רעיך קל' (תהילים קלט יז) - דקאי על ימי אלול, ששורשו הוא כמ"ש האר"י שהם ימי ריעות וימי רצון שחודש הזה מכפר על כל השנה (ומבאר בזה בדרך רמז בדברי חז"ל (כתובות נו:)) 'נותנים' ל'בתולה' שנים עשר חודש', שהרי מזל אלול בתולה, ונותנים לו לאדם שבחודש יחשב כמי שתיקן את כל שנים עשר החדשים)... והוא חסד הש"י - שמחשב ימי אלול כל יום שהוא י"ב שעות 'שעה אחת ליום' י, והם ימי הקודש המכפרים על ימי החול (ומן הנראה כוונתו, שלפ"ז

מי שאינו 'קרוי' אל המלך... כיצד אכן היה בידי הנער לבוא אל המלך ולהתחנן לפניו - כי אז היה בהמצאו... מלך בשדה... והיה לו רגשי 'קרבה' ואהבה אליהם, אף אנו, כאשר המלך נמצא עמנו והוא כביכול קרוב אלינו, ואז יש אפילו בידי הקטן לגשת אליו ולפעול דברים למעלה מדרך טבעו של עולם.

עוד יש ללמוד מכאן, עוז ותעצומות של הנער, שהרי 999 מהנערים שהיו שם לא עשו כמותו ולא העיזו לבקש על בני משפחתם, ואילו נער זה לא איבד את שעת הכושר, ראו נא מה השיג בזכות זה... אף אנו אם נשכיל עשות כמוהו, וכאשר אנו עומדים עתה קרובים אל המלך בהיות קרוב לא נפסיד שעת הכושר הלז ונפעל גדולות ונצורות לטוב לנו.

וכבר המשיל כן הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע לאלו הימים. לעיר שפרצה בה מגיפה רעה ל"ע שרבים נחלו במחלה אשר הביאתם עד שערי מוות ל"ע, ויהי אחד מבני העיר שלקה באותה מחלה ל"ע נחפז מאד לצאת למסע אל חוצות העיר לתור אחרי רופא מומחה שירפאו מן החולי ויצילו מידי מיתה. וישאלהו אחד מידידיו בתמיהה, מדוע תברח מן העיר. ויענהו, פונה אנכי לדרוש ברופאים אחרי שגברה סכנה לחיי. השיבו הידיד, הבט נא וראה, רבים מבני העיר חולים ומוטלים במיטותיהם ועולם כמנהגו נוהג ולמה לך להיחפז יותר מהם ולתור אחרי הרופאים. ויענהו החולה בתמהון לבב - שמא נשתבשה דעתך - מה לי להביט על שאר בני העיר השוכבים על ערש דווי. הלא חיי מונחים לפני על כף המאזניים - 'אם אין אני לי מי לי' - רק אני את נפשי אציל.

כדבר זה - אומר ה'חפץ חיים', בימים הללו הכל מתעוררים לתשובה, וגדולי ומנהיגי ישראל והמוכיחים בעם מלמדים את בני ישראל שאלו ימים נוראים בהם על כל אחד ואחד לנצל כל רגע בתשובה והתקרבות לפני הבורא. והנה אם יבוא אחד ויאמר, מה לי לרדוף אחר התשובה, ראה כמה אנשים מהלכים ברחובה של עיר שאננים... אף אתה אמור לו, מה לך כי תביט על אחרים בשעה שחיים ומוות מונחים על כף מאזני המשפט, ועל ידי התנהגותו של אדם באלו הימים הריהו מטה את דינו לטוב ולמוטב...

יג. בשם הגה"ק ה'חפץ חיים' אמרו, מעשה בעני מסכן שהיה מהלך ומשך רגליו בצידי דרכים כשתרמילו הכבד על כתפו, עבר שם עשיר אחד במרכבתו ההדורה, נכמרו רחמיו על העני המהלך רגלי, וקרא לו לעלות על מרכבתו, וכך יוכל ליתן מנוחה לרגליו היחפות והיעיפות, במשך דרכם ישב העני בפיתו בהשקט ולא דיבר אפילו מילה אחת עם מיטיבו העשיר. ברדת העני ראוהו ידידיו וקידמוהו לשלום, אחר שאלוהו - האם דיברת איזה שיחה עם העשיר הלזה, אמר להם, לא ולא, אמרו לו - הרי זהו הקיסר יר"ה בכבודו ובעצמו, ואילו היית מתחבר ומתקשר עמו באיזה דרך ואופן הרי היו לך 'קשרים' ב'חלונות הגבוהים' והיה לך בזה טובה לכל ימי חייך... נענה ה'חפץ חיים' ואמר, מסכן זה לא ידע כי היושב לצידו הוא הקיסר המקרבו בקירבה מופלגת ומעלהו לעגלתו, אבל אנו הרי יודעים אנו את ה'סוד', שבימים אלו נמצא כביכול הקב"ה עמנו - אני לדודי ודודי לי - אל נהיה כאותו עני מסכן, הבה נתחבר בקשר אמין לכל יכול ויהיה 'קשר' זה לטובה לנו לכל השנה הבעל"ט.

וב'משלי הח"ח' (נא) הביא באופן אחר. במי שהיה מחויב ראשו למלך, והיו לכך הוכחות וראיות ברורות ללא כל עוררין, עד שלא היה בידי איש מבית המלוכה לעזרו זולת המלך בכבודו ובעצמו שבידו לחון כל איש כרצונו, המלך היה נוהג אחת בשנה ללבוש בגדי 'איש פשוט' ולסובב במדינה, באותה השנה כשהגיע זמן המלך לעשות כן התאכסן באכסניית ה'מחוייב' הנ"ל והמארח לא ידע מאומה מגדולת 'אורחו' הגדול, רק משיצא המלך ועזב את ביתו נודע לו על כך, מיד החל האיש למרוט שערות ראשו וכה גער בעצמו מתוך בכי ויללה - הרי רק בידי המלך לעזרני, והוא היה תחת ידי - כיצד הנחתי להזדמנות פז כזאת להשמט מתחת ידי...

יד. הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע מסיים באחד מ'תשובותיו' שכתב בימים אלו, וז"ל. ולפלפולי בעלמא (אף בד"ת) אין הזמן גורם, כי צריך לבדוק חדרי משכיות לבב בימים נוראים הללו, אלול תרי"ז (שו"ת דברי חיים יו"ד ח"א לג). וכן

## באר הפרשה - פרשת שופטים

ל'בית יוסף' אם תזכה תמות על קידוש השם, ואין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם של הרוגי מלכות, אלא שחששה התורה שמא בזמן הגבוה ביותר בחייו עלי אדמות, הרגעים האחרונים של החיים, ועומד למסור נפשו ולהשיבה ליוצרה בקדושה, תהא מחשבתו נתונה בבית שבנאו ולא חנכו ואיש אחר יחננו<sup>טו</sup> או באשה שארם ולא לקחה או בכרם שנמע ולא חילל, ודבר של עגמת נפש הוא שיהא עסוק בדברי הבל באלו בשעות גורליות אלו במקום שכל כולו יהא נתון במחשבות קדושות של ייחוד השם.

לדין ייאמר, ימים גבוהים כאלו ימי הרחמים והרצון הרי דבר של עגמת נפש הוא כאשר עיסוקיו של אדם הם בדברי הבל וריק, ובמקום לנצל כל רגע ורגע שהוא יקר מפז הרי הוא מאבד בידיים את המתנה הטובה ביותר אשר נתן לנו הקב"ה ברוב רחמיו".

נמצא שחודש זה מתקן את כל י"ב חדשי השנה, שהרי בכל יום מ'אלול' חשוב כ"ב ימים, חשוב נא כמה פעמים 'י"ב יום' יש בכ"ט ימי חודש אלול, יעלה בידך י"ב פעמים כ"ט יום כמנן ימות השנה), וזהו המשך הכתוב (שם יח) 'אספרם מחול ירבון - שימי אלול הקדושים ירבו על ימי החול של כל השנה'.

המשכיל בעת ההיא - ינצל את הזמנים הטובים

בפרשתן (כ ה), 'ודברו השוטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית ולא חנכו ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחננו', ופירש רש"י, 'ודבר של עגמת נפש הוא'<sup>טו</sup>. ולכאורה קשה, וכי זה הוא עיקר החסרון שיהא 'עגמת נפש', ומה הוצרך רש"י להוסיף על עצם דברי הכתוב שפשוטים הם ביותר. אלא ביארו שרש"י בא לפרש, שהנה עצם המיתה במלחמת מצוה מעלה גדולה היא עד מאוד למסור נפשו על קדושת השם, וכמו שאמר ה'מגיד'

כתב הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע, בשולי מכתב שכתב באלו הימים, וז"ל. כתבתי לך זאת בחודש אלול, שכל דקה בחודש זה נחשב אצלי כחודש במשך השנה.

טו. אגב אורחא, נפסק להלכה בשולחן ערוך (או"ח סי' תקעו ס"ו) 'צבור שהיו להם ב' צרות, אין מבקשים רחמים אלא על אחת מהם, דכתיב (עזרא ח כג) נצומה ונבקשה מאלוקינו על זאת, ואומרים אע"פ שיש בלבנו צרות רבות, על צרה פלונית באנו להתפלל' (ומקורו מדברי הגמ' בתענית ח: עיי"ש). והיה אומר הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע שהעצה היעוצה לאדם שאפפוהו צרות רבות ורעות שיעמוד ובתפילה ויבקש אבי שבשמים עזרני והושיעני לבל יהא לי עגמת נפש, והיא הבקשה הכוללת כל התפילות להיוושע בכל מילי דמיטב.

טז. בעלי המוסר היו מדייקים ממה שנאמר 'ואיש אחר יחננו... ואיש אחר יחללנו... ואיש אחר יקחנה', שלכאורה עיקר הצער הוא על שלא זכה לחנך את הבית או ליקח את ארוסתו, ומדוע הוצרך הכתוב להוסיף איש אחר יחננו וכו', אלא שירדה תורה לסוף דעתו של אדם שעיקר מכאובו וצערו אינו על שלא זכה בעצמו לחנוך את הבית אלא על שאיש אחר יחננו... וכמה יש להתעורר מכאן על הקנאה האוכלת כאש ומכלה כל חלקה טובה, עד שיותר ממה שכואב לו על הפסדו שלו מצטער הוא ביותר על כך שהשני מרויח...

יז. והנה שמענו 'רבים' האומרים מה בצע כי נעבוד ונתעלה בחודש אלול, כל אחד לפום שיעורא דיליה, אם ממילא ככלות הימים הנוראים נחזור לכמות שהיינו, ובחודש חשוון נמצא את עצמנו כמו בחודש אב...

וכבר שאל הגה"צ רבי אברהם פולק (המשגיח דסלבודקה) שאלה זו את ה'חזון איש', וענהו 'זיי נאנט צי באשפער די פאר טעג לוינט נאך עפעס'... - להיות קרוב אל הקב"ה לכמה ימים אלו גם שווה משהו (כע"ז הובא במעשה איש ח"ד עמו' נט).

עוד השיב החזו"א בסגנון שונה לאיש אחר ששאל אותו כנ"ל, כי לולא ימים אלו היינו טובעים בחטאים ובבוץ. ויתבארו הדברים ביותר במשל שאמר הגה"צ רבי חיים פרידלנדר זצ"ל לאחד המשיט אנייה בלב ים, שהדרך הוא לקשור בגוף הספינה חבל עבה, וכאשר היא עוגנת בנמל קושרים את ראש החבל השני לתוך עמוד ברזל הקבוע בשפת הים בכדי שלא תיסחף הספינה ברוחות סערה, ומכיוון שהחבל השווה במים זמן זמנים טובא, מוכרחים להחליפו מעת לעת בחבל חדש. פעם שאל 'חכם' אחד את מושיט האנייה, מה לך טורח הרבה בהחלפת החבל, לפתוח את כל הקשרים העבותים להוציא את הישן ולהכניס את החדש ולקשרו כדבעי, הרי יודע אתה היטב שגם חבל זה ישקע מיד במים, וב'תוך כדי דיבור' אף הוא יתלחח במים, ואפוכי מטרתא למה לי... השיב 'רב החובל', שכאשר החבל שקוע זמן הרבה בתוך הים, אזי המים נבלעים בסיבי החבל ומרככים אותו, עד שלא יעבור זמן

והיינו שנותנים לנתבע ל' יום לפני שידונו הדיינים בדינו - ויכין בינתיים עדים לטובתו, ובבוא יום הל' אף אם לא הביאם גומרים את דינו. כיו"ב ניתנו לנו ל' ימי אלול בטרם 'מלך במשפט יעמיד ארץ' בו כל באי עולם יעברו לפני המקום כבני מרון. וחסד עשה עמנו ה' - שהוא 'מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל' (תהילים קמו יט), שהודיענו ברחמיו בתחילת החודש על 'משפטיו' כדי שיהא בדינו להכין עצמינו בראוי לדין הגדול, ואז נצא זכאים בדין, ו'לא עשה בן לכל גוי, ומשפטים בל ידעום' (שם ט).

**כתב הרה"ק השפת אמת' זי"ע** במכתב התחזקות (משנת תרכ"ה, שפ"א ליקוטם), 'אהובי ידיד נפשי, ראש חודש אלול אין מן היושר לישן בשנית ותרדמת העולם הזה, ובלי ספק בזמנים כאלו יש התעוררות מן השמים אל האדם גם כן, אולם צריכים לפתוח פתח' י. ולדין ייאמר מי הוא זה ואי זה הוא - שוטה אשר יאבד מה שנותנים לו, ולא יעבוד בכל כוחו לקנות לעצמו שנה טובה ומתוקה בכל ענייניו.

**עוד איתא מהרה"ק השפת אמת' זי"ע** (עיי' אלול תרמ"ד) על הפסוק (בפרשת עקב יא יב) 'עיני ה' אלוקיך בה

החכם עיניו בראשו - יקדים תשובתו בימי הרחמים והסליחות בפרשתן (ז' ה), 'והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך', וברש"י, 'המתרגם אל שעריך - לתרע בית דינך (לשער בית הדין שדנים אותו) מועד', שכן שנינו (כתובות מה): 'אל שעריך, זה שער שעבר בו' (במקום שעבר ע"י). רמז לה הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע (תשי"ז ד"ה שופטים) שהמתעורר לשוב מדרכיו ולתקן מעשיו רק ב'שער שנידון בו' - היינו בראש השנה שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, אינו אלא מועד, אלא עליו לשוב אל ה' אלוקיו ב'שער שעבר בו' מיד אחר שעבר על רצון קונו, והיינו שבחודש אלול (באותה שנה שהטא) כבר ישוב ויטהר עצמו מכל אשר עשה שלא כשורה י", ולא ימתין עד 'יום הדין'.

**זכה איתא במדרש** (ילקוט הושע יד) שובה ישראל עד ה' אלוקיך - עד שהוא ברחמים, ומבאר הרה"ק החת"ם זי"ע (דרשות, דרוש לפר' נצבים תקצ"ה) דר"ל שישונו בימי אלול - טרם יבואו ימי הדין.

**כתב ה'שער המלך'** (שער א פ"א, ע"ע ערבי נחל אמור דרוש ב) שהנה נפסק (ח"מ סימן טו א) 'זמן בית דין ל' יום',

הרבה וינתק החבל מאליו ו'תברח' הספינה לעומק הים, אין עצה אחרת, רק להחליף בחבל חדש מזמן לזמן, בכדי שיהיה החבל בתקפו ויעמיד איתן את הספינה כנגד כל הגלים ורוחות זעף. כיוצא בדבר הוא גם לעניין חודש אלול, במשך כל השנה היצר מכרסם ומחליש את ה'חבל' - הקשר בין ישראל לאבינו שבשמים, ועבודתנו בחודש אלול ובימים הנוראים לחדש את 'החבל' ולחזק הקשר אל הקב"ה, בכדי שלא יתנתק לרוב חולשה בהמשך השנה... ואילו אחד מצדיקי דורנו שליט"א השיב על כך במשל לאחד שעבודתו לנקות ארובות מכל הפיח והעשן המצטבר ונדבק שם ומונע מהעשן לצאת חוצה, שבכל יום כל כולו משחיר מכל הלכלוך שם, וכשמגיע בלילה לביתו הרי הוא מתרחץ ומתנקה ומחליף שמלותיו, שאלוהו מדוע כה טורח להתנקות והלא למחר שוב יתלכלך... והתשובה ברורה ופשוטה, כי עכשיו ברצונו להרגיש 'גישמאק' ונעים... כך עכשיו הוא הזמן בו ניתן להתעלות כי זה כל האדם..., וכי בשביל ש'למחר' יחזור ויתלכלך לא יהא נקי גם עכשיו...

**יח.** וכך כתב ב'עבודת פנים' (מכתב עד) ב"ה קודם ר"ה תש"י, אכתוב לך מה שעלה ברעיוני אתמול בהשיבה שלנו, כי אלול ר"ת ל'יגמר אינש ו'הדר ל'יסבר, והרמז הוא, כי קודם כל צריך אדם לגמור בדעתו ובלבבו שלא יחטא עוד, והדר ליסבר - מלשון 'שברו על ד' אלוקיו' (תהילים קמו ד), לקוות ולצפות להשי"ת שבודאי יהיה בעזרו. כי באמת אצל השי"ת איז גרינגער צו פועלן ווי ביי זיך אליין אז מי זאל טאקי באמת נישט וועלן זינדיגין (כי יותר קל לפעול אצל הבורא מאשר אצל האדם עצמו - שיפטיק מלחטוא) אז בוודאי יהיה השי"ת בעזרו.

**יט.** מספרים על שלשה יהודים שנכנסו אל הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע, הראשון בכה לפניו, כבר הגיע חודש אלול, ורצוני לשוב בתשובה שלימה אל בוראי, שילחו הרה"ק מעל פניו ואמר לו, לך עשה תשובה ומה לך כי באת אלי, וכך גם ענה לפני שביקש לשוב בתשובה, אך השלישי שבכה ואמר, רבי, הן כבר הגיעו ימי אלול, ועדיין אין בי רצון לשוב בתשובה, אותו קיבל הרה"ק והראהו את הדרך ילך בה ואת המעשה אשר יעשה, כי זוהי כל עבודת האדם בימים הללו - לגלות את הרצון הטוב.

**כ.** שח הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שבשנה אחת ראה בחלומו, האיך שעוברים עליו כל ימי אלול הקדושים, והוא עצמו נשאר כעץ יבש ללא כל התעוררות והתלהבות, כיו"ב ממש עוברים עליו ראש השנה ועשרת ימי תשובה,

ושפטו את העם משפט צדק - משפטו כפי מה שהוא שופט את רעהו

**בפרשתן** (טו יח), 'שופטים' ושוטרים תתן לך בכל שעריך... ושפטו את העם משפט צדק,

ומבאר הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע, דהנה קרב 'יום הדין' בו יבוא הקב"ה לשפוט את כל העולם כשיעבירם לפניו כבני מרון, מה יעשו בני ישראל כדי להפוך את הדין ל'רחמים' וחסדים, ינהגו בין איש לרעהו במידת החסד והרחמים וילמדו זכות איש על רעהו<sup>21</sup>, ובוה יעוררו עליהם גם מלמעלה אותה המידה, שבעת הדין כשיבחנו את כל מעשיהם ידונו אותם לכף זכות, ימליצו

מראשית השנה - ועד אחרית שנה, שמתחילת השנה יושב הקב"ה ומצפה מתי תבוא כבר אחרית שנה שאז ישובו אליו בניו רחומיו בתשובה שלימה ויתקרבו אליו בתכלית הקרבה והדביקות.

אם יעשה את שלו הקב"ה יגמור בעדו, כי אכן, בימים הללו הננו זוכים שהקב"ה בכבודו ובעצמו יקיים בנו ברית מילה - בערלת ואומם הלב<sup>22</sup>, וכמו שכתב 'בעל הטורים' (פר' ניצנים ד"ה את לבבך), שתיבת אלול עולה לראשי תיבות של הפסוק (דברים ל ו) 'ומל ה' אלוךך את לבבך ואת לבב זרעך'<sup>23</sup>.

יום הכיפורים והושענא רבה, והכל מתוך קרירות גדולה, ללא כל התעוררות וטעם, והחל לזעוק במר נפשו על ההסתרה הגדולה והחשכות אשר אפפוהו, תוך כדי זעקותיו התעורר משנתו, והנה רואה הוא שהיום ערב ראש חודש אלול, ו'הרי שלך לפניך' - עדיין לא איחר את המועד...

אחד מחסידי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שהיה נכנס אליו בכל עת מצא להתיעץ עמו בענייני עסקיו) נכנס אליו פעם בחודש אלול לשאול אותו בענין איזה עסק שהוצע לו, ענהו ה'שפת אמת', הנה בכל השנה מדבר אני אתך מעסקים ('ביזנעס'), בחודש זה העסק וההשקעה הטובה ביותר היא עבודת התשובה, כי המשקיע כוחותיו לשוב אל ה' בזה החודש מרוויח מזה רווחים גדולים, הן ברוחניות והן בגשמיות, למשך כל ימות השנה הבאה, ואשרי מי שעניניו בראשו...

**כא.** בדרך צחות 'מסופר' על גביר גדול שחשקה נפשו להתכבד ב'סנדקאות' בברית, שהלא ידוע שסנדקאות מעשרת... ופנה אל המרא דאתרא וביקש ממנו אם יכול להעניק לו פעם אחת את ה'מצוה' הזו, נענה לו הרב ואמר, מה לך לבקש סנדקאות אצל סתם מוהל, הרי בידך להיות סנדק אצל המוהל המומחה הגדול ביותר, והוא הקב"ה... אשר ימול את לבבך... חזור בתשובה ובאותה שעה תהיה סנדק בברית בינך לבין אביך שבשמים...

**כב.** הוסיף הרה"ק ה'ייטב לב' זי"ע שאכן האדם אשר ימול ערלת לבו ויכרית מעצמו כל שורש פורה ראש ולענה, יקויים בו גם 'ראשי תיבות' של אלול אהוב למעלה ונחמד למטה. אך באם ח"ו אינו מל את לבבו, אלא מקיים בנפשו 'הכבדתי' את לבו ואת לב' אזי נעשה מ'אלול' אוי לו ואוי לנפשו (עיי' ייטב פנים 'שירת דודי' יט).

עוד כתב שם ב'בעל הטורים' לולא האמנתי לראות בטוב ה' (תהלים כז יג) לולא אותיות אלול, שמאלול ואילך חרדתי נגד ה'.

וכבר אמרו בדרך צחות לבאר מדוע נרמז בתיבת לולא שנכתבה בהיפוך מאלול, כי זהו תכליתנו - אף שהלך להיפך מדרך הישר כל השנה, בזו העת יתחיל להלך בדרך הישרה והמקובלת.

**כג.** כבר מילתנו אמורה כמה פעמים במאמרו של הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע בפסוק (ויקרא יט טו) 'בצדק תשפוט עמיתך', דלכאורה צ"ב מהו הלשון 'בצדק' וטפי היה לו לומר לכף זכות תשפוט עמיתך, אלא מכאן מוכח, דאכן רוב רובן של 'לימודי הזכות' הם הם 'בצדק' ואמת לאמיתה - אף אם נראה לך כי 'צדיק' אתה ומצאת איזו סברא רחוקה להצדיקו, אינך טועה אלא כן היה באמת. וכבר ידועים דברי החכם כי כשהאדם יבדוק עצמו 'באמת', יגלה שלימודי החובה שלו עקומים הרבה יותר מלימודי הזכות שלו.

באמת אמרו, לעולם יהא אדם סבלן, ומאריך אפו ורוחו לרעהו, כי במעט התבוננות יבין כי בכל מעשה בני האדם יש מקום לשופטם לטובה ולדונם לכף זכות. וכבר אמר הגאון גאב"ד פוניבז' זצ"ל, כי מעולם ידענו ש'כל פעל ה' למענהו' (משלי טז ד), מעתה יקשה לשם מה ברא הקב"ה 'סברא עקומה' אלא בכדי ליישב יהודי (הנראה כ)עקום.

הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע היה אומר בשם אביו הרה"ק המהר"י זי"ע שגדלה אהבתו ל'דרך הפלפול' כי על ידה יש ליישב 'יהודי מוקשה'. הוסיף על זה בנו הרה"ק רבי אהרן זי"ע, שיש להתאמץ ליישב כל יהודי כמו שמתאמצים ליישב רמב"ם מוקשה...

עליהם טובה וינהגו עמהם בחסד וברחמים. כי בהנהגתו מלמטה מעורר האדם שינהגו עמו כמו"כ מלמעלה, ויפתחו שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל.

על כל זרע ישראל, יתעורר בן לעומתו למעלה, ויצא זכאי בדין ומשפט של מעלה, כי במידה שאדם מודד מודדין לו (סוטה ה: ג').

זבזה מבאר את הפסוק, 'שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך' - אתה בעצמך תתקן ותבין המשפט של מעלה, על ידי 'ושפטו את העם משפט צדק', ע"י שישפוט את רעהו 'משפט צדק' בלימוד זכות וצדקה ולהדיא איתא בגמרא (שבת קנו:) הדין את חברו לכף זכות (גם מן השמים) דנים אותו לזכות, והביאו שם כמה סיפורים עד כמה היו קמאי דנים לכף זכות אף במקום שהיה נראה בעיני אדם כחובה,

אחד מראשי הישיבות המפורסמות בארה"ק נסע לארצות הגולה לזכות את אחינו בני ישראל לקחת חבל ונחלה בהחזקת ישיבתו, בבואו לבית אחד העשירים הראה לו תמונות מבית ישיבתו, מעמלי התורה ולומדיה, ותרב התפעלותו של העשיר מפעולות ראש הישיבה והחליט להוציא סכום הגון מבית גנזיו ולהעניקו לראש הישיבה, כשפנה לחדרו ביקש ראש הישיבה את רשותו לעיין אדהכי והכי בגמרא שעמדה על השולחן... והנה, משחזר וראה את ראש הישיבה עוסק בתורה נענה ואמר 'חוזרני בי' אף לא פרוטה אחת אשלשל לידכם... תמה ראש הישיבה וכי מה אירע, מדוע חזר בו מע"כ 'תוך כדי דיבור' מהבטחותיו, מתחילה לא ענהו העשיר, ורק לאחר הפצרות נענה, לא אעניק משלי מאומה לישיבה ש'ראש הישיבה' שבה אינו מכיר בצורת אות, ואינו יודע מאיזה צד מחזיקים את הגמרא... ולא ידע ראש הישיבה מה פשעו ומה חטאתו, עד ש'תפס' במה דברים אמורים והסביר לו, הנה בוודאי תמהת כי בבואך הנה מחדרי אוצרותיך מצאתני עוסק בתורה כשגמרא 'הפוכה' בידי, דע לך כי יליד 'צנעא' שבתים אני, וידועים דברי קורות הימים כי לא היו ספרים מצויים במחוזותינו, והיינו יושבים לפני ה'מארי' (מלמד) כשארבע עד חמש תלמידים קוראים באותו ספר כל אחד מצדו האחר ולימדונו לקרוא בספרי הקודש מכל ארבעת צדדיהם בשווה, ונמצא שהחזקתי את הגמרא כדרך שלימדוני בבית תלמודי. ואם תאווה נפשו הבא נא ב' ספרי קודש אני אקרא הפוך ומע"כ יקרא ישר ונראה מי קורא מהר וברור יותר, בחן העשיר את אמיתת הדברים ונתרגש עד כדי דמעות שניצול מדיון לכף חובה שלא בצדק והעניק לו ממתת ידו פי שניים ושלושה ממחשבתו הראשונה. מכאן ילמד כל איש ואיש בדיליה, אף שנראה לו כי פלוני הפוך לגמרי, ואינו יודע מאיזה צד מחזיקים את הספר או שאר עניינים שבעולם אם ברוחניות אם בגשמיות, דע לך כי אתה הפוך, וזה האיש ישר והגון הוא...

וכן איתא בפירוש החסיד יעבץ (אבות ב ה) וז"ל. לכן הזהיר 'אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו' - ויהיה דעתך ונפשך תחת נפשו, למשל, אם חרפך בן אדם על איזה דבר שעשית לו, אל תשיבהו עד שתדין אתה בעצמך אם היה הוא עושה לך מה שעשית לו אם לא הת מחרפו יתר ממה שחרפך.

סיפר לי משגיח חשוב באחת הישיבות בארה"ק שלאחרונה מסר שיחת מוסר לתלמידיו, והנה בא לו בחור אחד באיחור של 15 דקות תמימות ופוסע מעדנות למקומו בהיכל הישיבה - כשכוס תה רותח בידו משל היה הוא 'ראש הישיבה' בעצמו, המשגיח רצה על אתר להשיב לו כגמולו בראשו, אבל בכוחות על אנושיים העמיד עצמו והתאפק מלהשיב לו מנה אחת אפיים, לא עברו כ-10 דקות, והנה הוא רואה כי הבחור מוציא את שקית התה מתוך המים הרתוחים ומניחה על עיניו... אז הבין המשגיח שהבחור הלז לקה בעיניו - מה שהיה גורם לכל בחור אחר שלא להיכנס כלל לשיחתו של המשגיח, והוא בגודל חשקו כי עז - לשתות בצמא את דברי המשגיח נכנס כשהתה בידו עבור עיניו...

כד. מעשה באברך שנכנס אל הגאון רב"צ אבא שאול זצוק"ל, הלה שה'שלום' היה מרוחק מאד מביתו כת"ק פרסאות החל מונה בפני הרב את חסרונותיה ומגרעותיה של 'בני ביתו', ולא פסיק פומיה מלמנות 'שבחיה...' בזה אחר זה. נענה אליו רב"צ ואמר לו, הינך מזכיר לי את היהודי שנכנס לטרקלינו של עשיר העיירה, תחב אפו לתוך פח האשפה והחל זועק זעקה גדולה ומרה, אוי, אוי, ריח נורא שורר כאן בבית, וכי לזה 'ארמון העשיר' ייקרא, עד שבא החכם ואמר לו, מדוע שקוע ראשך בתוככי פח האשפה, הוצא ראשך משם, ובא עמי לחדר האורחים, ותשבע בדשן נפשך לרוב פאר והדר וריח בשמים הטובים... כיו"ב לענייך, מדוע תשקיע ראשך בחסרונותיה, ותזעק איני רואה לנגד עיני אלא אשפה ודברים רעים, פתח ראשך ועיניך - הבט על מעלותיה ותמצא רוב נחת ועונג, ויתרבה השלום בביתך.

הצער שחברך ציער אותך או עשה לך רעה, והכל נכתב על לוח לבך לזכרון, כך למעלה לא ישכחו אפילו דבר אחד ממעשים הרעים שעשית, על כן, יראה כל איש רק טוב על אחרים, ידבר וישמע עליו רק טוב, וממילא גם למעלה לא ידברו ולא ישמעו עליו כל דברי קטרוג רק טובותיו ומעלותיו, ותנצל נפשו.

שום תשים עליך מלך - דרך התשובה פתוחה לכל, ואין מקום לייאוש

בפרשתן (יז טו), 'שום תשים עליך מלך', ונתבאר בספרים דקאי על 'קבלת עול מלכות שמים', שעל כל איש מישראל לקבל ע"ע עול מלכות שמים בכל עת ושעה<sup>21</sup>. והוסיפו לדרוש בדרשת חז"ל (ב"מ לא). בכפילות לשון הקרא כגון בפסוק 'הענק תעניק' - אפילו מאה פעמים' וכן אמרו על 'השב תשיבם' ועוד הרבה פסוקים, אף כאן ייאמר בכפילות 'שום תשים עליך' עול מלך אפילו מאה פעמים - אף אם כבר המלכתו על עצמך ונפלת וח"ו מרדת במלכו של עולם, מ"מ תשוב לקיים 'שום תשים עליך מלך', ואפילו אם נפלת וקמת ונפלת מאה פעמים<sup>22</sup>.

ומסיימים שם בשם שדנתוני לכף זכות המקום ידין אתכם לכף זכות.

וכן איתא בדרושי הצ"ח (דרוש כ"ג לשבת תשובה, סוף אות ח), וז"ל. על כן הירא את דבר ה' יקבל עליו מעתה בלב שלם 'ואהבת לרעך כמוך', ולדון את כל האדם לכף זכות, אז יזכה שיעבירו לו על כל פשעיו ואין צריך לא סיגופים ולא תעניתים כי המעביר על מהותיו מעבירין לו על כל פשעיו.

וזכר מבארים משם הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע על המשנה באבות (ב א) 'דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים', וכה ביאורו, דע מה למעלה - ההנהגה שדנין את האדם 'למעלה' הוא 'ממך' - הכל תלוי בהנהגת האדם עצמו, 'עין רואה' - אם תראה תמיד רע על אחרים, שבכל עת לא יעמדו לנגד עיניך אלא החסרונות וחלק הרע שבהם, כך גם למעלה יראו תמיד רק את החסרונות שבך... 'ואוזן שומעת' - אם אתה שומע על אחרים דברים רעים כך למעלה אוזן שומעת עליך מקטרגים ח"ו. 'וכל מעשיך בספר נכתבים' - אם לא תשכח את

כה. אגב אורחא, הרה"ח ר' יצחק גרשטנקורן ז"ל היה ממייסדי העיר בני-ברק, הלה מסר את נפשו לבנות את העיר ודאג לכל צרכיה על הצד היותר טוב, אמנם 'אם אין קמח אין תורה' והוכרח ליטול על כתפו הלוואות וחובות עצומים, ומשהגיע 'זמן פירעון' הוכרח לכתת רגליו בגולה לאסוף מעות מנדיבי עם. פעם אחת הגיע לאחת העיירות, וסיפר למרא דאתרא על מפעליו הכבירים בארה"ק, הרב התפעל מאד והפליא את מעשיו הטובים, ובתוך דבריו אף אמר לו, שהוא מקנא בו על שהוא זוכה לבנות עיר ואם בישראל ברוח התורה והיראה, נענה ר"י והשיב, שהוא מוכן ומזומן לוותר על זכויות גדולות אלו אם יבוא אי מי ויטול על שכמו גם את החובות העצומים שהשתרגו על צווארו מחמת הקמת העיר, שמע המרא דאתרא לדבריו והפריך את דבריו מתוך פרשתן, בסדר המלחמה (כ ה-ח) שהמשוח מלחמה היה מכריז לפני אנשי הצבא 'מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו... ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו, מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו, ובמשנה שנינו (סוטה מד). על המשך הפסוק 'והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם - ובעקיבו של עם מעמידין זקיפין לפניו ואחרים מאחוריהם, וכשילין של ברזל בידיהן, וכל המבקש לחזור הרשות בידו לקפח את שוקיו, שתחילת נפילה ניסה', ויש לדקדק, שבתחילה היה משוח מלחמה רך כקנה ונותן רשות לכל הרוצה לחזור לביתו, ואילו בסוף נקט בלשון קשה, והחמיר על החפץ לחזור לביתו עד שהתיר לקפח את שוקיו. אלא ביאורו, כי בטרם שייכנס האדם לשדה המלחמה הרשות נתונה בידו לבחון ולבדוק אם בידו ללכת למלחמה אם לאו, ואם מרגיש שיש לו לב רך יכול לחזור לביתו, אבל אחר שקיבל על עצמו ללחום נגד האויב עליו לקיים את קבלתו במסירות נפש כי אם קיבל ע"ע בוודאי יש בו כוח ותעצומות לעמוד בזה. ובזאת סיים הרב ואמר לרבי יצחק ז"ל, אם קיבלתם על עצמכם לבנות את העיר, הרי זה עצמו מוכיח שיש בכם את כוחות הנפש להוציאם מן הכח לפועל, ובוודאי שה' לא יעזוב אותך... ולא יתן למוט רגלך.

כו. יש שרמזו בכפל הלשון 'שום תשים' שהוא על דרך מה דאיתא בגמ' (ב"מ לא): לפרש כפל הלשון האמור בצדקה (טו י) 'נתן נתן' - אין לי אלא מתנה מרובה, מתנה מועטת מנין ת"ל נתן נתן, עד"ז יש לומר שבא הכתוב

כנגד היצר, אלא רק על ידי ההתחזקות יהא בכוחו לנצח את יצרו הרע ולהיות לוחם נאמן להשי"ת כ"ס.

ואל יאמר, כבדו עוונותי למעלה ראש, ולא אלי דבריכם אמורים, כי איתא בחז"ל (יומא פו.) גדולה תשובה שמנעת עד כסא הכבוד, שנאמר (הושע יד ב) 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך', וביאר רבינו חננאל 'גדולה תשובה שמנעת עד כסא הכבוד - אפילו אם הגיע חטאתו עד כסא הכבוד'. והיינו שאף אם הגדיל בחטא ורכו עוונותיו עד לכיסא הכבוד, עדיין לא ננעלה הדלת בפניו - אם ישוב מיד יקבלנו הבורא.

וכבר נאמר בפרשתן (כ א) 'כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם, כי ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים', ופירש האור החיים הקדוש ז"ל, אולי שרמזו הכתוב מלחמת האדם עם יצרו, ובא להסיר מלבבו מורך, ואמר 'כי תצא למלחמה' הידועה שאין גדולה ממנה וכו', ואומר 'ועם רב ממך' כנגד כוחות הרע שניתוספו ממנו מצד מעשיו הרעים כמו שאמרנו, אף על פי כן בא דברו הטוב ואמר 'לא תירא מהם, הטעם הוא 'כי ה' אלוקיך

ולעולם אל יפול רוחו בקרבו ואפילו אם הרבה להרשיע, כי נפילת הרוח קשה היא מכל, וכמרומו בפרשתן בפסוק (כ ה) 'מי האיש הירא ורך הלבב', וברש"י, 'הירא מעבירות שבידו', שלא נאמר 'מי האיש החוטא ילך וישוב', כי ה'חוטא' עדיין כשר הוא לצאת ללחום את מלחמת ה', שהקב"ה 'רוצה בתשובת עמו', אך 'הירא' מהעבירות שבידו ומתפחד מהנפילות זה תקנתו קשה - 'ילך וישוב לביתו' כ"ח.

עוד רמז לן הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (ריש פרשת צו) במה שאמרו חז"ל (סוטה מד:) שח בין תפילה של יד לתפילה של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה, ומבאר, שתפילין של יד הם כנגד הלב - לשבר בזה תאוות ומחשבות ליבנו לעבודתו ית"ש, ומורה על שברון הלב ממצבו הרוחני, לעומתם תפילין 'של ראש' מורה על התרוממות הרוח והדעת ועל ההתחזקות וההתחדשות, והסח ומפסיק בין תפילין של יד לשל ראש, כלומר שמפסיק לאחר שמשבר ליבו בקרבו, ואינו מתחזק תיכף ומיד, הרי הוא חוזר עליה מעורכי המלחמה, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה

לרבות שישים עליו עול מלכות שמים ואפילו 'שימה מועטת', לכל הפחות במשהו... (כי מאותו המיעוט יתגדל ויתרבה לאילן רב פארות).

כז. הקשה הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע שהרי לכאורה אין לך מעלה גדולה מזו מאחד שיש בו יראה ופחד ממה שחטא, ומקרא מלא דיבר הכתוב (משלי כח יד) 'אשרי אדם מפחד תמיד', ומדוע צריך לשוב לביתו. אלא שדייקו חז"ל בלשונם 'מעבירות שבידו', כלומר שעדיין הם 'בידו' - שאוחז בהם ולא התנתק מהעבירה, אלא הכלל הראשון הוא לסור מרע ועשה טוב ולהתחיל מחדש, ולא להיות שקוע באותם העבירות.

כח. הוסיף בזה הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, כי שורש טעותו הוא שחושב שהעברות הם 'בידו' וכחלק מעצמותו ממהותו, ועל כן מתיירא כי נדמה לו שאין בידו לעשות תשובה לאחר שכל כולו נהפך לרע, אך באמת ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא, כי תמיד נשאר בפנימיותו ובנשמתו בטהרתו, ותמיד בידו לעשות תשובה ולהתרצות לקונו.

כט. בא וראה עד כמה חשוב לפני המקום השתוקקותו ורצונו של אדם לעשות רצונו ית' אף אם לבסוף 'נכשל' ולא עלתה בידו, שהנה נאמר ב'שירת דבורה' (שופטים ה ג) 'אנכי לה' אנכי אשירה', וכתב רש"י ז"ל, אנכי אנכי כפול, שמעתי מדרש אגדה (ילקוט שמעוני ב מז) לא קפח הקב"ה שכר תבור וקרמל, שבאו למתן תורה לתת עליהם את התורה וחזרו בכובשת הפנים, אמר להם הקב"ה סוף שאני פורע לכם כפלים, נאמר בסיני (שמות כ ב) 'אנכי ה' אלוקיך', ובתבור יאמר אנכי אנכי, נאמר בסיני 'אנכי ה' אלוקיך', ובקרמל יאמר (כפל לאמר) ה' הוא האלוקים, ה' הוא האלוקים (מלכים א' יח ט), בימי אליהו.

על פי זה פירשו עוד בלשון הכתוב (ישעיה נא יב) 'אנכי אנכי הוא מנחמכם', שכפל הלשון 'אנכי אנכי' הנאמר ב'תבור' הוא נחמתנו, שכשם ששילם הקב"ה שכר להר תבור על רצונו שיתנו עליו את התורה, כן עתיד הקב"ה לשלם שכר טוב לכל איש ואיש אשר נשאו לבו לעבודתו ית', ואין לך שום 'רצון' ההולך לריק כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.



## באר הפרשה - פרשת שופטים

שעושים בדפוס ותבנית, ומדמה א"ע לתבנית זו שאי אפשר לשנותה, זה נחשב לע"ז. כי ביד כל אחד ואחד ניתן הכח להתחדש ולהתחזק, ואין לך דבר העומד בפני התשובה.

עמך' פירוש, הן אמת אם היית בא למלחמה בכוחך אין בך כח לעמוד במלחמה זו אבל כיון שה' אלוקיך עמך בוחו גדול להצילך, כי כשבא אדם ליטהר ימינו יתברך מקבלתו ונדבק לה' והוא יכניע מציריו.

ובפרט, ב'חודש הרחמים והסליחות', הוא החודש אשר ניתן לנו כמתנה טובה להתחדש לשוב אל ה' לעשות רצונו בלבב שלם. ובה אמרו צדיקים לרמו במזלו של החודש 'מזל אלול בתולה' לא (ספר יצירה פ"ה מ"ח), שבחודש זה ביד כל אחד לעזוב את כל העבר - כמי שלא קלקל מעולם לב, דוגמת קרקע שלא נחרשה מעולם - הנקראת בגמרא 'קרקע בתולה' (ע"ז לב), ואז ייכנס כשהוא צח ומצוחצח לקראת יום הדין בו יפקוד ה' את כל ברואיו בדין.

על כן 'בל יראה ובל ימצא' שום איש מישראל שיתייאש מן התשובה, ואין דבר העומד בפני התשובה. וכמו שנאמר בפרשתן (טו כב) 'ולא תקים לך מצבה אשר שנה ה' אלוקיך, ופירשו צדיקים, דקאי על האדם שעושה את עצמו כ'מצבה' שאי אפשר להזיזה ממקומה, וברוב ייאושו נראה לו שכבר אברה תקוותו, ומה שהיה הוא מה שיהיה, וכבר אי אפשר לו להשתנות לטוב, הנהגה כזו - 'שנא ה' אלוקיך', והיינו נמי דכתיב (שמות לד יז) 'אלהי מסכה לא תעשה לך' שהיא חתיכת מתכת

ל. הגאון רבי ישראל סלנט'ער זי"ע אמר פעם לאחד שהתאונן לאמר הנה התיאשתי כבר מעבודת ה', כי אין בכוחי לשוב ולעמוד אל מול יצרי הרע, המתגבר עלי בכל כוחו, ענהו רבי ישראל, הנה יצרך הרע מאמין בך יותר ממה שהינך מאמין בעצמך, וראיה מדברי הגמרא (ר"ה טז): שהשטן מתערבב בעת תקיעת שופר, ואמרו בירושלמי (מובא בתוס' שם ד"ה לערבב) שהוא מחמת יראתו שמא הקול הנשמע הוא שופר של משיח וכבר שבו ישראל בתשובה, נמצא השטן מאמין שבכוחך לשוב בתשובה שלימה, ואילו אתה אינך מאמין שבכוחך למחוק את כל עברך ולהתחדש בעבודת קל חי.

וכבר אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע על הפסוק בפרשתן (טו ט) 'ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו', ומה אם הזומם לעשות רע לאחיו להרגו וכדו' נענש אף אם לא יצא זממו לפועל, קל וחומר הוא לאדם הזומם רע על עצמו - כלומר, להרוג את עצמו על ידי ייאושו כי רב, בהביטו על עצמו כשפל נבזה וחדל אישים, ש... ולהיפך, מידה טובה מרובה, כמה שכר יקבל האדם כאשר יתחזק בכל זמן ועידן, לומר גיבור אני, וערך רב יש לי, ובעזרת ה' אעשה ואצליח...

וכבר המשילו את דרכו זו של היצר, לאותו 'גנב' מחוכם, שהיה לוה מחברו מאה מעות, ולמחרת בא ואמר לו, הריני כבר חייב לך מאה, במטותא ממך הלווה לי עוד מאה ויחדיו אהיה חייב לך מאתיים, וכך שנה ושילש, והוסיף עשות עם כל בני העיירה, עד שהגיע לפיקח אחד ולווה ממנו מאה מעות, בשעה שבא אליו בשנית לומר לו את 'פזמונו' - הנה כבר מחויב אני לך מאה הלווני עוד מאה ואהיה מחויב מאתים, ענהו הפיקח, אינך חייב לי מאומה... כלך לך ממני. כך הוא דרכו של יצר, ביום הראשון מפתה את האדם לדבר עבירה, ולמחרת אומר לו, הרי ממילא עברת אתמול על רצון בוראך, כבר אינך 'צדיק יסוד העולם', א"כ אפשר לך לחטוא עוד, וכך ירד לאבדון, וכל זה רק ע"י שמדמה לו תדיר שאינו כי אם חוטא ופושע גמור, אך החכם עיניו בראשו, ומיד בשעה שיבוא אליו היצר בשנית, יענהו, מעולם לא חטאתי והנני צדיק הדור, כיצד העזת פנים לפתותני לדבר עבירה, ובכך ירחיק מעל עצמו את פגיעתו הרעה של המלאך המשחית.

לא. כתב ה'רא"ש' על התורה (בראשית ו ב) כשירדו המלאכים, אמרה הבתולה לא אשמע לכם אם לא תעשו הדבר הזה - שתתנו לי כנפים שלכם, כמו שנא' (ישעי' ו ב) 'שש כנפים לאחד', נתנו לה כנפיהם, מיד פרחו לשמים ונמלטה מן העבירה, ואחזה פני כסא, והקב"ה פרש עליה עננו וקבלה, וקבעה במזלות, והיינו 'מזל (אלול) בתולה', והמלאכים נשאר בארץ ולא יכלו לעלות עד שמצאו סולם שיעקב אבינו חלם ועלו, הה"ד 'והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו'. הרי לך שכל מהותו ומזלו של חודש זה - להיות 'בורח מן העבירה'.

לב. איתא מהאר"י הקדוש זי"ע (שער רה"ק יחוד י"ו) שיש לכוון בחודש אלול את הפסוק (ישעיה מג טז) 'הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה' (עיי' ב"ר ו ה - הובא בקדושת לוי לר"ה בשינוי לשון) כי בו נותן לנו הקב"ה 'דרך' לשוב אליו יתברך.

(ויקרא יז יג) 'ושפך את דמו וכסוהו בעפר', וכאן [בחורבן ביהמ"ק] כתיב (תהילים עט ג) 'שפכו דמם כמים' - בלא כל כיוסו - וזהו כי יפלא ממך בין דם לדם. כתבת בתורתך (ויקרא כב כח) 'אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד', וכאן כתיב הבנים נשחטים וכו' - וזהו בין דין לדין. כתבת בתורתך (ויקרא יד לו) 'וצוה הכהן ופנו את הבית', וכאן 'וישרפו בית האלקים וכו' וכל כלי מתמדיה להשחית' (דברי הימים ב' לו יט) - זהו בין נגע לנגע. אמר להם הקב"ה - דברי ריבות בשעריך, כלום יש שלום בעולם, הואיל ואין שלום אין כלום לי.

ומכאן נלמד שאם יש שלום יש הכל... שאם בני ישראל חיים באהבה זה עם זה הרי כל 'הדינים' מתהפכים לטוב. והדברים שייכים ביותר בימים אלו, שכנודע ש'אלול' ר"ת איש לרעהו ומתנות לאביונים,

וכן איתא מהרה"ק ב'בית עין' זי"ע (ראה ד"ה א"י ראה) בביאור המשנה 'איזהו חכם הרואה את הנולד' כי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד - כלומר, למקום שמשם חצובות נשמות בני ישראל, והקב"ה נותן לזה השב בתשובה נשמה שתורה וחדשה... והחכם יודע את אשר לפניו ושב כסדר בתשובה, ונעשה כמי שנולד מחדש.

איש לרעהו ומתנות - זהירות בבין אדם לחברו

בפרשתן (יז ח), 'כי יפלא ממך דבר בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך', וביאר האר"י הק' זי"ע (לקושי תורה ד"ה כי יפלא) עפ"י מה שאמרו חז"ל (בזוהר חדש ובמדרשות ע"פ כרו לי זדים שיחות) שאלו מלאכי השרת להקב"ה, רבש"ע, כתבת בתורתך

ואמרו בעלי הרמז להסביר את שייכות הפסוק 'הנותן בים דרך' לענין התשובה, דכמו שאחר עבור אניה בלב ים אין ניכר שום סימן על המים שעברה שם אניה ואפילו ברושם בעלמא, כך ממש הוא אצל בעל תשובה, דאחר ששב אל ה' בכל לבו, שוב אין ניכר על נשמתו שפעם חטא לה' ואפילו רושם בעלמא.

ויש מי שרמזו 'הנותן בים דרך' - כי הנה עינינו הרואות כאשר יסע כלי הרכב ביבשה ממקום למקום, אם יטעה 'בעל העגלה' (נהג) ויטטה מדרכו המיועדת לו אין בידו לשוב מיד על עקביו לעמוד בדרך ישר כי בזה יפגע מיד בנוסעים לפניו ולאחריו... אין לו אלא להמשיך עוד הרבה על הדרך שהעמיד עצמו עדי הגיעו ל'פרשת דרכים' שם יסוב על עקביו, משא"כ כשאנייה טועה בלב ים, הרי מיד על אתר מסובב פניו ממזרח למערב וכבר הוא עומד ומתייצב על דרך טוב... כיו"ב היא התשובה - הנותן בים דרך, ברגע כמימריה יסובב עצמו וכבר הוא עומד בדרך הישר...

ולא יאמר, מה אעשה, הן ניסיתי כבר פעמים רבות להתייצב על דרך טוב ולא עלתה בידי, כי אין הקב"ה דורש מאתו אלא לשוב פניו - להביט על דרך הישר וסוף דבר יגיע לתכלית טוב. וכבר פירשו בדברי הגמרא (ע"ז ג.) 'מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת' ולא אמרו מי שהכין בער"ש, כי אין הקב"ה דורש אלא את הטירחה והיגיעה, וה' יגמור בעדו... אם רק טרח אף שלא עלה בידו להכין הרי הוא כבר יאכל בשבת.

עוד יתבאר על פי 'מאמר החכם' (אגרות סופרים לרעק"א אגרת ט) - אלפי אניות עברו כבר בלב ים, ואפילו אחת מהם לא סללה דרך כבושה לטובת הרבים שיהא בידם לבקוע שם, אלא כל הרוצה לעבור את הים, עליו להיכנס אל תוך הים, ולפלס דרך ונתיב לעצמו, ואף שיעמדו לו מכשולות רבים בדרכו כגלי הים, ומכמורות ושאר מניעות, יתגבר עליהם עד שסוף דבר יגיע למחוז חפצו.

וזוהי ההוראה ל'בעל תשובה', אל יאמר 'הורני דרך תשובה', מהי הדרך הסלולה לתשובה, וכדומה בשאר טענות, לזה אומרים 'הנותן בים דרך' - כמו שבים אין דרך כבושה לרבים, אלא כל אחד נכנס לתוך מי הים ומפליג לדרך ולבסוף יבוא אל תכליתו, כמו כן אתה - תתחיל להפליג בים התשובה, קפוץ נא אל מי הים הסוערים, התגבר על גלי הים המאיימים לבלעך, ולבסוף יערב לך ותגיע למחוז חפצך בשלום ובשלווה.

לג. בפני העולם שגור לומר, שבחודש אלול אף דגים שבים זוחלים ורועדים מאימת הדין. בטוב טעם ביאר כ"ק האדמו"ר ממאדז'יץ צוק"ל, עפ"י דברי הגמרא (ע"ז ד.) המבארת מה פרנסתם של דגים שבים, 'גדול בולע את הקטן', ש'מאכלם' של הגדולים - לאכול את הדגים הקטנים והחלשים מהם... ואף שזוהי פרנסתם עפ"י הסדר שהעמיד להם הבורא יאחזון רעד בבוא אלול... ומהם נלמד, אף מי שיש בידו לומר שלצורך פרנסה וכדו' עליו לבלוע את חברו, הרי שבבוא ימים הללו חיל ורעדה יאחזון.

**באר הפרשה - פרשת שופטים**

אצל הבונה בית חדש או נטע כרם (הכתובים תחילה). ומבאר הרה"ק מסאטמאר זי"ע, כי עפ"י אמת יש עצה אף לאלו שבנו בית ונטעו כרם - אם חשקה נפשם לצאת למלחמה (ברצונם כי עז לזכות למות על קידוש ה', כמו שאמר ה'מגיד' לבית יוסף 'אם תזכה תמות על קידוש ה', עיי' מגיד מישרים פר' מקץ מהדר"ק), ומהי עצתם - יפקיר 'בעל הבית' את ביתו החדש או את כרמו, ומותר לו לצאת למלחמה, אף זה אשר ארש אשה ולא לקחה יבוא ויאמר הרי אני מגרש את האשה ומעתה אצא למלחמה... וכל זה כדי שיוכל למות על קידוש ה', אדם בזה אבן 'כדאי הוא שימות', כי מסירות נפשו כזו הבאה לו על חשבון יהודי אחר לו - שמגרש את האשה עבור זה, אינה בכלל הקדושה.

ללמד על 'מצוות היום' להיות כאיש אחד בלב אחד לה', וכהכנה לקראת הימים הנוראים לה'.

**בפרשתן** (כ ה-ז), 'ודברו השוטרים אל העם לאמר, מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו, ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו. ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו, ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו. ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה, ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה'. וברש"י פירש על הכתוב באיש אשר ארש אשה ולא לקחה פן ימות - 'שאם לא ישמע לדברי הבהן כדאי הוא שימות', וצריך ביאור, מדוע כתב רש"י דבריו הללו דייקא במי שארש אשה ולא

לד. אחד מחסידי הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע היה 'עובד' גדול שהיה 'טוב לשמים' אך לא היה מייטיב לבריות כלל, קרא לו רבו ואמר לו, הנה הכתוב אומר בפרשתן (כ יט) 'כי האדם עץ השדה', והדמיון שבין האדם לעצי השדה, כי כמו עצי השדה, אף העץ שהוא גדל ביופי והדר לשם ולתפארת - אם אינו נותן פירות אינו כי אם 'אילן סרק', ואינו נחשב ולא כלום, כיו"ב האדם, אף אם יתעלה בתורה ועבודה אם אינו נותן משלו 'פירות' לאחרים הרי הוא כ'סרק'... לה. מספרים שב'קלם' היו תולים מודעה בפרוס ימי אלול, ובה נכתב, שמן הסברא יש לומר שעל כל אחד לברך 'ברכת הגומל' אחר הימים הנוראים, כי לא גרע מהולכי מדבריות שמברכים הגומל הואיל ויצאו בשלום ממקום סכנה, ואף בימים נוראים נחשב כל אחד כעובר במקום סכנה וניצול הימנה, ומה טעם שאין מברכים, מפני שאין האדם יודע האם אכן עבר ויצא משם בשלום, לפי דבריהם נעייין, מהי העצה היעוצה לעבור את אלו הימים בשלום ללא כל פגע, זאת נלמד מהולכי מדבריות גופא שהם מהלכים בשיירות בכדי לעבור את המדבר בשלום ולהינצל מהסכנות הרבות, כמו"כ לדידן רק ב'שיירא' - באחדות, אהבת ודיבוק חברים נעבור את אלו הימים בשלום ובשלווה, על מי מנוחות, אך טוב וחסד לאורך ימים ושנים טובות.

לו. באחד ממסעותיו הוזמן רבי ישראל סלנט'ר זצ"ל לסעוד את סעודות בבית אחד מתלמידיו העשירים, התלמיד הקדים וסיפר לרבו שביתו מתנהל לפי כל הידורי ההלכה, והמבשלת במטבחו היא אשה אלמנה כשרה וצנועה, וגם אשתו נכנסת ויוצאת ועיניה פקוחות על כל דבר, בלילי שבתות עורכים סעודה גדולה, משמיעים דברי תורה ומזמרים זמירות שבת, וכך מאריכים בשלחן עד שעה מאוחרת בלילה, כיאה לכבודה של שב"ק.

לאחר ששמע הרב את כל פרטי הליכותיו, ניאות לבוא לסעוד אצלו, אך בתנאי אחד - שכל הסעודה תנוהל על פיו, ושסעודת ליל שבת תארך בשעתיים פחות מבכל שבוע... התלמיד תמה על 'תנאים' אלו, אבל מפני כבוד רבו קיבל את הדברים. ואכן, בהגיע הזמן קידש רבי ישראל על היין, וערך את הסעודה מתוך דברי תורה קצרים, כשהוא מבקש שיגישו את המנות בזריזות. מקץ שעה קלה כבר הוגשו המים האחרונים, ובירכו ברכת המזון.

לאחר ברכת המזון שטח התלמיד את אשר על ליבו בפני רבו, ואמר לו ילמדנו רבינו מה פסול מצא בי ובהנהגתי עד שהפך כל סדרי בראשית, לא השיב לו דבר אלא ביקש ממנו לקרוא לאלמנה המבשלת, ובבואה ביקש מעמה 'סליחה ומחילה' על שהטריח אותה בהגשת המנות בזריזות ובלי הפסק כפי הרגלה בכל שבת. השיבה המשרתת, ברכות ינוחו על ראש הרב, יהי רצון לשבת הבאה כן... כי בכל שב"ק גומרת אני את מלאכתי באישון ליל, וכשאני חוזרת לביתי הנני מוצאת את ילדי הרכים כשהם נמים כבר את שנתם, אבל היום, בזכות הרב אחזור עתה לביתי, אקדש לילדיי, ואסעד עמם את סעודת השבת בצוותא. ובזה הוכיח רבי ישראל את תלמידו, כי האף אומנם שהנהגתו בקודש להאריך בסעודות השבת הנהגה טובה היא, אבל אם היא באה על חשבון משרתת אלמנה הנאלצת לוותר על משאלות ליבה בכדי להביא טרף לביתה, לא טוב הדבר, עשה זאת לאחר ברכת המזון... ועתה הבה נשב יחדיו ונזמר לאלוקינו עד אור הבוקר...

## באר הפרשה - פרשת שופטים

יז

יה"ר מלפני אבינו שבמים שנזכה להתקרב אליו וצדקה, כתיבה וחתימה טובה לנו ולכל ישראל בעתים הללו, לישוב בבית ה' כל ימי חיינו, בספרן של צדיקים גמורים לאלתר לחיים טובים ולפעול פעולת טוב לנו ולנפשנו בתשובה תפילה ושלום.



---

לז. איתא בתנא דבי אליהו (רבה פ"ה) בזה"ל, ומפני מה זכה יעקב לחיים שלא בצער ושלא ביצה"ר בעולם הזה, ממה שעתיד הקב"ה ליתן לצדיקים לעתיד לבוא, מפני שהיה יושב בבית המדרש מקטנותו ועד זקנותו, והיה בקי במקרא ובמשנה ובהלכות ובאגדות שנאמר (בראשית כה כז) 'ויעקב איש תם יושב אהלים', עכ"ל. הקשה הגאון בעל שבט הלוי זצ"ל, כיצד ניתן לומר על יעקב שזכה לחיים שלא בצער, והלא כל ימיו היו מלאים ייסורים, בצרת עשו וצרת לבן צרת דינה וצרת יוסף, וכבר העיד יעקב על עצמו 'מעט ורעים היו ימי שני חיי' (בראשית מז ט), ולחיים כאלו ייקרא חיים שלא בצער. וביאר, כי ודאי היו לו ליעקב צרות צרורות, אך מאחר שהיה 'יושב אהלים' וכל ימיו היה שקוע בתורה בכל מהותו על כן לא הרגיש כלל בצער, אלא היה מלא באושר ובשמחת החיים (נדפס בשבט הלוי בראשית פר' תולדות).

הוסיפו על כך, בדיוק לשון חז"ל (מגילה יז. הובא ברש"י בראשית כח ט) שיעקב נטמן בבית עבר, שצורת לימודו של יעקב היה כמת אשר מטמינים אותו באדמה, שהוא נמצא לבדו בלא חברים... ואף אין בידו 'לדבר' עם אחרים, ואין לו שום קשר ושיוכות לעולם החיצון, וכך 'המית' יעקב את עצמו על דברי תורה, ללמוד ברציפות ובשקיעות עצומה בלא שום שיג ושיח עם אחרים, ואכן הלומד באופן זה - שהוא כמת ומוטמן בארץ, הרי חיוו הם הם החיים האמתיים בלא צער, ונס יגון ואנחה.

# אגעד אנק

## על פרשת השבוע

פרשת שופטים תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל, אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך (טז, יח)

כתב בספה"ק קדושת לוי: "דהנה הקדוש ברוך הוא שופט את הכנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו. אך צריכין אתערותא דלתתא לעורר את המדה של רחמנות למעלה. ועל ידי מה נתעורר אותו המדה של חסד? כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל לדון לכף זכות, אז על ידי זה גם מלמעלה נתעורר אותו המידה ומלמדים גם עליו וגם על כל זרע ישראל חסדים.

ואם כן, האדם מעורר במעשיו שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל. וזה שכתוב שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, רוצה לומר שאתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה על ידי שעריך, דהיינו השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך. וזהו ושפטו את העם משפט צדק, רוצה לומר כל איש ילמד את עצמו להתנהג לשפט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה ועל ידי זה יוצא בדין זכאי במשפט של מעלה, כי במידה שאדם מודד מודדין לו"

בהקשר לזה ש"במדה שאדם מודד מודדין לו" והיות שאנו כבר נמצאים בימי חודש אלול ותקיעת השופר כבר נשמעת באזנונו, נביא מעניין זה מספר עלי רידים:

הגמ' בר"ה (טז, א) אומרת כי הקב"ה ציווה לתקוע בשופר בראש השנה כדי לערב השטן. מה הביאור בזה?

מובא בספר "מנורת הזהב" מאת הרה"ק רבי זושא מהאניפולי דהנה בתחילת פרשת חוקת "וזאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (במדבר יט, ב) וברש"י "שהיו אומות העולם מונין את ישראל מה טעם יש בה וכו' אין לך רשות להרהר אחריה".

לכאורה נראה שזה רע לנו שאין אנו יודעים טעם המצוה ואומות העולם מצערים אותנו בדבר זה, אולם, אומר ר' זושא מהאניפולי שזה לטובתם של ישראל שיש חוק ללא טעם. ומדוע? כי הקב"ה נוהג עם בריותיו "מידה כנגד מידה" ואמרו חז"ל (ב"ר ט, יא) "כל המידות בטלו ומדה כנגד מדה לא בטלה ובמידה שהאדם מודד בה מודדים לו". כאשר אנו שומרים על החוקים של הקב"ה בלי שכל ובלי הבנה - אף הקב"ה נוהג עמנו במידה זו.

הוא מצווה עלינו לתקוע בשופר ועל ידי כך מתערבב השטן ואנו נסלחים. באים השטן ואומות העולם ומקטרגים לפני הקב"ה איך עשה עמנו כדבר הזה? ועונה להם: הם שומרים את החוקים שלי בלי הבנה לכן גם אני סולח להם "בלי הבנה".

נמצא שהחוקים טובים לישראל ועל כך נאמר תהילים (פא, ד-ה) "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא" ושמירת החוקים תעזור לנו כי ע"ז זה "משפט לאלקי יעקב"

לפי זה יובן הפסוק "ידבר ה' אל משה לאמר זאת חקת התורה" זה חוק, ולמה? "אשר צוה ה' לאמר" שהקב"ה יוכל לענות לטענות היצה"ר והשטן למה הוא מוחל עוונות ע"י מצות תקיעת שופר, למרות שאין לך הסבר הגיוני. עכשיו יש לו הסבר: זה נהיה "משפט", כי זו מכ"מ ובמידה שהאדם מודד כך מודדים לו.

רבי ראובן קרלנשטיין הביא את דברי ה"חתם סופר" בפ' אחרי מות שמבאר את הנאמר בפרשת יו"כ "והיה לכם לחוקת עולם" מדוע כתוב על יו"כ שזה "חוק"? כי דוקא הידיעה שהכפרה של יו"כ היא בגדר "חוק" זה מה שמכפר. הכיצד? אם נשאל אדם "האם אתה מבין למה יו"כ מכפר"? יאמר בטח, למה שלא יכפר, אני הרי צם ומתפלל יום שלם, ועוד הולך בלי נעלים... אדם כזה עלול להרגיש שהקב"ה עוד "חייב" למחול לו..., אבל אם יאמר שבאמת אינו מבין איך זה מכפר, הרי אפילו שהוא צם ומתפלל, אבל הוא היה יודע מה זה כל חטא קטן, זה הרי מרידה ברבש"ע כביכול, אלא שהתורה אמרה שיו"כ מכפר, אז זה אכן מכפר לו. זה הפירוש שאצל מי שמרגיש שזה חוק אז זה באמת מכפר. וכל ענין התשובה זהו חוק.

מספרים שאחד מגדולי ישראל בהיותו ילד, לימדו אותו לבלי ה'ניטל' לשחק שחמט. לאחר שתיארו לו את כללי הצעדים של הכלים השונים, אמרו לו שיש כללי יסודי: לאחר שעושים מהלך אין דרך חזרה. א"א להתחרט. אמר: א"כ איני מוכן לשחק במשחק הזה, כי זה לא משחק יהודי. יהודי יודע שגם אם עשה מהלך שגוי ומוטעה, הוא יכול לחזור בתשובה.

הקב"ה אמר שמי שחטא יעשה תשובה ויתכפר לו. זהו שכתוב (תהילים קמו, יט) "מגיד דברו ליעקב", למה? כי "חקיו ומשפטיו לישראל", הקב"ה נתן לנו את ה'תשובה' שהיא דבר לא שכלי, ומדוע עשה זאת? כיוון שגם אנו עושים דברים לא שכליים "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום" (שם כ).

(עלי ורדים) לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים: צדק צדק תרדוף למען תחיה (טז, יט-כ)

פירש בספר בן איש חי, בהקדם דברי המדרש "כל דיין שלוקח שוחד אינו מת עד שיורה צדק בהוראתו". בביאור המדרש מביא מפי הרב נ"א ז"ל, על מה שכתב התנא "ועתיד אתה ליתן דין וחשבון" ומהו דין וחשבון? שנהג, ברוב דיני התורה יש פלוגתא וכמה שיטות, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים, אלא שנפסק ההלכה כדעת אחד הצדדים. וא"כ אם אדם מעוות את הדין, יכול עפ"י רוב לטעון שפסק בזה כאחד השיטות בסוגיא. לכן, כשמגיע לבי"ד של מעלה שואלין ממנו קודם כל מה ההלכה ומה הדין בכל דבר ודבר, ולאחמ"כ עושים עמו חשבון שאם פסק כן איך עיוות את דינו? וזה הפשט עושים עמו קודם "דין" שיורה מה הדין בדבר זה, ואח"כ עושים עמו "חשבון" למה עיוות את דינו.

ואף גם כאן, כשחכם מקבל שוחד, ומפני השוחד פוסק כשיטה מסויימת בהלכה, מגלגל הקב"ה שיבוא לפניו מקרה דומה, ושם לא יקבל שוחד, ויפסוק לפי האמת, ואז נסתם טענתו שפסק כשיטה פלונית. וזה הפשט שכל דיין שלקח שוחד אינו מת עד שיורה צדק בהוראתו הכוונה עד שיורה את הצדק באותו מקרה ואז נתפס בעונו ממנו נפטר. לפי"ז כתב הבן איש חי הביאור בפסוק הוא "ולא תקח שוחד וכו'" ואם תרף את נפשך שאתה פוסק כאן כשיטה פלונית, תדע לך ש"צדק צדק תרדוף", במקרה אחר ששם לא תקבל שוחד הרי תפסוק כפי האמת וייתר תשובתך.

בעניין הזה מסופר, שביולנא היו כמה עגלונים שבסוף עבודתם היו מתיישבים יחד לבלות זמנם בבית מרוח, יום אחד, תוך כדי דיבורם ולהגם עלה על הפרק הנושא של "עולם הבא", ונדברו ביניהם שהראשון מבניהם שמת יבוא לספר לחבריו מה עבר עליו.

ברבות הימים חלה אחד העגלונים, כשבאו חבריו לבקרו הזכירו לו את ההתחייבות שלהם, ואכן הבטיח שיבוא לספר. אחרי כמה ימים אכן שבק חיים לכל חי אותו העגלון. ביום ה"שלישים", הגיע אל חבריו בחלום, לשאלתם, מה נעשה בדינו אמר שהכל עבר בסדר, אלא שנסתם דינו מחמת ה"ויסקי", ומזהירים באזהרה חמורה שלא ישתו "ויסקי" ואז ירווח להם.

שאלו אותו, מה הבעיה ב"ויסקי", הרי היה לזה הכשר? ענה להם: כשהגעתי למעלה שאלו אותי לסדר יומי, ופירטתי להם, שאלו אותי למה לא השתתפתי בשיעור תורה? ולמה לא למדתי? עניתי, שכבר ניסיתי בצעירותי, ונזכרתי שזה מאוד קשה לשבת וללמוד, לכן לא למדתי. בהמשך השאלות, שאלו מה שתינו כשהיינו בבית המרוח, ועניתי שהכל היה עם הכשר כדת. ואז שאלו אותי מהם המשקאות אותם שתיתי, ומניתי אחת לאחת את כל הסוגים: יין, בירה, וכו' וכשאמרת ששתינו גם "ויסקי", שאלו אותי איך שתיתי ויסקי? הרי זה מר?!, עניתי להם שהם לא מבינים ב"ויסקי" כי רק בהתחלה זה מר וקשה אבל כשמתרגלים זה מתוק ביותר!

אמרו לי, א"כ, נפסק דינך לגיהנם! למה? שאלתי, ענו: כי עכשיו הרי אמרת שהנך יודע שישנם דברים שבתחילה הם מרים וקשים אבל כשמתרגלים זה נהיה מתוק ביותר! א"כ היה לך להתרגל וללמוד כדי שיהיה לך מתוק ביותר! (ציוני תורה)

תמים תהיה עם ד' אלקיך (יח ג)

ה"רר" חיים ברלין ז"ל זכה ללמוד מהגר"ז מבריסק זצ"ל אופן עשיית גורל הגר"א פעם שאל את הגר"ז האם עשה כבר פעם גורל זה ואמר שעשה פעם אחת ועלה לו הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלקיך".

(כרם חמד)

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. (טז יח)

איתא בשלה"ק ובספה"ק שצריך האדם להעמיד ז' שומרים בכל שערי המח, בראיית העין ובשמיעת האוזן ובחוטמו שלא יכעוס, וכ"כ החיד"א מהקדמת מהר"ח, כי חמשת החושים הם שערים שדרך שם עובר כל דבר, חוש הראיה, שמיעה, ריח, דיבור, והמישוש. ושם צריך לשפוט משפט צדק, והאריך

השלה"ק שלזאת נאמר תיכף 'לא תקח שוחד' כיון שהאדם הוא נוגע וקרוב לעצמו לומר שדבר זה אין בו משום חשש שמירת העיניים, לזאת מזהיר הכתוב 'לא תקח שוחד', היינו מנפשך ומי צרך, שלא ישחדו את שכלך, להכריע את המשפט הישר. השופט הוא הנשמה, והשוטר הוא היראת שמים. הקב"ה אינו צריך להעמיד שוטר עם רובה, יראת שמים שבנפש האדם הוא עצמו השוטר, שמעורר את האדם, בכל מה שהנשמה אומרת לאדם שלא יעשה כך וכך, שהיא השופט, אזי בא השוטר מדת היראה ומעורר שא"כ יש להתפחד מהשי"ת דאיהו רב ושליט, וכן יראת העונש.

בעליה לרגל היו צריכים להראות את פניו לפני ה', וצריך לזה הכנה דרבה וכו' האבן שלמה משמלויה צוק"ל שבזה מובן סמיכת הפרשיות, דבסוף פרשת ראה למדנו על ג' פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה', יתן ה' שבעוד כמה שבועות נזכה בחג הסוכות להראות את פני ה' אלקינו, וכדרך שבא לראות כך בא ליראות, וכ' בעל הטורים בפסוק 'לראות את פני' דבספרי תורה הישנים היה כתוב באות פ' דתיבת פני פ' גדולה וכפולה, פ' בתוך פ', לרמוז על פנים בפנים, דכשם שבא לראות כך בא ליראות. שלא נתבייש להראות את הפנים. וכמעשה שהיה באחד ששלח את בנו לשיבה למרחקים לכמה שנים, וכשהגיע זמנו לביתו היה הבחור סופר את השבועות והימים מתי יזכה לראות את אביו ואמו, אמנם כמה ימים לפני הנסיעה היה ריב בין בני השיבה והכו זה בזה, ונתמלא פניו בחבורות ופצעים, ובא לפני האבן שלמה בבכי, איך יסע לבית הוריו עם פנים כזה... [וכן אנו אומרים ביום א' דסליחות 'איך נפתח לפניך דר מתנחלים, באיזה פנים נשפוך שיחים'] ושלח אותו לבית הרופא שימרם על הפנים כמה משחות ורפואות, שיוכל לסוע לבית הוריו. ודחה את הנסיעה בכמה ימים עד שיתרפא ויוכל להראות פניו.

כך כשהיה ביהמ"ק קיים והיינו עולים לרגל ג' פעמים בשנה, לא היינו יכולים להזכר בערב יום טוב, אוי איך אני נראה, שהרי זה לא משחק, היינו צריכים להראות את הפנים לפני השי"ת, כמו אותו בחור שחושב לפני הנסיעה איך אראה את הפנים לאבי ואמי, כך במשך השנה אנו אובדים את הפנים, וב' או ג' חדשים לפני העליה לרגל, היה האדם צריך לטהר את פניו בתשובה. כי הקב"ה מבקש מאיתנו 'הראיני את מראייך', אל תבא עם כובע על המצח, תראה לי את המצח. ואיך נוכל לטהר את המצח? לזאת סמכו ענין לו פרשת שופטים, מה שהיה היה, העיקר מכאן והלאה להעמיד שוטרים על חמשת החושים, להתלבש ביראת העונש ויראת הרוממות, לשמור הראיה והשמיעה והדיבור והמישוש, לחיות איזה תקופה במשקל ומשפט צדק, ולא יקח שוחד מיצור, ולא יטה משפט שמספיק להתחיל לפני יום טוב, אלא מעכשיו להתעורר, צדק צדק תרדוף, למען תחיה וירשת את המתנות הגדולות אשר ה"א נותן לך.

כך כשהיה ביהמ"ק קיים והיינו עולים לרגל ג' פעמים בשנה, לא היינו יכולים להזכר בערב יום טוב, אוי איך אני נראה, שהרי זה לא משחק, היינו צריכים להראות את הפנים לפני השי"ת, כמו אותו בחור שחושב לפני הנסיעה איך אראה את הפנים לאבי ואמי, כך במשך השנה אנו אובדים את הפנים, וב' או ג' חדשים לפני העליה לרגל, היה האדם צריך לטהר את פניו בתשובה. כי הקב"ה מבקש מאיתנו 'הראיני את מראייך', אל תבא עם כובע על המצח, תראה לי את המצח. ואיך נוכל לטהר את המצח? לזאת סמכו ענין לו פרשת שופטים, מה שהיה היה, העיקר מכאן והלאה להעמיד שוטרים על חמשת החושים, להתלבש ביראת העונש ויראת הרוממות, לשמור הראיה והשמיעה והדיבור והמישוש, לחיות איזה תקופה במשקל ומשפט צדק, ולא יקח שוחד מיצור, ולא יטה משפט שמספיק להתחיל לפני יום טוב, אלא מעכשיו להתעורר, צדק צדק תרדוף, למען תחיה וירשת את המתנות הגדולות אשר ה"א נותן לך.

הגרמ"י רייזמן) **מאוצרות המגידים** **שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך.** כתוב בספר 'עבודת יהודה' [להגה"ק רבי יהודה ליכטנשטיין, בן אחיו של הגה"ק רבי הלל קאלאמייער צוק"ל, היה תלמיד של דודו רבי הלל, וכן תלמיד ה'מעגלי צדק' מתלמידי החת"ס ז"ע] שופטים ושוטרים, פרש"י 'שוטרים הם הרודים את העם אחר מצותם, שוכפתים ומכים ברצועה כדי שיקבל עליו דין השופט'.

והנה כדי למנות שוטר הרי צריך האדם להסכים להיות שוטר, לקיים מצוה דאורייתא להעמיד שוטרים על בני ישראל. והרי זה דבר פלאי ומעניין, שמציעים לאדם להיות שוטר, להכות בני ישראל. ולמשל אם יהיה כתוב מודעה בעיתון, 'דרושים', שמשה רבינו מחפש אנשים שיודעים להכות את בני ישראל, כמה טלפונים יהיו שם? והרי בגמ' מכות מבואר שאין מדובר באנשים מושחתים שבכל אופן מכים ורודים, שצריך שיהיה רחמן ולא ירבה להכות ולא בכח מדי גדול וכו'. וא"כ מי מבני ישראל יקנו כלי עבודה מקל לרדות את העם, ולא עוד אלא שכל זה בחינם, לא כתוב שיש על זה משכורת. מה אני בחינם אף אתם בחינם, כמ"ש בגמ' נדרים, הנוטל שכר לדון, דיניו בטלים, בימינו יש כל מיני היתרים של שכר בטלה, וגם זה לא לכו"ע, וה"ה שוטר. וא"כ מי מבני ישראל יציע את עצמו להיות שוטר לתת מכות נמרצות לאידישע קינדער? וכי איך אפשר להכות יהודי, והכתוב צועק ואומר 'ואהבת לרעך כמוך', והרי אסור לצער שום יהודי, מי יוכל להרים ידו על יהודי? והענין מובן ע"פ מעשה שהיה ביום תשעה באב שנת ה' אלפים רנ"ב ביום גירוש ספרד, לא היו הכל יכולים לעמוד בנשיון לברוח מעמדינה ולהפסיד כל רכושם, כמו שזכו שלוש מאות אלף מישראל לעשות כן במסירת נפש, [כמבואר באברבנאל] אבל הרבה מהם היו אנוסים ושמו על יהדותם בהצנע, וכנודע שהרבה מאד עזבו אח"כ את הדרך הזו, שהיו הגויים שורפים כל מי שחשדו בו שהוא מהאנוסים. ומרוב פחד ואימה עזבו הרבה מהם את מדינת ספרד לאט לאט.

וכשעלו לארץ ישראל באו לככות אצל מהר"י בירב שבאלו הימים שהיו אנוסים בספרד, לא היה להם ברירה וכמה פעמים עברו מתוך האונס על חילול שבת וטרפות ויוה"כ, כדי להראות מבחוץ כאילו שהוא נוצרי, כשראה ששלוחי האינקויזיציה עוקבים אחריהם, עברו על כמה עבירות, ומעיקר הדין לא היו בגדר 'אונס רחמנא פטריה' כי לא היו אנוסים ממש, שהמלך הכריז

לככות את מהר"י בירב ע"פ מש"כ הרמב"ם שאם מסכימים כל בני ישראל היושבים בא"י על צדיק אחד שהוא גדול הדור, יוכל הוא לחדש את הסמיכה ככחו של משה רבינו. וכך הוה, כל חכמי ישראל מצפת הכתירו את מהר"י בירב שהוא יהיה הסמוך, והסמיך בכחו הגדול עוד ג' צדיקי הדור, המבי"ט, האלשי"ך, ומרן הבית יוסף, וכך הוה מעשה שישבו בית דין ולקחו שוטרים ונתנו מלקות לגולי שפניא, שמחו שמחה גדולה שנפטרו מידי כריתות, ועשו קידוש בשבת קודש.

באותם הימים היה צדיק גדול בירושלים, מהרלב"ח, רבינו לוי בן חביב, מנו"כ בהר הזיתים, וכתב לחכמי צפת היתכן שעשיתם כן מבלי לשאול את חכמי ירושלים, ועוד וכי איך נתתם מלקות בלי התראה. ומהר"י השיב לו כמה תשובות, וחזר וכתב לו הרבה. וכל חילופי המכתבים ביניהם הודפסו בסוף תשובות מהר"י בירב ובשו"ת מהרלב"ח. ובתוך הדברים כתב לו מהר"י בירב שאילו היה רואה את בכייתם, כבר היה מוצא עצה לחסרון ההתראה.

והנה כדי למנות שוטר הרי צריך האדם להסכים להיות שוטר, לקיים מצוה דאורייתא להעמיד שוטרים על בני ישראל. והרי זה דבר פלאי ומעניין, שמציעים לאדם להיות שוטר, להכות בני ישראל. ולמשל אם יהיה כתוב מודעה בעיתון, 'דרושים', שמשה רבינו מחפש אנשים שיודעים להכות את בני ישראל, כמה טלפונים יהיו שם? והרי בגמ' מכות מבואר שאין מדובר באנשים מושחתים שבכל אופן מכים ורודים, שצריך שיהיה רחמן ולא ירבה להכות ולא בכח מדי גדול וכו'. וא"כ מי מבני ישראל יקנו כלי עבודה מקל לרדות את העם, ולא עוד אלא שכל זה בחינם, לא כתוב שיש על זה משכורת. מה אני בחינם אף אתם בחינם, כמ"ש בגמ' נדרים, הנוטל שכר לדון, דיניו בטלים, בימינו יש כל מיני היתרים של שכר בטלה, וגם זה לא לכו"ע, וה"ה שוטר. וא"כ מי מבני ישראל יציע את עצמו להיות שוטר לתת מכות נמרצות לאידישע קינדער? וכי איך אפשר להכות יהודי, והכתוב צועק ואומר 'ואהבת לרעך כמוך', והרי אסור לצער שום יהודי, מי יוכל להרים ידו על יהודי? והענין מובן ע"פ מעשה שהיה ביום תשעה באב שנת ה' אלפים רנ"ב ביום גירוש ספרד, לא היו הכל יכולים לעמוד בנשיון לברוח מעמדינה ולהפסיד כל רכושם, כמו שזכו שלוש מאות אלף מישראל לעשות כן במסירת נפש, [כמבואר באברבנאל] אבל הרבה מהם היו אנוסים ושמו על יהדותם בהצנע, וכנודע שהרבה מאד עזבו אח"כ את הדרך הזו, שהיו הגויים שורפים כל מי שחשדו בו שהוא מהאנוסים. ומרוב פחד ואימה עזבו הרבה מהם את מדינת ספרד לאט לאט.

וכשעלו לארץ ישראל באו לככות אצל מהר"י בירב שבאלו הימים שהיו אנוסים בספרד, לא היה להם ברירה וכמה פעמים עברו מתוך האונס על חילול שבת וטרפות ויוה"כ, כדי להראות מבחוץ כאילו שהוא נוצרי, כשראה ששלוחי האינקויזיציה עוקבים אחריהם, עברו על כמה עבירות, ומעיקר הדין לא היו בגדר 'אונס רחמנא פטריה' כי לא היו אנוסים ממש, שהמלך הכריז

ימים ספורים קודם לכן, בחול המועד פסח, היתה ברית בבני ברק לנכדו של רבי שלום, כאשר המשגיח היה הסנדק, אבל רבי שלום לא השתתף בברית. כאשר נכנס אל המשגיח לקבל את ברכתו, שאל אותו המשגיח: "הרי היתה לפני כמה ימים ספורים ברית לנכד שלכם, ואיך יתכן שהזיידע לא הגיע לברית? השיב רבי שלום: "היה לי כאב רגליים, והייתי צריך לנוח קצת". שאל אותו המשגיח: "היה לכם כאב רגליים? אם כן כיצד אתה עומד כעת לנסוע לאמריקה, הרי אתה צריך לנוח?"

"הסימנים הללו הם הבטחונות שבידי האדם, ובזכותם יצליח לצאת מבלי לטעות בדרך ולשרוד את נפולית החיים".  
"אף אנו, ההולכים בדרכי החיים, חייבים לסמן סימנים שיסיעו לנו בהליכה הסלולה מדור לדור. הסימנים הללו הם ההצהרה הברורה: 'אין כאלקינו, אין כאדוננו'. רק לאחר שקבענו אותם במסמרות של ברזל, יכולים אנו לצאת בשלחה לדרך, ולנסות להבין 'מי כאלקינו, מי כאדוננו', שכן שאלות מסוג זה, מבלי קביעת האמונה עמוק בלבנו, מסוכנות הן".

שמע זאת רבי שלום, נפרד מהמשגיח, שב לבית בתו, שם המתינה לו הרעבעצין שליותה אותו לבני ברק, נטל את המזוודה, ואמר לה שחוזרים לירושלים הביתה. הרי המשגיח אמר שצריך לנוח. היא שואלת אותו: "הרי הכל מוכן לנסיעה?!" והוא משיב לה: "המשגיח אמר..."  
רבונו של עולם, שמעתם כזה דבר? אני לא יודע מה אתם הייתם עושים, אבל אני יודע מה אני הייתי אומר למשגיח: "רבי'ה, ברוך השם, עבר לי הכאב רגליים, אחרת לא הייתי יכול להגיע, ואני חש בטוב ויכול לנסוע לאמריקה." אבל רבי שלום לא אומר הסברים. אם הוא שומע מהמשגיח שצריך לנוח, אז הוא נוסע בחזרה לירושלים!

לאחר מכן הביט רבי יוסף חיים באברמליה ברגמן במבט חודר ואמר לו: "רואה אני, כי עתיד אתה בעוד זמן מה לעזוב את ירושלים, ובמשך שנים רבות לא תהיה כאן. אל תשכח להציב לך סימנים בדרכך, כדי שחלילה לא תסטה מן הדרך". הוא נאנח לרגע ואחר שנה: "אל תשכח..."  
ימים חלפו, אברמליה הצעיר בגר והיה לאיש, הוא נקלע לאירופה ושהה בה במשך כל שנות הזעם, ומוראותיה של השואה הנוראה חרוטים בבשרו. במהלך השנים הללו עמד לא פעם בפני נסיונות מרים. היאוש הנורא הביא אותו להעדיף את מותו מחייו. אך בכל פעם כזו, עלתה במוחו אותה תמונה של רבה הישיש של ירושלים העומד ומסביר לו, כדבר איש אל רעהו, אודות הסימנים שחייב הוא להציב לעצמו בדרכו.

זמן לא רב לאחר מכן, הוזמן רב שלום להיות סנדק בברית שהתקיימה בטלסטון. מגיע רבי שלום לברית, והנה הוא פוגש שם את אותו גביר, איליו תכנן לנסוע לאמריקה. הגביר הזה היה בארץ עוד לפני פסח, ואם רבי שלום היה נוסע לאמריקה, הוא כלל לא היה פוגש אותו!  
מבהיל ומרעיד. מוראדיגע התפעלות. אם לא היה שומע לקול המשגיח הוא היה נוסע לאמריקה לחינם.  
אבל זה עדיין לא הכל. רבי שלום סיפר כי ברגע שבוטלה הנסיעה לאמריקה, הרי נותר לו זמן פנוי, והוא 'התישב' מיד לכתוב את ה"לב אליהו". ואני אומר לכם: אם לא זה שרבי שלום ביטל את נסיעתו, לא היה יוצא ה"לב אליהו" לעולם!

בזכות אותם סימנים, ובכוחה של האמונה הברורה שבערה בי 'אין כאלקינו, אין כאדוננו' - ספר ברבות הימים - החזקתי מעמד.  
רבי יוסף 'עבץ', שגלה עם גולי ספרד, שכתב שאל מול הנסיון הגדול בספרד, אשר העמיד לכל אחד את הבררה בין גרוש לבין התנצרות, הצליחו חלק לעמוד בגאון, בשעה שאחרים לא הצליחו, וקבלו עליהם למראית עין את דת הנצרות.

אי, למשגיח היו עיניים, אתם שומעים מה זה אמונת חכמים? מה זה לשמוע לדברי חכמים?

היה נוסע לאמריקה לחינם.  
אבל זה עדיין לא הכל. רבי שלום סיפר כי ברגע שבוטלה הנסיעה לאמריקה, הרי נותר לו זמן פנוי, והוא 'התישב' מיד לכתוב את ה"לב אליהו". ואני אומר לכם: אם לא זה שרבי שלום ביטל את נסיעתו, לא היה יוצא ה"לב אליהו" לעולם!  
אי, למשגיח היו עיניים, אתם שומעים מה זה אמונת חכמים? מה זה לשמוע לדברי חכמים?

והנה, באורח פלא התברר, כי דוקא האנשים הפשוטים, אשר בקושי ידעו לומר תהלים, אולם אמונתם היתה יצוקה על יסודות איתנים - הצליחו שלא לפול, עזבו הכל מאחוריהם ויצאו לגלות, ואילו החכמים האנשים העשירים והפילוסופים נותרו בספרד, כשחלקם מצליחים לעמוד בנסיון וחלקם לא. שכן מי ששואל "מי כאלקינו", כבר מכניס עת עצמו לסכנה של אמונה, והמשובח ביותר הוא לעמוד ולומר "אין כאלקינו!"

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יח, יג)

התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקר אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י)  
העולם מתנהל סביבנו במהלכים שאינם תמיד ברורים ומחווירים לנו, אין אנו יודעים מדוע "צדיק - רוע לו", או, לחלופין, משום מה "רשע - וטוב לו?" וחידות שתומות ובלתי פתורות מעין אלו הן מנת חלקנו מדי יום ביומו.  
תמים תהיה - מצוה עלינו התורה, התהלך עמו בתמימות - מבאר רש"י, ובכך מדריכים אותנו לשווח את קומתנו לפני אלקי השמים והארץ, לא לדרש במפלא מאתנו, לדעת שכל מה שבא עלינו לטובתנו הוא, ולקבל זאת בתמימות.

קוזאק חשוב, אשר הגיע לדרגה של שר בממשלת הצאר, רכש לעצמו סוס מיוחס מגזע תרשישים, הישר ממצרים, בעל תעודת יוחסין של עשרה דורות אחרוניות.

אמונתו תמימה על אף הקושיות  
אמונתנו מיוסדת על כך שהמצוות תבאנה על האדם שכר טוב, ואילו העברות תבאנה על ראשו את ההפך מזה. ואף על פי שפעמים אנו רואים שלצדיק רע ולרשע טוב, עלינו לדעת בברור שהעולם מתנהל בצדק וביושר.  
וכבר צעק חבקוק הנביא (חבקוק ב, א): "על משמתי אעמדה", ופרש רש"י: "עג עוגה חבקוק ועמד בתוכה ואמר: 'לא אוזו מכאן עד שאשמע מה ידבר בי על שאלתי זאת, למה הוא מביט ורואה בהצלחתו של רשע ומה אשיב אל הבאים להתוכח לפני?'"  
והקב"ה ענה לו (שם ד): "וצדיק באמונתו יחיה", כלומר: יכול אתה לשאול שאלות ולהקשות קשיות. לעתים תקבל תשובה, ולפעמים לא תצליח להבין - אבל תמיד עליך לדעת שהקב"ה עושה את הטוב והנכון ביותר, ולא לנסות לחקור ולהבין מעשי קל.

ומאמץ רב היה כרוך בהעברת הסוס לרוסיה, אולם השר לא נרתע מן הקשיים, ולבסוף הצליח להביאו, עמד ורחה וקשט אותו בתכשיטים יקרי ערך.  
באחד הימים נאלץ לנסוע לעיר אחרת. לקח אתו השר חיל ופקד עליו שהוא יהיה ממונה על שמירת הסוס בלילה, כאשר הוא עצמו יפרוש לשנה.  
כשירד הלילה והשר עמד לפרוש לשנה, הוא הזהיר את החיל שלא ירדם, והציע לו שניסה לחשוב בשעת הארוכות הבאות מחשבות פילוסופיות.  
הקוזאק נרדם מיד, אולם כעבור שעתים התעורר בבהלה. "מי יודע אם לא נרדם החיל?!" הרהר וקפץ מן המטה.

רבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד, נהג לרקוד בשמחת תורה יחד עם הילדים. אחד מאלו שזכו לרקוד ב'הקפות של הילדים' היה הילד אברהם ברגמן, אשר בסוף ימיו ספר את המעשה הבא:  
באחת השנים, לאחר שסיים רבים יוסף חיים לומר את "אין כאלקינו" נגש אליו אברמליה הקטן, ובבישנות אמר: "רבי יש לי קושיא חמורה על הסדור..."  
ליטף רבי יוסף חיים את לחיו ואמר ברוך: "שאל בני".  
"מדוע אומרים קודם 'אין כאלקינו, אין כאדוננו', ולאחר מכן שואלים 'מי כאלקינו? מי כאדוננו?', לכאורה היה מתאים יותר לשאול קודם, ורק לאחר מכן להשיב?"  
"ילד נבון, חייך אליו הרב, 'אמשול לך משל שעל ידו תבין: כאשר אדם נכנס למערה ענקית והוא נתקל בחשכה מוחלטת. לכן מי שרוצה להכנס למערה וגם לזכות לצאת ממנה בבוא העת, צריך לעשות לו בדרכו סימנים בדמות אבנים גדולות, עמודים יצוקים וכיוצא בכך, וכשירצה לצאת יוכל להעזר בהם".  
"לעומת זאת, השוטה איננו חושב על המחור ואינו מכין לעצמו סימנים - אלא נכנס במהירות מבלי להשיג, ורבים הסוכיים שהוא יתקל בקשיים רבים, בשעה שיתעה ויאבד את דרך המלך. וכבר קרה שאנשים כאלו אבדו את דרכם ומתו ברעב".

הוא מצא את החיל ערני לחלוטין. "על מה אתה חושב?" שאל אותו.  
"כאשר דופקים מסמר בעץ נהיה בו חור", גילה לו החיל את צפונות לבו, ומהרהר אני להיכן הלך העץ שהיה קודם לכן בתוך החור?"  
"המחשבות הללו חשובות ביותר", החמיא לו הקוזאק, "המשך הלאה ועשה חיל!"

כעבור שעתים שוב הגיע, הוא מצא את החיל יושב ומהרהר עמוקות, "במה תטריד את מוחך כעת?" התעניין.  
והחיל משיב: "כשאוכלים בייגלה עם חור, נעלם החור תוך כדי האכילה, ואני מתיגע לדעת להיכן נעלם החור?"  
"מחשבות שכאלו!", התפעם השר, "עוד תזכה לקבל העלאה בדרגה, "המשך הלאה!"

שעתים נוספות חלפו, ושוב חזר השר להתעניין בערנותו של החיל. קמטים במצחו של השומר מעידים על מאמץ מחשבתי רב, ובענין רב הוא נגש ושואל: "מה עכשו?"  
"כעת", השיב החיל, "אני עסוק במחשבה חשובה ביותר, מתפלא אני כיצד יתכן שאני עומד פה כבר כמה שעות, ובכל זאת גנבו את הסוס?"  
עמד על כך החדושי הרי"ם (הובא בספר פרחי רש"י): זהו סופו של העוסק במחשבות פילוסופיות, סופו שייגנבו לו את האלקים שלו מתחת ידי, שכן מחובתו של האדם להתהלך עם אלקיו בתמימות, ורק לאחר שהאמונה נטועה בו היטב, יכול הוא לנסות להבין על מה ולמה.

יש מקום לפילוסופיה ביהדות, אנו מוצאים את הרמב"ם שואל במורה נבוכים שאלות פילוסופיות רבות, אולם כל מקומה של הפילוסופיה הוא רק אחרי האמונה התמימה.  
**כניעה בפני הוראותיו של 'מגדל הפקוח'**  
כאן המקום להוסיף כי יש הנוטים להפוך את המצוות לסגולות: זו סגולתה לשמירה, זו מביאה לעשירות, האחרת לזרע של קימא, ועוד כהנה וכהנה. אולם לא זוהי דרכה של תורה.

הקב"ה מצוה אותנו להתהלך עמו בתמימות, מבלי לחקור אחר העתידות ומבלי לתור אחר 'חכמות' באמונה, עלינו להניח את 'המושכות' בידי מי שאמר והיה העולם, ולהכניע את עצמנו בפני ידו המכוננת את העולם.

שיעור מאלף בענין זה ניתן לאברך חסידי, בשובו לביתו מחתונה משפחתית בארץ ישראל, ומעשה שהיה כך היה:

מטוסם נחת בנמל התעופה בדנבר, ואחיו הצער של האברך בא לקבל את פניהם. אף אחד מהם לא הכיר את שדה התעופה שם, ובעוד הם משתרכים עם מזוודותיהם, הציע האח שהוא ימחר אל הרב שחנה בחניון, ובעוד זמן קצר יבוא לאסוף אותם.

האברך, ר' לייזר קאסין שמו, המתין לו במקום שקבע - אולם הדקות חלפו בזו אחר זו, והאח איננו.

תוך כדי המתנתם נגש אליהם אדם לבוש חליפת ספורט ונעלי ספורט אפנתיות, בעל ארשת קדורנית משהו ובקש: "כבוד הרב, האם אוכל לשאול משהו?".

כנראה שאין אדם בכל נמל התעופה שנראה רב יותר ממני - הסיק האברך והנהן בראשו, "בשמחה, מה רצונך?".

האם אפשר ללכת לנחם אבליים בבגדים הללו או שעלי ללבוש חליפה?".

"אין הלכה כיצד צריך להתלבש כשבאים לנחם אבליים", אמר האברך, "הנך יכול ללכת כך, זה בסדר גמור".

"ולתגלח מותר לי?" - הוסיף האיש להקשות.

"אין בעיה להתגלח, רק לקרובים בדרגה ראשונה אסור".

ר' לייזר, שרצה לגרום לאחיה נעימה יותר, הושיט את ידו: "שמי לייזר קאסין מבורו פארק, ומי אתה?".

"אני בארי סנגר, מוצאי משיקאגו, אבל בשבע שנים האחרונות אני מתגורר בסינגפור. יש לי חברה גדולה יצור בגדי ספורט עם סניפים בטוקיו, סינגפור ושיקאגו. הבסיס שלי הוא סינגפור, ולכן אני גר שם כעת".

ר' לייזר התעניין אם קימת קהילה יהודית כלשהי בסינגפור, ובארי ספר על קהילה קטנה, המורכבת ברובה מאנשי עסקים כמותו, המשתדלים לעשות מה שהם זוכרים מזכרונות ילדותם ב'היברו סקול'.

"אני משתדל להתפלל ככל יכלתי", אמר בארי, "אבל מעולם לא למדו אותי לנחם אבליים".

"מה קרה? מי נפטר?" ניסה ר' לייזר בעדינות מתבקשת.

"בת אחי הגדול, בת שש בסך הכל... נפטרה בפתאומיות מדלקת קרום המוח... הם בשיקאגו... ורק קודם קבלתי את ההודעה... לא אספיק כבר להגיע להלוויה, אבל אל בית אחי אני מוכרח להגיע, כדי לנחם, ואני עולה כעת על טיסה לשיקאגו...".

"סליחה, כבוד הרב, באמת סליחה, אבל... אפשר אולי עוד שאלה קטנה? כיצד מנחמים במקום כזה? הלא הילדה היתה טובה... ופתאום היא נפטרה... ככה, מדלקת קרום המוח, בחטף... האם יש ליהדות משהו לומר בענין הזה?".

"לא כתוב בתורה מה לומר", הסביר האברך, "אבל עצם העובדה שהגעת ממרחק אל אחיך, על מנת להיות ביחד אתו, מעודדת אותו, תומכת בו בשעותיו הקשות ומשמשת עבורו משענת. אם בכל זאת אתה חש צורך לומר משהו, אמור לו כי אנו מאמינים שמאומה לא מתרחש בעולם מעצמו, אלא הקב"ה הוא מנהל את הכל, לא דלקת קרום המוח או מחלה כזו או אחרת בכוחם להמית אדם, אלא זוהי החלטה בלעדית של בורא העולם, ואנחנו מאמינים שזו החלטה הטובה ביותר. כך בדיוק צריך לקרות".

"תוכל להסביר לי יותר, למה אתה מתכוון?", מבט מבקש היה בעיניו בשעה ששאל.

האח והמכוננית לא נראו באופק, והאברך, אשר בתחילה לא העלה על דעתו שיאלץ להמתין כל כך הרבה, נאות להסביר.

"שים לב, כאשר נכנס לקוח לחנות בטוקיו, ומבחין שיש לו את כל מה שהוא צריך, האם מעלה הוא על קצה דעתו, שהמנהל יושב בסינגפור? ודאי שלא, אולם אתה יודע את האמת, אתה הוא מנהלה של החנות, וכל הקניות והמכירות מופיעות אצלך על המסך בבית, ולפי זה אתה מחליט מה להזמין, מה לקחת, את מי לשלוח ולהיכן".

"הבט לרגע החוצה" - המשיך - "המוני מטוסים ממריאים ונוחתים, כיצד יתכן שהם אינם מתנגשים זה בזה? בגלל מגדל הפקוח... שם נותנים הוראות מי ינחת ומי יעלה, ומנהלים את שדה התעופה כולו".

"גם מי שאינו יודע על קיומו של מגדל פקוח, אינו יכול לומר שאין מגדל כזה... לפיכך, כאשר מתעוררות לאדם שאלות או קושיות, מותר לו לשאול, אולם גם אם לא יקבל תשובה, עליו לדעת שהכל מנוהל בדקדוק מופתי בידי הבורא יתברך, ואף אם אין כרגע תרוץ ברור, אמונתנו התמימה מחייבת אותנו להמשיך להכניע לפני הקב"ה מבלי הרהור ופקפוק, חלילה".

"בצעירותי" - נזכר לפתע בארי - "בהיברו סקול למדו על זה, נדמה לי שאפילו קראו למה שאתה אומר בשם מטוסים...".

"אולי השגחה פרטית?", נסה האברך את כוחו.

"כן, כן, כך בדיוק, השגחה פרטית!".

"אספר לך ספור מענין אודות השגחה פרטית, אותו שמעתי זה עתה בנסיעתי לארץ ישראל:

ארגון תשובה גדול קיים סמינר בסוף שבוע, וכל הרוצה לבוא - הוזמן ליטול בו חלק. בין המשתתפים היה בחור שחום עור שישב בשקט והאזין לכל ההרצאות, לאחר מכן נערכה במקום תפלת ליל שבת, ולאחריה הוזמנו אלו שרצו בכך להשתתף גם בסעודה.



הגמרא אומרת (עבודה זרה ד ע"א): "מה דגים שבים כל הגדול מחברו בולע את חברו, אף בני אדם אלמלא מוראה של מלכות כל הגדול מחברו בולע את חברו, והיינו דתנן רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו".

מבינים אנו, שאם לא היה מורא מלכות בעולם, היה כל אחד 'אוכל' את השני, אולם לכאורה קשה מדוע לגבי הדגים נאמר: "כל הגדול מחברו בולע את חברו", ולגבי האנשים לא כתוב ש"אדם גדול היה אוכל את הקטן", אלא "איש את רעהו"?

אלא, שבאה הגמרא ומחדשת שבני אדם הנם גרועים יותר מבעלי החיים, שכן בעוד אצל הדגים רק הגדול אוכל את הקטן, בני האדם היו אוכלים גם את החברים שלהם...

רבי חיים מוולוז'ין מבאר שגמרא זו רומזת למלכות שמים: "הוי מתפלל בשלומה של מלכות", צריך האדם להתפלל על שלומה של מלכות שמים. וכונת הדברים היא, שכאשר אדם נמצא בצרה, הוא מרגיש את עצמו מסוכן ופונה לקב"ה שיושיע אותו, אולם עליו לדעת כי בשעה שאדם מיישראל סובל, שכינה אומרת: "קלני מראשי קלני מזרועי" (סנהדרין פ"ו, מ"ה), בבחינת "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו), ולפיכך כאשר עומד האדם ומתפלל להושע מצרותו, מן הראוי שיתפלל גם על הקב"ה ועל השכינה הנמצאת עמו בצרה! רבי משה בצלאל, אחיו של האדמו"ר מגור, בעל ה"אמרי אמת", נראה במחנות ההשמדה בשואה כשהוא שומח.

כשהבחינו בכך הסובבים אותו, הם פנו אליו ושאלו אותו אם לא אבד, חלילה, את שפיות דעתו מן הצרות הנוראות, שכן איך יתכן שאדם הולך בתוך זוועות נוראות שכאלו, ועדיין מחייך?

נענה רבי משה בצלאל ואמר, שמאחר שכתוב "עמו אנכי בצרה", ובשעה שאדם מיישראל מצטער שכינה מצטערת עמו, הוא מנסה למנוע את צער השכינה ולכן משתדל להיות שמח... כזו היתה דרגתו באותן שנות אימה אינמות, תחת להט החרב המתהפכת!!...

אולם את דברי הגמרא הללו ניתן לפרש גם בדרך שלישית, הנוגעת לענייננו: "הוי מתפלל בשלומה של מלכות", יהודי צריך כל חייו להתפלל ולשאוף, שמלכות ה' אצלו תהיה שלמה, ולעשות כל מאמץ כדי שאמונתו באלוקיו תהיה אמונה אמיתית ותמימה.

וכל זאת, משום "שאלמלא מוראה... איש את רעהו חיים בלעו", על אף שמלכות בני אדם נועדה למנוע מצב של "איש את רעהו חיים בלעו", המציאות מוכיחה כי עדיין קיים פשע בעולם, ורק מי שמלכות שמים שלמה בקרבו ומקום שיש בו יראת אלקים - מצליח לשמור על עצמו שלא להדרדר ולחטוא.

#### יראת ה' היא אוצר

מושג כלשהו אודות יראת שמים אמיתית של גאוני הדורות, אנו מוצאים בספור מופלא שארע לרבי ברוך בער מקמניץ בתקופת מלחמת העולם הראשונה.

בשנות המלחמה גלתה הישיבה לקרמניצ'וק ולאחר שנרגעו הרוחות, חזרו כולם דרך וילנא לקמניץ.

באחד הימים נכנס חתנו של רבי ברוך בער לביתו, ומבט קצר על פני חמיו הספיק לו כדי להבין שמשהו איום ונורא התרחש. - "רביה, מה קרה?", חרד לקראתו.

- "נכשלת", השיב לו ר' ברוך בער, "נכשלת בגזל והכשלת את העולם באשת איש". - "מה זאת אומרת?" השתומם החתן למשמע הדברים החמורים. ר' ברוך בער ספר, כי הוא נגש להוציא ספר כלשהו מן הארון, ולפתע הוא מבחין שספר זה שייך לבית הכנסת בקרמניצ'וק, והשתרע בטעות לתוך הספרים, כלומר היה כאן גזל של ספר. אולם לא זו בלבד, אלא כששב מקרמניצ'וק דרך וילנא, צרפו אותו לבית דין לכתובת גט, ומאחר שהוא פסול לכך משום היותו גזול, נמצא שהוא הכשיל את העולם באשת איש... "ככה?", נרגע החתן, "הספר הלא נמצא כאן בטעות, לא היה כאן גזל!", אולם כל דבורי לא הצליחו להשקיט את ר' ברוך בער, אשר יראת השמים שבערה בקרבו התלהטה ורתחה על הגזל ועל הכשלת העולם באשת איש, וכל נסיונות המשפחה להשיב את רוחו עלו בתוהו... לפתע, באחת, הוא נרגע, ורוחו הסוערת שקטה, נראה היה כי אבן גדולה נגולה מעל לבו, והוא מיהר להסביר לבני ביתו, שהוא נזכר כי בנסיעה מקרמניצ'וק לווילנא התנפלו עליהם רוצחים וכמעט הרגו אותם.

באותה שעה - ספר רבי ברוך בער - זוכר אני בודאות שעשיתי תשובה, נמצא שעוון הגזל כבר נמחל, ורק נותר לי להשיב את הספר למקומו, והגט שכתבתי לאחר מכן, איננו פסול...

כשאדם זוכה לחוש ביראת שמים מעין זו ומלכות שמים אצלו תמימה ושלמה, הוא יזכה שלא להכשל ויצליח לעמוד בנסיונות שמזמן לו הקב"ה בחייו, וככל שיצליח יותר ויותר לטעת בתוך לבו את האמונה הצרופה בבואר העולם, כך גדלים הסכויים שתחום ה"בין אדם לחברו" שלו יהיה במצב טוב יותר.

שכן הפחד והיראה מפני היודע כל מעשי בני אדם וכל מחשבותם, והאמונה הצרופה בכך ש"אם יעשה המצוה יצליחו שכרו, ואם לאו יכריחו ענשו, הכל בגזרת עליון" (רמב"ן שמות יג, טז), הם המעצורים בפני כל דבר שאינו טוב.

הדרך שתסייע לאדם להגיע לכל אלו היא דרך התורה. כדגים, אשר כל חיותה מתאפשרת רק במים, כך חיות בני האדם מתהווה כל עוד מחבורים הם לתורה, וככל שאדם קרוב יותר אל התורה - יש בו יותר כוחות להתרחק מן הרע.

ולואי וזוכה להדבק בתורה, לקנות בלבנו את היראה ולהגיע לדרגה הגבוהה של "תמים תהיה עם ה' אלוהיך"!

(ומתוק האור)



#### "תמים תהיה"

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, יג), בכלל זה מה שאמר דוד המלך: "כל מצותיך, אמונה. שקר רדפוני, עזרני" (תהלים קיט, פו). ופרש המלבי"ם: יסוד כל המצוות שיאמין במצוה ובמצותיו ולא יחקור עליהן ולא יסבור בהן סברות, רק יעשן באמונה. ורודפי דוד אמרו ששקר הדבר, אלא יש לחקור ולהתפלסף על עניני המצוות, ורדפוהו על השקפתו זו, ובקש עזרה והצלה מהם.

וזו היתה תוכחת שמואל הנביא לשאלו המלך: "נסכלת, לא שמרת את מצות ה' אלקיך אשר צוה" (שמואל א ג, יג). ופרש המלבי"ם: במה שחשבת להתחכם בשכלך על דבר ה', באמת נסכלת במה שלא שמרת מצותו. כי לא היה לך לפרש פרושים ולסבור סברות, רק לקיים בתמימות כדבר הנביא.

כי עלינו לדעת, שהקדוש ברוך הוא קורא הדורות מראש, וידע כל המצבים והחשבונות, ועל מנת כן צייה. ואין לנו להתחכם וסבור סברות, אלא לקיים בתמימות צויו, והולך בתום ילך בטח. ולסבא [מנוהדרדוק] זצ"ל היה על כך ספור מאלף.

המלך קרא לשר האוצר. אמר לו: "מוזה זמן רב מתנהל משא ומתן על הורדת המסים להגברת הסחר המשותף עם המדינה הסמוכה, והבשיל לקראת חתימת הסכם. סע לבירת המדינה ותחתום על ההסכם שהתגבש. אבל הוראה אחת לי: יערכו שם נשפים ומסיבות לכבודך ולכבוד הארוע, אל תגרר להתערבות על שום דבר שבעולם!"

שר האוצר נפגע: "יכי חשוד אני בעיני המלך כמהמר כפיתי? מימי לא התערבתי, על שום דבר וענין!"

איני חושד בך, ואני מקוה ובטוח שתביא כבוד לממלכה. אבל יודע אתה, התושבים שם חובבי הימורים והתערבויות, אל תגרר ותסחף!"

הבטיח, למרות שהדרישה נראתה לו מיותרת ואפילו פוגעת. נסע למדינה הסמוכה והתקבל בכבוד מלכים. החוזה נחתם בטכס רב רושם, ולאחריו הזמינו עמיתו שר האוצר למשתה שרים שנערך במיוחד עבורו. כטוב לב שר הבטחון בין, הרים כוס נוספת לברכה: "אני שמח שכלכלות שתי המדינות יתאחדו. למרות שחברי שר האוצר ניהל את המשא ומתן בסודיות, הייתי מעודכן בכל פרטיו. לא ממנו, אלא ממרגליו במדינה הסמוכה! הם שתולים בכל עמדה, גם במשרד האוצר."

"לא יתכן!" התפרץ שר האוצר, נפגע עד עמקי נשמתו. מרגל, בלשכתו? מוקף הוא ביועצים מהימנים, אי שמהם אינו מועל באמונו! הביט סביבו, וראה פרצופים מגוחכים, לועגים לתמימותו. גם הוא היה מבוסס, והיין עלה לראשו. "תוכיח!" התריס בפניו זר הבטחון המבודח. "זו עלילת שוא!" החיוכים התרחבו לנוכח זעמו, והבעיריהו שבעתים.

שר הבטחון נענה לאתגר: "להוכיח? הרי לא אסגיר את האיש שלנו בלשכה. אבל הנה, יש לי הוכחה. מה תאמר לך שידוע לנו, שיש לך כתם לדה אדמוני בצורת כוכב מחומש? אה?!"

מלמול של הפתעה ליוה את דבריו.

"הנה הוכחה שהולכוך שולל! צהל שר האוצר. "אין לי שום כתם לדה!"

תדהמה.

אבל שר הבטחון נשאר זחוח: "יש, ואני מוכן להתערב אתך. מאה אלף רובלים מול אלף מארקים!"

האווירה היתה מחושמלת. "מוסכם!" הכריז שר האוצר. אם היה מתחמק, היו לועגים ושמחים לאידו. עכשיו, יוכיח להם שאין שום מרגל בלשכתו. אמנם המלך צייה עליו שלא להתערב, אבל לא לכך התכוון. זו התערבות בלי שום סיכון, הפרכת עלילת שוא. חפת את השרוולים, הראה את זרועותיו.

אין די בכך. הסייר את המקטורן, התייר את העניבה, פשט את החולצה, התערטל מהגופיה, ואין זכר לכתם לידה. הפרצופים הספקנים עקבו בדממה. חלץ את הנעלים, פשט את הגרבים, פתח את חגורה, השיל את המכנסים, אין. המצביא הודה בתבוסתו. בפרצוף עגום סיכם, שהולך שולל. שר האוצר חגג את נצחונו. לבש את בגדיו וחתם בכוס יין. שר הצבא שלח, והובאה מזודה מלאה מזומנים. מאה אלף רובלים בשטרות מרשרשים. "אני פה בשליחות ממלכתית. את הכסף אתן לך", הודיע שר האוצר, וזכה להערכה כללית. שב לארצו, ונועד עם מלכו. הושיט את החוזה החתום, והגיש את המזודה. "מה זה?", שאל המלך. "תשורה צנועה", התענו. "מאה אלף רובלים, דמי הזכיה בהתערבות". פני המלך התקשחו: "אבל הוריתי שלא תתערב, בשום פנים ואופן! והבטת! "אכן", הודה, "אבל לא לכך היתה כונת המלך. היתה זו התערבות בטוהה", וסיפר את העלילה והפרכתה. המלך נאנח. "אם כך", אמר, "בוא ואספר לך מה באמת היה" -

מה באמת היה? הלא הוא היודע, הוא היה שם!

והסתבר, שלא ידע - סיפר המלך: "הגיע אלי נציגו של המלך מהמדינה השכנה. בישר שהמשא ומתן הוכתר בהצלחה והזמין אותי לטכס החתימה. הודעת שיש לאוכל לבוא, אבל אשגור את שר האוצר. הצעות מטעמו שקדו על ההסכם, וראוי לכבדו בחתימה."

אמר לי: מלכי התכונות לתשובה זו, והורה שאבקש, שאם כבוד מדינתך יקר בעיניך, אל תשלח את הטמבל הזה. הוא נושא לגיחוך בין לאומי. – נפגעת: שר האוצר לי טפס וסכל? אין חכם ונבון כמוהו! ענה: הוד מלכותך עוצם עיניו בפני העובדות. שוטה הוא ופתי. אם ישוגר אלינו, נצליח להשפיע עליו שיפשוט את כל בגדיו לעיני כל השרים, יעמוד מעורטל מגוחך! לא יכול להיות, לא יתכן!

אמר: מלכי הסמיק אותי להתערב. עשרה מליון רובלים מול עשרה מליון מארקים! מוסכם. נד בראשו והלך. חשבתי בדעתי: המלך אינו טיפש, ולא יסכן עשרה מיליונים בחינם. איך יוכל להשפיע עליך להתערטל מכל בגדיך? גם אם אינך חכם במיוחד, אבל עד כדי כך?! והבנתי שאך ורק באמצעות התערבות. הטלתי עליך את השליחות, ואסרתי עליך להתערב. והתחייבתי. ועכשיו, ראה מה עשית. גם עברת על צוויי – גם עשית עצמך ללעג ולקלס, התערטלת לעיני כל – גם הבאת אותי במבוכה, איזה שר אוצר טיפש מניתי – וגם הבאת מאה אלף, וגרמת הפסד של עשרה מיליונים. נזק נקי של תשעה מיליונים ותשע מאות אלף מארקים, עוברים לסוחר – הכל משום שהיית חכם בעיניך, והחלטת שהציווי אינו גורף ומוחלט. כי לדעתך בטל טעמו. כאילו אתה יודע הכל – והנמשל, כה מובן! ואספר סיפור אמתי, שארע לפני כשנה –

אברך בן עליה חלה במחלה נדירה. בבית החולים בו אושפז לא מצאו לו מזור. נודע, שבית חולים אחד בארצות הברית מתמחה במחלת העיכול הנדירה הזו. שגר את כל המסמכים לפרופסור והזמנו לבדיקות ולטיפול. האברך אינו יודע אנגלית, אבל ארגון העזרה שם פעל להפליא. הצמידו לו אברך מקומי שהמתין לו עם כסא גלגלים ליד כבש המטוב ומשם לאמבולנס שהסיעו לבית החולים. וכבר למשרד מנהל המחלקה שהמתין להם. התברר, שזו רופאה. מנהלת המחלקה כבר החזיקה בידיה את המסמכים וניהלה שיחה ערה באנגלית שוטפת עם האברך המלווה. כנראה סיפר לה שזה בן ישיבה שתורתו אמנות, והרופאה השמיעה משפט שנשמע כדברי התפעלות וקמה מאחורי המכתבה ונגשה אליו, הושיטה יד בהערכה –

מבולבל היה מהכל. מהמחלה ומהפרדה ממשפחתו, מהטיסה והנסיעה הבהולה, מבית החולים ומנהלת המחלקה שבידיה תופקד החלמתו. והיא מושיטה ידה בתום לב, אין זה מן הנימוס לסרב. ואולי תפגע, ותסתייג, ולא יטופל כאן כדבעי – ויש צדדים להקל – אבל חייך בנועם ואמר: "תתנצל בבקשה בשמי. תסביר שאין זה אישי. אנחנו מנועים מלהושיט יד לנשים". להפתעתו הלה לא אמר דבר. הפרופסור שבה למקומה בדומיה. "למה לא הסברת לה?!" שאל.

והאברך ענה: "כשהצגתי אותך ודברתי אודותיך, אמרתי שיש להתייחס אליך ברגישות, ובמדת האפשר לבקש מהאחים שיערכו בדיקות דופק ודם, כי הדת מגבילה אותנו במגע עם נשים. אמרה שהיא שומעת זאת לראשונה, ואינה מאמינה. היא תבדוק זאת. וקמה להושיט לך יד. ועמדת בנסיון!..." (והגדת)



לפני היציאה למלחמה, אומרים ללוחמים: "מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה" (דברים כ, ז), ודבר של עגמת נפש הוא זה (רש"י כ, ה).

מלחמה היא מקום סכנה, עלולים למות בה, ועל מנת כן יוצאים אליה. אבל אם ארש אשה, כואב לו שבעתים למות. ומדוע, משום שאם ימות תנשא לאחדם אחר.

לא מובן. הוא ימות, ועקרונית מוכן הוא לכך. אבל לא, אם איש אחר יקחנה לאחר מותו. וכי מה רצונו? שבגלל שהתארסה לחיל שנפל תשאר עגונה עד סוף ימיה?! מה אכפת לך, הלא אתה מת, מה אכפת לך שתמצא את אשה! לא. למות מוכן הוא, אבל לא שמישהו אחר ירויח מכך... כאלו אנחנו. התורה העידה בנו. ומעשה שהיה –

הגאון רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל היה רבה של פראג. יום אחד עלה הקצב לשאול שאלה. שחט שור ענק, והתעוררה שאלה אודות נקב בראה. עיין הרב ולא מצא התר. קבל הקצב את הדין. סגף הפסד של מאות זהובים. היה עליו למכור את בשרו לגוי ברבע המחיר. מה אפשר לעשות, הלכה זו הלכה. כעבור כמה ימים עלה הקצב לדין תורה עם רעהו על סכום פעוט. הסכום לא משנה, לוחם הוא על העקרון. שטח טענותיו ובעל הדין ענה כנגדו. חקר הרב ודרש, ברר ופסק: הדין עם שכנגדו, לא עם הקצב.

ואז, התפרץ. ואיך התפרץ! הרב לא ירד לעמה של הלכה, הרב לא פסק הדין לאשורו. הרב משוחד, הרב עוין הוא אותו. הוא יצא ויבעיר אש מחלוקת. יגייס אוהדים, ילכד את אויבי הרב, עוד ישלם על כך בכסאו! הרב היה המום. לא הבין: לפני כמה ימים הודיעו שעל פי דין תורה הפסיד כמה מאות זהובים, וקבל את הדין בהשלמה, לא התריס ולא התקומם. מה ארע עתה, למה התפרץ כך עבור כמה זהובים!

ואז הבין: שם הפסיד כסף, והבליג. אבל פה, האחר זכה. וזה – לא!... שכך טיבו וטבעו של אדם: זה שהפסדת, זו חצי צרה. אבל שהאחר הרויח, זו צרה צרורה!

והקדמונים ("ארחות צדיקים" שער יד. "ראשית חכמה" שער העונה פרק יד) משלו משל –

חומד וקנאי הלכו יחדו, פגש בהם מלך אחד. אמר להם: "אחד מכם יבקש ממני דבר, ואתו לו משאלתו. אך ידע, שלחברו אתו כפלים!" לא הסכים הקנאי לבקש, כי אז יקבל חברו כפלים, ויקנא בו. מוטב שהחומד יבקש כשגות חמדתו. והמלך עומד ומחייך. מראש צפה זאת...  
1



במחשבתו בעת הניגון, הקול הנעימה, הלחן והזמר, מעוררים כל אחד מהם פנימיות הנפש, תנועה זו מעוררת מלכות, תנועה זו מעוררת כניעה, תנועה זו מעוררת שמחה, ותנועה זו מעוררת תוגה. ומנהג המלכים צריכים הנהגה נכונה, שיש מנגנים לפנייהם כדי שיוכלו לכוון מלכותם כראוי.

הרד"ק כתב בתהלים לבאר 'למנצח בניגונות', כי דוד המלך היו לו כמה כלי זמר, כל פעם השתמש בכלי אחר לזמר ולנגן לפני ה', פעם לקח כלי הנקרא 'נגינות', ופעם כלי הנקרא 'שמינית', ובכלים הללו היה מתדבק בהשי"ת.

בעל התניא אמר שידוע מהקדמונים שהלשון שבפה הוא קולמוס הלב, הוא מודיע מה שיש בלב. אך הניגון הוא קולמוס הנשמה, כשרוצים לדעת פנימיות הנשמה, שומעים זאת על הניגון שלו. הניגון מוציא ומגלה עומקי פנימיות הנשמה. בפולין היה אדמו"ר רבי משה יחיאל אלימלך מלעברטוב, רבו של הג"מ רבי שמשון מזעליכו. וכתב בספרו 'מאמר הניגון', בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע שרועי צאן היו מנגנים בחליל, שמרוב הנהגתו עם הבהמות כל היום, יכול להתגשם להיות כבהמה ממש, ולשכוח שיש לו נשמה של אדם, וכיון שאינו רואה אדם כל היום, הרי 'או חברותא או מיתותא' אין לו עם מי לדבר, וכספה וגם כלתה נפשי למצוא איזה אדם, והוא רק עם בהמות, ולכן הוא מנגן בחליל, כששומע הניגון של הנשמה שלו בעצמו, הוא מוצא חברותא.

כתב החת"ס בדרשות ר"ה דף יז. עה"פ 'שאו זמרה ותנו תוף כנור נעים עם נבל'. כי יש להתבונן מי המציא את הנגינה בעולם. כתוב בפרשת בראשית כשנולד יובל, הוא היה אבי כל תופס כנור ועוגב, הוא מנגן הראשון שבגולם. וכתב המלבי"ם, הוא לקח לחלקו את הנהר הסובב את כל ארץ כוש, שיש שם זימה ותאוות חיציניות, והוא היה המתחיל בזמר וניגון שיש להם שייכות אל התאוות הבהמיות, והיה דרך המתעטעים לשורר, והגם שאח"כ שב הניגון לדבר נכבד, והתחילו לשיר לאהבה האמיתית להשי"ת, כמו שאמר המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע שמתוך אהבות נפולות יכולים להמשך לאהבת ה', אך הממציא כלי שיר, עשאו לשירי עגבים רח"ל.

ובזה פי' החת"ס 'שאו זמרה', כי בכל מיני זמר יש אחיזה לחיצינים, וצריך בעלי זמר צדיקים קדושים שיסלקו החיצינים מהזמר. ושמעתו בשם הגאון בעל שאגת אריה, שרק בעלי רוח קודש יכולים לסלק הקליפה של הזמר, ולכן אותיות שלאחר זמר ח"ו הוא ח"ו, ור"ת כנור נעים עם נבל. הוא כנע"ו, הקליפה הקשה. ורק כשצדיק קדוש מנגן, הוא שומר שהקליפה לא תזיקנו.

הקליפה עובדת בכל דור בצורה אחרת. לפני מאה שנה בדור ההשכלה היתה הקליפה מדברת אל הנוער דרך חוברות של חכמות, וכך משכו מכל בית טוב בן או שתיים. בימינו הקליפה מדברת אל הנוער בזמר יווני. דיסקים שיש עליהם תמונה של אדם עם כובע חסידי, וגם כתוב 'בס"ד', והניגונים האלה יוצאים דרך האוזניות לתוך מוחות טהורים של בנינו ובנותינו, וזה מפיל אותם לעבר פי שחת. והנוער נמכר לזה באופן נורא ואיום, ניגונים קדושים אינם ממכרים את האדם, רק ניגונים טמאים יש בהם התמכרות. הגויים החכמים יודעים כח הניגון, עד כדי כך שהם יודעים שיש מנגינות שגורמות לנפשות לפזר ממון, והם משמיעים את זה ברקע במרכזי קניות. ויש מנגינות שפותחות תאוות אכילה, ומשמיעים את זה ברקע המסעדות. פיצה וסטייק.

היו חסידי בעל התניא שאמרו לפניו שאינם מכינים ספר התניא, ואמר להם, שינגנו תחילה ניגוני התעוררות הפותחים את הלב להבין בספר התניא. הרי שהניגון משפיע על נפש האדם הן לטוב והן למוטב. כתוב במשנה ברורה שהחזן בבית הכנסת, אם יש לו כונה שאיזה נשמה מעוררת נשים תאמר לו, איזה יופי ניגנת. עליו אמר הכותב נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה. מי יאמר על הזמרים ה'חסידיים' שבימינו שאין להם שום כונת פגול.

בשלמא הרה"ק מסקולען כשחיבר את הניגון לא רצה למצוא חן בעיני שום בריה שבעולם רק להשי"ת לבדו. לכן מתעורר לבבנו לעבודת ה' ע"י ניגונים שלו. אך המנגנים המתחדשים שבימינו, שקועים בתאוות נשים, ומכניסים כל תאוותיהם בתוך הניגונים, והאם צריכים בנינו ובנותינו לשמוע את הבל פיהם? באמריקה יש עסקנים שעוסקים בזה, וחיברו ספר 'כנגן המנגן'.

והנה הזמרים החדשים טוענים להכשיר את מעשיהם, בטענה שגם הרה"ק מקאליב 'פדה' ניגון מרועה גוי, ולכן גם הם מתיימרים לקחת מנגינות מהגויים ולהדביק עליהם פסוקים קדושים. אך הבל יפצה פיהם, כי הרה"ק מקאליב לקח את הניגון הנודע 'גלות גלות', כששמע את התנועה הזו מרועה גוי, הרגיש בה שיש בה קדושה גבוהה מאד, הרי הוא צדיק נורא שאין לנו השגה בו, האבות הק' והאמהות הק' באו אצלו בליל פסח, הוא היה מחבריא קדישא דהרה"ק מלובלין ז"ע ועכ"פ, כשהוא פדה את הניגון מאותו רועה בממון, לאחר מכן שכחו הרועה. יאמרו לנו מנגני דורנו אם מייקל ג'קסון שוכח את המנגינה שהם הדביקו עליו פסוק בשיר השירים...

בכל דור יש נסינות חדשים. זה אחד מהנסינות שבדורנו, ההורים והזקנים צריכים מאד להזהר לבדוק איזה מנגינות שומעים בניהם ובנותיהם, שזה עושה

## בדרך הדרוש

מקרב אחיך תשים עליך מלך  
הנה הטעם שסמכה התורה פ' מלך 'מקרב אחיך תשים עליך מלך' וסמך 'לא יהי לכהנים הלויים' כל שבט לוי חלק ונחלה בתוך אחיו משום שענין המלוכה שייך לאמצעי שבשבטים ור"ל מקרב אחיך הממוצע שבאחיד במספר השווה לא תמצא כלל ממוצע כ"א במספר שאינו שווה

דרך משל בני לאה הי' ששה אם תחלק אותם לשני חלקים יהי' בכל חלק שלשה ולא תמצא אמצעי ביניהם אבל במספר שאינו שווה ד"מ ה' או' תחלק אותם מוכרח להיות אמצעי ביניהם וא"כ בני לאה שהי' ששה והי' בני הששמות ובני רחל שהי' לכל אחת שני בנים בלבד פשיטא שלא תמצא אמצעי ביניהם,

ע"כ צוה הקב"ה שלא יהי' לשבט הלוי חלק ונחלה שלא נכנס במספר השבטים, וא"כ בהסתלק שבט לוי מהם ישארו בני לאה חמשה, ונמצא יהודה אמצעי וע"כ הי' המלוכה ליהודה.

(ילקוט האורים, בשם 'נפתלי שבע רצון')



# עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל המאמינים

## פרשת שופטים

תשע"ט

295

### פניני אמן ותפלה בפרשה

### מאוצרות אמונים

לשם שמים - להודות לה' על הנסים הגדולים שנעשו עמכם.  
חתם סופר' לקוטיים

#### תשובה מאהבה בקריאת שמע

"ואמר אלהים שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ידך לבבכם..." (א כ)  
"אפלו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, פדאי אתם שיושיע אתכם" (רש"י).

פרש הצדיק רבי פינחס סאסיש מסטניסלב:

תשובה הנעשית מראה מתקבלת, ואולם היא מועילה רק להגן על החוטא מהיסורים, אך לא כדי שיכל לנצח את אויביו. לעמית זאת תשובה הנעשית מאהבה מועילה אך לנצח את האויבים. לפיכך אמרו שהקורא 'קריאת שמע' ובכך מגביר בלבו את אהבת הבורא, זוכה לנצח את אויביו.  
פרדס המלך'

(רבי פינחס סאסיש שחי לפני כמאתים שנה בעיר סטניסלב היה צדיק נסתר, ומספר עליו, [בתולדות המחבר בראש הספר] ששהיה יושב בבית המרחץ בעירו, והיה מזכיר לכל יהודי לברך ברכה ראשונה וברכה אחרונה, ועונה אמן אחר ברכותיהם).

#### קריאת שמע כנגד התמיד

"ואמר אלהים שמע ישראל אתם קרבים היום" (א כ)

במדרש (ילקוט ואתחנן תהלה) נאמר שהקורא קריאת שמע בשחרית ובערבית, נחשב לו כאלו הקריב תמיד של שחר ושל בין הערבים כהלכתם. ומן הדברים דרש החיד"א מהפסוק שלפנינו: "ואמר... שמע ישראל" - הקפידו לקרא שמע ישראל פעמים בכל יום, ויחשב לזכר הדבר כאלו "אתם קרבים היום" - תמיד של שחר ושל בין הערבים.  
פני דוד' אות ט

#### "השיבה שופטינו... והסר ממנו יגון ואנחה"

"ונגשו הכהנים... כי כם בחר ה' אלקיך... ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע" (כ א)

דרש רבי נתן לופרנט:

על פי הנהגתם של בחירי העם - מנהיגי העדה, נגזר דינם של "כל ריב וכל נגע" הבאים על ישראל. כפי שאמרו חכמים (שבת קלט א): "אם ראית דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדק בדיני ישראל, שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל".

מסבה זו תקנו לנו לבקש בתוך ברכת ה' שישיבה שופטינו: "והסר ממנו יגון ואנחה", שפאשר נזכה לשיבונו שופטינו לשפט בצדק פבראשונה, ממילא יסורו מאתנו היגון והאנחה.  
שארית נתן' לקוטי תפלות

שכן הלכה מיחדת מהלכות גר חנפה נרמזה בו:

ביחס למקום הנחת החנפיה פסק השלחן ערוך (או"ח תרע"א): "מצוה להניחו בטפח הסמוך לפתח משמאל, כדי שתהא מזוזה מימין וגר חנפה משמאל; ואם אין מזוזה בפתח, מניחו מימין". לכה רמז הכתוב שלפנינו: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך", ובפרט במצות החנפה שמתקמת בו: "מיין ושמאל".  
אבו ישראל

### מבאר אמונים

מקורות על מעלת ענות אמן

#### 'שופטים ושופרים' - פותחים שערים

"שופטים ושופרים תתן לה בכל שעריך אשר ה' אלקיך נתן לך" (טו ז)

"הרהרתי ביום הקמת המצבה, לאחד שהיה מהמזהירים ומפקחים על כל אחד ועל הילדים שיענו אמן, ואמרו חז"ל (שבת ק"ט ב): 'כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן' שצאמר (ישעיה כו א): 'פתחו שערי גן וצא גוי צדיק שמו אמונים' אל תקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן".

ובזה יש לפרש המקרא קדש: 'שופטים ושופרים תתן לה בכל שעריך אשר ה' אלקיך נתן לך', ששערי הגן עדן הפוה השערים האמתיים שה' אלקיך נותן לה, והפתוח מזייר שתתן לה שופטים ושופרים שיזיירו את העם שאלו, וישיחו ויקשיבו למתפלל ויענו על כל ברכה אמן, ובה אהם זוכים להשערים שיפתחו להם שערי גן עדן".  
עטרת יהושע' [לגרמ"א פריינד גאב"ד ירושלים]

#### ירדה למצרים - לשם שמים

"רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס" (טו ט)

יש להבין, הלא הירדה למצרים לא נאסרה אלא במטרה להשתקע שם (רמב"ם מלכים ח, ו) ומאי נפקא מנה בעבורנו אם הפולק ישיב את העם למצרים רק כדי שירכשו בעבורו סוסים?

תנ"ך החתם סופר:

אף שמצד הדין מותר לרדת למצרים לצרכי מסחר, רצתה התורה שהירדה למצרים תהיה במטרה לברך את ה' ולהודות לו בראית המקומות שנעשו בהם נסים לישראל, ולכן הזהירה שלא ירדו העם למצרים "למען הרבות סוס", שכן אז ישיחו דעתם מההודאה לה, אלא

#### המתפלל על דורו מאריך ימים ופרנסתו מתברכת

"ושפטו את העם משפט צדק... צדק צדק תרדך למען תחיה וירשת את הארץ" (טו ז)

"ושפטו את העם משפט צדק" - שיהיו מלמדיו זכות על הדור" (תנחומא ד).

בגמרא (ברכות לב ב) מובא: "חסידי הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחוזרין ושוהין שעה אחת". תמהה הגמרא: "וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפלה, תורתן היאך משתמרת, ומלאכתן היאך נעשית?", ותרה: "מתוך שחסידיהם הם, תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת".

רמז לדברי הגמרא דרש ה'תב סופר' מהכתוב שלפנינו: מצוה התורה על מנהיגי הדור: "צדק צדק תרדך" - הרבו בתפלה ובלמוד זכות על דורכם [כדברי התנחומא], ואל תחששו שמא מתוך כך תשכחו את תלמודכם ובכך תסגנו את חייכם, [כפי ששינוי אבות ג ח]: "השוכח דבר ממשנתו... כאלו מתחייב בנפשו", שכן מבטח לזכר שתורתכם תשמר - "למען תחיה". ואף אל תחששו מאבדן פרנסתכם, שכן מלאכתכם תתברך - "וירשת את הארץ" - כירשה הפאה ללא מאמץ.  
כתב סופר'

#### עצה להנצל ממחשבות רעות בתפלה

"כי יפלא מוקד דבר למשפט... דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו" (ח ז)

האדמו"ר רבי שלמה מרדומסק דרש מפסוק זה רמז לסגולה המסייעת להתגבר על המחשבות הרעות העולות לאדם בשעת התפלה.

"כי יפלא מוקד... דברי ריבת בשעריך" - אם תתקשה לשמר את כונתך כראוי בעת פותחך שערי פיך להתפלל, לבל יתעצמו מחשבות רעות בתפלתך, עצתך היא: "קמת ועלית" - שהמחשבה הראשונה שתעלה על לבך בקומה משנתך, תהיה: "אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו" - על צער השכינה בשל היות מקום המקדש שומם וחרב.  
תפארת שלמה'

#### רמז למצות גר חנפה וברכתה

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך מיין ושמאל" (ז י)

בגמרא (שבת כג א) מבאר שהסבה שאנו מברכים על הדלקת נר החנפה אשר קדשנו במצוותיו וצונו אף שהיא מצוה מדרבנן, היא משום שאף על קיום דברי החכמים נצטינו בתורה, בפסוק שלפנינו: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך..."

הוסיף והאיר ראב"ד ירושלים רבי ישראל יעקב פיטר, כי לא לחנם דרשו פסוק זה במקדש לגבי מצות גר חנפה,

"המברך מעיד בברכתו של הקדוש ברוך הוא שהוא מקור הברכה, והעונה אמן הוא מקים השטר, והוא העקר. שאין קיום העדות בעד ראשון אלא בעד שני, שהעדות נגמר על ידו והעונה אמן הוא העד השני... כי עמו העדות קיים".

רבנו בחיי שמות יד לא

"על פי שני עדים... יקום דבר"



השקמת בית המדרש (ה)

למוד קדם התפלה (ב)

תפלה הבאה מתוך דברי תורה - מתקבלת

רבותינו גדולי עולם העידו, כי הקדמת למוד התורה לתפלה, מסייעת עד מאד לקבלת התפלה. כך אמר רבנו יהונתן איבשיץ: "אשר איש שקובע עת לתורה קדם התפלה, ואחר כך יתפלל לה' בכנהגה... ואז בלי ספק יפתחו לפניו שערי תפלה" ("ערוך דבש ח"ב דרש"א). בדומה לכך אף העיד הישפת אמת (שבועות תרס"א): "כל תפלה הבאה מתוך דברי תורה - מתקבלת".

סקור לדברים דרש הישפת אמת מלשון הפתוח בתהלים (מס"ח): "קרוב ה'... לכל אשר יקראהו באמת", והרי "אין אמת אלא תורה" (א"כ"ר ב).

מקור נוסף לדברים הביא רבי יעקב בן מרדומסק על פי דרשת הירושלמי על הפסוק (שם י"א): "כל תפלה לזוד תמעה ה' צדק הקשיבה ונתי האזינה תפילתי בלא שפתי מרמה" - "הקשיבה ונתת" זו רגון תורה, האזינה תפילת" זו תפלה. הרי שיש להקדים תורה לתפלה (אמרי יודי ותתנו תקלה).

הלמוד והתפלה קשורים זה בזה

קשר הדיוק קיים בין התורה לתפלה. כדבריו הנוצרים של החזון איש באגרותיו

(ח"א אגרת ב): "הלמוד והתפלה קשורים זה בזה, עמל הלמוד עוזר לאור התפלה, והתפלה עוזרת אל הלמוד..."

קדם ליסוד זה הנצי"ב מוולוז'ין אשר באר את דברי הגמרא (תגין י"ב ב): "כל העוסק בתורה בליגלה - תקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום, שעומר תהלים" (שם ט); "ויקם צנה ה' חסדו...", ומה טעם "ויקם צנה ה' חסדו" - משום "ובליגלה שירה עמו"; כי הנה סיום הפתוח שם הוא: "תפלה לא-ל-תי", ומשמע שתכלית אותו "חוט של חסד" שבמשך על העוסק בתורה, הוא כדי שייכלל בתפלה בבקר פראוי, שבו התורה מספיק לתפלה להתקבל (העמק דבר ויקרא ח' כ).

הסבר נפלא לדברים אמר רבי אהרן קוטלר, ראש ישיבת לייקווד:

גדרה של תפלה הוא התקרבות לה. התקרבות זו צריכה להעשות בעת ובמקום שה' קרוב אלינו. פתוח (ישעיהו ה: ו), דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, והנה, קדם התקרבו היתה תורה השכינה בתוכנו בבית המקדש, ולאחר שהתרחק מאתנו ה' התקרבו בית המקדש התפלות אינו נשמעות כבתחלה (ראה אגרת א' מד).

אולם מסתבר כי אף כיום כוללים אנו להשרות את השכינה בתוכנו, וזאת על ידי למוד התורה הקדושה, כדברי הגמרא (ברכות ח' א): "מיים שחבר בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד". ומצא אפוא שללמוד התורה מקרב את השכינה אלינו, ותפלה הנאמרת מתוך למוד תורה סגלתה גדולה להתקבל בראיון לפניו (משנת רבי אהרן - מאמרים, ח"א ע"א).

למוד גמרא מכרית את הקלפות

בדרך סוד הביא הפנחת אלעזר ממונקאטש בשם זמנו בעל 'בני יששכר', כי המקפיד ללמוד גמרא בכל בקר קדם התפלה, זוכה

שעל ידי כך תעלה תפלתו לפורום על ידי המלאכים נושאי הפסא ומעלי התפלות, הלא הם: גבריאל, מיכאל, רפאל ואוריאל - ראשי תבות 'גמרא' (דברי תורה מהדו"ק אות יט, ועיי"ש אות פא).

הישר שלום מבעלזא הביא בשם החוזה מבלביו, שפאשר אדם לומד דף גמרא לשם שמים קדם התפלה, אזי המאור שבתורה מכרית את הקלפות ומפנה דרך לעלית תפלתו לפני פסא הכבוד (מהר"ש מבעלזא האוני).

עוד באר בבית אהרן מקרלו (שבת שובה) בשם רבי שלמה מקרלו:

מלכתחלה עשה האלקים את האדם ישר (קהלת ז' ט), אלא שעוונותיו גורמים לו לענות את דרכו ולהתרחק מה', ומשום כך אף תפלותיו אינו נאמרות בפניו הראוי. על ידי למוד הגמרא בעיון קדם התפלה מישר האדם את שכלו, ושב לדרך הישר כבתחלה, ומתוך כך אף תפלותיו ובקשותיו נאמרות בפניו הראוי והישרה - למען כבוד שמים, ודבר זה מסייע בעדו להתקבל.

למוד קדם התפלה מועיל לפננה

ללמוד שלפני התפלה יש סגלה מיוחדת להועיל לאמירת התפלה בכנהגה. כפי שהביא הש"ה הקדוש (מס' תמיד ג' מ'א) בשם המקביל הקדמון רבי מנחם די לונגאנו: "יש עוד עשרה דברים שעוזרים על

הפננה, והפנסם גורמים בפנולה... הראשון, והוא הגורם הגדול שבכלם: 'תורה'; דע, כי כשיורה האדם העסק בתורה ובמצוות, הנה בסבת זה ובאמצעותו, יקרוב אל האלהים ויתדבק אליו, ותהיה יראתו ואהבתו תקועה בלבו. ואז כשיקום להתפלל, לא יקשה עליו כלל להתחנן ולכונן לבו. אבל יקל עליו מאד, כי תכף ימיד מצא השם יתברך במחשבתו, כיון שהוא מוכן לכה..."

דבר זה היה שגור על לשוננו של הפה"ד מבעלזא: כשיהודי לומד דף גמרא לפני התפלה, אזי ה' ירוך' הוא ברוך אחר, וה' אתה' הוא אתה אחר, וכל היום מתנהל בצורה שונה לגמרי (ותתפלל תהי' עמי קלה).

וכך כתב במאור ושמש (בראשית, ע"פ "ויאמר אלקים יהי רמיש") בנוגע לקריאת שמע:

"ועצה הינוצה לזה... שלא יבלבלו אותו המחשבות זרות כל כך, הוא שילמד הרבה קדם התפלה משניות גמרא וזה, על פננה שעל ידי למודו יוכל לומר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד פת וכן כן. ואם ילמד על פננה אז בודאי יזכה להמליך להקדוש ברוך הוא על כל העולמות - עליונים ותחתונים."

רמז לדברים דרש התפארת שלמה מרדומסק (פריים) מלשון הפסוק (מס' סוף ט' כה): "ובגאה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה" - "ובגאה" לעמד בתפלה "לפני המלך" מלכי המלכים, אמר עם הספר" - על ידי הלמוד בספרי הקדש, ישוב מחשבתו הרעה, ותהא תפלתו זכה וברורה, ללא מחשבות זרות.

הברכה שבלמה

כבו שלוש. היא החלה להתקדם כדי לתפס מקום. האוטובוס צבר מהירות, ופתאום - נעצר בחריקת בלמים...

מסתבר כי מכונית פרטית שנכנסה למסלולו נרמה לו לבלם בהפתעה, והתוצאה הייתה לא נעימה כלל; הדרך הבלימה הפתאומית גרם לכמה מהנוסעים לאבד את שווי משקלם ולהחבט במושב שלפניהם.

במקרה של האשה ובנה התוצאות היו קשות עוד יותר. האשה עצמה אוחזת היטב בפסא שלצדה, אולם זה נשמטה מידו של בנה הפעוט והוא עף בכל העצמה הישר אל קדמת האוטובוס...

הפעוט עף, אולם מיד נבלם בגופו של אותו בחור שעמד, אף לא, כדי לומר את ברכות השחר בחברותא.

לאם שהספיקה כבר לעצור את נשימתה כבעתה, לא נותר אלא לאחז שוב בגדיו של הילדה המבהלה ולהתישב עמו בניהוחא בפספס הפנוי הקרוב.

כמו רבים מהנוסעים, גם אני הבטתי מן הצד בפננה שארץ בסך הכל שניות ספורות ונעמתי בכל גופי. היה זה נס, נס של ממש. נרעדתי רק מלשער כיצד הייתה התוצאה עלולה להראות אלמלא נבלמה ופילתו של הילד בגופו - ושמה נכון יותר לומר: בברכתו של החבור הצעיר.

אותו נוסע שקדם לכו העיר לבחור בצורה בוטה, חש כפי הנראה באי נעימות מיוחדת והוא נגש להתנצל בפני החבור. אולם הלה, אשר כמו בהארה שממית, בדיק באותו רגע שים את ברכת: "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל", ענה מפי חבריו בלשון והתישב במקומו כאלו דבר לא ארע. הוא לא ממש הבין על מה המהומה. מסתבר כי מחו היה נתון פלו באמירת הברכה בכנהג, והוא לא חש במתחש.

רק כאשר שבתי לביתי בערב וספרתי לילדי את הנס שקרא עיני בבקר, הבנתי את עמק משמעות הענין. ליתר דיוק, בני הגדול הוא שהבן את תשומת לבי לעבדה, כי המקפיד על ענין אמן מנהג בלשון הפתוח: "שמר אמינים", לא: "עונה אמינים", או: "אומר אמינים"; הנה, בעיני ראיתי את השמירה הגדולה שהעולם זוכה לה בזכותם.

הוספתי ואמרת' לילדי:

"בפעם הא ראיכם את הישועה בעיניכם, אולם חשוב שתדעו כי גם כאשר העין לא רואה זאת במוחש, הלב בודאי יודע ומאמין כי אסונות רבים נמנעים בכל יום כתוצאה מהקפדתכם על ענין אמן". הן מי לנו גדולים מהקמי ישראל בכל הדורות אשר העידו על כך!

אשריכם בני אמונים, אשר החדרתם את המצוה הנפלאה הא בעם ישראל. אשריכם שהלכתם בדרך לא זרועה, התאמצתם, התעששיתם ולא נרתעתם, והנה זוכים אתם לראות בעיניכם בתוצאות הנפלאות.

אשריכם! מי יוכל לאמדם את זכיותיכם!

בהערכה רבה ובברכה, ג.ב. ירושלים.

פרשת שופטים

בס"ד בר"ה

# חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א



## יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |  
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252  
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

תשובה ולתקן את השורש.

אבל חוץ מהטיפשות זו טעות חמורה באמונה. הבסיס של האמונה הוא שיש קשר הדוק בין המעשים שלך לבין מה שקורה איתך כי אין ייסורים בלא עוון. לנתק בין מה שקורה לך למעשים שלך ולהשוב שהייסורים זה דבר מקרי - זה פגם באמונה שבהשגחה פרטית וגם פגם באמונה שה' הוא צדיק ויש.

## על מה אתה אומר תודה?

אני תמיד צוחק מאלה שאומרים לי: "כבוד הרב, נפלתו בעסקים, עשו לי עין הרע..." כאילו הוא קודש קודשים אין לו שום חטא ועוון ושום נדנדו עבירה, יש רק איזה כוח שמימי שהגיע אליו מהחלל החיצון שקוראים לו "עין הרע" ופגע בו ב'מקרה', מסש טרגדיה.

אני אומר להם: סליחה על השאלה, אבל אתה שומר שבת? אתם שומרים על טהרת המשפחה? אתה שומר את הברית קודש? אז למה אתה חושב שנפלת בעסקים בגלל עין הרע? איך לא תיפול בעסקים? איזו ברכה יש לך כשאתה חי בלי שבת? איזו סייעתא דשמיא תהיה לך כשאתה מסלק את השכינה? איזו פרנסה תהיה לך כשאתה פוגם בברית?

אני אומר את זה כמובן בעדינות למי שרוצה לקבל. אבל האמת ניתנת להיאמר. זו האמונה. אז נכון מאוד, זה לטובה שנפלת בעסקים. אתה צריך לרקוד שנפלת בעסקים. כי בגלל זה ניצלו לך החיים, תזכה להתקרב לשבת, לטהרה, לכשרות ולמתנות ענקיות, תזכה לתשובה, להתבודדות, לתשובה יומית. אז תרקוד ותשיר ותודה בלי סוף על כל החובות שלך.

אבל זה לא אומר לבן אדם חס וחלילה: תגיד תודה ותצא מכל החובות ותמשיך באותה דרך שאתה הולך בה והכול יהיה בסדר. נכון שתודה מושיעה ופודה מהצרות, אבל זה לא מספיק.

המשך בעמוד 3

מאמר

## ראש הישיבה

## על מה מתפללים לפני בחירות?

אבל השכן סגר את הדלת ושכח מכל הסיפור. הוא אמנם לא התנהג בגסות, אבל התנהג בטיפשות.

השכן השלישי שמע מיצחק על הפיצוץ בצינור הודה לו מקרב לב, ובעוד יצחק עומד בדלת, מיד התקשר לשרברב והזמין אותו בדחיפות לטפל בפיצוץ, הוא ליווה את יצחק מהבנין כדי לראות בעצמו את הפיצוץ וכל הדרך לא הפסיק להודות לו על שהציל אותו מהפסד גדול, הוא ניגש לסגור את הצינור הראשי וכבר בתוך שעתיים התקלה תוקנה.

## הכם ומאושר

אז מה אתם אומרים, כמו מי הייתם רוצים להתנהג?

יצחק הוא מדת הדין, הייסורים המעוררים את האדם לתקן את מעשיו. השכן הראשון בועט בייסורים, וחוזק מזה שהוא חוצפן ועז פנים כלפי מטיבו הוא גם טיפש גדול. השכן השני אומר תודה ומעביר מעליו את הייסורים, אבל גם לא מתעורר לתקן באמת. זו אמנם מדרגה, אבל אתם יודעים מה הערך של חצי עבודה...

השכן השלישי זכה להבין באמת את העומק שבתודה על הייסורים. הוא גם מוסיף את כל הדינים וגם מתקן בשורש ומרוויח רווח אינסופי מהייסורים הללו.

בשבוע שעבר דיברנו על כך שאסור לעצור בתודה אלא חייבים להמשיך ולחפש מה השורש של הצרה, על מה באה הצרה, מה ה' מרצו לך, על מה לעשות תשובה, על מה לבקש סליחה, במה להתחזק וכו' כפי שכתבתי באריכות בספר בגן האמונה במדרגה השלישית, שאין ייסורים בלא עוון.

המשל הזה ממחיש את הטיפשות הגדולה שיש למי שאומר תודה ולא ממשיך הלאה לעשות

אני רוצה לתאר בפניכם שלושה טיפוסים וכל אחד יחליט כמו מי הוא רוצה להיות. שהרי כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות, ולכל אחד יש דרך אחרת להתייחס לדברים שקורים לו, וטוב שאדם יתבונן וילמד מהאנשים שסביבו מה כדאי לעשות ומה לא כדאי, איך מומלץ להתנהג ואיזו התנהגות יש להרחיק:

## שלושת השכנים

יצחק היו שלושה שכנים. יום אחד הוא עובר מאחורי הבית ורואה פיצוץ בשלושת הצינורות של שלושת השכנים. הוא ידע שאם המים ימשיכו לזרום בלי חשבון זה הפסד גדול מאוד בשביל השכנים גם בגלל חשבון המים וגם בגלל הנזקים הקשים לתשתיות.

מה עשה יצחק הצדיק כחלק ממצוות השבת אבידה? הוא החליט להודיע לשכנים תכף ומיד. הוא התקשר לשכן הראשון אבל הוא "סיין" אותו, יצחק לא היסס וניגש לדירה ודפק בדלת.

השכן הביט מהחור שבדלת ופתח את הדלת נזעם וצעק על משה: "אתה לא מבין רמזים? אין לי כוח עכשיו בשבילך. למה אתה מפריע לי באמצע היום?" משה לא נבהל מהתגובה המשפילה ובכל זאת אמר: "סליחה על הפרעה, אבל יש לך פיצוץ חמור בצינור..." לתדהמתו, השכן חזר על אותן צעקות בתוספת "ברכות" חמות, כעס עליו על שהעז להפריע לו, וטרק את הדלת בפניו של יצחק ההמום.

בקומה השנייה כאשר ביקר יצחק אצל השכן השני, השכן אמנם הופתע בהתחלה מההפרעה הבלתי צפויה.

אבל מיד הבין שיצחק הצדיק מתכוון לטובתו והודה לו מקרב לב על האכפתיות ועל טוב לבו.

טל: 02-5812210

# אומן תשע"ט ראש השנה

"הראש השנה שלי - עולה על הכל" (רבי נתן מברסלב)



גיליון 637

ז' אלול תשע"ט

ר"ת	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	18:21	19:32	20:12
תל אביב	18:38	19:34	20:10
חיפה	18:31	19:34	20:12
באר שבע	18:39	19:33	20:11



מבצע ה-

1000000



היה שותף יחד עם הרב שלום ארוש  
בהפצת **מליון ספרי** - "ליקוטי מוהר"ן"

מסוגל לשמירה, הצלה, עשירות, רפואה,  
לידה קלה, ילדים, וכל הישועות: 052-2240696

**כמה מתוק**

**אתה רוצה את  
השנה שלך?**

פדיונות תש"פ | 02-5308000





# ילדון הידודון

בין הכותרים יוגרלו מתנות

חידה: מקום שהיה יותר גבוה מבית המקדש - מה שמו?

תשובה פרשת עקב: כי גרים הייתם - רש"י: מום שבך אל תאמר לחברך. (ט.)

הזוכה: מנחם דוד קליצקי ביתר עילית.

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

## חיזוקית-

אלול | אני לדודי

אין דבר העומד בפני התשובה (א.ב. של החיים)



לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

al5308000@gmail.com



## סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעת!

## הפסט הפכּלא

זכר להתבונן טוב על קוה שעובר עליך, ולראות פּכוה זה טוב בשבילך, ולהודות, אחר כך פּשהוא מתבונן קוה משתלשל מכל הטובות האלה, הוא נהיה אסיר תודה. זה שעשוע עולם הבא, שלא מפקינים להודות - אין סוף להודעה. וכמו שהודעה והפּרת הטוב, היא התשלום היחיד שאפשר לשלם לה, פּכיאית הטובה היא שיהי הפּכּיה. לכן אדם שאינו מאמין, לא נקרא בשם "לא מאמין", אלא "כופר", כי אם שיהי האמונה השלמה זה הפּרת הטוב, שיהי חסר האמונה הוא לכפר בטובה שה' עושה עם כל אדם. שהרי ה' מחיה אותו ומטיב אתו, והוא פּכּר לוקר לשה לא מקומו ותברך. הגאולה תבוא פּשנבין שהכל לטובתנו הפּולאה בשלמות הטוב, וה' אוהב אותנו באהבה בלתי מוגבלת, שגם מתוך חמשים ועשרי טמאה, יוציא אותנו בשטע של נסים ושנוי הטבע, ומזהה כל אדם לנפשו, להגיע לאהבת ה' ביראת הרוקחות, ויאמר לעצמו: "ה' קרצה מקוני, ה' רוצה רק את טובתי, ה' אוהב אותי יותר מקוה שאני אוהב את עצמי", וכן הלאה. פּכוה אנהו פּכּים להתרחק מהפּכּינות וצריך רק ללכת עם תודות והודאות ושירות ותשבחות, ושתבח שמו לעד!

אמרת תודה ונושעת! 052-2240696



אדם הלך להעביר את הפּכּינות שלו 'טסט'. ויאזר פּכּינות יש לו? 'טרנטה דה-לוקס'... פּכּים לבידק קוה פּן עובד בפּכּינות, ולא קוה לא עובד... נגש ל'טסט', ועל כל דבר הודוה. קדם כל הודוה לה' על הפּכּינות הפּרנטה' שלו, וכשפּכּוה לו שהגלגל לא פּסדר - הודוה: 'תודה רבה לך ה' על הגלגל שהוא לא פּסדר ותודה ששילשה גלגלים פּן פּסדר'. וכן על כל דבר שאפּכּוה שלא טוב, הוא הודוה, וכאמור פּדבר 'טרנטה' רצינית, כך שהיה לו הרבה על קוה להודות - ובסופו של דבר הוא עבר את הפּסט בפּעם הראשונה! ומזהה למד אותו אדם מתמיד להודות לה'. כי הטבע של ה'בן אדם, שאפּכּוה אם הוא הוצה נסים - ונאנהו רואים שלא יום ולא יישן שוקר וישרא, שבפּרא עולם שוקר עליו ועושה לו נסים ונפלאות ושתבח שמו - אכל הדבר שאדם מתפעל מקומו זה נסים שהוא רוצה על עצמו. קוה לעשות, אפּכּוה נסים שאדם שוקע על מישהו אחר רוצה על מישהו אחר צריך להיות באמת בעל עבודה, בעל פּדורה, לראות, להתפעל מקוה. אכל פּדורה כלל נסים שאדם רוצה על בשרו, על עצמו, זה מחזק אצלו את האמונה. לכן, בעצרת ה', אנהו חוזרים ואוקרים שכל אדם יקח לעצמו איזה פּנקס בפיס שלו או מחברת וירשם כל יום את הנסים שה' עושה לו, והפּנקס הזה יציל לו את החיים! הנסים רק ילכו ויגדלו והישועות רק ילכו ויגדלו! ואשלאדם סגור איזה דבר שיתחיל להודות ולהלל על קוה שפּסגר לו! אם אדם

## אם גם לכם "בגן השלום" ו-"הכמות נשים"

שינה את החיים

שתכּו אותנו: al5308000@gmail.com

הסדרה לשלום הבית

052-2240696



## שלום הבית שלי

הרב שלום ארוש שליט"א

אתה אמרת לי לירוק פעם אחת, ואני ירקתי שבע פעמים. אמרו לו תלמידיו לרבי מאיר: וכי כך מבזים את התורה?! ענה להם: וכי יהי כבודו של מאיר חשוב יותר מכבוד הבורא יתברך שמו? שמו של הקדוש-ברוך-הוא שונכת בקדושה, אמרה התורה שימחה במים כדי להטיל שלום בין איש לאשתו, כבוד מאיר לא כל שכן?!

נמצאנו למדים שכל כך גדול השלום, שראוי אפילו לפעמים לותר על הכבוד בשבילו. ומי שאינו נכון מספּעם לפעם להוריד את הראש בשביל שלום בית, אזי סופו להתבזות עוד יותר ויותר בבית וגם בחוץ, כי הוא יאבד את שלום הבית, ואין בזיון יותר גדול מחוסר שלום בית, שהרי ידוע מעל כבודו, אז היא הייתה בית נחשב בעיני החברה לכישלון...

אשה שמוכנה להפסיד את השלום בשל הכבוד - סופה שתאבד את כבודה, ויתקיים בה הכלל שמי שרוף אחר הכבוד - הכבוד בורח ממנו. ואלו הייתה עושה חשבון אמיתי והייתה שמה את השלום מעל הכל, גם מעל כבודה, אז היא הייתה זוכה לכבוד האמתי - לשלום בית, ונמצא, שהיא ויתרה על כבודה וזכתה לכבוד הגדול ביותר - שלום בית, והתקיים בה הכלל שמי שבורח מפני הכבוד - הכבוד רוף אחריו.

זה כלל שחוזר על עצמו תמיד: כאשר מוותרים על איזה דבר בשביל השלום, לא מפסידים, רק מרוויחים, כי כאמור לעיל, השלום הוא הכלי לכל הברכות.

## משלום לא מפסידים

מכבוד? המכבד את הבריות. "חז"ל לא אמרו: איזהו מכובד - זה שמכבדים אותו הבריות, אלא הדגישו, שדווקא זה שמכבד אחרים - הוא האדם המכובד.

מסוכר בתלמוד ירושלמי (סוטה פ"א ה"ד): רבי מאיר היה נוהג לדרוש בדברי תורה בכל ליל שבת, והייתה אשה שהייתה מתמידה להגיע ולשמוע את הדרשה בכל שבוע. פעם אחת נמשכה הדרשה זמן רב מהרגיל, והאישה אחרת לבוא לביתה. קצף עליה בעלה ואמר לה: לא תכנסי לבית עד שתלכי ותירקי בפני הדרשן שבגללו איחרת לבית.

רבי מאיר ראה כל זאת ברוח הקדש ועשה את עצמו כאלו כואבות לו העיניים, והכריז: אשה שיודעת לומר לחש בשביל כאבי עיניים תבוא ותלחש. אמרו לה שכנותיה: עשי עצמך כלוחשת ותירקי לתוך עינו, וכך תוכלי לחזור לביתך. עשתה כדבריה והלכה לרבי מאיר.

שאל אותה: את יודעת ללחוש על העין? והיא, שלא רצתה לשקף, ענתה לו: לא. אמר לה רבי מאיר: אם כך תירקי בעיני שבע פעמים והיא לי לרפואה. לאחר שירקה אמר לה: לכי ואמרי לבעלך:

למדנו שהבורא יותר על כבודו על מנת להטיל שלום בין איש לאשתו, ולמעשה מתוך כך נתגדל כבודו. ומכאן אנו לומדים כלל חשוב, שכאשר מוותרים על דבר מסוים למען השלום - לא מפסידים! ולא זו בלבד שמרוויחים את השלום עצמו - שאין גדול מזה - אלא בסוף אף מקבלים גם את אותו הדבר שבתחילה ויתרו עליו.

נמצא שהרווח משמירת השלום הוא כפול - גם זוכים לשלום, שהוא הכלי לכל הברכות, וגם משיגים את מה שרוצים. ואילו כאשר אדם עומד על שלו בשביל איזה עניין על חשבון השלום, סופו להפסיד גם את אותו הדבר, ונמצא שהפסיד כפלים - גם אין לו שלום בית, וגם את הדבר שהוא כל כך רצה להשיג, ועמד על כך בכל תקף, והיה מוכן להפסיד את השלום בית בשבילו - בסוף הוא הפסיד אותו...

מסוכר על אישה חשובה שביים חופתה של ביתה אמרה לה: "היזרהי מאוד כבוד בעלך - אם תתייחסי אליו בכבוד כמו מלך, הוא יתייחס אליך כמו אל מלכה, ואם תתייחסי אליו בזלזול כמו לעבד, הוא יתייחס אליך כמו אל שפחה..." וזה כלל בכל מקום ולא רק בבית, כמו שאמרו חז"ל: "איזהו

הרוח משמירת השלום הוא כפול

## בדיחות הדעת

אישה לבעלה: "תפסיק להוריד לי את הביטחון בנהיגה!"

הבעל: "לא אמרתי כלום..."

האשה: "כן, רק נכנסת עם קסדה לאוטו!"

## בית הכנסת באומן

ע"י הרב שלום ארוש שליט"א



## בזכותך

יהיה להם מקום להתפלל

לשותפות בביה"כ  
02-5812210

לייעוץ טלפוני ללא תשלום  
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב  
ני"ד: 054-8434435

## חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא



### חום ואהבה או חום גבוה פרק ח'

בפרקים האחרונים, אנו מודברים על בעיית ה"טשטוש גבולות" בין ההורים לילדים, כאחד הגורמים ליצירת "ילד מפונק". הזכרנו, שהתורה הק' עזרה לנו בכך שאחת המצוות החשובות ביותר היא "כיבוד ומורא ההורים" ומצווה זו עלינו להשריש בלב הילד מאז שהוא תינוק.

#### חינוך, הדרכה ודוגמה אישית

על מנת שהילד יכבד אותנו כ"הורים", ויקבל אותנו "כמחליטים"? עלינו לפעול ע"י חינוך, הדרכה ודוגמה אישית: מתחילים בסדר מועד. עלינו לדעת, כי הזלזול של הילד כלפיו ההורים, נובע בד"כ מההתנהגות מזלזלת מצדנו. ולכן, אנו מנסים לאלתר את סגנון התקשורת השלילית כלפי בן הזוג, ובוודאי את הגישה שמשדרת עוינות, חוסר כבוד, השפלה, סגנון זול, התחצפות ושאר הסגנון המזלזל. כי כאשר אנו אינם מכבדים את עצמינו ובכך מראים את "קלוננו" לעיני הילדים, גם הילדים שותפים לסגנון זה וגם הם מזלזלים בנו. מומשיכים בעשה טוב. משנים גישה וסוג התנהגות כלפי בן הזוג וכלפי הסביבה, בכמה מישורים ותוך כדי שהילד רואה את השינוי שחל בסגנון ההורה, קובעים זמן לשיחה פרטית עם כל ילד וקובעים יום וזמן לשיחה כללית שלומדים בה על כיבוד ההורים ועיני דרך ארץ.

השינוי שלנו ההורים יבא ידי ביטוי במספר דברים:

**בסגנון הדיבור** - נדבר בכבוד ודרך ארץ אחד כלפי השני. דעו לכם! שכל שנכבד את בן הזוג לעיני הילדים, הילדים יכבדו אותנו.

**בלבוש** - נתלבש בבגדים מכובדים, הילדים יראו את הלבוש המכובד, ויכבדו אותנו. תחשבו שאתם מוגיעים למשרד מסוים ובאחד החדרים אתם רואים אדם לבוש בגדים קצרים יושב על הכסא, מה הדימוי שלו בעיניכם?! לעומת חדר אחר שיושב שם אחיו התאום אבל לבוש בחליפה ומעונב בעניבה, מה הדימוי שלו בעיניכם?! ולכן פשוט וברור שאב שמסתובב בבית עם מכנס קצר וגופיה, שלא יצפה לקבל כבוד של אבא חשוב. שהרי אם אתה מזלזל בעצמך, אז למה אתה רוצה שבנך יכבד אותך.

**עבודה אישית** - חשוב מאוד לשוחח עם כל ילד, על יחסו כלפי ההורים. להסביר לו את מעשיו ולעמוד על כך שיפנים ש-מה שהוא עושה טוען שיפור ועל מעשיו להשתנות. כאשר מחליטים לעבוד עם ילד באופן אישי, נעבוד בשיטות שכבר למדנו, ע"י טבלאות, ניקוד, כרטי עידוד, מבצעים וכו' וכו'.

נעשה תוכנית המותאמת לילד, ונראה בע"ה תוצאות חיוביות. אבל אם ח"ו נסכים לכך שאנו מוכנים לסבול את ההתנהגות המפונקת שלו ובכל פעם שהוא יקבל "התקפת פינוק" נהיה כבאים ונכבה את השריפה מבלי למצוא פתרון קבוע חבל לנו על הזמן, הילד ימשיך להיות מפונק ואנו נמשיך לסבול ולהתלונן.

#### להגן על הצד השני

פעמים, חשש מתגובת הילד ולפעמים גם עצלות של ההורים גורמים להימנע מתגובה בזמן שהילד מתחצף. כאשר הילד נוכח לדעת שהוא התחצף וזו עברה לו בשתיקה, הוא חושש מהורה "הלש" ומנסה שוב להתחצף. ההורה חושש מתגובה ושותק שוב... וחוזר חלילה. כך נוצר מעגל שלילי ועליו לעצור אותו בטרם יהיה ח"ו אסון.

כאשר ילד מרים את הקול על אימו או כאשר הוא ח"ו מתחצף, צריך לקרוא לו לצד (רק אתם והוא) ולומר לו בקול ברור וסמכותי שאינו משתמע לשתי פנים "לאמא לא מדברים כך! חוצפה היא מחוץ לתחום. את אמא צריך לכבד וכל מה שאמא אומרת לך לעשות אתה עושה מיד". (אל תתייחסו לתגובת הילד בעקבות מה שאמרתם, פשוט הסתובבו והמשיכו במעשיכם). אחר זמן מועט, לקרוא לו בצורה מכובדת ולדרש התנצלות.

חשוב מאוד להגיע לעבודה משותפת של שני בני הזוג עם הילד ביחד, וכאשר אחד ההורים "יגן" על הצד השני, זה יעצים את ההרתעה של הילד במקרה של ריבוי חוצפה. בכל אופן עלינו לעבוד בצורה מסודרת: לבדוק ולחקור מה קורה במשפחתנו, מה הסיבה שהילד אינו מקבל את סמכותנו או מה הסיבה להתחצפותו, להתייעץ, לגבש תוכנית, להתפלל הרבה ולצאת לדרך.

## גם פרנסה גם שליחות

דרושות טלפניות  
5 ימים בשבוע משמרת צהריים  
**לטלמרקטינג הכי ערכי בשוק!**  
משמרת ערב - 054-3344153  
משמרת בוקר - 02-5308000



העבודה בירושלים, במשרדים של הרב שלום ארוש שליט"א

מלשקוע. הבור הפעור בלב בית הכנסת היה העדות היחידה לאירוע המסעיר שהתרחש במקום. ההקשבה והשקט חזרו להיות כשהיו.

אז טיפשו. הפתרון הוא כן להודות, אבל על מה להודות ולשם מה להודות? אל תודה בשביל להצליח בעסקים, אלא תודה כי נותנים לך הזדמנות לתקן ולהצליח בחיים. אז תגיד תודה ותרקוד שנפלת בעסקים כי בזכות זה תתעורר וייצלו לך החיים.

**בוחרים בה'**

זה נכון גם בעניינים שנוגעים לכלל עם ישראל. אז טיפשות גדולה להתפלל שאדם פלוני לא יצליח בבחירות או שיבטלו גזירה כזאת או אחרת. תתפלל על השורש. תחשוב מי עשה את כל הגזירות? מי נותן את הכוח לכל אותם שונאי יהדות? זה רק ה'.

ולמה הוא עושה את זה - האם כדי שנתפלל שהם ייפלו או כדי שנתקן את המעשים שלנו? ברור שזה רק בא כדי לעורר אותנו. אין ייסורים ללא עוון. יש כאן דבר שעלינו להבין ולתקן רק על זה צריכים לדבר. כאשר מדברים "פוליטיקה" זה חוסר אמונה מוחלט וגם טיפשות גדולה.

ואם תמיד צריכים לברוח מפוליטיקה ומדיבורים שהם חוסר אמונה מוחלט, אז בשעת בחירות על אחת כמה וכמה. אם רוצים להשפיע באמת צריכים רק לחזור בתשובה ולבקש מה' יתברך שיראה לנו איך לתקן, איך להתחזק, ואיך להוסיף אור, ושהוא רק הוא ינהיג אותנו ברחמי.

ואם תמיד צריכים לברוח מפוליטיקה ומדיבורים שהם חוסר אמונה מוחלט, אז בשעת בחירות על אחת כמה וכמה. אם רוצים להשפיע באמת צריכים רק לחזור בתשובה ולבקש מה' יתברך שיראה לנו איך לתקן, איך להתחזק, ואיך להוסיף אור, ושהוא רק הוא ינהיג אותנו ברחמי.

רבי נחמן אומר: "הנה הכלל, שצריך כל אדם לראות שמצדו לא יהיה עיכוב משיחא, דהיינו לעשות תשובה שלימה ולתקן מעשיו". המנהיג היחיד שלנו זה משיח בן דוד, והתפילות שלנו תמיד, ובפרט בשעת הבחירות, הן רק לבקש מה' לעשות תשובה שלימה כדי שאנחנו לא נעכב את ביאת המשיח, וזה מה שה' באמת רוצה מאתנו. וה' הוא זה שממליך מלכים והוא יבחר לנו את המנהיג הטוב ביותר בשביל לקרב אותנו אל התכלית ואל הגאולה השלימה.

**הסיפור רק מתחיל**

לכן אני חוזר שוב ומחדד את המסר שכתבתי במאמר הקודם: אל תחשוב ש"אמרת" תודה ונושעת" זה אומר ישועה גשמית ובזה נגמר הסיפור, אלא כאן הסיפור האמתי רק מתחיל.

אחרי שאמרת תודה ונושעת, וזכית להבין שהכול לטובה וזכית לראות כמה ה' אוהב אותך - עכשיו אתה יכול לצאת לדרך ולחזור למסלול ולחיות באמונה ולחיות בתפילה אמיתית. מהי תפילה אמיתית? לבקש מה': תראה לי מה העוון שבגללו באה אלי הצרה מלכתחילה. וכאשר אדם מתקן את העוון שבגללו באה הצרה, מתוך תודה ומתוך אמונה באהבת ה' אליו - זו הישועה השלימה שלו. עכשיו אפשר לומר באמת: "אמרת" תודה ונושעת".

והעיקר הוא, שאחרי כל ישועה צריכים להתחזק להתמיד בהתבודדות שהיא התפילה האישית לבקש מה' בכל יום לתקן את המעשים שלנו. זו הישועה האמתית, וזו האמונה האמתית, וזה הגן עדן האמתי שיש בעולם הזה.

בברכת שבת שלום ומבורך

*שלום*

מלשקוע. הבור הפעור בלב בית הכנסת היה העדות היחידה לאירוע המסעיר שהתרחש במקום. ההקשבה והשקט חזרו להיות כשהיו.

אז טיפשו. הפתרון הוא כן להודות, אבל על מה להודות ולשם מה להודות? אל תודה בשביל להצליח בעסקים, אלא תודה כי נותנים לך הזדמנות לתקן ולהצליח בחיים. אז תגיד תודה ותרקוד שנפלת בעסקים כי בזכות זה תתעורר וייצלו לך החיים.

אז טיפשות גדולה להתפלל שאדם פלוני לא יצליח בבחירות או שיבטלו גזירה כזאת או אחרת. תתפלל על השורש. תחשוב מי עשה את כל הגזירות? מי נותן את הכוח לכל אותם שונאי יהדות? זה רק ה'.

ולמה הוא עושה את זה - האם כדי שנתפלל שהם ייפלו או כדי שנתקן את המעשים שלנו? ברור שזה רק בא כדי לעורר אותנו. אין ייסורים ללא עוון. יש כאן דבר שעלינו להבין ולתקן רק על זה צריכים לדבר. כאשר מדברים "פוליטיקה" זה חוסר אמונה מוחלט וגם טיפשות גדולה.

ואם תמיד צריכים לברוח מפוליטיקה ומדיבורים שהם חוסר אמונה מוחלט, אז בשעת בחירות על אחת כמה וכמה. אם רוצים להשפיע באמת צריכים רק לחזור בתשובה ולבקש מה' יתברך שיראה לנו איך לתקן, איך להתחזק, ואיך להוסיף אור, ושהוא רק הוא ינהיג אותנו ברחמי.

רבי נחמן אומר: "הנה הכלל, שצריך כל אדם לראות שמצדו לא יהיה עיכוב משיחא, דהיינו לעשות תשובה שלימה ולתקן מעשיו". המנהיג היחיד שלנו זה משיח בן דוד, והתפילות שלנו תמיד, ובפרט בשעת הבחירות, הן רק לבקש מה' לעשות תשובה שלימה כדי שאנחנו לא נעכב את ביאת המשיח, וזה מה שה' באמת רוצה מאתנו. וה' הוא זה שממליך מלכים והוא יבחר לנו את המנהיג הטוב ביותר בשביל לקרב אותנו אל התכלית ואל הגאולה השלימה.

בברכת שבת שלום ומבורך

**מעייני הישועות**

לרגל יומא דהילולא י"ג אלול

שבת אחר הצהריים הייתה זמן של התעלות רוחנית מרוממת במיוחד בקרב תושבי בגדד. בשעה זו מידי שבת בשבתו היה בית הכנסת הגדול בבגדד מלא מפה אל פה. בבית כנסת עתיק זה, שיש אומרים כי נבנה מאבנים שהביאו עמם הגולים מארץ ישראל עם יהויכין המלך, אחרי חורבן בית המקדש הראשון, בבית כנסת מיוחד זה התאספו הכל. אזורית השבת בבגדד הייתה מיוחדת במינה. גולת הכותרת הייתה דרשתו של הצדיק רבי יוסף חיים, ה'בן איש חי'. בשעת צהריים, היה כל הציבור מתאסף בבית הכנסת ושונה בצמא את דבריו המופלאים של ה'בן איש חי'. הדרשה נמשכה כשלוש שעות ויותר, ואחריה התפללו מנחה והקהל ליווה את הרב לביתו. אחר כך התפזרו איש איש לביתו לעריכת הסעודה השלישית.



הייתה זו שבת קיצית, ח"י בסיוון. החום הכבד העלה אדים בבית הכנסת המלא מפה אל פה, אך שום דבר לא הפך את הדממה בעת דרשתו של הרב. גם הילדים לא פצו פה, אף שלא הבינו את הדברים, מתוך הכבוד העמוק שחשו כלפי הרב שמו על השתיקה. ופתאום קמה בבית הכנסת המולה רבה. אנשים החלו להמלט ממנו בזעקות פחד ואימה. רבים אף לא ידעו את הסיבה למנוסה המבוהלת, עד שאט אט התברר מה אירע: במרכז בית הכנסת החלה פתאום

הרצפה לשקוע באיטיות ובור גדול נפער בה. הבור נפער קרוב מאוד למקומו של הרב, שעמד ודרש מעל הבימה במרכז בית הכנסת. נראה היה כי עוד מעט יתרחב הבור לכל שטח רצפת בית הכנסת. אך טבעי שהדבר הבחיל מאוד את המכונסים וגרם למנוסה המבוהלת. אולם רבי יוסף חיים, שעמד סמוך מאוד למקום הבור לא הראה כל סימן של התרגשות. הוא היה שקוע כולו בדרשתו, עיניו היו עצומות למחצה, וכאילו לא ראה כלל את המתרחש והמשיך בדרשתו כמקודם. היהודים שנתרו בבית הכנסת חששו לשלומם של הרב וניסו להסב את תשומת ליבו לנעשה, אך הרב לא שעה לאזהרות. הוא המשיך את דרשתו ביתר שאת וביתר התלהבות, וקולו גובר והולך בתוך כך נרגעו הנכוחים, שכן מרצפות בית הכנסת שקטו וחדלו

**בלעדי למפיצי עלון "חוט של חסד"**

<p>פיס-זיכוי הרבים</p> <p><b>גם</b></p>	<p>טעם סיפוק הנתינה</p> <p><b>וגם</b></p>	<p>תרגיש את האור</p> <p><b>וגם</b></p>
---	---	--

02-5308000

## גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

## כנינים חסידות ברסלב

הצדיקים הגדולים הנוראים הם תמיד בבחינת בעלי תשובה אף-על-פי שלא קצמו שום טעם חטא חס ושלום מעולם, כי הם עושים תשובה בכל פעם על העונות הראשונות, כמו שכתוב בהתורה "קרא את הושע" בסיפון ו'.

וגם על-פי רב הם יורדים בכונה למקומות נמוכים קודם קרא בשביל להעלות הנפשות קולם להחזיקם בתשובה, שזהו בחינת מה שאמר אדמו"ר זכרוננו לברכה: "ואני ידתי קולקלות בדם וכו'" בשביל לטהר וכו', ובכל אלו הצדיקים יש תקנה לכל כו' שיאחז בהם, שיעלה מעקב ירדתו לעלה גדולה וכו', כי אלו הצדיקים הגדולים הם עקר הבעלי תשובה, כי רק הם נקראים בעלי-תשובה, כי הם הבעלים של התשובה, וכל מי שחס על חיי ורופא לשון בתשובה, צריך לקבל מהם. (שיש"ק אלג)

של האמונה, היינו רק אחרי שמבינים את האמונה ומתבטלים למסורת עם השכל הבא מתוך קבלת התורה, האמונה מתייצבת ונשארת קיימת לעולם, כי מי שטועם את הטעם של התורה, שום דבר לא יכול להפיל אותו, בתנאי שהיה תמים ויזרף אל התורה את האמונה הפשוטה העוברת אלינו מדור לדור.

וזו חובתו של כל אדם, מצד אחד עליו לחדד את השכל, להתבונן, ללמוד תורה ביום ובלילה. מצד שני לעשות דברים בתמימות וכשיטות, גם במקומות שלא מבינים ולא יודעים למה ואיך, רק כי כך נהגו אבותינו ואבות אבותינו, זו שלמות וזו תמימות מבורכת.

זהו חשבון שאדם יתבסס גם על המסורת וגם על השכל, כי השכל משלים את המסורת התמימה, וקבלת המסורת משלימה את השכל. וטובים השניים מן האחד.

ומי שמתבסס רק על האמונה התמימה יכול ליפול מהאמונה, כי זו אמונה בלי דעת, אפילו אדם יראה ניסים עצומים עין בעין, אם אין לו עבודה עצמית שבה הוא מבין את התורה מתוך עצמו, התאוה תסתיר לו את השכל, והוא יהפך את היוצרות בשעת ניסיון, כי כשאדם מיוחד לתאוותו לא יעזר לו שום דבר, אפילו לא מעמד הרי סיני.

הוא יראה את האוקיינוס נקרע ואת הכוכבים נופלים מהשמים ולא יעזר לו כלום. כך קרה לעם ישראל בדור המדבר, שאחרי כל מה שראו נפלו מהאמונה, כי זו הייתה אמונה בלי דעת, בלי ההכנסה של קבלת התורה, אך כשיש לאדם גם שכל וגם מסורת שום דבר לא מזיז אותו! יש לו דעת שלמה! יש לו תמימות מושכלת.

זה הטעם שרק אחרי מתן תורה נאמר למשה "וגם בך יאמינו לעולם" כי רק אחרי העמקת השכל

הכתוב תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח) דורש מהאדם להיות שלם עם השם, לא ללכת בזיגזג, להיות תמים גם בטוב גם ברע, בחסד ובדין, בבחינת תמים תהיה עם "הויה אלוך" - "הויה-ה" - מידת בחינת חסד 'אלוך' בחינת דין, וזו השלמות האמתית, שלמות שבאה לידי ביטוי באהבת השם בכל דרכי החיים.

וכך מפרש הרמב"ן שענין התמימות זה לייחד לבנו אל ה' יתברך לבד, ונאמן שהוא לבדו עושה הכל, והוא היודע אמיתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרוש העתידות, מנביאי וחסידיו, לא מהוברי שמים ולא מקוראים בקפה ודומיהם, ואם יצא ששמענו משהו מכיוונים אלו לא נחוש אליהם כלל אלא נחדיר אל הלב תמיד שהכל בידי שמים, וכך נשנן לעצמנו ולילדנו, שיש אחד מצוי קדמון שהוא אלוהי האלוהים עליון על הכל, היכול בכל, משנה מערכות הכוכבים והמזלות כרצונו, מפר אותות בדים וקוסמים יחולל.

ונאמן שכל הבאות יהיו רק כפי דרישת האמת של האדם את ה', ונחבר ונקשר כל המאורעות רק אליו.

דרישה נוספת העולה מכתוב זה אלינו היא שלא נתן לשכל שלנו משקל יתר, ולא נטעה לחשוב שהשכל שלנו הוא 'סוף פסוק', להיפך נכיר במגבלה שלו, ונסימך בתמימות על המסורת שיש לנו מאבות אבותינו.

## שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

## הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: \*3030

נוהגים לעשות התרת נדרים ביום כ' באב שהוא ארבעים יום קודם ראש השנה, ובראש חודש אלול שהוא ארבעים יום קודם יום הכיפורים, ובערב ראש השנה ובערב יום כיפור. על פי הזוהר הקדוש (פקודי דף רמט עמ"ב) וכך החיים (סימן תקפ"א סעיף קטן י"ב - י"ט).

### שאלה: מתי חל המנהג לאחל לחבירו "לשנה טובה תכתב ותיחתם?"

מתחילת חודש אלול כבר מתחילים לאחל "שנה טובה" כפי המבואר בפוסקים שמתחילת חודש אלול כשכותב אדם איגרת לחבירו צריך לרמוז לו בהתחלתו שמבקש עליו לשנה טובה תכתב ותחתם. כ"כ בדרשות מהרי"ל (הלכות ימים נוראים) וא"ר (סק"א) וכך החיים (סימן תקפ"א סעיף קטן י"ח).

### שאלה: בנוסח התרת נדרים, האם נכון לומר "בצירוף קודשא בריך הוא" או "ברשות קודשא בריך הוא"?

יותר נכון לומר "ברשות קודשא בריך הוא" ושכינתיה" שאין זה מן הכבוד לצרף את הקב"ה אליו. כף החיים (סימן תקפ"א סעיף קטן כ').

### שאלה: כמה אנשים צריכים להיות בשעת התרת נדרים?

משתדלים לכתחילה שיהיו עשרה אנשים המתירים, ואם אי אפשר אז עושים בשלושה. כף החיים (שם).

## מענייני הסליחות

### סליחות?

הזמן הראוי ביותר לאמירת סליחות הוא מחצות הלילה ואילך שאז הוא עת רצון לפני ה', והזמן המשובח ביותר הוא באשמורת הבוקר קודם עלות השחר. ואם אינו יכול לומר באשמורת, יאמר בחצות לילה, ואם לא הספיק לומר בלילה יאמר במשך היום. אגרות משה (חלק ב' ס' ק"ה) יחזה דעת חלק א' סימן ס"ז).

### שאלה: נכנסתי לבית כנסת קודם חצות לילה והפצירו בי להשלים מניין לסליחות קודם חצות לילה, האם אני יכול להשלים להם מניין?

בחצי הראשון של הלילה אסור לומר סליחות וי"ג מידות, ואסור להצטרף למניין זה האומרים סליחות קודם חצות, ואף אם יאמרו לו שהוא עשירי למניין, בכל זאת יצא מבית הכנסת. מן אברהם בשם רבינו האריז"ל (סימן תקס"א סק"ה) ולדעת מן הרב עובדיה זצ"ל יש לו לצאת מבית הכנסת כדי שהמניין יתבטל. ויש מקהילות בני אשכנז שהקילו בזה בשעת הדחק כהוראת שעה. אגרות משה (חלק אורח חיים חלק ב' סימן ק"ה).

### שאלה: נוהגים לעשות התרת נדרים קודם ראש השנה, באלו ימים נהגו לעשות כן?

### שאלה: המשכים קודם עלות השחר לאמירת סליחות, ונטל ידיו בקומו משנתו, האם צריך לשוב וליטול ידיו שוב בהגיע עלות השחר?

אינו צריך לשוב וליטול ידיו שוב בהגיע עלות השחר. (שו"ת יין הטוב להגרי"י ניסים זצ"ל חלק א' סימן ו').

### שאלה: מי שקם באשמורת וכבר הציבור אומרים סליחות ואין פנאי לומר תיקון חצות וסליחות וצריך לבטל אחד מהם, האם יאמר סליחות או תיקון חצות?

טוב שיאמר תיקון חצות, שמעלת תיקון חצות גדולה יותר מן הסליחות. (כף החיים סימן תקפ"א סעיף קטן ד')

### שאלה: השומע סליחות דרך הלויין או הרדיו, האם יכול לענות אמן אחר הקדיש וי"ג מידות וכדומה, או לא?

רשאי לענות אמן אחר הקדיש, והברכות, ולענות י"ג מידות אף שיש שהייה של כמה שניות מורגע האמת עד הרגע שבו נשמע השידור, בכל זאת מועיל הדבר. חזון עובדיה (ימים נוראים עמוד כ"א).

### שאלה: באילו שעות ביום ניתן להתפלל

# ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

## "צדק צדק תרדוף" (טז, ב)

את הצדק תרדוף בצדק. האמצעים שאתה נוקט כדי להגיע למטרת צדק, יהיו גם הם אמצעי צדק. ולא שהמטרה מקדשת את האמצעים.

(הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע)

## "צדק צדק תרדוף" (טז, ב)

כתב הנפש יהודה ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא (תענית ט.). רמז למה שאמרו חכמינו ז"ל (אבות ד), מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, צדק צדק תרדוף, וטמא, טמא יקרא.

## "צדק צדק תרדוף" (טז, ב)

מובא בתורת שמעון מיערוסלאב (וידוע שהרה"ק ר"ש מיערוסלאב זי"ע האריך ימים מאד וזכה לשיבה טובה), אם תרדוף אחר צדיקים, זה טוב לאריכות ימים, וזהו שמסיים הפסוק למען תחיה, וכן נהגתי לנסוע לצדיקים אפילו בעת זקנתי.

## "צדק צדק תרדוף"

(טז, ב)

איתא בסוף מס' פאה (פ"ח מ"ט) וכל מי שאינו חגיר ולא סומא ולא פיסח ועושה עצמו כאחד מהם אינו מת מן הזקנה עד שתהיה כאחד מהם שנא' צדק צדק תרדוף, ומקשים המפרשים מה השייכות

של הפסוק צדק צדק תרדוף לדברי המשנה וע"כ אין גורסים זה הפסוק אלא גורסים את הפסוק 'ודורש רעה תבואנו' (משלי י"א) ואמר הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע לקיים את הגירסה עפ"י מעשה מזקיניו זי"ע הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע מרבו מלובלין זצ"ל, שאלו הלוכלינער זי"ע במה הוא נוסע בחזרה לביתו? וא"ל שהוא נוסע בסוס ועגלה, ושאלו הלוכלינער: ומה תעשה כאשר יהודי ירצה לנסוע אתך בעגלתך? א"ל הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שבוודאי שיעלנו על עגלתו, ושאלו הלוכלינער: ומה תעשה כאשר יהיה היהודי חגיר שהוא צולע על ירכו, וא"ל שבוודאי שיעלנו על עגלתו, ושאלו הלוכלינער ומה תעשה אם הוא יהיה פיסח ואינו יכול לילך בשתי רגליו אלא הולך עם שתי מקלות (קביים) א"ל שבוודאי ומכ"ש דכ"ש שיעלנו על

עגלתו וא"ל הלוכלינער שהוא אינו סובר כך דהנה מה סברת יהודי כאשר יוצא לדרך לילך ברגליו שחושב מדעתו שאם יתמזל מזלו ויהודי ירחם עליו ויעלנו על עגלתו מה טוב ואם לאו אזי ילך ברגליו שהרי יכול הוא לילך ברגליו אולם פיסח שהולך עם קביים ואינו יכול לילך כלל מה הוא חושב בצאתו לדרך הרי אינו יכול לילך כלל אלא בוודאי שהוא רמאי וע"כ על תעלנו על עגלתך, והבין הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שיש דברים בגו ונסע לביתו ובאמצע הדרך נרדם ופתאום התעורר שהרגיש שהעגלה נעצרה ושאל הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע את העגלון מפני מה נעצר? וענה לו שיהודי אחד עומד בצד הדרך ומבקש לעלות, וכאשר ראה הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע את היהודי והוא פיסח הולך עם שתי מקלות נזכר בדברי הלוכלינער ומיד צוה לעגלון לכל יעלהו אלא מיד ימשיך לנסוע, ואזי התחיל החיגר

והפיסח הנ"ל לצעוק בקולי קולות והרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע ציווה לעגלון לבל ישמע לצעקתו וימשיך לנסוע, והתחיל החיגר לרדוף אחרי העגלה ולצעוק ובכ"ז צוה שימשיך לנסוע, וכאשר ראה זאת החיגר התכעס מאד וזרק את שתי מקלותיו על העגלה ונעלם, וכאשר בא הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע בפעם הבאה ללובלין שאל את הלוכלינער לפשר את המעשה וא"ל הלוכלינער שתזכור שהיה יהודי בעירך בבעלזא שלא התנהג כשורה ושלחת אחריו את השמש ב"ד שיבוא אליך לד"ת ואמר שאין לו דין ודברים עם הרב ולא אבוא אליו ושלחת את השמש עוה"פ

שיבוא לד"ת ואמר שאין לו דין ודברים עם הרב ואם לרב יש עסק איתי שיבוא אלי, ואחרי זמן קצר נסתלק אותו יהודי מן העולם ונפסק בבי"ד של מעלה שמכיוון שלא רצה לילך אל הרב, תיקונו הוא שיתגלגל עוה"פ לזה העולם כחיגר שאינו יכול לילך ויבקש מן הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שיעלה אותו על מרכבתו ולא ירצה וירדוף אחרי העגלה ובזה יהיה לו תיקונו, ואמר הלוכלינער דלכן אמרת לך לבל תעלהו על עגלתך שאם היית מעלהו לא היה לו תיקון, ועפ"ז פירש הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע את המשנה הנ"ל וכל מי שאינו חגיר ולא סומא ולא פיסח ועושה עצמו כאחד מהם כלומר שהרב קורא לו לבוא לד"ת ועושה א"ע כפיסח שאינו יכול לילך לרב לד"ת אינו מת מן הזקנה שאינו מת בזקנתו אלא מת מיד בצעירותו ותיקונו יהיה שיהיה כאחד מהם שיתגלגל עוד הפעם לעוה"ז כחיגר ופיסח

### "בכל זוכין דעהו" (משלי ג, ו)

אדם הנכנס לרובע היהודי אבל פוחד מישמעאלים, לוקח הוא עמו חייל גדול וענק וכך הוא רגוע שלא יקרה לו דבר. גם אם יעבור ליד ישמעאלים מפחידים בדרך, ילך רגוע כאילו הכל בסדר, ומדוע? כי יש לידו את החייל ששומר עליו. מה ההבדל אם הוא הולך לבד או הולך עם חייל?  
**הכל תלוי במוח שלו**, עד כמה הוא סומך על אחרים. ישנם הרבה אנשים שגם בליווי שומרים חסונים מחברת אבטחה פרטית לא יכנסו לשם, כי המוח שלהם לא באמת סומך על האחר, וממילא גם כשהם איתו ביחד עדיין ממשיכים לפחד.

**"וידעת היום... כי ה' הוא האלוקים"** כלומר... הכל תלוי ב'דעת' = קשר עם הבורא. כמה שהאדם מקושר יותר לבורא עולם, סומך עליו ומאמין בו, חי בידיעה שהוא האלוקים ואין בלתו, ככה פחות אפשר לנתק אותו ממנו. פחות מפחד מצרות המתרגשות ובאות לעולם.  
זה לעומת זה... כמה שפחות האדם מקושר לידיעה האמיתית הזו, פחות חי ונושם את ה-"**בכל זוכין דעהו**" בכל צעד ושעל, יותר חי בתחושה ש'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', ש'אני **ואפסי עוד...**' יהיה אפשר מהר יותר לקחת אותו משם ולנתקו ממקור הדעת.

(מהימנותא - ספינקא)

# ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

שאמר הגה"צ מוהר"ר יוחנן טווערסקי זצ"ל אב"ד מוזשוי יצ"ו שזקיניו הגה"ק מו"ה ישכר דוב זי"ע מבעלזא אמר לו ביום חופתו דברי הדרכה על משך כל ימי חייו, ובתוך דבריו אמר לו שסגולה לשלום בית הוא לקום באשמורת הבוקר ולעסוק בתורה, והוסיף לו שזה "בדוק ומנוסה".

אפשר להעמיסו במאמר הכתוב 'דברי ריבות בשעריך' היינו כשמצוי דברי ריבות ומחלוקת בשעריך אזי העצה לזה הוא 'קמת ועלית' היינו לקום באשמורת ולעסוק בתורה ועי"ז ימנע הריבות ומחלוקת.

## "כי יפלא ממך דבר למשפט... דברי ריבות בשעריך" (יז, ח)

יש לפרש בדרך מוסר כי יש בני אדם אשר הוא מופלא ומכוסה מהם, ואינם מאמינים כלל אשר יש משפט למעלה להשיג על כל פרטי מעשה בני אדם, וסיבת הדבר יען כי רואים אשר עוברים עבירות בכל יום, ואינם ענשים תיכף עליהם, אדרבא דרך רשעים צלחה, מזה הם נופלים ברשת הטעות חלילה דלית דין ודיין. אמנם טח מראות עיניהם, כי יש להם ליקח ראייה מהמשפטים אשר נעשים בארץ במלכותא דארעא, אשר יש כמה וכמה פעמים אשר אדם עובר בגניבה ורציחה וכדומה, ועם כל זה אם השופט בטוח שלא יברח, כי יש לו בית, שדות וכרמים, אז לא יתן אותו תיכף במשמר, רק הולך חופשי בביתו, ולפעמים אשר זמן המשפט ימשך משך שנה או שנים אשר כמעט נשכח מאת בעל העבירה כל הענין, וכדומה לו שלא יענישוהו כלל, ואף על פי כן בבוא זמן גמר המשפט אזי יענישנו וניתן לבית הסוהר. כמו כן להבדיל במלכותא דרקייעא, יען אשר בידו נפש כל חי ובטוח כביכול שלא יברח מתחת ידו, על כן נתארך הזמן, כי לעולם הוא בידו. ובאמת אין שכחה לפני כסא כבודו, ועל הכל יביא האלוקים במשפט, וכל האומר הקב"ה וותרן... (בבא קמא נ.). וזהו כי יפלא ממך דבר למשפט, היינו שנעלם ממך דבר המשפט מחמת הארכת הזמן, אזי תקח לך ראייה, דברי ריבות בשעריך, היינו מהמשפטים הנהוגים בעולם הזה, אז תדע כי לא נשכח שום דבר, והכל יבא לפניו כביכול. (אמרי נועם)

## "ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר יורוך" (יז, י)

בנוסף למעלתם הנשגבה של גדולי התורה המתאפיינת בדעת תורה ובכישרונם האדיר לראות נכוחה את הדברים, נתברכו חכמי ישראל בדבר ייחודי נוסף: "הם גוזרים לפני המקום והוא עושה" (מדרש). הם לא רק מכוונים לאמת אלא יוצרים אותה. עצתם גזירה היא, וכאשר צדיק גוזר הקב"ה

וירדוף אחרי הרב ועי"ז שפיר מביאה המשנה אה"פ צדק צדק תרדוף דדרשינן בגמ' הלך אחרי ביי"ד יפה שמכיוון שלא רצה לילך לבי"ד על כך עונשו שמתגלגל כחיגר.

## "לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך אשר תעשה לך" (טז, כא)

בפשטות מסביר רש"י: אזהרה לנוטע אילן ולבונה בית בהר הבית.

אך הגמרא במסכת סנהדרין (ז ע"ב) דורשת: "אמר ריש לקיש: כל המעמיד דיין שאינו הגון, כאילו נוטע אשרה בישראל, שנאמר 'שופטים ושוטרים תתן לך' וסמך ליה 'לא תטע לך אשרה כל עץ'".

שאל הגה"ק רבי חיים מבריסק זי"ע - לכאורה, מה הדמיון בין אשרה לדיין?

וביאר שכשאדם לוקח כסף והופך אותו לעבודה זרה - זה ודאי מאוס. אבל עץ - לא יודעים שהוא שייך לעבודה זרה. יש לו גזע, ענפים ועלים בדיוק כמו לעץ שאינו עובד עבודה זרה.

כך הוא שייך גם בדיין שאינו הגון: הוא לבוש 'פראק' כמו כולם, יש לו זקן לבן כמו כולם, אף אחד לא יודע שאינו הגון...

## "ודרשת היטב והנה אמת" (יז, ד)

פעם אחת שח הרה"ק מוזטשקא זי"ע (בשולחן הטהור של חמשה עשר בשבט תשנ"ז לפ"ק) מענין אמירת דברי תורה. והזכיר מאמרם של צדיקי אמת על הפסוק ודרשת היטב והנה אמת וגו'. שאף על פי שאתה יכול לדרוש היטב דרושים נעימים ונחמדים והם אף נכונים ואמיתיים, אולם אם "נכון הדבר" שהוכנו הדיבורים האלה מקודם, אז "נעשתה התועבה הזאת בישראל" רחמנא ליצלן. וביאר אז הרה"ק, שהמשפיע צריך להשפיע את מה שנותנים לו מן השמים לפי מקומו ושעתו, שזה נחוץ למקבלים השומעים אותו באותה שעה, ולא לומר לו את מה שנראה לו יפה וטוב. אולם הרה"ק הוסיף אז, שמי שאינו במדרגה זו, צריך לכל הפחות לבקש רחמים לפני אמירת התורה שיעשו דבריו פעולה לטובה ולא יקלקלו ח"ו. והמליץ לפרש על זה את דברי הפסוק הנ"ל באופן זה: "ודרשת היטב", דורש ומבקש מבעל הרחמים ברוך הוא וברוך שמו שיעשו דברך פעולה לטובה. ואז אף אם "נכון הדבר" שהכנת את הדיבורים הללו מקודם, מכל מקום אפשר על ידי בקשה זו לתקן את התועבה הזאת. כי יש לפרש "נעשתה" מלשון תיקון, וכמו שפירש רש"י על הפסוק ויעש אלוקים את הרקיע. שעל ידי תחינה ובקשה אפשר לתקן תועבה זאת, עכדה"ק. (נחל יצחק)

"כי יפלא ממך... דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית" (יז, ח)  
נראה לפרשו ע"ד צחות מה

לעי"נ  
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש  
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

## ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

האט געפאלגט און דער נישט"; כלומר זה ציית וזה לא.  
(ילקוט לקח טוב)

### "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (יז, יא)

ריב נפל בין פריץ העירה לבין היהודי שחכר (שכר) את משקו  
ואת פונדקו. כעס הפריץ על היהודי והודיע לו שמהיום והלאה  
בטלה החכירה מכל וכל!

נדהם היהודי: בלא השדות והפונדק החכורים - נותר הוא ללא  
מקור פרנסה! עצוב ומדכא, כאדם שעולמו חרב עליו, בא האיש  
האומלל אל הרבי מלובביץ', בעל ה"צמח צדק", וסח באזניו את  
הצרה שפקדה אותו.

הרבי האזין לדברי היהודי, ולבסוף נתן לו אגרת עבור יהודי אחר,  
בשם ר' משה, המתגורר בעירתו. "מכתב זה יעזור לך", עודדו  
הרבי, והיהודי יצא מחדרו רגוע.

בהיותו ברחוב הביט אל מעטפת המכתב - ונפלו פניו: על  
המעטפה נכתב "לכבוד ר' משה ראטנר". היתכן? התפלא היהודי  
האומלל, היתכן שה"צמח צדק" טעה והחליף משה במשה?  
כי זאת לדעת: שני יהודים הנושאים את השם משה התגוררו  
בעירה. אחד מהם, המכנה "משה הקטן" (על שום קומתו  
הנמוכה), היה אדם עשיר, ויחסיו עם פריצי האזור - מצוינים היו.  
ואלו משה השני, שהכל כנוהו "משה הגדול" (על שום קומתו  
הגבוהה), היה אמנם אדם מכובד, אך בצרכי הצבור לא עסק. שם  
משפחתו של "משה הגדול" היה ראטנר.

התפלא היהודי: מדוע ולמה פונה ה"צמח צדק" למשה הגדול  
שישתדל בעדי, כלום אין כאן טעות?

נכון ואבד עצות עמד בפתח ביתו של הרבי. להיכנס ולשאול את  
הרבי על העניין - לא ההין. ללכת אל משה הגדול גם כן לא רצה.  
לבסוף החליט להימלך בבני ביתו של הרבי ולנהוג בעצתם.  
הוא פנה אל אחד מבניו של ה"צמח צדק" וספר לו על לבטיו.  
"אבי אינו טועה", השיב הבן. "סע לעיירתך ועשה כפי שאמר לך  
לעשות".

כשהגיע היהודי לעיירתו פנה אל משה ראטנר, הוא "משה הגדול",  
והגיש לו את מכתבו של הרבי. הלה התפלא למראה אגרתו של  
הרבי הממוענת אליו. אך את מצות הרבי קיים ללא פקפוק.

"עלה ושב בחדרון הקטן שבעלית הגג", אמר ליהודי שבא אל  
ביתו "אמור תהלים, נמתין לישועה שתבוא, ואולי באמצעותי".

עלה החוכר לחדרון, ובעיניו נוטפות דמעות קרא תהלים.  
יומיים תמימים ישב שם, והישועה עדין לא באה.

ביום השלישי נקלעה כרכרה הדורה רתומה לסוסים אבירים  
לקרבת ביתו של ר' משה הגבוה - שקעה שם בבוץ סמיך ואחד  
מציריה - נשבר. יום חרף גשום וטחוב היה אותו יום ובתוך

הכרכרה השבורה ישבו הפריץ ובתו  
הצעירה ורעדו מקור. שעות ארוכות  
ישבו כך, ואיש לא בא לעזרם.

היום רד ומבעד לחרכי הכרכרה הבחין  
הפריץ באור חלוש, הבוקע מעלית גג  
סמוכה.

מקיים. בדרך זו יתפרש גם מאמרם ז"ל: "לא תסור מן הדבר  
אשר יגידו לך ימין ושמאל - אפילו נראין בעיניך על שמאל  
שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל, שמע להם" (ספרי). ייתכן  
בהחלט שעד שלא יצא הדבר מפי החכמים היה הימין ימין  
והשמאל שמאל, כפי שהדברים אמנם נראים, אך כיון שאמרו  
על הימין שהוא שמאל - הפך הימין להיות שמאל - לפי שכך  
גזר הצדיק. לאור דברים אלה מתגמדת עוד יותר דעתם של  
הקטנים, והליכת הגדולים אחריהם נעשית מגוחכת וחסרת כל  
הגיון. שכן, בה בשעה שהכל היו יכולים ליהנות מדעתם הרחבה  
של הגדולים ומן היכולת שלהם להיות בבחינת "צדיק גזור  
והקב"ה מקיים", הם זונחים יתרונות סגוליים אלו ו"מהלכין אחרי  
הקטנים". והתוצאה - "נופלים לאחר פניהם". סיפר הגר"ש  
ברעוודא שליט"א: שני בחורים שבאו מארצות הברית ללמוד  
בישיבת מיר (בליטא) חלו במחלה נדירה. קצרה יד הרופאים  
המקומיים מלהושיע. שלחם הג"ר ירוחם זצ"ל, משגיח הישיבה,  
אל אחד מגדולי הדור שהתגורר במקום מרוחק ביותר ממיר,  
ואמר להם שישאלוהו אודות רופא מסוים הנמצא באזור מגוריו.  
לפני שיצאו לדרך הזהירם ר' ירוחם על שני דברים: א) שיתייעצו  
עם הרב שהוא בכל פרט, ולא להמרות את פיו חלילה; ב) לסור  
בדרכם אל ה"חפץ חיים" ולבקש את ברכתו. בלא ברכה ממנו,  
הוסיף ואמר, אל תמשיכו בדרככם.

השניים יצאו לדרך ושמו פניהם תחילה לעיר ראדין, מקום  
מושבם של בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל. כאשר הגיעו לביתו אמרו  
להם בני הבית כי ה"חפץ חיים", שהיה אז זקן מופלג, עלול  
להירדם באמצע השיחה עמם ולשקוע בשינה ממושכת במשך  
כמה שעות. ואכן, כך היה. מיד לאחר שנכנסו אצלו ואמרו לו את  
מבוקשם - נרדם. חלפו כמה שעות, והזמן שעמד לרשותם עד  
מועד צאת הרכבת עמד לחלוף.

כמעט שנתיאשו מלזכות בברכת הצדיק, אך לפתע התעורר  
ה"חפץ חיים" וברך אותם. הללו המשיכו בדרכם עד שהגיעו אל  
מחוז חפצם. מיד סרו לבית הרב וקבלו ממנו הוראה מפורשת  
שאם ירצו הרופאים לנתחם אל יסכימו בשום אופן להינתח אלא  
ע"י רופא פלוני. אחד מהם ציית להוראות והתעקש לקבל את  
הטיפול אך ורק על ידי הרופא שאמר לו הרב, ולאחר זמן הבריא.  
(לימים חזר לארה"ב וסיפר לרופאים שם את דבר המחלה  
שהייתה לו. אמרו לו שישנו רופא אחד בעולם שמסוגל לנתח  
בדבר הזה. בוודאי אצלו היית, אמרו לו, ואכן כך היה). כאשר  
חברו בא לקבל את הטיפול במחלתו נעדר הרופא ההוא  
מהמקום, אי לכך אמר שהוא רוצה להמתין עד שיחזור. השפיעו  
עליו הרופאים שיפנה אל רופא אחר שכן לא כדאי לדחות את  
הטיפול ובפרט מאחר שגם הרופא השני הוא רופא מצוין.  
הדברים השפיעו עליו ולמרות אזהרת הרב הסכים להינתח על  
ידי הרופא השני ואחרי ג' ימים נפטר. מספרים תלמידי ישיבת

מיר שבמשך חצי שנה לאחר המאורע  
הזה היה ר' ירוחם זצ"ל מזכיר את  
השניים שנסעו להירפא בסופה של כל  
שיחה שאמר בפני בני הישיבה, והיה  
מסיים את הדברים בזה הלשון: "דער

הבה"ח אריאל גרשון בן מנוחה  
הבה"ח חנוך בן מנוחה  
לזיווג הגון בקרוב

## ליקוטים וסיפורים נפלאים - שופטים

וזה נרמז בפסוק, והיה 'כשבתו' על כסא ממלכתו, שיהיה אצלו כל הימים כעת שבתו על כסא ממלכתו, כאילו הוא מתיישב עכשיו על כסא הממלכה.

### "לבלתי רום לבנו מאחיו" (יז, כ)

חרף הנהירה העצומה לליז'ענסק, של אלפים מכל קצוות הארץ, לשחרר לפתחו של הצדיק רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל לפקודת ישועה ורחמים, לא חדל להאמין כי שפל ונחות הוא מכל אלו הנוהרים אליו ומכל העולם כולו.

וכך היה רגיל רבי אלימלך לומר: "הידעתם מפני מה נוהרים המונים מכל קצוות הארץ לליז'ענסק, לתנות את צרותיהם דווקא באוזני - זה מבקש שיחיה בנו, זה צועק ומתחנן על פרנסה, זה משווע לרפואה וזה לישועה, הכל מפני שאנכי חטאתי ופשעתי, ובכך הכרעתי את כל העולם לכף חובה... לכן, אפוא, באים כל אלו אלי וצועקים לפני, "הב לנו בני, חיי ומזוני, אשר בגלל חטאיך ופשעך נחסרו ממנו, ובגללך באו עלינו אותם הצרות והייסורים!" תלמידו של רבי אלימלך, הצדיק רבי זכריה מענדל מיערוסלאב זצ"ל תיאר באיגרת, את גודל מדת הענווה השוררת במחיצת רבו בליז'ענסק, וכך כתב: "זה תמיד מפרסמין גנותם, ומביישים עצמם ברבים... וחוזרים תיכף בתשובה, כאילו עשו עבירה, ח"ו, מעבירות שבתורה ותמיד רואין חובה לעצמם.

### "ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה'"

(יט, יז)

האדמו"ר רבי יצחק מווארקא זצ"ל, בצעירותו היה שוהה בביתו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל שנים אחדות, והיה לומד מאתו ומאת אביו את המידה של אהבת ישראל.

חסידים מספרים, כי בעת שרבי דוד מלעלוב הביא בפעם הראשונה את רבי איציק'ל בראש השנה ל"חווה" מלובלין, שאל אותו הרבי באיזו סוגיה הוא לומד והוא ענה: "הלכות עדות". שאלו "החווה" מה חידש שם, וענה: שאינו יודע מה לחדש, אבל קשה לו הדין, מדוע הקרוב פסול לעדות בין לזכות בין לחוב? מילא, לזכות אנו מבינים הטעם, אולי יאמר עדותו לטובת קרובו, אבל לחוב, מדוע יהיה פסול לעדות?

ומה ענית? שאלו "החווה". ענית שכתוב בתורה "ועמדו שני אנשים", אנו למדים מזה כי להעיד עדות נאמנה צריך להיות "איש" ואיזה בן אדם יעיד לרוע ולחוב קרובו שאר בשרו, ולכן הוא פסול לעדות".

כשמוע "החווה" מלובלין התירוץ הזה היה מלא שמחה ואמר: כי מן התירוץ הזה נשתתקו הקטרוגים בשמים, כי אנחנו הלא הננו בניו של הקב"ה, והוא אבינו, ואיך הוא יכול לראות חובה על בניו? ותיכף עשה "החווה" הכנות לתקיעת שופר.

(מגדולי החסידות)

בלית ברירה עזב הפריץ את הכרכרה ופנה אל עלית הגג לבקש עזרה. הוא הקיש על דלת העץ, הרעועה, והחוכר - שזה שלשה ימים אומר הוא תהלים בעלית הגג - נגש אל הדלת ופתחה.

מצמץ החוכר בעיניו בהפתעה. את מי רואה הוא אם לא את הפריץ, אותו אדם רע מעללים שנשלו מפרנסתו?! ואולם, הפריץ לא הכירו ושטח בפניו את הבקשה: "עזרו לי, כרכרתי נשברה ואיננו יכולים להיחלץ מן הבוץ".

פנה החוכר להעיר את ר' "משה הגדול" ולספר לו על ה'אורח'. "משה הגדול" לא התרגש למראה הפריץ. הוא נגש אל הפתח והזמינו ללגום כוס תה חם. עד מהרה הובאה לבית גם ביתו של הפריץ - והשניים נהנו מהכנסת אורחים למופת. הם אכלו ושבעו, לנו את שנתם, ובבקר תוקנה הכרכרה והייתה נכונה לצאת לדרך. בטרם יצאו, נגש הפריץ אל בעל הבית ואמר לו: "ברצוני לגמול לך על הכנסת האורחים שלך. אלמלא עזרתך, אנה היינו באים. נקב אפוא את השכר המגיע לך, ואשלם לך בעין יפה".

"לא אקח כסף מעמך", סרב "משה הגדול". "יהודי אינו מכניס אורחים תמורת בצע כסף. ואולם", המשיך, "אם באמת ברצונך לגמול עמי טובה, הנה תוכל לעשות זאת: אחד מידידי היה בעבר חוכר השדות והפונדק שלך. אתה נישלת אותו מתפקידו, והאיש נותר חסר פרנסה. מצבו של ידידי בכי רע: אשה וילדים רעבים תלויים על צווארו, עליו לפרנסם, ואין לן מניין. השב לו את השדות ואת הפונדק - ויהא זה חסדך עמדי!"

"מסכים אני, מסכים אני", התלהב הפריץ, אסיר התודה. "ויותר מכך: את הפונדק אתן לו, לדידך במתנה!"

ואכן, החוכר חזר אל שדותיו והפונדק הפך לנחלתו. עתה הבין האיש כי ה"צמח צדק" ידע, כמובן, את אשר הוא כותב על מעטפת המכתב, ולא היה לו להרהר על כך, כלל וכלל... (מעשיהם של צדיקים)

### "והיה כשבתו על כסא ממלכתו" (יז, יח)

אמר כ"ק אדמו"ר ר' צבי הירש מקרעטשניף זי"ע בפסוק זה יש לרמוז (ויסוד אמרה זו אתאמר משמיה של האמרי אמת), הנה המלך קודם שהוא מתמנה למלך, או בזמנינו כשחבר הפרלמנט או הסיים מבקש להיבחר להיות חלק מהשלטון, הרי הוא נודד על כל רחבי ממלכתו בכל הערים והעיירות, ומבטיחים לעם הרבה הבטחות טובות כדי שהאנשים יתנו להם את קולם, אך כל זה הוא רק קודם שישב המלך על כסא ממלכתו, כשהוא יושב כבר על כסא ממלכתו הרי הוא מתכחש לכל הבטחותיו. וכמו כן, הנה כל יהודי בראש השנה כשהוא ממליך את השי"ת וזועק המלך יושב על כסא רם ונשא, מלוך על כל העולם כולו בכבודך, ה"ה ממליך על עצמו את השי"ת ויש לו קבלות טובות. וכמו"כ בחור בר מצוה בעת הנחת התפילין יש לו קבלת עול מלכות שמים, וכך גם אברך ביום חופתו, וכמו"כ בכל שבת יש לכל אחד התעוררות טובה, אך צריך שיישאר אצלו החלטות אלו לכל ימות השנה, שיישאר בכל ימות השנה עם הקבלת עול מלכות שמים של ראש השנה, וכך הבחור והאברך, וכך בכל ימות השבוע

שישאר האדם עם

התעוררותו של יום השבת.

כתיבה וחתימה טובה

לקבלה במייל: [LikutimNiflaim@gmail.com](mailto:LikutimNiflaim@gmail.com)



# { אז נדברו }

פרשת שופטים תשע"ט | גליון מספר: 433 | לסדר: "כי ה' אלוך עמך..."

להצטרפות לשיחת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי  
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש  
34 (פינת דסלר מ' דרייפוס)  
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'  
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **במושלבים**  
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה  
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

**בבנק:**

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

**באשראי:**

"נדרים פלוס"

"קהילות"

**בטלפון:**

(מענה ממוחשב)

0799-654321

## אלול... מה בין הדגים הרועדים בים-- לפלא' הרוטט בכיס??

ידועה האימרה של הסבתות של פעם ש-אלול!!!! אפילו דגים שבים רועדים... וכמובן שהיום יודעי דבר טוענים שהדגים כבר הפסיקו לרעוד... אני מכיר אפילו מישהו שהלך במיוחד לים לבדוק והוא טען לי בתוקף שרק פעם הדגים היו רועדים באלול... אבל לשם שינוי היום הם כבר לא רועדים...

### והעניין הוא כר... כמובן על דרך המליצה:

פעם האנשים היו רגועים!!!! שלווים!!!! אם היית מגיע לביקור בעיירה היהודית היית רואה שהעסק עומד... רגוע... כל בלטה ממוקמת במקום שלה... כל בן אדם חי את החיים שלו... את הסדר יום שלו... לכל אחד יש את הבית שלו... את התרנגולות שלו... ואת המקום הקבוע שלו בבית הכנסת... הכל יציב וקיים... והנה!!!! לפתע הגיע אלול ופתאום העסק מתחיל לרעוד!!!! משהו מתחיל להתערער ולזוז מהמקום... עד עכשיו הכל עמד על מקומו... אבל כעת פתאום הקרקע נשמטת מתחת הרגלים וכל אנשי העיירה השלויים מתחילים לזוז ולרעוד ממקומם... הם מבינים שהשלווה והשקט שהייתה עד כה צריכה חידוש מרשם... צריך תשובה ותפילה וצדקה כדי לאבטח ולהבטיח שכך יהיה גם בשנה הבאה... ועל כך יש לרעוד!!!! משהו קרה לעיירה השקטה... עד היום הכל עמד נינוח!!! וברגע שרק מגיע אלול... פתאום הכל מתחיל לרעוד... אפילו הדגים...

### ככה זה היה פעם!!!! אבל היום זה ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות!!!

בדורנו אין צורך להגיע לחודש אלול בשביל לרעוד... אין גם צורך ללכת לים בשביל לחפש דגים רועדים... לא... עזוב... חבל שלא באת בחודש אב... היית צריך לראות איך הכל רעד... כולם זזו כאחוזי תזזית... מי נשאר בבית בחודש אב שירים את היד!! מי התרווח על הספה בבין הזמנים האחרון שירים את היד!! אף אחד!!! כולם רעדו... כולם זזו... ריצדו... תחנות האוטובוסים רעדו מפיצוץ אוכלוסין... השתיה הייתה מוגזת ורועדת... המסך מרצד כל הזמן... המוזיקה גם היא רועדת... (מי שמבין... היום זה חלק מהקטע במוזיקה... שמהו שם נתקע בדיסק...) הפלאפון רוטט... הכל רועד... הדגים שבים??? איזה דגים שבים... מי מדבר עליהם... תדבר איתי על הבני אדם שביבשה... (וגם בים)... כולם רועדים... כולם מתרוצצים... מחפשים... לא רגועים... ללא ישוב הדעת...

והנה סוף סוף הגיע חודש אלול!!!! סוף סוף היונה מצאה מנוח לכף רגלה... סוף סוף אתה פוגש את הפרצופים המוכרים... סוף סוף כל אחד חזר למסגרת... וכעת אנחנו מנסים לאט לאט להתאושש מהרעדה והתזזיות של בין הזמנים... **והנה סוף סוף הגיע אלול!!!!** כעת הגיע הזמן שאפילו בני אדם שביבשה יהיו רגועים!!! נינוחים!!! לא רועדים ומרצדים כל הזמן בחוסר מנוחה...

### כלפי מה הדברים אמורים???

פעם היה ישוב הדעת... אנשים ביום היו מאופסים!!! המבט היה ממוקד!!! אנשים חיו את השטעטאלע... חיו את החיים... נשמו את החיים הרגועים והשלווים... כל זה עד שהגיע אלול!!!! ברגע שהגיע אלול... כעת הגיע הזמן להתנער... הההלו... תזוז... תרעד קצת... תצא מהנינוחות והשלווה... תסתכל ימינה ושמאלה... לבדוק שהכל בסדר... **זו הייתה העבודה של פעם!!!**

**אבל היום זה בדיק היפך!!!!** בדורנו אנחנו כל הזמן מרצדים... כל הזמן רועדים וזזים בחוסר שלווה... כל היום אנחנו מסתובבים סביב הזנב שלנו... אצלנו כל השנה הדגים רועדים... כל השנה הפלאפון שלנו רועד ורוטט ומנתק אותנו מעצמנו... החיים כל הזמן רוחשים ברטט ותמונות ומסכים מתחלפים... **ולכן באלול אדברנה!!!! אצלנו באלול העבודה היא הפוכה!!!**

עיקר העבודה שלנו להפסיק לרעוד... להפסיק לרצד... להפסיק להסתובב ולחוג סביב הזנב... **תרגע!!! תעצור!!! תעצום עיניים ותפגוש את עצמך לראשונה!!!!**

תבין: פעם יהודי היה צריך לשוב לה'!!! אבל היום הרבה הרבה לפני שאנחנו צריכים לשוב לה'... אנחנו צריכים קודם **לשוב לעצמנו!!!!** להפסיק לקפץ ולרעוד כל הזמן... להפסיק לחיות על קוצים ולחפש את האושר סחור סחור... דיי... הדגים שבים... מספיק רעדתם כל בין הזמנים... עכשיו הגיע הזמן שתרגעו... תנוחו... אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חייו!!!! דיי... אני כבר לא רוצה לרעוד ולנוע כל הזמן מקו נייעס לצינתוק... אני רוצה להתמקם במקום אחד ויחיד! שבתי בבית ה'--- כל ימי חייו!!!! בימים אלו אנחנו קודם צריך לערוך היכרות עם עצמנו... שלום לך אני... מי אני... מה השם שלי?? מי זו האישיות שלי?? בימים אלו צריך לאט לאט לקלף את כל השכבות... **לזהות דבר ראשון מי לא אני!!!!** כן... אני מושפע מכל כך הרבה מושגים זרים שאני צמוד אליהם... לפעמים אני קץ בעצמי... אני נגעל מצורת החשיבה התכנית והפרשנית והלא נקיה שלי... **אבל לא!!! אני פתאום מגלה שזה לא אני!!!!** כי אני בעצמי... אני לדודי!!!! אני כמות שאני... אם תבדוד את האני שלי... כל כולו אני לדודי!!!!

בשביל זה יש לנו את אלול... לעשות בדיקה ביולוגית שקטה!!! לקחת את המקרסקופ על עצמנו! לבדוד ולזהות את התא הפנימי, הטהור והנקי ששמו אני!!!! אני כמות שאני!!!! ואז להגיש אותו באהבה לדודי... ולומר לו: אני--- לדודי!!!! אבא שבשמים... כל המושגים וכל השטויות שיש לי בראש... כל הנייעס והפוליטיקה והחשיפה לרחוב... זה לא אני האמיתי!!!! ואתה הרי יודע את זה... אני בסה"כ הושפעת מהחברה... אבל כעת אני מקבל על עצמי בחודש אלול הזה להיות אני לדודי!!!! אני רוצה להתייחד ולהתאחד איתך יתברך!!! לפגוש אותך... לשוחח איתך... לשפוך שיחי לפניך... ולטעום ולראות כי טוב ה'... אחת שאלתי!!!! שבתי בבית ה' כל ימי חי...  
”

## למה אני לא אוהב את השבוע הראשון של אלול???

אני חויתי בישיבה שנים עשר חדשי אלול!!!! נא לא לזלזל!!! ותמיד כל שנה מחדש... השבוע הראשון של אלול היה שבוע קשה... אף פעם לא אהבתי את ההתחלה של אלול... עד היום יש לי קצת משקעים מהשבוע הזה... תמיד כשהייתי מגיע לישיבה בתחילת אלול הייתי מרגיש מין אוירה של... של... של לא יודע מה... אוירה קשה כזו... משהו לא נוח...

**אף פעם לא הבנתי למה?? למה אני ככה מרגיש???** אז בהתחלה חשתי שזה משקעים מהעבר... אז כשהגעתי פעם ראשונה לישיבה בא' באלול לשיעור א'... אולי... עד שבשלב מסוים הגעתי למסקנה כמו כולם ש... שזה לא פחות ולא יותר בגלל הפלצות של אלול...!!! זו היא הסיבה!!! הנה... מצאתי את האשם!!! האוירה המפחידה של אימת הדין...

זהו!!! מאותו יום החלטתי שזהו!!! כנראה שאימת הדין זה לא העבידה של הדור שלנו... זה רק מכניס אותנו לדיכאון... ד"ר צריך להפסיק עם הפלצות הזו... די עם אימת הדין... די... זה עושה לי רע... רק בשמחה... בריקודים ושיירים... ככה בניתי לעצמי בניינים שלמים... **אבל!!! ארך לי כמה שנים לקלוט ש... ששטויות!!!** הלוואי... הלוואי וזו הייתה הסיבה... הלוואי וההרגשה של אימת הדין הייתה כ"כ חזקה אצלנו שהיא הייתה עד כדי כך משפיעה לנו על המצב רוח... אז זהו שלא!!! זה ממש לא הנקודה...

**ואז אלול אחד נפל לי האסימון וקלטתי משהו מאוד מאוד פשוט:**  
**הסיבה לתחושה הקשה של תחילת אלול היא פשוטה מאוד מאוד:**

תחשוב... בבת אחת נחתו לישיבה 50/100/200 בחורים חדשים... (ואני לא רוצה אפילו לדמיין על כמות יותר גדולה של בחורים חדשים... ויש גם יותר... כידוע לידוע ח"ו...) אתה יודע מה קורה ברגע שכ"כ הרבה בחורים חדשים נוחתים בבת אחת לישיבה...?? זה יוצר בבת אחת תחושת זרות וניכור!!! אתה בבת אחת מרגיש פחות בבית... פתאום כל אחד צריך להתמקם איכשהו... כל אחד צריך לעשות מרפקים ולהילחם על הד' אמות הפרטיות שלו שהוא לא יעלם... בקיצור: כמו שאומר הרמ"א בסי' א' בשו"ע כי אין ישיבת האדם ותנועתו ועסקיו... **ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו** והוא עם אנשי ביתו וקרוביו... כדבורו והרחבת פיו כש... כשיש לפניו 100 בחורים חדשים ומפחדים וחוששים ובוחנים מול העיניים...

לענ"ד זו הסיבה העיקרית ואולי אפילו היחידה למה בחורי הישיבות עכ"פ הליטאים מסוייטים מוחדש אלול!!! זה ממש ממש לא קשור לאימת הדין... זה בסך הכל תופעת לוואי חברתית... **ולמה אני כותב את כל זה?? משהי סיבות:**

הסיבה הראשונה היא: תפסיק להאשים את אימת הדין!!! היא לא קשורה לנושא!!! אל תפיל עליה בעיות שלא קשורות אליה... אימת הדין לא קשורה בכלל לתחושת ניכור שעוברת עליך בחודש אלול... הניכור הזה שייך לבעיה חברתית שצריך לטפל בה לגופו של עניין...

אז דבר ראשון: אל תסתכסך עם אימת הדין הנדרשת בחודש אלול!!! כי אנחנו זקוקים לה... כן... צריך אימת הדין... ושאר אחד לא יבלבל את המוח... אנחנו צריכים הרבה ישועה... ואם יום הדין מתקרב והכל תלוי ביום הזה... יש לך בהחלט מה להפסיד וצריך לקחת את העניינים ברצינות... לא בעצבות אבל ברצינות... אין שום קשר בין רצינות לדכאון... רצינות זה בדיוק כמו שאם שמת לב... בדירות למכירה כתוב לפעמים "לרציניים בלבד"... מה מתכוון אותו מתווך כשהוא כותב לרציניים בלבד?? הכוונה היא למדוכאים בלבד?? אלא מאי?? למי שמוכן ללכת על העניין ברצינות... אז זהו!!! זה הרצינות הנדרשת באלול...

**זה דבר ראשון... אל תפיל על אימת הדין תיקים מיותרים שלא קשורים אליה...**

**אבל הדבר השני הוא יותר חשוב ונוחץ לימים אלול:** כפי שסיכמנו הסיבה שאתה מרגיש חוסר נוחות באלול זה בגלל הניכור ותחושת הזרות שיש בישיבה... אם ככה: תקח את החוסר נוחות הזו שאתה מרגיש כעת... **ותכפיל אותה פי עשר!!!!** ותחשוב שזו היא התחושה שמרגיש כעת בחור משיעור א'!! אל תשכח שסו"ס אתה כבר מוברג פה טוב... כולם מכירים אותך ורק טיפה צפוף לך בחדר אוכל ואתה לא מרגיש לגמרי טבעי... אבל אותו בחור צעיר שרק עכשיו הגיע לישיבה... **הוא לא מכיר שום דבר!!! שום דבר!!! שום דבר!!!** ולא רק שהוא לא מכיר... אלא אין לך מושג איך הוא מדמיין אותך... אתה מצטייר אצלו כמפלצת מפחידה... אמרו לו והזהירו אותו באלף אזהרות (ויש בעד מה) שבחורים המבוגרים האלו לא אוהבים שהצעירים מתקרבים אליהם... הזהירו אותו לקחת מרחק ממך כי אתה כזה קדוש ומפולג ופרוש... הוא הולך לידך רק קצה האצבעות ולא מעזי לידך כדי שלא להעלות את חמתו של המלך... אז קח בחשבון שתחושת הזרות והניכור שיש לך בשבוע שבועיים הראשונים של אלול... הרי לגבי הבחור הצעיר שמסתכל עליך כעת זה ממש על סף משבר... **אי לכך ובהתאם לזאת... אז להוי ידוע לך שיש שני ראשי תיבות לחודש אלול...** את הראשון כולנו מכירים: **"אני לדודי ודודי לי..."** את השני אנחנו כבר פחות מכירים: **"איש לרעהו ומתנות לאבינוים..."** כן!! בחודש אלול צריך להתחזק בקרבת אלוקים ע"ש אני לדודי ודודי לי... אבל יש עוד משהו!! צריך גם להתחזק באיש לרעהו ו... **ובמתנות לאבינוים...** וכעת האביון שנוזק לך זה לא קופת העיר ולא הדוכן של לב לאחים בבית הקברות בער"ה... **אלא אותו בחור צעיר משיעור א'!!!** כן!! הוא אביון!!! קי"ל במסכת פאה, שבעה"ב שעובר ממקום למקום... כיון שכעת הוא נמצא במקום זה... הרי מותר לו לטול לקט שכחה ופאה... כי אדם שמגיע למקום חדש... גם אם הוא היה עשיר במקומו הקודם!! גם אם עד לפני חודש הוא היה שיעור ג' וישב בכבודו של עולם... הרי כעת!! כאן!! במקום זה!! הוא אביון... הוא שיעור א' נבוך ומבולבל ומפחד... וחודש אלול הוא הזמן למתנות לאבינוים... לאבינוים מהסוג הזה... אין לך מושג מה החיוך שלך יכול לחולל בלבו של בחור צעיר!!! אתה יכול לעשות לו מצב רוח לכל היום!!! בעצם... למה שאני אנסה לשכנע אותך... אם יש לך טיפה זכרון... תנסה להזכר מה היו התחושות שלך- אתה בעצמך!! בימים הראשונים של אלול... ומה דעך סני לחברך לא תעביד ומכלל לאו אתה שומע הן... כן... זה המציג הכי זול... זו צדקה עם הכי פחות אצאות... לחייך!!! להגיד מילה טובה!! זה נטו זכויות!! זה לא לוקח זמן... לא לוקח אנרגיות... והמלכץ שזיניים לחבירו יותר מגישת חלב... אוי... אנשים מבחוץ לא מבינים את הגמ' הזו... לך תסביר להם מה זה חלב בישיבה!!! כמה מריבות יש על חלב בישיבה... אז זהו!!! שהחיוך שלך לבחור שווה יותר משקית חלב שלימה!!! סגורה!!! אתה מאמיין?? תחשוב שחיוך שלך לבחור שווה כמו הזהב הלבן של הישיבה... אל תשכח... אנחנו זקוקים לזכויות ביום הדין...

**ותשובה... ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק**

בנושא התשובה...

---

**ותפילה... ניתן לקנות ספר אהבתי, העוסק בענייני**

**התפילה, יצירת קשר, ופתיחות רגשית מול אבינו**

**שבשמים.**

**ניתן להשיג במוקדי המכירה הרגילים**

כאן ההודמנות להודות מקרב לב, לכל המפיצים והמשפחות שהתנדבו במכירת הספרים במסירות וללא ליאות... ישלם ה' פעלים ותהי משכורתם שלימה מעם ה'...

**להלן שני מוקדי מכירה חדשים בט"ד:**

**ירושלים - בגעת שאול, פלא: 0548491554**

**צפת - עיר עתיקה יעקובוביץ - 0548449816**

---

**הפתגם השבועי:**

**מה בין אקמול ל---אקמולי???**

**להתרגש ולהרגיש אונות בתפילה זה משהו "טעים"!!!**

אם הצלחת להתרגש בתפילה... זכית... **היה לך טעים...**

אבל אם לא התרגשת... אז **לא היה לך טעים...**

אבל סו"ס התפללת!!! והתפילה משפיעה מזון וחיות לכל העולמות **בין אם זה טעים ובין אם זה לא טעים...**

**יש אקמול!!! ו--יש אקמולי!** תנחש מה ההבדל ביניהם?? **אקמול** זה כדור הרגעה לכאבי ראש!!!

**ואקמולי** זה כדור הרגעה לכאבי ראש... ו... **וגם טעים...**

אם התפללת והרגשת התעלות עצומה... **זה אקמולי!!!** אבל לא הצלחת להרגיש שום מיוחדת... אז נכון... זה לא אקמולי!!! **אבל זה אקמולי!!!** זה **אותה** השפעה...

זה **אותה** פעולה... כל ההבדל שזה רק פחות טעים...

**ואתה יודע מה?? אני אגלה לך סוד כמס:**

לפעמים דווקא ההשפעה של אקמולי יותר חלשה מאקמול! ולמה?? כי סוף סוף אקמולי מיועד עבור ילדים שמוכנים לקחת רק אם זה טעים... לכן ההשפעה שלו מותאמת לילדים ויש בו 150 מ"ל חומר פעיל!!! ואילו אקמול מיועד עבור אנשים כבר מבוגרים שמבינים שזה משפיע גם אם זה לא טעים... וממילא ההשפעה שלו מותאמת למבוגרים כ-500 מ"ל חומר פעיל... הקב"ה לפעמים מזמין תפילה **פחות טעימה...** כי סו"ס אתה כבר מבוגר... ואתה מבין עניין... ואתה יודע שיש דברים שפועלים וגם הם לא טעימים כאן ועכשיו!!! יש השפעות מסוימות שהם יכולות לפעול גם בלי התחושה של החיוך שלך... ולכן אדרבה!!! לפעמים דווקא התפילה היבשה... דווקא התפילה שהיא כמו כדור... שאתה מכניס אותו לפה **רק בגלל שאתה מאמין** בכח ההשפעה שלו!! דווקא התפילה הזו שאתה צריך להיאבק ולהילחם על הכוונה שלה וזה מגיע נטו ממקום של אני מאמין באמונה שלימה שהתפילה שלי כעת פועלת מזון לכל העולמות גם אם אני לא מרגיש את זה... יתכן שדווקא התפילה הזו היא התפילה היותר חזקה ויותר פועלת! **זה תפילה של אקמול!!! לא של אקמולי!!!**

זה תפילה של בן גדול ובוגר של הקב"ה... שמבין עניין... שעושה מה שצריך כי צריך... ולא רק כשזה טעים לו...

**את המסר הזה צריך לקחת לתשומת הלב בחודש אלול!** אנו צריכים לדעת שאלול זה חודש הרחמים והסליחות והתפילות מתקבלות ורצויות בשמים... האם אתה תרגיש את זה חזק חזק?? האם זה יהיה טעים?? לא בטוח!!!

מה שכן בטוח... שבין אם האקמולי יהיה טעים ובין אם האקמול לא יהיה טעים... התפילה תמיד פועלת!!! הכל תלוי באמונה שלנו בכח התפילה... בהצלחה...



## תשובה ותפילה וצדקה - דניאל עזרא ונחמיה...

מתוך כ"ד כתבי הקודש יש לנו שלושה ספרים שהם תמיד הולכים ביחד!!! **דניאל!!! עזרא!!! ונחמיה!!!** הספרים האלו הם כמו חוט המשולש שלא ינתק... תמיד שלושת הספרים האלו הולכים ביחד... ראת משהו שלומד ספר עזרא בלבד?? קניית פעם כרך בודד של דניאל?? האם עיינת פעם בספר נחמיה...?? **אין! אין כזה דבר!** תמיד זה הולך ביחד דניאל עזרא ונחמיה... וצריך להבין: מה הרעיון של החוט המשולש הזה???

מי שקצת עיין בספרים אלו... רואה שיש שם מגמה ברורה של... של מה??

לא פחות ולא יותר של-- תשובה!!! תפילה!!! וצדקה!!!

דניאל- תפילה! עזרא- תשובה... ונחמיה- צדקה!!!

---

דניאל... כל ספר דניאל נסוב סביב תפילה!!! דניאל נקרא איש חמודות... **למה???** על זה שהוא מתפלל!!! **ועוד אני מדבר בתפילה... האיש גבריאל אשר ראיתי... נזע אל... וכן ודבר עמי ואמר דניאל, בתחילת תחונתי יצא דבר ואני באתי להגיד כי חמודות אתה!!!** כתוב כאן שהמלאך גבריאל בא לבשר לדניאל שהוא חמודות!!! למה?? כי הוא מתפלל!! זה הנושא של ספר דניאל!!! להיות חמוד... במה? **בתפילה!** את דניאל זורקים לגוב האריות... תנחש למה?? כי תפסו אותו מתפלל!!! דניאל עמוד התפילה!!! עד כאן דניאל...

כעת נעבור לעזרא... אתה מוזמן לרפרף על ספר עזרא... מה כל העניין של עזרא?? **תשובה!!!** דבר ראשון: טכנית! עזרא הוא זה שמשיב את עם ישראל מבבל לארץ ישראל... הוא מחזיר את הבנים האובדים לבית הטבעי שלהם... לארץ ישראל ולירושלים... ואז!! לאחר שעם ישראל שבים גאוגרפית לארץ ישראל... אז עזרא מתחיל בשלב ב'!! בתשובה פנימית... והוא מקבץ את כל ישראל לצום ותענית על מעל הגולה... הם חוזרים בתשובה ובמעמד הזה הם הורגים את יצרא דעבודה זרה... ואז הם כורתים אמנה... חותמים ובאים בברית לעזוב את החטא ולשוב אל ה' בכל ליבם... אז עזרא זה תשובה!!! ואילו דניאל זה תפילה!!! ונחמיה?? מה זה נחמיה?? נחמיה כל כולו צדקה!! צדקה ומשפט!!!

אתה מוזמן לקרא ספר נחמיה... נחמיה עסוק מבוקר עד ערב בצרכי ציבור ובתיקון הכלל... הוא נלחם בעשירים שנושים ומלחיצים את העניים והוא דואג לפרנסה של כל החלשים... אבל לא רק!!! נחמיה לא רק עושה צדקה אלא גם משפט!!! אגב: כאן המקום לשבר את האוזן... שהצדקה שעליה מדברים בייחס ל"תשובה ותפילה וצדקה..." זה לאו דווקא צדקה לעניים או לתלמוד תורה... הצדקה שעליה מדברים זה **המעשה בשטח!!!** כלומר: התשובה היא בלב... והתפילה היא בפה... ואילו

צדקה זה ביטוי לתיקון המעשה בפועל... וזה ספר נחמיה!!! כל ספר נחמיה מתחילתו ועד סופו מתעסק בפרקטיקה מעשית של תיקון הכלל... זה מתחיל מבניית החומה ותיקון פרצותיה מפני האויב... זה ממשיך במאבקים שנחמיה מנהל מול עוולות... הוא מעניש אנשי רשע ומזיז אותם לצד ומוריד אותם מתפקידם... דופק על קדקודים של העשירים ומכריח אותם לתת צדקה לעניים... בקיצור: נחמיה כל כולו צדקה ומשפט!! כל כולו תשובה **במעשה!!!** לתקן את המעוות בחלק המעשי והפרקטי!!! כן... שלושת הספרים האלו צריכים להיות נר לרגלנו בימי חודש אלול... חוט המשולש אשר לא במהרה ינתק...

תשובה ותפילה וצדקה---- דניאל עזרא ונחמיה!!!

דניאל עזרא ונחמיה הם מדגם לדורות אין שבים לה'!!!! אין חוזרים!!!

תן ניחוש: מי הייתה תנועת התשובה הראשונה?? פשוט מאוד: כשעם ישראל חזרו מהגולה לאחר שבעים שנות גלות בית ראשון... ואז כשהם שבו לקראת בנין בית שני... אז התחילה תנועת התשובה הראשונה שהיא משמשת לנו כסמל ודוגמא עד היום!!! ירמיהו הנביא עוד לפני שיצאו הגלות... כבר אז הוא מתנבא ומתאר את השיבה של עם ישראל לאביהם שבשמים... **קול על שפיים נשמע, ככי תחונתי בני ישראל כי הלעו את דרכם, שכחו את ה' אלוהיהם, ממשיך הנביא ואומר: שובו בני ישראל ארפא משוכותיכם, הלעו אתהו אתהו כן כי אתה ה' אלוהיך, ולשכחה כשלתו תכסיתו כלמתו... (מהפסוקים האלו רבינו יונה מוציא חלק מעיקרי התשובה) כבר אז!!! עוד לפני הגלות... אי שם בתחילת ספר ירמיהו... כבר אז ירמיהו צופה שעם ישראל עתידים לשוב... ומי הם המנהיגים ומתווה דרך התשובה הזו?? **דניאל- תפילה! עזרא- תשובה!!! ונחמיה- צדקה!!!****

---

אז דבר ראשון מתחילים עם דניאל!!! דניאל הוא הספר הראשון!! עוד לפני עזרא!! למה?? כי דניאל זה תפילה!!! מתחילים עם תפילה!!!

קודם יש ימי הרחמים והרצון... ורק אח"כ מגיעים עשרת ימי תשובה... קודם תהיה דניאל איש **חמודות!!!** קודם **תהיה חמוד!** אבא שבשמים מעוניין בקשר איתך... כשאתה פונה אל אבא שבשמים ומדבר איתו ומשוחח איתו... **אתה פשוט חמוד!!!** ה' מחכה לרגעים החמודים האלו... אז קדימה... דבר ראשון: תהיה חמוד!! תתחיל את אלול עם קשר לה'... תתחיל לדבר עם ה'... ותזכור שאתה חמוד כשאתה מדבר איתו יתב'... הקב"ה מתענג על החיננות שלך... כי מידי דברו בך המו מעיו עליך...

זה השלב של הראשון של תשובה!! להיות דניאל איש חמודות!!! הלאה...

רק אחרי התפילה של דניאל... אז ורק אז מגיע שלב ב' והקב"ה מבשר לדניאל: שתפילתו התקבלה... ואז משהו פתאום מתחיל לזוז... פתאום כורש מתעורר ושולח את עזרא... **וכעת עזרא הסופר נכנס לתמונה!!!** עזרא זה כבר בדק הבית... **זה תשובה!!!**

שובו בנים שובבים... שובו הבייתה... ובאמת עם ישראל שבים יחד עם עזרא ומגיעים לירושלים... ואז עזרא עובר לתשובה היותר פנימית... עזרא קורא לכל עם ישראל ומתחילים לעשות חשבון נפש נוקב... מה קרה השנה... **למה לא ירדו "גשמים"??** לא!! שלא תבין... בחלון אמנם ירדו גשמים... אמנם השנה האחרונה דווקא הייתה מבורכת בגשמים... **אבל מה עם הבית הפרטי שלנו??** יש כל מיני "גשמי ברכה" שאנחנו מחכים להם בכליון עיניים שירדו ויפיעו... כל אחד והעצירת גשמים שלו... אצל אחד זה שידוכים... ואצל השני זה פרנסה... ואצל השלישי זה נחת מהילדים... ואצל הרביעי זה הילדים בעצמם... בקיצור: כל אחד והעצירת גשמי שפע שלו...

נו... מה עושים כשיש עצירת גשמים?? אתה רוצה לדעת מה עושים?? תפתח עזרא (פרק ט') ותראה מה עושים... **וקבצו כל אנשי יהודה... מרעזרים על הדבר ומהגשמים!!!** כן... **רועדים!!!**

ממה אתם רועדים?? מה פירוש ממה... יש לנו משאלות לב... יש לנו צרכים... והשיבר הרי הוא בידיים של הקב"ה... ואם השיבר נסגר זה מרעיד אותנו... אנחנו רוצים מאוד מאוד שהשיבר הזה יחזור ויפתח... **ואנחנו מבינים ומפנימים שכאן!!! המקום לפתוח את השיבר זה רק בתשובה!!!!** אם אנחנו נשוב בתשובה... יחזרו ויפתחו שערי הישועה...

מה הפלא שיוכסח התפלל עזרא ובהתחלתו בוכה ומתפלל לפני בית האלוהים, נקבצו אליו מלשאל קהל רב מאוד אנשים וילדים כי בכך העם הרבה בכה, זה נשמע שהם היו צדיקים נורא גדולים... איך אנשים ונשים וילדים מסוגלים ככה לעמוד ולבכות בדמעות שלישי?? **אבל לא!!!** תתפלל לשמוע... הם לא היו צדיקים במיוחד... (אל תשכח שמדובר באנשים שעדיין נשואים לנשים וכריות... וגם בית המקדש עדיין לא נבנה... כך שאין פה מה לדמיון איזה מחזה ששיין לציורים... מדובר ביהודים שבורי לב סחופים ודווים... שעזרא אוסף אותם לכיכר השבת או משהו בסגנון לזעקת תפילה ותשובה... והאנשים האלו עומדים... הם נשותיהם וילדיהם הקטנים... והם בוכים בכי תמרויים--?) איך?? איך הם מצליחים להגיע לכזו התעוררות??

מה התשובה?? פשוט מאוד!!! **הם בסה"כ הפנימו שכאן!!! כאן המקום לפעול ישועות!!!** כל אחד מאיתנו יודע טוב מאוד לבכות ולעורר רחמים מול משרדי ממשלה או הגופים השונים שהוא יודע שהמחיה שלו תלויה בהם... אז זהו!!! שכאן עם ישראל בסך הכל הפנימו שהחזרה בתשובה היא הגוף ה"ממשלתי" שדרכו פועלים ישועות!!! אין פה שום מדרגה!!! **זה בסה"כ הפנימה!!! זה מה שנדרש מאיתנו בימים אלו...**

**להצליח למקד ולהפגיש את החסר ואת המצוקה מול הפתרון הנכון!!!**

אם אנחנו רק נפנים ונקלוט היטב שכל הבעיות והצרות והקשיים והמצוקות וההפרעות והיסורים והמכאובים... אם רק נבין שכל זה מגיע מהחטאים שלנו!!! **והכל תלוי בתשובה!!!** אם רק נקלוט את זה אין אחד שלא ישוב בתשובה שלימה מעומק לב...

תשובה יכולה להיות משהו מאוד מקצועי... פרקטי... טכני... ואם אנחנו מדברים על בחור ישיבה נקי שאין לו פלאפון וב"ה אין לו גישה לאינטרנט אז אני בתור בחור הייתי קונה בחודש אלול **שעון מעורר חדש!!!** כן... במשך השנה התרגלתי לצלצול של השעון... ובשלב מסוים זה הגיע לידי ביטוי בשעת הקימה שלי... אז הנה... הגיע הזמן לשנות צלצול... אולי בזכות זה אני אתעורר בבוקר (היום) כשיש לי פלאפון. מספיק לי להחליף מנגינה) ויש כאלו שהתשובה שלהם בחודש אלול זה לקבל החלטה אחת ולתמיד מי הרב שלנו... איזה תלמיד חכם שאנחנו הכי מתחברים לסגנון שלו... אנחנו מחליטים כעת שהנה!! זה הרב שלנו... לכה"פ לשנה הקרובה...

### האם חלמת שהנשא הזה הוא בכלל קשור לתשובה???

**בקיצור: זה הבעיה שלנו!!!** שכשאנחנו מדמיינים את המושג תשובה!!! אוטומטית זה מצטייר לנו ברקע של המצלמות הישנות של פעם... בצבע שחור לבן... **אצלנו תשובה זה משהו כבד כזה!!!** נזיפה כזו... ש... די... תפסיק כבר עם העבירות האלו... ותתחיל להתנדנד כל היום כמו הצדיקים... **אז זהו שלא!!! תשובה זה לקחת את העניינים לידים... ולעשות שינויים מבורכים... ולתרגם אותם לפרקטיקה הכי ריאלית... אין כזה דבר לקבל על עצמי להפסיק להיות מחובר לקווי נייעס... לפני שאני דואג באותו מעמד למקור מידע נקי אחר... אין כזה דבר להחליט להפסיק לדבר לשון הרע בלי לדאוג לנושאי שיחה מרתקים אחרים... זה לעשות **חצי עבודה!!!** שאין לה שום סיכוי להחזיק מעמד... וממילא הדברים האלו הם חלק בלתי נפרד מהתשובה... ותכל'ס... נחזור לעניינינו... **תעיין בספר נחמיה!!!** תראה מה שהוא עשה ופעל באופן פרקטי... הנה לך תשובה במעשה!!! הנה לך תשובה בפועל...**

לסיכום: תשובה תפילה וצדקה--- דניאל עזרא ונחמיה!!!

קודם תהיה חמוד!! הקב"ה מחכה לשיחה איתך... תתחיל ליצור קשר... אח"כ... אחרי שנוצר קשר חיובי בין לבין הקב"ה... כעת הגיע הזמן לשוב תשובה!!! לשוב לה'... עזרא הסופר תיקן קריאת התורה... הוא הפגיש את עם ישראל עם ציווי התורה... ותבע מהם לשוב לה'... ואז מגיע השלב הפרקטי והמעשי... לבצע שינויים בפועל... וזה כבר נחמיה... אם בחודש הקצר הזה נצליח לדבוק בשלושת חלקי תשובה אלו... יתן ה' ויגזור עלינו גזירות טובות מלפניו... ונזכה לכתובה וחתומה טובה... ונכתב כולנו בספרם של צדיקים גמורים.

מול התמיכה הטכנית של נטפרי... היית מאמין??? (ולו יצויר שהזמן היחיד שהם היו עונים לך בטלפון זה רק במוצאי שבת של סליחות בשעה 12.30... פשוט וברור שהשיחה שלך מול התמיכה תכנית תהיה הרבה יעילה... מהבמוצאי מנוחה קדמנון תחילה שלך בבית הכנסת...) ומה תגיד על אברך אחד שאני מכיר אותו אישית... ששנה שעברה באלול התשובה שלו התבטאה בזה שהוא כינס מטבחון והחליט להתקשר להיות מנוי באחד מהעיתונים החרדים היומיים... ולמה?? כי הוא קלט שיש שיש לו צורך אמיתי לדעת מה קורה בעולם... ומהסיבה הזו הוא לא מצליח להתנתק מקווי הנייעס ומשאר חשיפות קלוקלות... אז הוא קלט שהתשובה שלו באלול הזה... זה דווקא להירשם ולהיות מנוי לעיתון חרדי יומי!!! ובזכות זה הוא כבר שנה שלימה לא מקשיב לכל מיני תכנים קלוקלים... נו... היית מאמין שבן אדם שבחודש אלול החליט להיות מנוי לעיתון... היית מאמין שדווקא הפעולה הכ"כ חומרנית הזו היא יכולה להתפרש כתשובה הכי אידיאלית?? **אז זהו שכן!!!** תשובה זה לא רק לעשות פרוצדור כזה מאוכזב ולהגיד שאוי אוי... זה לא בסדר ומה יהיה פה... נו נו נו...

**תשובה זה גם יכול להיות משהו פרקטי!!!** לזהות את נקודת החולשה... להבין איפה טמונה המצוקה שגורמת לנו לירידה הנוכחית ברוחניות ולמצא לה תחליף מבוקר!! **זה ההתשובה הכי מעולה!!!** כמו שלכל שאלה יש את התשובה שלה ככה לכל עבירה יש את החזרה בתשובה שלה... אני מכיר אחד שבחודש אלול חזר בתשובה... אתה יודע איך?? הוא לקח את הכרטיס אשראי שלו ופשוט גזר אותו והשליך אותו לפח!! זהו!! אין יותר שימוש באשראי!! האם העלית על דעתך שמעשה כזה יכול להתפרש כתשובה... כן... פשוט במקרה הזה מדובר היה באחד שלא היה לו גבולות בענייני כספים... וכשהיה לו אשראי הוא השתולל איתו וזה גרר אותו לכל מיני בעיות... אז הנה! התשובה שלו הייתה לעשות סוף לאשראי!!! ועזוב... אני לא מדבר על זה ששובר אייפון... זה כבר פשוט... זה כבר דבר שכולם מבינים שזה תשובה... אני הפעם דווקא מתמקד בדוגמאות הפחות מוכרות... ומה תגיד על אלו שהתשובה האידיאלית בשבילם זה לעבור על האנשי קשר ולהכניס כמה עשרות אנשים לרשימת דחיה!! כן... לא יזיק לעשות איזה סינון בחברים הפחות רצויים שמביאים אותך לכל מיני מחזות אפלים... ובינינו... הפעולה הפשוטה הזו הרבה פעמים שווה יותר מאלף תוכחות... (אגב: מומלץ גם למחוק לגמרי מהאנשי קשר...) **ואני מכיר אחד שהלך באלול** לעשות "בדיקת טובה..." אולי הוא צריך ריטלין... כי אם הוא צריך לקחת ריטלין!! אז זה התשובה שלו!! ומה תגיד עלי... אני- עבדך הנאמן... שבשנה האחרונה... בעיצומם של עשרת ימי תשובה הלחוצים הלכתי לטיפול רגשי... למה?? נטו משיקול של תשובה!!! פשוט הגעתי למסקנה שרצון ה' שאני צריך להתעסק בנושא מסוים!!! שעד כה ברחתי ממנו כי היה לי חסימה רגשית שלא הייתי מסוגל לגשת לנושא הזה... והיות ובעשיית הגעתי למסקנה שאין לי רשות להתחמק מזה!!! אז הבנתי שלא מספיק כעת לדפוק על הלב ולומר אוי אוי... חטאתי... אלא תפסתי את הרגלים בעשיית והלכתי למישהו שיעשה לי סדר בראש בנושא הזה... **היית מאמין שזה גם בכלל תשובה??**

בקיצור: תשובה זה לא משהו כזה חדגוני כמו שאתה חושב!!!!

לא צריך פה עומק לב... מספיק להבין עניין... להבין שהחיים שלי תלויים בזה... זה הכל...

**ואח"כ מגיע השלב השלישי... השלב של נחמיה...** תפתח נחמיה ותראה את רוח הדברים... נחמיה מזיז קירות!!! נחמיה עושה סדר ומשדר מערכות!!! **נחמיה הוא מדגם של תשובה באופן מעשי ופרקטי!!!**

כל אחד מאיתנו בבית שלו ובממלכה הפרטית שלו יכול לנהוג כנחמיה בשעתו... להסיק מסקנות... להציב תכניות ולהחליט על דברים שטעונים שינוי... וקדימה... להתחיל להזיז עניינים!!! לא רק לדבר כל הזמן שלא בסדר... ומשהו פה צריך לשנות!!! אלא לדפוק על השולחן ולהכריז שהנה!!! הנה יום הדין... וכעת אנחנו מבצעים שינויים... כאן ועכשיו...

**יש פה נקודה טכנית שצריך לשים לב אליה:** הרבה פעמים מרוב שמדברים על תשובה... ומרוב שעושים ממנה עסק... בשטח אנחנו לא כ"כ מצליחים לקשר ולתרגם את התשובה לשפת המעשה והפרקטיקה... ובשביל זה עצה טובה קמ"ל!!! (אל תקח קשה... זה בסה"כ רעיון שלי...) מומלץ לתפוס איזה נקודה מעשית ופרקטית בתשובה... אני אתן לך דוגמא מה אני עושה... (אל תתפס על הדוגמא...) אני בחודש אלול... יום אחד אני מגיע הבייתה בדרכתיות... ואני מופיע עם קרטון כזה של ירקות!!! **מה יש???**

צריכים לחזור בתשובה... והיות ובמשך השנה הצטברו אצלנו בבית כל מיני חפצים ופריטים שלא שייכים לנו... וצריך להחזיר אותם "למען נחדל מעושי ידינו..." (אל תשחך שהמושג עושיק זה ממש זה... זה כל חפץ שלא שייך לי שנמצא אצלי בבית...) ולכן אני מניח פה את הקרטון על הספה!!! וקדימה... כעת מתחילה מלאכת האיסוף... ולאט לאט... במשך הימים הבאים הקרטון מתמלא בכל מיני ספרים וצעפים ועטים ואונקי ואלע געשעפט... כל מיני פריטים שהשאלנו ולקחנו במשך השנה ו... והנה יום הדין... הגיע הזמן להחזיר אותם... **ככה אני עושה מידי שנה בחודש אלול!!!** ותכל'ס מה אני בא להגיד?? אין לך מושג אין הקרטון הזה מכניס אותי לאוירה של אלול!!! יש לקרטון הזה משמעות הרבה מעבר למה שהוא משמש!!! הקרטון המעשי והטכני הזה פשוט מכניס את הבית לאוירה של... של הנה... הנה יום הדין... וקדימה... זה משהו מעשי שהנה... עושים אותו... **אז כמובן... אל תתפס על הדוגמא הזו...** אבל בהחלט מומלץ לתרגם את התשובה למשהו פרקטי... שזה יגיע לידי ביטוי טכני... שהתשובה לא תשאר רק בידוי של החיי אדם וברקע של המחזור הלבן של הימים הנוראים... **לא!!! צריך לדעת שתשובה עכ"פ בין היית... היא גם משהו פרקטי!!!** לסגור כל מיני פינות לא ברורות... והרבה פעמים זה מגיע לידי ביטוי מעשי וטכני... שמתבטא בכמה טלפונים... ואולי איזה העברה בחשבון... כן... יש הרבה אנשים שמרוב שהתשובה היא משהו קדוש אצלם... הם לא מצליחים לקשר בין תשובה לבין מחיקת קבצים או... או... חסימה יותר מבוקרת ברשת... כן... יתכן שחלק מהתשובה שלך צריכה להיעשות דווקא





גיליון מס' 344 פרשת שופטים  
תשע"ט שנה שביעית

נתרם לזכות  
לומדי ועמלי התורה-מחזיקי העולם  
לרגל תחילת זמן אלול הבעל"ט

# דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

**שיעורו של רבינו שליט"א ליום היארצייט לאביו הגדול  
מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע במלאת ל"ד שנים להסתלקותו  
בענין: "אם אין מקנה הגט לאשה אם הגט כשר"**

גיטין ד"כ שלחו מתם כתבו על איסוה"נ כשר וקשה דהא אמרי' לקמן בדף ע"ה הר"ז גיטך והנייר שלי אינה מגורשת ופרש"י דכשאמר והנייר שלי לא יהיב לה ולא מידי ורחמנא אמר ונתן בידה וא"כ ה"נ כיון שאין זכי' באיסורי הנאה לא נותן לה מידי, שוב שמעתי לתרץ דבאמר והנייר שלי הרי יכול הבעל להוציא הגט מידה כשירצה ואין כאן ונתן אבל בנתן גט דאיסוה"נ אע"פ שלא זכתה מ"מ שום איש לא יכול להוציא ממנה דגם הנותן אין לו בה דין ממון וע"כ מחשב שפיר ונתן, מיהו אכתי קשה להסוברים דאיסוה"נ אינו שלו וא"כ הגט אינו ממונו של הבעל ושם לעיל דף כ' מבואר דכשהאשה כותבת גיטה לא היה מהני אי לאו משום דאקנויי אקני לי' רבנן ע"ש הרי מבואר דאע"פ דא"צ שיהא בגט תורת ממון ושוה פרוטה מ"מ צריך שיהא שלו כמבואר היטב בהר"ן ז"ל כאן, והאיך מהני איסוה"נ והא אינו שלו, וצ"ל לכאן דעיקר הקפידא שלא יהא של האשה וכשהבעל כותב גט של הפקר מחשב שפיר וכתב כיון שהכתיבה הוא שלו והנייר אין עליו בעלים אחרים ואיכא נמי ונתן כמו שנתבאר לעיל וצ"ע.

## מעניני הפרשה

שום תשים עליך מלך (יז, טו)

אמר רבינו שליט"א: בספרי דרשו על זה, "שום תשים עליך מלך - ולא מלכה", כנראה הדרשה ממה שלא כתוב "מושל", ותמוה למה לי מיעוט "ולא מלכה", הרי כל הפרשה לא שייך במלכה, כמו לא ירבה לו נשים, וכן כתיבת ס"ת לא שייך באשה. ונראה לפי דברי התוס' (קדושין ל"ו, ב' ד"ה חוץ) שהקשו למה לי קרא למעט נשים בעבודה, הרי מחוסרות בגדים, ותירצו כיון שלא נצטוו על בגדי כהונה לאו מחוסרי בגדים נינהו, וגם כאן כיון שאינם שייכות באלו הדברים אין זה חסרון באשה. וגם בגמרא דידן משמע שמלכה פסולה, עיין ברכות (מ"ט, א') לא אמר ברית ותורה ומלכות יצא, תורה ומלכות לפי שאינן בנשים. (דרך שיחה)

## עלי שי"ח

ימי בין הזמנים'

ימי בין הזמנים עברו על המוני בית ישראל בהתעללות, בכל רחבי הארץ נראו בני התורה כשהם מחליפים כוח לקראת הזמן החדש, בחלק מהימים לא קיבל רבינו את הקהל אבל בני הבית העבירו ללא הרף את השאלות וביקשו ישועות עבור הזקוקים לכך. כך גם לגבי כמה מקרים בהם רח"ל נאבדו ונטבעו כמה אנשים בתקופה הזו, הטלפון שמתקשרים אחרי כוחות הצלה הוא לבית רבינו שליט"א לבקש ברכה על השמות, וכידוע כמה וכמה ניסים ומופתים שנראו בזה. טרם תחילת זמן אלול החדש, הבא עלינו לטובה, בירך רבינו את כל בחורי הישיבות, בני התורה, תלמידי הכוללים ושאר מוסדות החינוך, ואת בנות ישראל בית יעקב שיצליחו בלימודם, ויתברכו בברכה והצלחה.

זימא דהולא

השנה עלה רבינו על ציון אביו מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע ביום ראשון, למחרת היא"צ שחל בשבת. שם אמר את התהילים הרגיל וקדיש יתום. ובליל שבת עקב חולשתו התאמץ לעבור לפני התפילה במקומות שיכל.

ט"ו באב

כפי שפירסמנו, הבאנו בחודש האחרון מידי ערב שבת לרבינו שליט"א את רשימת השמות הזקוקים לזיווג שהתקבלו במערכת, וב"ה מדי ערב שבת במשך ארבע שבועות התברכו כל השמות וביום המסוגל ט"ו באב עבר רבינו שם שם בפרטות ובירך לזיווג הגון בקרוב. ברכותינו לשישה (!) מתוך הרשימה, שכבר התקשרו לבשר על הישועה שלהם, שמצאו את זיווגם מיד לאחר הברכה. תקוותינו ותפילתנו לשאר הנרשמים שייזכו בקרוב גם הם להיוושע בקלות ונשמח לשמוע על ישועתם.

כינוס אלפי הילדים

בשלהי חודש אב טרם רבינו במאמץ ונסע למעמד הסיום על תרומות וערלה, שע"י ארגון זכרון חנה', הוא ישב שם כחצי שעה, ושהה שם בזמן הסיום לאחר מכן שתה מעט יין לכבודה של לומדי התורה, את ברכתו לקהל הרב הביא הגרמ"ב זילברברג שציטט את נוסח הברכה.

חודש אלול

לא מזמן נשאל רבינו שליט"א, מאחד מבעלי המוסד, במה ראו אצל גדולי הדור הקודם, רבינו החזון איש ומרן בעל הקהילות יעקב זי"ע, את יראת החרדה וההכנות לחודש אלול? הוא השיב על אתר: כל השנה ראו את זה! דהיינו, ירא חטא אין אצלו הבדל בין אלול לחודש אחר, כי הרי כל השנה אצלו הוא ירא חטא!

בברכת שבת טובה יום חק 8167816

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: [divreysiach+subscribe@googlegroups.com](mailto:divreysiach+subscribe@googlegroups.com)  
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

## עלי הדף פ בענין כוונה להעיד

כריתות י"ב ב' אמר אב"י מודה ר"מ לחכמים שאם אמרו לו שנים יודע אתה בעדות פלוני והוא אומר לא ידעתי פטור דאי בעי אמר לא נתכוונתי לעדות. וכ' הת"י מכאן אמר רבי וכן דן הל' למעשה דעדים ששמעו הדבר מפי בעלי מעשה אך לא נתכוונו להעיד ולא הובאו שם לשם עדות אין בעדותן כלום אם באים אחר זמן להעיד בפני ב"ד, והק' בט"ו א מהא דר"ה כ"ד א' גבי עדות הלבנה ראינוהו מאלינו ושבנו לראותו מדעתנו ולא ראינוהו אין מעידין עליו מ"ט אימר כוביתא דעיבא בעלמא הוא דחזי וק' מה צריכין לטעם זה תיפול דלא נתכוין להעיד ואיך יוכל להעיד, ונראה דאין כוונת הת"י דמוכרח לכוין להעיד ברגע שרואה דמהכ"ת זה הרי א"ז מצוה שצריכה כוונה אלא טעמו דכל מילתא דלא רמיא עלי' דאיניש לאו אדעת' ואין משים לב לזה וכשבא אח"ז להעיד חיישי' שאין מוסר עדותו בדיוק והחליף הדברים אבל אם מיד כשראה חשב שילך להעיד אף שבשעת ראי' ראהו בלי כוונה פשיטא דמהני שהרי ה' מיד דעתו עליו שיעיד ואיך יחליף הדברים ולכך ה' מוכרח לומר אימר כוביתא וכ' ול' הת"י שם אם באין לאחר זמן להעיד ומשמע שלאחר זמן שהי' צורך נזכרו להעיד וע"ז חיישי' דלמא לאו אדעתיהו היטב, ולהל' לא ק"ל כהת"י כי רוב הפוסקים חולקים ע"ז כמ"ש בפ"ת אה"ע סי' מ"ב סק"א.

(שקל הקדש פ"ב מהל' קדה"ה ה"ו בה"ל ד"ה שמוא ע"ש עוד)

## עניני תשובה פ

בחוה"ל שער הכניעה פ"ז כ' דהמדבר לשה"ר על חבירו נוטל כל עונותיו הימנו, ונשאל רבינו מה דין העונות של הזולת שקיבל המדבר לשה"ר, האם כשחזר בתשובה צריך הוא לעשות תשובה גם על העונות שקיבל מהזולת, או דילמא בזה שעשה תשובה על עונותיו שלו כולל על עון לשה"ר שהוא דיבר ממילא פקעו העונות שקיבל ע"י הזולת, והשיב רבינו שכבר ממילא פקעו העונות (פ"א סק"ד).

נשאל רבינו אם מהני שומע כעונה בוידוי והשיב ודאי שלא, ועוד נשאל אם מהני כתיבה כדיבור בוידוי והשיב שלא מסתבר כלל (פ"א סקט"ו).

נשאל רבינו אם אכל חלב ודם ושב בתשובה על החלב והביא קרבן על החלב, אם נקרא זבח רשעים תועבה משום דעדין רשע הוא דלא שב גם על הדם, או דילמא סו"ס על החלב עשה תשובה, דהיינו האם הפסול דזבח רשעים תועבה תלוי באדם אם הוא רשע, או תלוי בקרבן דעל קרבן זה הוא רשע, והשיב רבינו שהוא תלוי בקרבן (פ"א סק"מ).

נשאל רבינו אם מותר לעשות תשובה במקומות המטונפים כבית המרחץ וביהמ"ס, והשיב שלכא' מותר לעשות שם תשובה (פ"א ה"א בבאורם ד"ה שיעשו).

(לדופקי בתשובה)

## ש"ת מעניני הפרשה פ

ש. יד העדים תהיה בו בראשונה וגו' (ז ז) מה הדין אם נהיו משותקים, או שחתכו להם את האצבעות. האם נפטר ממיתה כי לא יכול להתקיים יד העדים.  
ת. כן.  
ש. אם העדים לא נמצאים לפנינו האם הנדון פטור כיון שלא יכול להתקיים יד העדים.  
ת. כמדומה שלא.  
ש. האם על מצוות דרבנן אדם מחויב לבזבז עד חומש מנכסיו.  
ת. יתכן שלא.  
ש. הרמב"ם והחינוך כתבו דאין לוקין על הלאו שלא לשוב לארץ מצרים מפני שאין בו מעשה. וצ"ע מדוע אין בו מעשה.  
ת. כי מותר להכנס רק לא לשוב ולהשתקע.  
ש. מאחר שראיתי לאחרונה כי בשעתו היה יוצא לאור קובץ חדש של "מסורת" היה מרן הגר"י קניבסקי זצוק"ל בעל "קהלות יעקב" משתעשע בחידות אלו, וכותה עליהם תשובות, אמרתי א"כ אף אני יציע לפני הרב איזה חידה, איך יתכן דבר שמוותר באכילה בשבת ואסור למוצאי שבת.  
ת. דמאי.  
ש. במלחמת מצוה כתוב שמוציאין כלה מחופתה. האם זה מיד בתחילה או רק אם לא מספיק באנשים שיצאו למלחמה.  
ת. ע"י שהתן יוצא מחדרו ממילא הכלה יוצאת מחופתה.  
ש. החינוך במצוה תר"פ "ונוהגת מצוה זו (להחייב ז' עממין) בזכרים ובנקבות" ואילו במצוה תר"ג כתב "שנשים פטורות ממלחמת עמלק מפני שאין דרכן לעשות מלחמה". וצ"ב מאי שנא מלחמת ז' עממין ממלחמת עמלק.  
ת. לא הוצרכו שם למלחמה רק ליכנס שם.

(שמחת מרדכי)

## יפה מראה פ

מראש חדש ואילך מתחילין לתקוע אחר התפלה שחרית (שו"ע סימן תקפ"א ס"א)

שיטת רבינו שליט"א שתקיעות אלו של אחרי שחרית בחודש אלול, אינם חיוב אלא מנהג ישראל שמזכיר הרמ"א. אבל מכל מקום נכון לקחת שופר כשר, ולבקש מגדול שיתקע ולא קטן.

עובדא הוי ביהודי ירא שמים שלא יכל להישאר עד סוף התפילה מסיבת אונס, ולא שמע את תקיעת השופר שאחרי התפילה, ובהמשך היום בא לרבינו שליט"א וסיפר לו על כך, רבינו אמר שנכון אם יכול לשמוע עכשיו תקיעת שופר, אף שאינו חיוב מכל מקום כך ראוי שינהג.

### בתמונה:

התקיעה האחרונה: מרן שליט"א יושב במקומו בבית הכנסת לדרמן בקומה השנייה, ומקשיב לתקיעות שאחרי התפילה בחודש אלול, מהר"ר יוסף רוזנטל ז"ל, בשנתו האחרונה. קביעות זו של רבי יוסף נמשכה שנים רבות, כל בוקר אחרי שחרית היה תוקע במיזמונות, תקיעות תשר"ת כפי המנהג.



כל הזכויות שמורות ©

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש דברי שי"ח, או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310